

ДААТГАГЧ БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА, ДАГАЖ МӨРДӨХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлтийг тодорхойлох, түүнд хяналт тавихтай холбоотой үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Жолоочийн даатгалын тухай хууль, Компанийн тухай хууль, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль болон бусад хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх) болон бусад холбогдох байгууллагаас баталсан дүрэм, журам, заавар, аргачлалыг үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөж ажиллана.

Хоёр.Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаанд тавигдах нийтлэг шаардлага

2.1.Даатгагчийн дүрмийн сан (хувь нийлүүлсэн хөрөнгө)-гийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай бүр Хороонд мэдэгдэх ба Даатгагчийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг бусдад худалдах, шилжүүлэх, өмчлөх, барьцаалахад дараах шаардлага тавигдана:

2.1.1.даатгагчийн дүрмийн сан (хувь нийлүүлсэн хөрөнгө)-д оруулах мөнгөн хөрөнгө нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байх;

2.1.2.хувьцаа эзэмшигч этгээд нь Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурыг хангасан байх.

2.2.Даатгагч нь албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхэд дараах шаардлага тавигдана:

2.2.1.албан журмын даатгалын үйл ажиллагаанд ашиглах программ хангамж, мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх боловсон хүчинтэй байх;

2.2.2.даатгагч нь даатгалын тохиолдлыг шалгах шуурхай албыг ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх эсвэл цахимаар даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээллийг хүлээн авах, мэдээллийн аюулгүй байдал, үйлчлүүлэгчид зөвлөгөө өгөх дэвшилтэт технологийн шийдэлтэй байх.

2.3.Энэ журмын 2.1-2.2-д заасан хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04003 маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А, Б)-д дурдсан баримт бичгийн бүрдлийг хавсарган Хороонд ирүүлнэ.

2.4.Даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сан (хувь нийлүүлсэн хөрөнгө)-гийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулахад дараах шаардлага тавигдана:

2.4.1.дүрмийн сан (хувь нийлүүлсэн хөрөнгө)-д оруулах мөнгөн хөрөнгө нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байх;

2.4.2.хувьцаа эзэмшигч этгээд нь Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурыг хангасан байх.

2.5.Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

2.5.1.эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурыг хангасан байх;

2.5.2.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүн болон төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь компанийн засаглалын чиглэлээр сургалтад хамрагдаж, гэрчилгээ, сертификат авсан байх;

2.5.3.эрх бүхий албан тушаалтан нь даатгалын тухай хууль тогтоомжоор хориглоогүй, даатгуулагчийн эрх ашигт сөргөөр нөлөөлөхгүй давхар ажил эрхлэх тохиолдолд тухайн даатгалын байгууллагын хувьцаа эзэмшигчид, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зөвшөөрсөн талаарх тодорхойлолтыг авсан байх.

2.6.Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгч нь эрхэлж буй сайн дурын даатгалын хэлбэрийн хүрээнд мэргэшсэн боловсон хүчинтэй байх ба эрхлэх сайн дурын даатгалын хэлбэрийг Хороонд тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхээс өмнө урьдчилан мэдэгдэнэ.

2.7.Даатгалын зуучлагч нь давхар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэхэд дараах шаардлага тавигдана:

2.7.1.энэ журмын 4.1-4.2 дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангасан байх;

2.7.2.даатгалын андеррайтингийн чиглэлээр 1-ээс доошгүй жил ажилласан туршлагатай давхар даатгалын мэргэшсэн ажилтантай байх.

2.8.Энэ журмын 2.4-2.7 дахь хэсэгт заасан хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04004 маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (В, Г, Д, Е, Ё)-д дурдсан баримт бичгийн бүрдлийг хавсарган Хороонд ирүүлэх бөгөөд дээрх шаардлагыг хангасан тохиолдолд Хороо өөрийн цахим хуудсанд байршуулна.

2.9.Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн хаягийн өөрчлөлт, салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, татан буулгах, өөрчлөн байгуулах болон салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага, ажлын байрны хаяг өөрчлөгдөх тухай бүр энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу СЗХ04007 мэдэгдлийн маягтыг бөглөж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (Ж)-д дурдсан баримт бичгийн бүрдлийг хавсарган Хороонд цахимаар ирүүлэх ба Хороо холбогдох өөрчлөлтийг өөрийн цахим хуудсанд байршуулна.

2.10.Даатгагч нь даатгалын бүтээгдэхүүнийг шинээр болон нөхцөл шаардлагыг шинэчлэн зах зээлд борлуулахаас өмнө тухай бүр энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу СЗХ04008 мэдэгдлийн маягтыг бөглөж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (З)-д дурдсан баримт бичгийн бүрдлийг хавсарган Хороонд цахимаар мэдэгдэх ба тус бүтээгдэхүүний мэдээллийг Хороо өөрийн цахим хуудсанд байршуулсны дараа бүтээгдэхүүнийг зах зээлд борлуулна. Хороо нь даатгалын бүтээгдэхүүний онцлог цар хүрээнээс хамааран тусгайлсан шаардлага тавьж болно.

2.11.Хороо нь даатгагчийн даатгалын бүтээгдэхүүнийг даатгагчийн төлбөрийн чадвар, нийтийн болон даатгуулагчийн ашиг сонирхолд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй гэж үзвэл, мөн даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн салбар, төлөөлөгчийн газар нь энэ журмын холбогдох шаардлага болон бусад хууль, тогтоомжийн шаардлагыг хангаж ажиллаагүй бол Хорооны цахим хуудаснаас хасаж олон нийтэд мэдээлэх ба энэ талаар тухайн этгээдэд албан бичгээр болон цахимаар мэдэгдэнэ.

2.12.Даатгалын байгууллага нь даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаандаа цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийн шийдэл ашиглах бүрд Хороонд мэдэгдэх ба дараах шаардлагыг дагаж мөрдөнө:

2.12.1.цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийг ашиглах (холбогдох үйл явц, даатгагчийн дотоод зохион байгуулалтын нэгж, албан тушаалтан болон гуравдагч этгээдийн эрх, үүрэг, үүсэж болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг удирдах зэрэг агуулгын хүрээнд) талаар нарийвчлан зохицуулсан дотоод журамтай байх;

2.12.2.гуравдагч этгээдийн хөгжүүлсэн цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийн шийдлийг ашиглах тохиолдолд гуравдагч этгээдтэй байгуулсан хамтран ажиллах гэрээтэй байх;

2.12.3.цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийн шийдлийн программ хангамж, системийн аюулгүй найдвартай ажиллагааг хангасан байх.

2.13.Хороо нь цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийн шийдлийн онцлог цар хүрээнээс хамааран тусгайлсан шаардлага тавьж болно.

2.14.Энэ журмын 2.12-т заасан шаардлагыг хангасан нөхцөлд даатгалын байгууллагын ашиглах цахим болон аливаа дэвшилтэт технологийн шийдлийн талаарх мэдээллийг Хороо өөрийн цахим хуудаст байршуулах бөгөөд үүний дагуу даатгалын байгууллага дэлгэрэнгүй мэдээллийг цахим хуудастаа байршуулснаар үйл ажиллагаандаа ашиглана.

Гурав.Даатгагчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт

3.1.Даатгагч нь дараах зарчим, нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна:

3.1.1.Даатгалын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлд заасны дагуу дүрмийн санг бүрдүүлсэн байх:

3.1.1.1.Ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх компанийн дүрмийн сангийн доод хэмжээ 5.0 (таван) тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх компанийн дүрмийн сангийн доод хэмжээ 6.0 (зургаан) тэрбум төгрөг, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх компанийн дүрмийн сангийн доод хэмжээ 15.0 (арван таван) тэрбум төгрөг байна.

3.1.2.Компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах материаллаг нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;

3.1.3.Даатгагчийн үйл ажиллагааг шударга, зохистой явуулах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;

3.1.4.Зохистой засаглалын зарчим, эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлсэн байх;

3.1.5.Хүний нөөц, боловсон хүчнийг мэргэшүүлэх, тэдгээрийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;

3.1.6.Мэдээллийн үнэн бодит, ил тод байдлыг хангах;

3.1.7.Холбогдох байгууллага болон даатгуулагч, хэрэглэгчдийг мэдээллээр хангах.

3.2.Компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.2.1.байнгын ажлын байртай байх;

3.2.2.шаардлагатай техник тоног төхөөрөмжөөр бүрэн хангагдсан байх;

3.2.3.санхүү, даатгал, бүртгэлийн программ хангамжтай байх;

3.2.4.даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг нь хүчингүй болгосон компанийн нэртэй ижил нэр, лого, хэвлэмэл хуудас, даатгалын гэрээ, даатгалын гэрээний баталгаа зэргийг ашиглахгүй байх;

3.2.5.компаниас гарсан шийдвэр болон компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөх дотоод журам, заавар, нягтлан бодох бүртгэлийн, даатгалын баримт бичгийг архивлан хадгалах.

3.3.Даатгагчийн үйл ажиллагааг шударга, зохистой явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.3.1.Хорооноос баталсан даатгалын зах зээлд оролцогчдын ёс зүйн журмын хэрэгжилтийг хангаж, мөрдөж ажиллах;

3.3.2.Энэ журамд заасан даатгалын бүтээгдэхүүнд тавигдах шаардлагыг хангасан, үйлчлүүлэгч, даатгуулагчийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн, судалгаа, хөгжүүлэлт, актуар тооцоолол, хяналтын үйл ажиллагааг нарийвчлан тусгасан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журмын дагуу боловсруулсан болон Хорооны цахим хуудсанд мэдээлэл нь байршсан даатгалын бүтээгдэхүүнийг зах зээлд борлуулах;

3.3.3.Компанийн гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж буй даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй бол Хороонд мэдэгдэж, хамтран ажиллахаас татгалзах;

3.3.4.давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан компани нь зөвхөн тухайн үйл ажиллагааг дагнан эрхлэх.

3.4.Зохистой засаглалын зарчим, эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэх хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.4.1.даатгагчийн бүтцэд төлөөлөн удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлага, эрсдэлийн удирдлагын нэгж, үйлчлүүлэгчийн өргөдөл, гомдлыг барагдуулах эрх ашгийг хамгаалдаг нэгжтэй байх эсхүл тэдгээрийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх нэгжүүдийг байгуулж, нэгжүүд нь өөр хоорондоо хараат бус хяналт тавих тогтолцоог бүрдүүлсэн байх;

3.4.2.нийт таваас доошгүй гишүүн бүхий төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид ТУЗ гэх)-тэй байх, тэдгээрийн нэгээс доошгүй нь хараат бус гишүүн байх ба ТУЗ нь Компанийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажиллах:

3.4.2.1.даатгагчийн гүйцэтгэх удирдлагад хяналт тавих, түүний ажлын үр дүнгийн тайланг улиралд нэгээс доошгүй удаа авч хэлэлцэх, хувьцаа эзэмшигчдэд эрх тэгш хандах;

3.4.2.2.даатгагчийн тогтвортой үйл ажиллагаа, урт хугацааны зорилттой уялдсан байгууллагын бизнесийн зорилго, түүнд хүрэх бодлого стратеги болон эрсдэлийн удирдлага, дотоод аудит, хяналтын загвар бүтцийг тогтоох;

3.4.2.3.даатгагчийн нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагнал, эрсдэлийн удирдлага, санхүүгийн болон үйл ажиллагааны хяналт, хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, даатгагчийн бүтцийн өөрчлөлт зэрэг гүйцэтгэх удирдлагын үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

3.4.2.4.Монгол Улсын хууль тогтоомж болон олон улсын стандартын шаардлагыг хангасан байгууллагыг сонгон шалгаруулж, хөндлөнгийн аудит хийлгэх;

3.4.2.5.даатгагчийн дотоод аудитын асуудал эрхэлсэн нэгжээс хийсэн шалгалтын акт материал, ажлын тайлан зэргийг тухай бүр авч хэлэлцэн, зохистой засаглал болон дотоод хяналтын тогтолцоог сайжруулах талаар Гүйцэтгэх удирдлагад үүрэг даалгавар өгөх, тэдгээрийн хэрэгжилт, авсан арга хэмжээг үнэлэх;

3.4.2.6.Хорооноос баталсан “Компанийн засаглалын кодекс”-ын зарчимд нийцүүлэн дараах бодлогын баримт бичиг, дүрэм, журмыг баталж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавьж ажиллах:

3.4.2.6.а.ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн журам;

3.4.2.6.б.ТУЗ-ийн дэргэдэх хороодын бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн ажиллах журам;

3.4.2.6.в.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх тэмцэхэд чиглэсэн дотоод хяналтын болон эрсдэлийн удирдлагын хөтөлбөр;

3.4.2.6.г.гүйцэтгэх удирдлагын үйл ажиллагааны ерөнхий заавар;

3.4.2.6.д.дотоод хяналтын бодлого;

3.4.2.6.е.ёс зүйн дүрэм;

3.4.2.6.ё.хүний нөөцийг хөгжүүлэх бодлого;

3.4.2.6.ж.Даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгчид олгох даатгалын орлогын шимтгэлийн дээд хувь хэмжээ;

3.4.2.6.з.Хорооноос шаардсан бусад;

3.4.3.даатгагчийн гүйцэтгэх удирдлага нь Компанийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажиллах:

3.4.3.1.даатгагчийн стратеги төлөвлөгөө, бизнес төлөвлөгөө, жилийн төсөв, бүтэц зохион байгуулалт болон үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллах бодлого, дүрэм, журам, зааврыг боловсруулж, ТУЗ-өөр батлуулах ба дараах журам, бодлогыг заавал боловсруулсан байх:

3.4.3.1.а.үйлчлүүлэгч, даатгуулагчийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн, судалгаа, хөгжүүлэлт, актуар тооцоолол, дотоод хяналтын үйл ажиллагааг нарийвчлан тусгасан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журам;

3.4.3.1.б.технологид суурилсан шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, бизнес загварыг хөгжүүлэх бодлого, журам;

3.4.3.1.в.компанийн хөрөнгө оруулалтын бодлого, төлөвлөгөө;

3.4.3.1.г.Хорооноос шаардсан бусад;

3.4.3.2.ТУЗ-өөс баталсан төлөвлөгөө, бодлого, дүрэм, журам, заавар, стандарт, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, мөрдүүлэх;

3.4.3.3.компанийн ажилтныг албан үүргээ сонирхлын зөрчилгүйгээр гүйцэтгэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, ашиг сонирхлын зөрчил үүсэж болзошгүй гэж үзвэл гүйцэтгэх удирдлагад бичгээр мэдэгдэх тогтолцоог бүрдүүлэх;

3.4.3.4.даатгагчийн эрсдэлийн удирдлагыг хангах талаар тогтоосон хязгаарлалт, Хорооноос тогтоосон төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт алдагдсан тохиолдолд зохих арга, хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

3.4.3.5.даатгагчийн үйл ажиллагааны онцлог болон учирч болзошгүй эрсдэлийн түвшинтэй уялдуулан удирдлагын мэдээллийн системийн үйл ажиллагаа болон түүний аюулгүй байдлыг хангах хяналтын тогтолцоог бүрдүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах;

3.4.3.6.даатгагчийн хувьцаа эзэмшигч болон ТУЗ-өөс гаргасан шийдвэр нь хууль тогтоомжийг зөрчих, даатгагчийн үйл ажиллагаанд ноцтой эрсдэл учруулах магадлалтай бол уг үүргийг биелүүлэхээс татгалзах бөгөөд энэ талаар Хороонд мэдэгдэх;

3.4.3.7.үйлчлүүлэгч, даатгуулагчийн эрх ашгийг хамгаалах тогтолцоог бүрдүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавих ба өргөдөл, гомдлыг цаг тухай бүрд зөв шударгаар шийдвэрлэх хариуцлага хүлээх;

3.4.4.ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлага нь эрсдэлийн удирдлагын нэгжийг бие даасан хэлбэрээр зохион байгуулж, даатгагчид учирч болох эрсдэлийг удирдах, хянах тогтолцоог бүрдүүлэх ба эрсдэлийн удирдлагын нэгжийн ажилтны эрх үүрэг, шийдвэр гаргах эрх мэдэл, хариуцлагын тогтолцоо болон тайлагнах зарчмыг нарийвчлан тогтоосон байх;

3.4.5.Эрсдэлийн удирдлагын нэгж нь дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж ажиллах:

3.4.5.1.даатгагчид учирч болох эрсдэлийг нээн илрүүлэхэд шаардагдах зохих эрх мэдэл, даатгагчийн дотоод мэдээллийн систем дахь бүх мэдээлэлд нэвтрэх эрх, хангалттай тооны боловсон хүчин, төсөв хөрөнгө, техник хангамж, нөөцтэй байх ба үнэн зөв, бүрэн гүйцэд мэдээллээр хангагдсан байх;

3.4.5.2.даатгагчийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо, түүний хэрэгжилт болон эрсдэлийн ерөнхий түвшний талаар ТУЗ-ийн дэргэдэх эрсдэлийн хороонд тодорхой хугацаанд давтамжтайгаар тайлагнах;

3.4.5.3.эрсдэлийн удирдлагын нэгжийн удирдах албан тушаалтан тухайн эрсдэлийн даатгагчид учруулах үр дагаврыг үнэлэх, дүгнэх чадвартай байх;

3.4.5.4.учирч болох эрсдэлийг компанийн нэгдэл, охин, хараат компаниуд, салбар нэгж, даатгагчийн үйл ажиллагааны чиглэл, бүтээгдэхүүн тус бүрээр болон нэгдсэн байдлаар тогтоож, дүн шинжилгээ хийх.

3.5.Хүний нөөц, боловсон хүчнийг мэргэшүүлэх, тэдгээрийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.5.1.Хорооноос актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх авсан актуарчтай байх ба актуарчийн үйл ажиллагааг эрхлэх, хяналт тавих эрх үүргээ хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;

3.5.2.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, холбогдох журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих эрх бүхий албан тушаалтантай байх;

3.5.3.Эрхэлж буй даатгалын хэлбэрийн мэргэшсэн боловсон хүчинтэй байх;

3.5.4.Ажилтнуудаа мэргэшүүлэх талаар сургалтын хөтөлбөр, бодлоготой байх;

3.5.5.Даатгагчийн орон тооны ажилтан, эрх бүхий ажилтан нь даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн орон тооны ажилтан, эрх бүхий ажилтнаар ажиллахгүй байх;

3.5.6.Хорооноос шаардсан бусад.

3.6.Мэдээллийн үнэн бодит, ил тод байдлыг хангах хүрээнд дараах шаардлага тавигдана:

3.6.1.даатгалын бүтээгдэхүүн, түүний боловсруулалт, хөгжүүлэлтийн үйл явцад ашигласан болон учирч болзошгүй эрсдэл тус бүрээр актуарын тооцоололд шаардагдах нарийвчилсан мэдээлэл, даатгуулагч, даатгалын гэрээ, зүйл, даатгалын зах зээлд холбогдох бусад мэдээллийг агуулсан мэдээллийн санг үүсгэн, тогтмол баяжуулж ажиллах;

3.6.2.даатгагч нь төрийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой компани, хувьцаат компани, гадаадын хөрөнгө оруулалттай компанитай гэрээ байгуулсных нь төлөө даатгалын төлөөлөгчид олгосон төлбөр хөлс, даатгуулагч, даатгалын гэрээний талаарх мэдээллийг улирал бүр өөрийн цахим хуудсанд олон нийтэд ил тод зарлан мэдээлэх;

3.6.3.даатгагч нь даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхэлсэн хөлс төлбөрийг арилжааны банк дахь даатгалын төлөөлөгчийн дансанд бэлэн бусаар шилжүүлэн олгох;

3.6.4.Даатгагч нь дараах мэдээллийг заавал агуулсан өөрийн цахим хуудастай байх:

3.6.4.1.Компанийн ерөнхий мэдээлэл (Танилцуулга, үйл ажиллагааны чиглэл, бүтэц зохион байгуулалт, компанийн энгийн хувьцааны 10-с дээш хувийг эзэмшигчид, жилийн үйл ажиллагааны тайлан, эзэмшиж байгаа хөрөнгийн бүртгэл);

3.6.4.2.Удирдлага (Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлага болон эрх бүхий албан тушаалтан);

3.6.4.3.Санхүүгийн мэдээлэл (Санхүүгийн тайлан, аудитын дүгнэлт, ногдол ашиг, даатгалын хураамжийн нийт орлого, нийт нөхөн төлбөр олголт);

3.6.4.4.Өргөдөл гомдол шийдвэрлэлт (Ирүүлсэн өргөдөл гомдол, шийдвэрлэсэн өргөдөл гомдол, өргөдөл гомдолтой холбоотой Хорооны шийдвэрийн хэрэгжилт);

3.6.4.5.Даатгалын бүтээгдэхүүн, цахим даатгалын бүтээгдэхүүний дэлгэрэнгүй танилцуулга (даатгалын эрсдэл, хураамж, үнэлгээ, нөхөн төлбөр, нөхөн төлбөр олгох олгохгүй нөхцөл зэргийг тусгасан);

3.6.4.6.Даатгагчийн ерөнхий захиргаа болон салбарын хаяг, холбоо барих утас, цахим шуудан;

3.6.4.7.Өргөдөл, гомдол хүлээн авах нэгжийн холбоо барих утас, цахим шуудан;

3.6.4.8.ТУЗ-өөс баталсан даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгчид олгох даатгалын орлогын шимтгэлийн дээд хувь хэмжээ.

3.7.Холбогдох байгууллага болон даатгуулагч, хэрэглэгчдийг мэдээллээр хангах хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.7.1.даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллийг Хороонд тогтоосон хугацаанд ирүүлэх ба шаардлагатай тохиолдолд Хороо нь нэмэлт, нарийвчилсан мэдээллийг авч болно;

3.7.2.энэ журмын 3.6.1-д заасан мэдээллийн сангаас Хороо шаардсан тохиолдолд холбогдох мэдээллийг тухай бүр шаардсан хугацаанд ирүүлэх;

3.7.3.даатгагч нь даатгалын залилангийн эсрэг авч хэрэгжүүлэх бодлоготой байх ба даатгалын залилангийн бүртгэлийг хөтөлж, Хорооноос шаардсан хугацаанд тухай бүр ирүүлэх;

3.7.4.үйлчлүүлэгч, даатгуулагчдаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол шийдвэрлэлтийн болон нөхөн төлбөр шийдвэрлэлтийн тайлан мэдээг улирал бүрийн санхүүгийн тайлангийн хамт Хороонд ирүүлэх;

3.7.5.даатгуулагчийг энэ журмын 7 дугаар бүлэгт заасан холбогдох мэдээллээр хангаж ажиллах.

3.8.Даатгагчийн салбар нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

3.8.1.Хорооны цахим хуудсанд холбогдох мэдээлэл нь байршсан байх;

3.8.2.зөвхөн тухайн байгууллагын оноосон нэрийг хэрэглэх ба салбарын үйл ажиллагааг зохицуулах журамтай байх;

3.8.3.тодорхой хэмжээний даатгалын нөхөн төлбөрийг бие даан шуурхай шийдвэрлэдэг байх бөгөөд нөхөн төлбөр олгохтой холбогдох үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих дотоод журамтай байх;

3.8.4.санхүүгийн болон даатгалын анхан шатны баримтууд, хохирлын нөхөн төлбөрийн материалууд, мөн салбарын үйл ажиллагаатай холбоотой баримт бичгийг архивлан хадгалдаг байх;

3.8.5.үйл ажиллагаа явуулах нутаг дэвсгэрийн хязгаарлалтаа тодорхойлсон, хаяг, байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

3.8.6.удирдлага, ажилтан, гэрээт ажилтан нь Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан “нийтийн албан тушаалтан” биш байх;

3.8.7.үйл ажиллагааг хэвийн явуулах тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

3.8.8.нэгж нь компанийн ерөнхий захиргаа болон бусад нэгжүүдтэйгээ мэдээллийн нэгдсэн нэг сүлжээнд холбогдож, мэдээлэл, тайлагнал дамжуулдаг байх;

3.8.9.тухайн нутаг дэвсгэрт салбар нээн ажиллуулахтай холбогдсон зах зээлийн судалгаатай байх;

3.8.10.эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрийг тодорхой тусгасан, салбарын дотоод хяналт болон бусад үйл ажиллагааг зохицуулах журамтай байх;

3.8.11.арилжааны банкны салбарт данстай байх;

3.8.12.жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд шуурхай албыг ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх ба зам тээврийн ослын хохирлын хэмжээг газар дээр нь очиж тогтоох зориулалтын автомашинтай, түүнчлэн даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээллийг программ хангамж ашиглан цуглуулах, нөхөн төлбөртэй холбоотой баримт бичгийг цахимаар авах боломжийг бүрдүүлж ажиллах ба даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээлэл оруулж хадгалах, шаардлагатай мэдээг мэдээллийн санд өгч нэгтгүүлэх интернэтэд холбогдсон, программ хангамжтай байх;

3.8.13. шуурхай албаны үйл ажиллагааг Албан журмын даатгагчдын холбоо эсхүл дээрх шаардлагыг хангасан шуурхай албаны үйлчилгээг үзүүлдэг байгууллагатай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж болно. Даатгагчтай гэрээ байгуулсан шуурхай албаны үүрэг гүйцэтгэгч байгууллага нь энэ журмын 3.8.12-д заасан шаардлагыг хангасан байх;

3.8.14. даатгагчийн салбар нь “Даатгалын багц дүрэм”-ийн 11 дүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчоос тайлан, мэдээ, өргөдөл гаргах заавар”-ын дагуу гаргасан тайлан мэдээг улирал бүр Санхүүгийн зохицуулах хорооны аймаг, нийслэл, дүүрэг дэх орон нутгийн төлөөлөгчид хүргүүлж байх.

3.9. Даатгагчийн төлөөлөгчийн газар нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

3.9.1. Хорооны цахим хуудсанд холбогдох мэдээлэл нь байршсан байх;

3.9.2. төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаатай холбоотой баримт бичгийг архивлан хадгалдаг байх;

3.9.3. үйл ажиллагаа явуулах нутаг дэвсгэрийн хязгаарлалтаа тодорхойлсон, хаяг, байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

3.9.4. үйл ажиллагааг хэвийн явуулах тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

3.9.5. нэгж нь компанийн ерөнхий захиргаа болон бусад нэгжүүдтэйгээ мэдээллийн нэгдсэн нэг сүлжээнд холбогдож, мэдээлэл, тайлагнал дамжуулдаг байх;

3.9.6. даатгагчийн төлөөлөгчийн газар нь Компанийн тухай хуулийн 7.2 дахь хэсэгт зааснаас бусад үйл ажиллагааг эрхлэхгүй.

Дөрөв. Даатгалын зуучлагчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт

4.1. Ердийн болон урт хугацааны даатгалын зуучлагчийн дүрмийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн доод хэмжээ нь 20.0 (хорин) сая төгрөг, давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд 70.0 (далан) сая төгрөг байна.

4.2. Жил бүр мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан байх ба мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын үнэлгээний доод хязгаар нь 100.0 (нэг зуун) сая төгрөг, давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол 200.0 (хоёр зуун) сая төгрөг байна.

4.3. Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулахтай холбогдох дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.3.1. хаяг байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

4.3.2. хоёроос доошгүй орон тооны ажилтантай байх;

4.3.3. компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах техник тоног төхөөрөмжтэй байх;

4.3.4. компанийн нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх болон санхүүгийн тайлан тодруулга гаргах нягтлан бодогчтой байх ба нягтлан бодогч өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 5 өдрийн дотор Хороонд мэдэгдэх;

4.3.5. компаниас гаргасан шийдвэр болон компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд мөрдөх дотоод дүрэм, журам, заавар, эрх зүйн баримт бичгийг архивлан хадгалах;

4.3.6.зуучилсан даатгалын гэрээний дэлгэрэнгүй бүртгэлийг тухай бүр хөтөлж, харилцагч, үйлчлүүлэгчийн мэдээллийн сан үүсгэх;

4.3.7.даатгалын зуучлалын гэрээ болон хамтран ажиллах гэрээг монгол хэл дээр үйлдэх, эсхүл монгол хэл дээр хөрвүүлсэн байх, мөн тэдгээрийг архивлан хадгалсан байх;

4.3.8.даатгалын зуучлагчийн бүтэц зохион байгуулалт, удирдлага, хүний нөөцийн бодлоготой холбогдох дараах шаардлагыг хангасан байх:

4.3.8.1.компанийн хувьцаа эзэмшигчид нь өөр аль нэг даатгалын байгууллагын ТУЗ-ийн дарга, гишүүн, хамтын гүйцэтгэх удирдлагын гишүүн, эрх бүхий албан тушаалд томилогдон ажиллаагүй байх;

4.3.8.2.ажилтнуудаа мэргэшүүлэх талаар сургалтын хөтөлбөр, бодлоготой байх ба Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын зуучлагчийн сургалтад 2 жил тутамд хамруулсан байх.

4.4.Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг шударга, ил тод явуулахтай холбогдох дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.4.1.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 26.1 дэх хэсэгт заасны дагуу даатгалын хураамжийн орлогыг дамжуулан шилжүүлэх тохиолдолд зуучилсан даатгалын хураамжийн орлогыг компанийн бусад орлогоос тусдаа дансанд төвлөрүүлэх бөгөөд уг орлогыг холбогдох гэрээнд заасан хугацааны дотор даатгагчид шилжүүлэх;

4.4.2.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн өөрийн хөрөнгийн хэмжээ нь хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээнээс багассан тохиолдолд Компанийн тухай хуулийн 31.3 дахь хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэх;

4.4.3.Касс дахь бэлэн мөнгөний үлдэгдлийн хэмжээ нийт активын 5 хувиас хэтрэхгүй байх;

4.4.4.Даатгуулагчийг энэ журмын 7.2.3-т заасан мэдээллээр хангаж, зуучилсан даатгалын гэрээнд даатгуулагчийн мэдээллийг үнэн зөв, алдаагүй тусгах ба уг гэрээг даатгалын зуучлагч гарын үсэг зурж, баталгаажуулсан байх;

4.4.5.Даатгалын зуучлагч нь даатгуулагчид даатгалын нөхөн төлбөрийн асуудлаар зөвлөгөө туслалцаа үзүүлж болох бөгөөд ийнхүү туслалцаа үзүүлсний хөлсийг даатгагчаас олгох даатгалын нөхөн төлбөрөөс суутган авахгүй байх;

4.4.6.Даатгалын зуучлагч нь Хорооноос баталсан “Компанийн засаглалын кодекс”-ын зарчмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллах;

4.4.7.даатгалын гэрээ байгуулахаас өмнө дараах мэдээллийг даатгалын зуучлагч нь үйлчлүүлэгчид өгсөн байх:

4.4.7.1.өөрийн компанийн мэдээлэл (Тухайлбал: даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ, улсын бүртгэлийн гэрчилгээ гэх мэт);

4.4.7.2.үйл ажиллагааны төрөл, чиглэл;

4.4.7.3.хамтран ажиллаж буй даатгалын компаниудын талаар мэдээлэл.

4.5.Даатгалын зуучлагчийн салбар, төлөөлөгчийн газар нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.5.1.Хорооны цахим хуудсанд холбогдох мэдээлэл нь байршсан байх;

4.5.2.үйл ажиллагаа явуулах нутаг дэвсгэрийн хязгаарлалтаа тодорхойлсон, хаяг, байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

4.5.3.салбарын удирдлага, ажилтан, гэрээт ажилтнаар ажиллах этгээд нь Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан “нийтийн албан тушаалтан” биш байх;

4.5.4.үйл ажиллагааг хэвийн явуулах тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

4.5.5.нэгж нь компанийн ерөнхий захиргаа болон бусад нэгжүүдтэйгээ мэдээллийн нэгдсэн нэг сүлжээнд холбогдож, мэдээлэл, тайлагнал дамжуулдаг байх;

4.5.6.эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрийг тодорхой тусгасан, салбарын дотоод хяналт болон бусад үйл ажиллагааг зохицуулах журамтай байх;

4.5.7.Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын зуучлагчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн 1-ээс доошгүй ажилтантай байх.

4.6.Даатгалын зуучлагч нь банк бол энэ журмын 4.1-4.4-т заасан шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.6.1.банкны бүтцэд даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг хариуцах тусгайлсан нэгжтэй байх ба даатгалын салбарт ажиллаж байсан туршлагатай 1-ээс доошгүй ажилтантай байх;

4.6.2.Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын зуучлагчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн ажилтнуудын бүртгэл болон даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа явуулж буй банкны нэгжийн бүртгэлийг тогтмол хөтөлж, уг бүртгэлд өөрчлөлт орсон тухай бүр Хороонд цахимаар мэдэгдэх;

4.6.3.банкны нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлан хариуцсан захирал өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 5 өдрийн дотор Хороонд мэдэгдэх;

4.6.4.даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг Банкны тухай хуульд заасан банкны нэгжээр дамжуулан хийж болох бөгөөд тус нэгжийн даатгалын гэрээ байгуулах ажилтнууд нь Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын зуучлагчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх;

4.6.5.даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаатай холбоотой гүйлгээг Хороонд бүртгүүлсэн банкны харилцах дансыг ашиглаж хийх;

4.6.6.давхар даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэхгүй;

4.6.7.даатгалын компанитай байгуулах хамтран ажиллах гэрээнд зуучлан борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүнийг тодорхой зааж, тусгасан байх;

4.6.8.Хороо энэ журмын 4.6.2-т заасан бүртгэлийн холбогдох хэсгийг Хорооны цахим хуудсанд байршуулж олон нийтэд мэдээлэх ба даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулж буй банкны нэгжийн мэдээлэл нь Хорооны цахим хуудсанд байршсан байх;

4.6.9.даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулж буй тухайн банкны нэгж болон Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын зуучлагчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн ажилтнуудын мэдээллийг тухайн банк нь өөрийн цахим хуудсанд байршуулсан байх;

4.6.10.ердийн даатгалын бүтээгдэхүүнийг зуучлах тохиолдолд тав болон түүнээс дээш даатгагчийн бүтээгдэхүүн (энэ журмын 2.10-т заасны дагуу Хорооны цахим хуудсанд байршуулсан)-ийг харилцагч, үйлчлүүлэгчид санал болгон зуучлах;

4.6.11.шаардаж буй даатгалтай ижил хамгаалалт бүхий даатгалын гэрээг энэ журмын 4.6.10-т зааснаас бусад даатгагчтай байгуулах боломжийг харилцагч, үйлчлүүлэгчид олгох, эсхүл хүчинтэй даатгалын гэрээтэй бол түүнийг хүлээн зөвшөөрөх;

4.6.12.даатгалын гэрээ болон даатгуулагчийн талаарх мэдээлэл зэргийг даатгагчтай байгуулсан хамтран ажиллах гэрээнд заасны дагуу даатгагчид хүргүүлэх;

4.6.13.даатгагчидтай харилцан мэдээлэл солилцох, даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаанд хэрэглэх программ хангамж нэвтрүүлэх.

Тав.Даатгалын хохирол үнэлэгчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт

5.1.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн доод хэмжээ нь Улаанбаатар хотод 10.0 (арван) сая төгрөг, хөдөө орон нутагт 7.0 (долоо) сая төгрөг байх ба дүрмийн сангийн мөнгөн хөрөнгийг зээлийн хөрөнгөөр бүрдүүлээгүй бөгөөд хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдүүлсэн болохыг нотолсон байна.

5.2.Жил бүр мэргэжлийн хариуцлагаа даатгуулсан байх ба мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын үнэлгээний доод хязгаар нь 100.0 сая төгрөг байна.

5.3.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулахтай холбогдох дараах шаардлагыг хангасан байна:

5.3.1.Компанийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах техник тоног төхөөрөмжтэй байх;

5.3.2.Компанийн нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх болон санхүүгийн тайлан тодруулга гаргах нягтлан бодогчтой байх ба нягтлан бодогч өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 5 өдрийн дотор Хороонд мэдэгдэх;

5.3.3.Компаниас гаргасан шийдвэр болон компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд мөрдөх дотоод дүрэм, журам, заавар, хохирол үнэлгээний тайлан, бусад эрх зүйн баримт бичгийг архивлан хадгалах;

5.3.4.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн бүтэц зохион байгуулалт, удирдлага, хүний нөөцийн бодлоготой холбогдох дараах шаардлагыг хангасан байх:

5.3.4.1.Хоёроос доошгүй орон тооны ажилтантай байх;

5.3.4.2.Компанийн хувь нийлүүлэгчид нь өөр аль нэг даатгалын байгууллагын ТУЗ-ийн дарга, гишүүн, хамтын гүйцэтгэх удирдлагын гишүүн, эрх бүхий албан тушаалд томилогдон ажиллаагүй байх.

5.4.Даатгалын хохирлын үнэлгээ хийх бэлтгэл ажил нь дараах шаардлагад нийцсэн байна:

5.4.1.хохирлын үнэлгээний стандарт, аргачлал, дүрэм, журам, норм, норматив болон шаардлагатай бусад материалыг бэлтгэсэн байх;

5.4.2.даатгалын хохирлын үнэлгээ хийхэд шаардагдах баримт бичгийг үйлчлүүлэгчээс гаргуулан авсан байх;

5.4.3.даатгалын хохирлын үнэлгээ хийхэд ашиглаж байгаа мэдээллийн сан болон үйлчлүүлэгчээс ирүүлсэн тоо, мэдээг дахин хянаж, магадлан шинжилсэн байх.

5.5.Даатгалын хохирлын үнэлгээний тайлан нь хохирлын үнэлгээг тогтоосон үндэслэл, нотолгоог агуулсан үндсэн баримт бичиг байх бөгөөд уг тайлан нь дараах шаардлагад нийцсэн байна:

5.5.1.тогтоосон даатгалын хохирлын үнэлгээ нь тодорхой үндэслэл бүхий тайлбартай байх;

5.5.2.уг тайланд даатгалын хохирлын үнэлгээ хийх явцад гарсан хохирлын үнэлгээний стандарт, дүрэм, журам, нормыг зөрчсөн аливаа үйлдлийн талаар тэмдэглэсэн байх.

5.6.Даатгалын хохирлын үнэлгээний тайланд дараах зүйлийг тусгана:

5.6.1.үнэлгээний нэр, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон даатгалын хохирол үнэлэгчийн тусгай зөвшөөрлийн дугаар, энэ журамд заасны дагуу мэргэжлийн хариуцлагаа даатгуулсан талаарх мэдээлэл;

5.6.2.учирсан хохирлоо үнэлүүлэх этгээдийн нэр, хаяг, регистрийн дугаар;

5.6.3.даатгалын хохирлын үнэлгээ хийсэн хугацаа болон тайлангийн он, сар, өдөр;

5.6.4.даатгалын хохирлын үнэлгээний зүйлийн төрөл, түүний тухайн үеийн шинж байдлын тодорхойлолт, даатгалын тохиолдлыг баталгаажуулсан фото зураг;

5.6.5.даатгалын хохирлын үнэлгээний зүйлийн өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтын талаарх мэдээлэл;

5.6.6.даатгалын хохирлын үнэлгээний зүйлийн хамрах хүрээ, хязгаар;

5.6.7.даатгалын хохирлын үнэлгээ хийхэд ашигласан 3-аас доошгүй газрын үнийн судалгаа, түүнд хийсэн тооцоолол;

5.6.8.даатгалын хохирлын үнэлгээний дүн.

5.7.Даатгалын хохирлын үнэлгээний тайланд үнэлгээчин гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулсан байна.

5.8.Даатгалын хохирол үнэлэгч дараах тохиолдолд даатгалын хохирлын үнэлгээ хийхгүй байх:

5.8.1.даатгалын хохирол үнэлэгч нь өөрт болон өөрийн компанийн ажилтанд учирсан даатгалын хохиролд үнэлгээ хийх;

5.8.2.үнэлгээчин өөрийн ажилладаг компанийн даатгалын хохиролд үнэлгээ хийх;

5.8.3.төрөл, садан (эцэг, эх, нөхөр, эхнэр, хүүхэд, төрсөн ах, эгч, дүү гэх мэт)-д даатгалын хохиролд үнэлгээ хийх;

5.8.4.тухайн үнэлгээний компанийн санхүүгийн тайланд аудит хийж байгаа хуулийн этгээдийн учирсан хохиролд үнэлгээ хийх.

5.9.Даатгалын хохирлын үнэлгээний тайланд хохирлоо үнэлүүлсэн этгээд танилцаж зөвшөөрсөн гарын үсэг зурсан байна.

5.10.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн өөрийн хөрөнгийн хэмжээ нь хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээнээс багассан тохиолдолд Компанийн тухай хуулийн 31.3 дахь хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

5.11.Касс дахь бэлэн мөнгөний үлдэгдлийн хэмжээ нийт активын 5 хувиас хэтрэхгүй байна.

5.12.Эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хүрээнд мэргэшсэн ажилтан өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 5 өдрийн дотор энэ журмын 1 дүгээр хавсралт (Г) СЗХ04006 маягтын дагуу тодорхойлолт гаргаж Хороонд мэдэгдэнэ.

5.13.Даатгалын хохирол үнэлэгчийн салбар, төлөөлөгчийн газар нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

5.13.1.Хорооны цахим хуудсанд холбогдох мэдээлэл нь байршсан байх;

5.13.2.үйл ажиллагаа явуулах нутаг дэвсгэрийн хязгаарлалтаа тодорхойлсон, хаяг, байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

5.13.3.салбарын удирдлага, ажилтан, гэрээт ажилтнаар ажиллах этгээд нь Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан “нийтийн албан тушаалтан” биш байх;

5.13.4.үйл ажиллагааг хэвийн явуулах тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

5.13.5.нэгж нь компанийн ерөнхий захиргаа болон бусад нэгжүүдтэйгээ мэдээллийн нэгдсэн нэг сүлжээнд холбогдож, мэдээлэл, тайлагнал дамжуулдаг байх;

5.13.6.тухайн нутаг дэвсгэрт салбар нээн ажиллуулахтай холбогдсон зах зээлийн судалгаатай байх;

5.13.7.эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрийг тодорхой тусгасан, салбарын дотоод хяналт болон бусад үйл ажиллагааг зохицуулах журамтай байх;

5.13.8.эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хүрээнд эд хөрөнгөнд учирсан бодит хохирлыг тогтоох тохиолдолд Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрөлтэй нэгээс доошгүй ажилтантай байх;

5.13.9.Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын хохирол үнэлгээний сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн 1-ээс доошгүй ажилтантай байна.

Зургаа.Даатгалын төлөөлөгчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт

6.1.Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх бөгөөд даатгалын төлөөлөгч нь хэрэв хуулийн этгээд бол даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх ажилтнууд нь энэхүү шаардлагыг хангасан байна.

6.2.Даатгагчтай бичгээр байгуулсан хамтран ажиллах гэрээтэй байх бөгөөд тус гэрээнд даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл олгох нөхцөлийг даатгалын хууль тогтоомж болон компанийн ТУЗ-өөс баталсан хувь хэмжээнд нийцүүлэн даатгалын хэлбэр тус бүрээр тусгасан байна.

6.3.Зөвхөн энэ журмын 6.2-т заасан даатгагчийн төлөөлөгчөөр ажиллана.

6.4.Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан “нийтийн албан тушаалтан” биш байх бөгөөд даатгалын төлөөлөгч нь хэрэв хуулийн этгээд бол даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх ажилтнууд нь энэхүү шаардлагыг хангасан байна.

6.5.Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагааны тухайн жилийн нийлбэр орлого нь 20.0 (хорин) сая төгрөг ба түүнээс дээш хэмжээтэй бол даатгалын төлөөлөгч өөрийн орлогын тайлангаа

“Даатгалын багц дүрэм”ийн 11 дүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчоос тайлан, мэдээ, өргөдөл гаргах заавар”-ын холбогдох хавсралтын дагуу төлөөлж буй компанидаа мөн журамд заасан хугацаанд гаргаж өгнө.

6.6.Даатгалын төлөөлөгч нь энэ журамд заасан даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхэлснийхээ төлөө даатгагчаас төлбөр, хөлс авах эрхтэй бөгөөд уг үйл ажиллагааг явуулаагүй тохиолдолд даатгагчаас аливаа төлбөр, хөлс авахгүй.

6.7.Даатгуулагч нь хуулийн этгээд бол даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа явуулсныхаа төлөө даатгагчаас хүлээн авч буй төлбөр, хөлсний талаар даатгалын төлөөлөгч нь даатгалын гэрээ байгуулагдахаас өмнө даатгуулагчийн эрх бүхий албан тушаалтанд бичгээр мэдэгдэж, танилцуулсан байна. Энэхүү төлбөр, хөлсийг даатгалын төлөөлөгчид олгохыг зөвшөөрсөн даатгуулагчийн гарын үсэг бүхий мэдэгдлийг даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ.

6.8.Хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан даатгалын төлөөлөгч нь зөвшөөрөл авснаас хойш 2 жил тутамд нэг удаа даатгалын мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад хамрагдана.

Долоо.Даатгалын бүтээгдэхүүн болон даатгалын гэрээнд тавигдах шаардлага

7.1.Даатгалын бүтээгдэхүүнд тавигдах шаардлага:

7.1.1.Даатгалын бүтээгдэхүүний бүрдэлд дараах зүйлс хамаарна:

7.1.1.1.даатгалын гэрээ;

7.1.1.2.даатгалын баталгаа;

7.1.1.3.даатгалын бүтээгдэхүүний судалгаа, танилцуулга;

7.1.1.4.даатгалын бүтээгдэхүүний хураамжийн хувь хэмжээ, нөөц сангийн тооцоолол.

7.1.2.Даатгалын гэрээ нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

7.1.2.1.Даатгуулагчтай байгуулж байгаа даатгалын гэрээ нь монгол хэл дээр үйлдэгдсэн, утга санаа, үг хэллэг нь ойлгомжтой, тодорхой, төөрөгдүүлсэн болон хоёрдмол санаа агуулаагүй байх, бусдад шууд ойлгогдохоор үг, хэллэгтэй байх бөгөөд даатгуулагчийн хүсэлтээр гадаад хэл дээр даатгалын гэрээ байгуулж байгаа тохиолдолд монгол хэл дээр тухайн даатгалын гэрээг давхар үйлдэх, маргаан гарсан нөхцөлд монгол хэл дээр хийгдсэн гэрээг баримтлах;

7.1.2.2.Даатгалын гэрээнд даатгагч, даатгуулагчийн эрх үүрэг, даатгалын эрсдэл, даатгалын үнэлгээ, гэрээний эхлэх дуусах хугацаа, гэрээг сунгах, цуцлах, өөрчлөлт оруулах нөхцөл, даатгалын хураамжийн хэмжээ, хураамж төлөх хугацаа, даатгалын хураамж буцаах нөхцөл, даатгалын гэрээ ямар нөхцөлд хүчин төгөлдөр бус болох, нөхөн төлбөр олгохоос татгалзах заалт зэргийг тодорхой зааж тусгасан байх.

7.1.3.Үйлчлүүлэгчийн санаачилга хүсэлтийн дагуу тусгайлан боловсруулагдсан даатгалын бүтээгдэхүүнээс бусад олон нийтэд түгээмэл нөхцөлөөр нийлүүлж буй даатгалын бүтээгдэхүүнд холбогдох даатгалын баталгаа нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

7.1.3.1.хураангуй, хамгийн ихдээ 2-3 хуудас бие даасан бичиг баримт байх;

7.1.3.2.ойлгомжтой үг хэллэгтэй, төөрөгдүүлсэн болон хоёрдмол утга санаа агуулаагүй, уншигдахуйц үсгийн хэмжээгээр бичигдсэн, уншихад хялбар байх;

7.1.3.3.эх хувь нь өнгөт хувилбараар бэлтгэгдсэн ч хар цагаанаар хувилах, хэвлэх тохиолдолд ялгаагүй ойлгомжтой, уншигдахуйц байх;

7.1.3.4.эхний хуудасны дээд талд даатгалын баталгаа гэж бичигдсэн байх;

7.1.3.5.гэрээ байгуулахаас өмнө танилцах шаардлагатай болон гэрээтэй холбогдох бүтээгдэхүүний талаарх бүрэн мэдээлэл бусад баримт бичгүүдэд агуулагдаж байгаа тухай мэдэгдлийг багтаасан байх.

7.1.4.Даатгалын баталгаанд дараах мэдээлэл тусгагдсан байна:

7.1.4.1.даатгалын компанийн талаар мэдээлэл (Тухайлбал: ХК/ХХК нь Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр Монгол Улсын хууль тогтоомжийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна гэх мэт);

7.1.4.2.даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүний нэр;

7.1.4.3.даатгалын хамрах хүрээ, даатгалын үндсэн эрсдэл, нэмэлт эрсдэл, хамгаалагдаагүй эрсдэл болон шаардлагатай бол даатгалын хамгаалалт үйлчлэх газарзүйн хамрах хүрээ;

7.1.4.4.даатгалын үнэлгээ, даатгалын хураамжийн хэмжээ болон даатгалын хураамжийг төлөх арга хэлбэр, төлөлтийн график, хугацаа;

7.1.4.5.даатгалын нөхөн төлбөр олгогдохгүй нөхцөл;

7.1.4.6.гэрээ байгуулах үед хүлээх үүрэг;

7.1.4.7.гэрээний хугацаанд хүлээх үүрэг;

7.1.4.8.даатгалын тохиолдол бий болж, нэхэмжлэл гаргах үед хүлээх үүрэг;

7.1.4.9.даатгалын тохиолдол бий болоход хэрхэн мэдэгдэх, баталгаажуулах талаар;

7.1.4.10.гэрээ хүчин төгөлдөр болох, дуусгавар болох огноо бүхий гэрээний хугацаа;

7.1.4.11.гэрээг цуцлах арга хэлбэр;

7.1.4.12.даатгуулагчийн овог, нэр, нас, хүйс, регистрийн дугаар;

7.1.4.13.даатгагчийн хаяг, холбоо барих утас;

7.1.4.14.даатгагчийн гарын үсэг.

7.1.5.Даатгагч нь тухайн бүтээгдэхүүнтэй холбоотойгоор даатгалын гэрээ байгуулах, даатгалын нөхөн төлбөр олгохтой холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулсан журамтай байна.

7.1.6.Даатгалын бүтээгдэхүүнүүдийг боловсруулж, зах зээлд борлуулахдаа хэрэглэгчийн эрх ашгийг харгалзан үзсэн байна.

7.1.7.Даатгалын бүтээгдэхүүний Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийн үнэлгээ хийгдсэн байна.

7.1.8.Даатгалын бүтээгдэхүүний хураамжийн хувь хэмжээ нь эрсдэлийн түвшинтэй уялдаатай байх, мөн “Даатгалын багц дүрэм”-ийн тавдугаар хавсралтын дагуу боловсруулсан байх бөгөөд даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн хувьд даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцоолохдоо ашигласан тоон мэдээлэл, аргачлал, эрсдэл тус бүрийн түвшин, хувь хэмжээ,

түүнийг тооцоолсон аргачлал, цэвэр хураамжийн хувь, нийт хураамжийн хувийн талаарх мэдээллийг агуулсан актуарын тайлан, танилцуулгатай байна.

7.1.9.Бага дунд орлоготой иргэдийн хэрэгцээ, худалдан авах чадварт нийцсэн, энгийн хялбар сайн дурын даатгалын бүтээгдэхүүнийг хүртээмжтэй даатгал гэж ойлгох бөгөөд Хүртээмжтэй даатгалын бүтээгдэхүүнд Хороо дараах нэмэлт шаардлагыг тавина:

7.1.9.1.даатгалын гэрээний үг хэллэг нь энгийн, ойлгомжтой, хоёрдмол утга санаагүй, даатгуулагчийг төөрөгдүүлэхээргүй байх;

7.1.9.2.даатгалын үнэлгээ, хураамжийн дүн бага дунд орлоготой иргэдийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн байх;

7.1.9.3.даатгалын гэрээнд тусгасан даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзах нөхцөлийн тоо нь 5-аас хэтрэхгүй бөгөөд даатгуулагчид ойлгомжтой байх;

7.1.9.4.даатгалын тохиолдол болсон нь холбогдох баримтаар нотлогдсон нөхцөлд даатгуулагчид хүндрэл учруулалгүйгээр даатгалын нөхөн төлбөрийг хуанлийн 10 хоногийн дотор олгодог байхаар гэрээнд тусгагдсан байх.

7.1.10.Монгол улсын хууль тогтоомжид тусгагдсан “Ногоон таксономи”-ийн ангилалд хамаарах үйл ажиллагааг аливаа хэлбэрээр даатгаж буй сайн дурын даатгалын бүтээгдэхүүнийг ногоон даатгал гэж ойлгох бөгөөд ногоон даатгалын бүтээгдэхүүн нь дараах онцлог, шинж чанартай байна:

7.1.10.1.Даатгалын гэрээний нөхцөлд адил хэлбэрийн даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээний нөхцөлтэй харьцуулахад тодорхой хөнгөлөлт, урамшуулал тусгагдсан байх;

7.1.10.2.Даатгалын тохиолдол болсон нь холбогдох баримтаар нотлогдсон нөхцөлд даатгуулагчид хүндрэл учруулалгүйгээр даатгалын нөхөн төлбөрийг 15 хоногийн дотор олгодог байхаар гэрээнд тусгагдсан байх.

7.1.11.Ногоон даатгалын бүтээгдэхүүн зах зээлд нийлүүлсэн даатгагчид “ногоон гэрчилгээ” олгож болох бөгөөд Хороо болон холбогдох эрх бүхий байгууллагын шаардлагыг хангасан байна.

7.2.Даатгалын гэрээ байгуулахад тавигдах шаардлага:

7.2.1.Даатгалын гэрээг байгуулахдаа “Даатгалын зах зээлийн ёс зүйн журам”-ыг баримтална.

7.2.2.Даатгагч, даатгалын зуучлагч, төлөөлөгч нь үйлчлүүлэгчтэй даатгалын гэрээг байгуулахаас өмнө дараах үйл ажиллагааг дагаж мөрдөнө:

7.2.2.1.үйлчлүүлэгчийг төөрөгдүүлэхээргүй, өөрт нь тохирсон даатгалын эрсдэл бүхий даатгалын бүтээгдэхүүнийг санал болгох;

7.2.2.2.Даатгагч болон даатгалын зуучлагч, төлөөлөгч нь санал болгож буй даатгалын харилцаатай холбогдуулан мэдээлэлд суурилсан шийдвэрийг гаргах боломжийг үйлчлүүлэгчид олгох үүднээс тухайн даатгалын талаарх мэдээллийг зохистой үед нь, ойлгомжтой хэлбэрээр хүргэх тал дээр зохих арга хэмжээ авах үүргийг хүлээх бөгөөд үйлчлүүлэгчийг энэ журмын 7.2.3-д заасан мэдээллээр хангах;

7.2.2.3.үйлчлүүлэгчээс даатгалын гэрээний эрх үүрэг, нөхөн төлбөр олгох болон олгохгүй нөхцөл, хязгаарлалт, ямар төрлийн даатгалын эрсдэлээс хамгаалагдах, даатгалын

тохиолдол үүссэн үед хэрхэн арга хэмжээ авах, даатгалын гэрээний хугацаа дуусах, сунгах, цуцлах нөхцөл зэргийг ойлгосон эсэхийг тодруулсан асуулгын хуудсыг бөглүүлж, баримтжуулан хадгалах;

7.2.2.4.даатгагч эсхүл түүний төлөөлөгч, даатгалын зуучлагч нь бүлгийн хэлбэртэй даатгалын гэрээ байгуулахаас өмнө даатгуулагч нэг бүрд тухайн даатгалын бүтээгдэхүүний талаар танилцуулж, зөвшөөрлийг авсан байх;

7.2.2.5.даатгуулагч нь даатгалын гэрээ байгуулахын тулд бүлэг байгуулж болохгүй;

7.2.2.6.даатгагч нь өөрийн ажилтан болон Хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэй даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгчөөр дамжуулан даатгалын гэрээг байгуулах.

7.2.3.Даатгагч, даатгалын зуучлагч, төлөөлөгч нь үйлчлүүлэгчтэй даатгалын гэрээг байгуулахаас өмнө даатгуулагчийг дараах мэдээллээр хангана:

7.2.3.1.даатгагчийн нэр, хуулийн этгээдийн төрөл, хамааралтай бол харьяалагдаж буй группийн нэр;

7.2.3.2.даатгалын хураамжийн хэмжээ, түүнийг төлөх хугацаа, түүнчлэн хураамж хоцроосноос болон төлөөгүйгээс гарах үр дагавар, хожимдуулж төлсөн хураамжид авах арга хэмжээ, даатгалын хураамжид нэмэгдэх, хасагдах үнийн дүнгүүд болон даатгуулагчаас шууд төлөгдөх аливаа төлбөр, хураамжийн талаарх мэдээлэл;

7.2.3.3.даатгалын хамгаалалт хэзээ эхлэх, дуусах тухай мэдээлэл;

7.2.3.4.даатгалын гэрээгээр ямар эрсдэлийн тохиолдлуудыг хамруулах ба эс хамруулах талаарх мэдээлэл;

7.2.3.5.даатгалын гэрээний ач холбогдол бүхий эсхүл хэвийн бус хязгаарлалтуудын талаарх мэдээлэл (Ач холбогдол бүхий хязгаарлалт гэж хэрэглэгч тухайн бүтээгдэхүүнийг худалдан авах эсэхэд нөлөөлөх хязгаарлалт, үл хамруулалтыг хэлнэ. Хэвийн бус хязгаарлалт гэж ижил төстэй гэрээнүүдэд түгээмлээр тусгагдаагүй зохицуулалтыг хэлнэ. Жишээлбэл: зарим нөхцөл байдал, өвчин, эрүүл мэндийн суурь нөхцөл байдлыг хамруулахгүй байх, даатгалын нөхөн төлбөрийн үнийн дүнд хамаарах хязгаарлалтууд, нөхөн төлбөр төлөгдөж болох хугацааг хязгаарлах, нас, оршин суугаа газар, ажил эрхлэлт зэрэг шалтгаанаар нэхэмжлэх эрхийг хязгаарлах);

7.2.3.6.даатгалын гэрээний ерөнхий зүйл (гэрээнд хэрэглэх хууль, тогтоомжийн талаарх мэдээлэл үүнд багтана);

7.2.3.7.материаллаг ач холбогдолтой баримтуудыг ил тод болгох үүрэг (материаллаг ач холбогдолтой баримтуудыг ил тодоор мэдээлэх үйлчлүүлэгчийн үүргийн талаарх дэлгэрэнгүй бөгөөд ойлгомжтой тодорхой мэдээлэл үүнд хамаарна. Үйлчлүүлэгч юуг мэдүүлэх талаар тодорхой ойлголттой болгох асуудалд тухайн даатгалын хүрээнд хамааралтай бүх материаллаг мэдээллийг өгөх үүрэг, чухам ямар мэдээллийг олгох шаардлагатай болон мэдээллийг олгоогүйгээс гаргах үр дагаврын талаарх тайлбар багтана);

7.2.3.8.даатгалын гэрээ байгуулагдахаас өмнө болон гэрээний хугацаа хүчин төгөлдөр байх үед биелүүлэх үүрэг, түүнийг дагаж мөрдөхгүйгээс үүдэх эрх зүйн үр дагаврын талаарх мэдээлэл;

7.2.3.9.нөхөн төлбөр олгох нөхцөлийн талаар мэдээлэл- даатгуулагч ямар нөхцөлд нөхөн төлбөр нэхэмжлэх боломжтой талаарх мэдээлэл болон холбоо барих хаягийн мэдээлэл;

7.2.3.10.даатгалын гэрээнээс үүдэх маргаан шийдвэрлэлтийн мэдээлэл- даатгуулагчийн гомдлыг шийдвэрлэх арга зам, тухайлбал даатгагчийн гомдол барагдуулах дотоод механизм, Санхүүгийн зохицуулах хороо болон шүүхэд хандах эрхийн талаарх мэдээлэл;

7.2.3.11.даатгалын гэрээг цуцлах эрхийн талаар мэдээлэл- цуцлах эрхийг эдлэх эсэх, цуцлах боломжтой хугацаа, цуцлахад шаардагдах нөхцөлүүдийн талаарх мэдээлэл (Хугацаанаас өмнө цуцалсантай холбогдуулан аливаа төлбөр хураамж авах бол энэ талаар дэлгэрэнгүй тайлбарлана).

7.2.4.Даатгагч, даатгалын зуучлагч нь даатгуулагчтай даатгалын гэрээ байгуулагдсаны дараа дараах үйл ажиллагааг дагаж мөрдөнө:

7.2.4.1.даатгагч нь даатгуулагчид энэ журмын 7.1.3-т заасан даатгалын баталгааг олгох;

7.2.4.2.даатгалын гэрээг шинэчлэх, гэрээний хугацааг сунгах тухай мэдэгдлийг даатгуулагчид хангалттай хугацаа олгох байдлаар урьдчилан хүргүүлэх ба даатгуулагч гэрээг сунгах хүсэлгүй бол шинээр даатгагчийг олох хүртэл хангалттай хугацааг олгож ажиллах;

7.2.4.3.гэрээний үнийн дүн, нөхцөл, болзлуудыг даатгагч өөрчлөх хүсэлтэй бөгөөд өөрчлөх тухай гэрээнд тодорхой заагаагүй бол энэ талаарх мэдэгдлийг хүргүүлэх, гэрээг өөрчлөх зөвшөөрлийг даатгуулагчаас авах үүргийг даатгагч хүлээнэ;

7.2.4.4.даатгалын гэрээ дуусгавар болох хугацаанаас өмнө даатгалын гэрээ цуцлагдсан тохиолдолд даатгалын хураамжийн буцаалтыг даатгуулагч бичгээр хүсэлт гаргаснаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор даатгуулагчид олгох;

7.2.4.5.бүлгийн хэлбэртэй даатгалын гэрээ байгуулагдсан (даатгалын гэрээнд ажилтнуудыг ажил олгогч төлөөлж, оршин суугчдыг сууц өмчлөгчдийн холбоо төлөөлж гэх мэт) тохиолдолд тухайн бүлэгт хамаарах даатгуулагч бүрд энэ журмын 7.1.3-т заасан даатгалын баталгааг өгнө. Даатгалын баталгааг цахимаар хүргүүлж болно.

7.2.5.Даатгалын гэрээг цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглаж байгуулах тохиолдолд дараах шаардлагыг дагаж мөрдөнө:

7.2.5.1.даатгагч, даатгалын зуучлагч цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглан хийх даатгалын үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, заавар, аргачлалыг боловсруулж өөрийн цахим хуудаст байршуулсан байх;

7.2.5.2.даатгагч, даатгалын зуучлагч үйлчлүүлэгчийг цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглаж даатгуулах боломжийг энгийн нөхцөл байдлаар бүрдүүлсэн байх ба даатгуулагчид өөрийн даатгалын гэрээ болон холбогдох мэдээллээ хянах нөхцөл боломжийг бүрдүүлж өгсөн байх;

7.2.5.3.цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглаж хийгдсэн даатгалын гэрээний хүчин төгөлдөр болох нөхцөл, хугацааг тодорхой зааж өгнө. Даатгагч, даатгалын зуучлагч цахим хэлбэрээр хийгдсэн даатгалын гэрээний баталгааг даатгуулагчийн цахим хаягаар ажлын 3 өдрийн дотор хүргүүлнэ;

7.2.5.4.цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглаж борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүний тухай Хороонд мэдэгдэх, өөрийн цахим хуудаст бүтээгдэхүүний нэрсийг тодорхой зааж, тухайн даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээг байршуулах, мөн даатгалын хураамж төлөх банк, дансны дугаарыг тодорхой зааж өгсөн байх;

7.2.5.5.даатгагч, даатгалын зуучлагч албан журмын даатгалыг цахимаар болон аливаа техник, технологийн дэвшлийг ашиглаж хийх тохиолдолд даатгуулагчид өнгөрсөн хугацааны даатгалын хураамж, нөхөн төлбөр авсан эсэх, хураамжийг тооцоолдог итгэлцүүрийн мэдээлэл зэргийг гарган өгч, даатгалын гэрээ байгуулах, шийдвэр гаргахад шаардлагатай мэдээллээр хангадаг байх.

Найм.Даатгалын нөхөн төлбөр олгоход тавигдах шаардлага

8.1.Даатгагч даатгалын нөхөн төлбөр олгохдоо даатгуулагчид хүндрэл учруулахгүй, шуурхай олгох зарчмыг баримтална.

8.2.Даатгагч хууль хяналтын болон мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг даатгуулагчаас шаардах тохиолдолд уг дүгнэлт гараагүй байхад даатгалын гэрээнд заасан хугацаа өнгөрсөн шалтгаанаар даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзахгүй байна.

8.3.Даатгагч даатгуулагч харилцан тохиролцож даатгалын гэрээнд заасны дагуу даатгалын хураамжийг даатгуулагч төлбөрийн хуваарийн зөрчилгүйгээр хэсэгчлэн, үе шаттай төлж байгаа үед даатгалын тохиолдол учирвал даатгагч даатгалын нөхөн төлбөрийг даатгуулагчийн төлсөн хураамжтай хувь тэнцүүлэн бууруулахгүй байна.

8.4.Нэхэмжлэл гаргах үед даатгуулагч зарим мэдээллийг ирүүлээгүй нь илэрсэн тохиолдолд уг мэдээлэл нь нэхэмжлэл гаргах үндэслэлд нөлөөлөхөөргүй, материаллаг бус шинжтэй бол нөхөн төлбөр олгохоос татгалзах, эсвэл бууруулахгүй байна.

8.5.Урт хугацааны даатгалын гэрээ эзэмших эрх бүхий этгээд тухайн гэрээнд заагдсан даатгуулагч гэрээний эрхийн талаар бичгээр мэдэгдэх бөгөөд даатгуулагч байхгүй, эсхүл энэ эрхээс татгалзсан, эсхүл нас барсан тохиолдолд даатгуулагчийн хууль ёсны өв залгамжлагчид даатгалын нөхөн төлбөрийг олгоно.

8.6.Ердийн даатгагч даатгалын нөхөн төлбөр олгохдоо дор дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

8.6.1.даатгагч даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээллийг авсан даруйдаа даатгуулагчид хариу өгч, даатгуулагчаас авах арга хэмжээний талаар тодорхой мэдээлэл өгөх үүрэгтэй бөгөөд даатгагч 72 цагийн дотор даатгалын тохиолдлыг шалгаж баримтжуулах өөрийн ажилтныг эсхүл даатгалын хохирол үнэлэгчийг томилох;

8.6.2.даатгагч нь гэрээнд заасан хугацаанд багтаан даатгалын нөхөн төлбөр олгох эсэх асуудлыг шийдвэрлэсэн байна. Хэрэв нөхөн төлбөрийг олгох боломжгүй бол Даатгалын тухай хуульд заасны дагуу бичгээр мэдэгдэнэ.

8.7.Урт хугацааны даатгагч нөхөн төлбөр олгохдоо дор дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

8.7.1.даатгалын тохиолдлын нэхэмжлэл авсан даруйдаа бүртгэж, 7 хоногийн дотор даатгуулагчаас нэмэлт материалыг багцаар нь шаардаж болно;

8.7.2.шаардагдах бүх материалыг авснаас хойш 30 хоногт багтаан нэхэмжлэлийг барагдуулах эсхүл олгохгүй байх нөхцөл шалтгааныг дурдаж даатгуулагчид бичгээр мэдэгдэнэ.

8.8.Даатгагч даатгалын гэрээ болон холбогдох журамд заасан хугацаанд даатгалын нөхөн төлбөр олгоогүй бол Иргэний хуулийн 232.6 дахь хэсэгт заасны дагуу хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар алданги тооцох заалтыг даатгалын гэрээнд тусгасан байна.

8.9.Энэ журмын 8.2-8.8 дах заалтууд нь Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалд хамаарахгүй.

Ес.Ипотекийн даатгалын үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага

9.1.Ипотекийн даатгал нь сайн дурын даатгалын тусгайлсан бүтээгдэхүүн бөгөөд ипотекийн зээлийн барьцаа хөрөнгийн болон зээлдэгчийн амь нас, эрүүл мэндийн даатгал гэсэн 2 тусдаа даатгалын бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

9.2.Ипотекийн зээлдэгчийн амь нас, эрүүл мэндийн даатгалд энэ журмын 9.4, 9.5, 9.6, 9.7-д зааснаас гадна дараах шаардлага тавигдана:

9.2.1.Урт хугацааны даатгагч нь аливаа шалтгааны улмаас даатгуулагч нас барах болон хөдөлмөрийн чадвараа 70 буюу түүнээс дээш хувиар хугацаагүй алдах үндсэн эрсдэлийг даатгана.

9.2.2.Даатгуулагч нь энэхүү журмын 9.2.1-д заасан эрсдэлээс бусад нэмэлт эрсдэлийг гэрээний үндсэн дээр даатгагчтай харилцан тохиролцож, даатгуулж болно.

9.2.3.Даатгалын үнэлгээ нь даатгалын гэрээ байгуулах үеийн зээлийн үлдэгдлээс багагүй байна.

9.2.4.Ипотекийн зээлийн гэрээнд үндсэн зээлдэгчээс гадна хамтран зээлдэгч байвал зээлдэгч тус бүрийн даатгалын үнэлгээг даатгалын гэрээнд тусгасан байна.

9.2.5.Урт хугацааны даатгагч нь даатгалын хураамжийн хувийг даатгалын тохиолдол бий болоход нөхөн төлбөрийг нэг удаа эсхүл хэсэгчлэн төлөх нөхцөлтэйгөөр тооцоолж болно.

9.2.6.Даатгалын нөхөн төлбөрийг энэ журмын 9.2.4-т заасан үндсэн болон хамтран зээлдэгчийн даатгалын үнэлгээнд харгалзуулан олгоно.

9.3.Ипотекийн зээлийн барьцаа хөрөнгийн даатгалд энэ журмын 9.4, 9.5, 9.6-д зааснаас гадна дараах шаардлага тавигдана:

9.3.1.Ердийн даатгагч нь барьцаа хөрөнгөд хохирол учруулж болзошгүй дараах үндсэн эрсдэлийг даатгана:

9.3.1.1.Галын эрсдэл (гал түймэр, дэлбэрэлт);

9.3.1.2.Сантехникийн эрсдэл;

9.3.1.3.Байгалийн эрсдэл (газар хөдлөлтийн эрсдэл хамаарахгүй);

9.3.1.4.Цахилгаан, эрчим хүчний эрсдэл;

9.3.1.5.Гуравдагч этгээдээс учруулсан санаатай болон санамсаргүй үйлдэл.

9.3.2.Даатгуулагч нь барьцаа хөрөнгийг энэхүү журмын 9.3.1-д заасан эрсдэлээс бусад нэмэлт эрсдэлээр гэрээний үндсэн дээр даатгагчтай харилцан тохиролцож, даатгуулж болно.

9.3.3.Даатгалын үнэлгээ нь тухайн барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээнээс багагүй байна.

9.4.Даатгагч даатгалын хураамжийн хувь хэмжээнд хоёр жил тутамд өөрчлөлт оруулж болох бөгөөд тухайн хувь хэмжээнд зайлшгүй өөрчлөлт оруулахаар бол үндэслэл, тооцооллыг Хороонд ирүүлнэ.

9.5.Даатгагч, даатгуулагч харилцан тохиролцож даатгалын хураамжийг нэг удаа эсхүл хэсэгчлэн төлж болно.

9.6.Даатгагч төлбөл зохих нөхөн төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүйгээс үүссэн нэмэгдүүлсэн хүүг төлнө.

9.7.Даатгагчийн ипотекийн даатгалын бүтээгдэхүүнд энэ журмын 2.10-т зааснаас гадна даатгалын хураамжийн хувь хэмжээг энэ журмын 4 дүгээр хавсралт (урт хугацааны даатгагч нь (А) маягт, ердийн даатгагч нь (Б) маягт)-ын дагуу боловсруулж Хороонд ирүүлэх тусгайлсан шаардлага тавигдана.

9.8.Даатгагчаас даатгалын зуучлагчид олгох даатгалын зуучлалын шимтгэлийн хувь хэмжээг Хороонд ирүүлсэн даатгалын бүтээгдэхүүний хураамжийн тооцоололд үндэслэн даатгагч, даатгалын зуучлагч нарын хооронд байгуулах хамтран ажиллах гэрээнд тусгах бөгөөд хамтран ажиллах гэрээ болон уг гэрээнд оруулсан өөрчлөлтийг тухай бүр Хороонд ирүүлнэ.

9.9.Даатгалын зуучлагч ипотекийн даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэхэд энэ журмын 4.6-д зааснаас гадна дараах шаардлага тавигдана:

9.9.1.Ипотекийн даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл нь Хорооны цахим хуудсанд байршсан даатгагч бүртэй эрх тэгш хамтран ажиллах;

9.9.2.Зээлдэгчид даатгалын эрсдэл, даатгагчаа сонгох эрхийг олгох;

9.9.3.Даатгалын хураамжийг хууль, хамтран ажиллах гэрээнд заасан хугацаанд шилжүүлээгүй бол даатгалын гэрээний хариуцлагыг даатгалын зуучлагч хариуцах;

9.9.3.Даатгалын хураамжийн төлөлт тасралтгүй байх нөхцөлийг хангаж ажиллах.

9.10.Даатгагч, даатгалын зуучлагч нь даатгалын гэрээ байгуулах үед энэ журмын 7.2.3-т заасныг мөрдөх бөгөөд энэ журмын 4 дүгээр хавсралт (урт хугацааны даатгагч нь (В) маягт, ердийн даатгагч нь (Г) маягт) “Мэдүүлгийн маягт”-ын дагуу мэдээллийг авч, даатгуулагчаар баталгаажуулан гэрээнд хавсаргасан байна.

9.11.Хороо нь даатгагч, даатгалын зуучлагч хууль тогтоомж болон аливаа гэрээг зөрчсөнөөс үүдэн даатгуулагч эсхүл гэрээний аль нэг талд, бусад этгээдэд хохирол учруулсан бол тус хохирлыг барагдуулахыг шаардана.

9.12.Ипотекийн даатгалын хэрэгцээ шаардлага, цар хүрээ, эрсдэлийг тодорхойлох, гамшгийн эрсдэлийг удирдах зорилгоор даатгагч нь энэ журмын 4 дүгээр хавсралт (Д)-д заасан агуулга бүхий мэдээллийг Даатгалын тухай хуулийн 12¹ дүгээр зүйлд заасан холбоо (цаашид “холбоо” гэх)-ны боловсруулсан загвар, зааврын дагуу уг холбооны мэдээллийн санд тухай бүр, тогтмол нийлүүлж ажиллана.

9.13.Холбоо нь даатгагчаас энэ журмын 9.12-т заасан мэдээллийг хүлээн авах, тэдгээрийг нэгтгэх, мэдээллийн санг үүсгэх болон мэдээллийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хариуцан ажиллана.

9.14.Холбоо нь энэ журмын 9.12-т заасан мэдээллийг Хороо болон бусад холбогдох эрх бүхий байгууллагаас шаардсаны дагуу гаргаж, тухай бүр хүргүүлэх ба шаардлагатай тохиолдолд даатгагчид хүргүүлж болно.

Арав.Хяналт, хариуцлага

10.1.Хороо энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах бөгөөд журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй этгээдийн бүртгэлийг хөтөлж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХҮСЭЛТ

1	Хүсэлт гаргасан огноо		Он		Сар		Өдөр	
2	Хүсэлт гаргагчийн оноосон нэр							
3	Регистрийн дугаар							
Зөвшөөрлийн төрлийг сонгоно уу.								
4	☐ Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах (5-р хэсгийг бөглөх) ☐ Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх (6-7-г бөглөх)							
Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах								
5	Оноосон нэр /Овог, нэр	Регистрийн дугаар	Одоогийн ХНХ хэмжээ (₮)	Нэмэгдсэн (₮)	Хорогдсон (₮)	Өөрчлөлтийн дараа		
						ХНХ хэмжээ (₮)	ХНХ-д эзлэх хувь (%)	
Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх								
6	Албан журмын даатгалын хэлбэрийн нэр							
7	Сонгосон албан журмын даатгалын хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхлэх шийдвэр			Шийдвэрийн нэр	Огноо	Дугаар		

Даатгалын тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн зөвшөөрөл авахад шаардагдах баримт бичгийг үнэн зөв бүрдүүлж, хүргүүлэв. Бүрдүүлсэн баримт бичигт ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Манай хүсэлт, баримт бичгийг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэж, зөвшөөрлийг олгоно уу.

Хүсэлт гаргасан:

Овог, нэр албан тушаал гарын үсэг огноо

Тамга:

БҮРТГЭЛИЙН ХҮСЭЛТ

1	Хүсэлт гаргасан огноо	Он		Сар		Өдөр	
2	Хүсэлт гаргагчийн оноосон нэр						
3	Регистрийн дугаар						
Бүртгүүлэх үйл ажиллагааны төрлийг сонгоно уу.							
4	☐ Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах (5-р хэсгийг бөглөх) ☐ Даатгалын хэлбэр (6-г бөглөх) ☐ Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх (7-г бөглөх) ☐ Даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны өөрчлөлт (8-г бөглөх) ☐ Оноосон нэр өөрчлөх (9-11-г бөглөх)						
Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах							
5	Оноосон нэр (овог, нэр)	Регистрийн дугаар	Одоогийн ХНХ хэмжээ (₮)	Нэмэгдсэн (₮)	Хорогд -сон (₮)	Өөрчлөлтийн дараа ХНХ хэмжээ (₮)	
						ХНХ-д эзлэх хувь (%)	
Даатгалын хэлбэр							
6	№	Даатгалын хэлбэр		Даатгалын бүтээгдэхүүний нэр (Даатгагч бол бөглөх)			
Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх							
7	Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг эрхлэх тухай шийдвэр		Шийдвэрийн нэр	Огноо	Дугаар		
Даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан							
8	Албан тушаал	Овог	Нэр	Харьяалал	Регистрийн дугаар	Утасны дугаар	

Оноосон нэр өөрчлөх						
9	Даатгалын байгууллагын хуучин нэр					
10	Даатгалын байгууллагын шинэчилсэн нэр					
11	Оноосон нэрийг өөрчлөх болсон шалтгаан					

Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн бүртгэлд шаардагдах баримт бичгийг үнэн зөв бүрдүүлж, хүргүүлэв. Бүрдүүлсэн баримт бичигт ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Манай хүсэлт, баримт бичгийг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэж, бүртгэж өгнө үү.

Хүсэлт гаргасан:

_____	_____	_____	_____
Овог, нэр	албан тушаал	гарын үсэг	огноо

Тамга:

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

1	Хүсэлт гаргагч хуулийн этгээдийн нэр						
2	Хувьцаа эзэмшигч нь	☐ Хуулийн этгээд (3-17,28-г бөглөх) ☐ Иргэн (18-28-г бөглөх)					
Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээдийн мэдээлэл							
3	Хуулийн этгээдийн нэр		Монгол Англи (Хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичих)				
4	Үүсгэн байгуулагдсан огноо	Он		Сар		Өдөр	
	Үүсгэн байгуулагдсан улс						
5	Хуулийн этгээдийн хэлбэр	☐ Хувьцаат компани		☐ Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани			
6	Хөрөнгө оруулалтын хэлбэр	☐ Дотоодын хөрөнгө оруулалттай		☐ Гадаадын хөрөнгө оруулалттай Гадаадын ХО-ын хувь			
7	Улсын бүртгэлийн дугаар						
8	Регистрийн дугаар						
9	Үйл ажиллагааны чиглэл						
10	Эцсийн өмчлөгч	Овог, нэр		Харьяалал		Регистрийн дугаар	
11	Хуулийн этгээдэд оруулах хувь нийлүүлсэн хөрөнгө ₮						
12	Хаяг байршил	Улс					
Аймаг/ хот							
Сум/дүүрэг							
Баг/хороо							
Гудамж, байр							
Тоот							
13	Холбоо барих утас	Суурин	Гар утас		Факс		
14	Цахим хуудас:						
	Цахим шуудангийн хаяг:						
15	Удирдлага	Овог	Нэр	Регистрийн дугаар	Утасны дугаар		
	Гүйцэтгэх захирал						
16	Компанийн нэгдлийн оролцогч эсэх		Тийм ☐ (17-г бөглөх)		Үгүй ☐ (17-г бөглөх шаардлагагүй)		

17	Компанийн нэгдлийн оролцогч компанийн оноосон нэр	Регистрийн дугаар	Үйл ажиллагааны төрөл	Тусгай зөвшөөрөл хүсэгчтэй ямар холбоотой болох
Хувьцаа эзэмшигч иргэний мэдээлэл				
18	Овог			
19	Нэр			
20	Харьяалал			
21	Регистрийн дугаар			
22	Албан ёсны хаяг байршил			
23	Эрхэлж байгаа ажил, албан тушаал			
24	Ажлын хаяг			
25	Эзэмшсэн мэргэжил			
26	Холбоо барих утасны дугаар			
27	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ ₮			
28	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэр	Эх үүсвэр	Мөнгөн дүн ₮	

(Этгээдийн нэр)..... нь (даатгалын компани, давхар даатгалын компани, зуучлагч компани, хохирол үнэлэгч компани)-ийн хувьцаа эзэмшигч болж, тус компанийн дүрмийн санд оруулж байгаа (үсгээр) төгрөг нь хуулиар зөвшөөрөгдсөн үйл ажиллагаанаас олсон цэвэр ашиг, орлогоос бүрдэж байгаа бөгөөд холбогдох материалыг үнэн зөвөөр хууль тогтоомжийн дагуу бүрдүүлэн Хороонд хүргүүлсэн болохоо нотлохын зэрэгцээ үүнээс үүсэх аливаа эрсдэлийг хууль тогтоомжийн дагуу бүрэн хариуцахаа илэрхийлж байна.

Тодорхойлолт гаргасан:

Овог нэр
огноо

гарын үсэг

албан тушаал

оноосон нэр

Тамга

ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТАН БОЛОН БУСАД БОЛОВСОН ХҮЧНИЙ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1. Ерөнхий мэдээлэл

Ургийн овог:		
Овог нэр:		
Регистрийн дугаар:		
Иргэний харьяалал:		
Эрхлэх албан тушаал:		
Албан тушаалд томилохоор шийдвэрлэсэн*	Огноо	
	Шийдвэрийн нэр	
	Шийдвэрийн дугаар	
Оршин суугаа газрын хаяг		
Гар утасны дугаар		
Цахим хаяг		
Одоо эрхэлж байгаа ажил		
Албан тушаал		
Ажлын хаяг		
Ажлын цахим хаяг		

Зураг

*-даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтан бол нэр дэвшүүлсэн тухай шийдвэр

2. Боловсролын талаарх мэдээлэл (Ерөнхий боловсролын сургуулийг оролцуулан бичнэ)

№	Төгссөн сургууль, сургалтын байгууллага	Эзэмшсэн мэргэжил/ боловсролын зэрэг	Элссэн он /огноо	Төгссөн он /огноо	Диплом, гэрчилгээ, мэргэшлийн үнэмлэхийн дугаар

3. Ажлын туршлагын талаарх мэдээлэл

№	Ажиллаж байсан байгууллага	Албан тушаал	Ажилд орсон огноо	Ажлаас гарсан огноо	Шалтгаан

4. Эрх бүхий албан тушаалтан болон бусад боловсон хүчний холбогдох этгээдийн мэдээлэл

№	Таны хэн болох	Овог, нэр (Хуулийн этгээдийн нэр)	Регистрийн дугаар	Эрхэлж буй ажил	Албан тушаал
---	----------------	-----------------------------------	-------------------	-----------------	--------------

Тодорхойлолт гаргасан:

Овог нэр

гарын үсэг

огноо

Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, татан буулгах, өөрчлөн байгуулах болон салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага, хаягийн өөрчлөлтийн мэдэгдлийн маягт

1	Мэдэгдсэн огноо	Он		Сар		Өдөр	
2	Мэдэгдэл гаргагчийн төрөл	☐ Даатгагч ☐ Даатгалын зуучлагч ☐ Даатгалын хохирол үнэлэгч					
3	Мэдэгдэл гаргагчийн оноосон нэр	 ХК/ХХК					
Мэдэгдлийн төрлийг сонгоно уу.							
4	☐ Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, татан буулгах, өөрчлөн байгуулах (5-7-р хэсгийг бөглөх) ☐ Салбар төлөөлөгчийн газрын удирдлагын өөрчлөлт (8-г бөглөх) ☐ Ерөнхий захиргаа болон салбар төлөөлөгчийн газрын хаягийн өөрчлөлт (9-г бөглөх)						
Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тохиолдолд							
5	Салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр:						
	Салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага	 (овог, нэр)					
	Салбар, төлөөлөгчийн газрын албан ёсны хаяг, байршил:						
	Салбар, төлөөлөгчийн газрын холбоо барих утасны дугаар:						
Салбар, төлөөлөгчийн газрыг татан буулгах тохиолдолд							
6	Салбар, төлөөлөгчийн газрыг татан буулгах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр:	Шийдвэрийн нэр	Огноо	Дугаар			
Салбар, төлөөлөгчийн газрыг өөрчлөн байгуулах							
7	Салбар, төлөөлөгчийн газрыг өөрчлөн байгуулах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр:	Шийдвэрийн нэр	Огноо	Дугаар			
Салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлагын өөрчлөлт							
8	Шинэ удирдлага томилогдсон тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр	Шийдвэрийн нэр	Огноо	Дугаар			
	Шинэ удирдлага	Овог			Нэр		

Ерөнхий захиргаа болон салбар төлөөлөгчийн газрын хаягийн өөрчлөлт			
9	Хуучин хаяг:	Шинэ хаяг:	

Компанийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн мэдэгдлийг үнэн зөв бөглөж, хүргүүлэв. Дээрх мэдэгдэлд ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Мэдэгдэл гаргасан:

_____	_____	_____	_____
Овог, нэр	албан тушаал	гарын үсэг	огноо

Тамга:

Даатгалын бүтээгдэхүүний мэдэгдлийн маягт

1	Мэдэгдэл огноо	Он		Сар		Өдөр	
2	Мэдэгдэл гаргагчийн оноосон нэр	 ХК/ХХК					
3	Даатгалын бүтээгдэхүүний нэр						
4	Даатгалын бүтээгдэхүүний холбогдох даатгалын хэлбэр						
5	Даатгалын бүтээгдэхүүнийг борлуулах тухай эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэр	Шийдвэрийн нэр			Огноо		Дугаар
6	Цахимаар борлуулах эсэх	☐ Тийм ☐ Үгүй					
7	Даатгалын хураамжийг тооцоолсон актуарч:	Овог			Нэр		
Мэдээллийн төрлийг сонгоно уу.							
8	☐ Даатгалын бүтээгдэхүүнийг шинээр борлуулах ☐ Даатгалын бүтээгдэхүүнийг шинэчлэх ☐ Даатгалын бүтээгдэхүүнийг банк даатгалын зуучлагчаар дамжуулан зуучлан борлуулах						
Даатгалын бүтээгдэхүүний ерөнхий мэдээлэл							
9	Даатгалын зүйл						
	Даатгалын үндсэн эрсдэл						
	Даатгалын нэмэлт эрсдэл						
	Даатгалын хураамжийн хувь, хэмжээ						
	Даатгалын шимтгэлийн хувь, хэмжээ						

Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн мэдэгдлийг үнэн зөв бөглөж, хүргүүлэв. Дээр мэдэгдсэн зүйл нь ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Мэдэгдэл гаргасан:

 Овог, нэр албан тушаал гарын үсэг огноо

Тамга:

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (А)

ДААТГАГЧИЙН ДҮРМИЙН САНГИЙН ХЭМЖЭЭ, ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН БҮТЦЭД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04003) ХАВСАРГАХ
БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Компанийн шинэчилсэн дүрмийн төсөл		
3	Хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэнийг нотлох баримт (дүрмийн сангийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, бүтцэд өөрчлөлт орсон тохиолдолд)		
4	СЗХ04005 маягтын дагуу бөглөсөн шинэ хувьцаа эзэмшигчийн тодорхойлолт, түүнд хавсаргах баримт бичгүүд (хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд)		
5	Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурыг хангасан эсэхийг тодорхойлох баримт бичгийн бүрдэл		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Б)

АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04003) ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбоотойгоор өөрчлөлт оруулсан бизнес төлөвлөгөө		
3	СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан Албан журмын даатгалын тухайн хэлбэрийн үйл ажиллагааг эрхлэх боловсон хүчний тодорхойлолт		
Даатгалын компани нь Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд 1-3 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:			
4	Шуурхай албаны бүтэц бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалтын талаарх танилцуулга эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын шуурхай албаны танилцуулга		
5	Шуурхай албаны эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын дуудлагын зориулалтын автомашины гэрчилгээний хуулбар		
6	Шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэх тухай гэрээ (шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн тохиолдолд)		
7	Цахимаар даатгалын тохиолдлын талаарх мэдээллийг хүлээн авах, мэдээллийн аюулгүй байдал, үйлчлүүлэгчид зөвлөгөө өгөх дэвшилтэт технологийн шийдлийг ашиглах тохиолдолд уг технологийн дэлгэрэнгүй танилцуулга		
Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаанаас бусад албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд 1-3 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:			
8	Хууль тогтоомжид заасан бусад шаардлагатай баримт бичиг		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (В)

ДААТГАГЧ, ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ, ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИЙН
ДҮРМИЙН САНГИЙН ХЭМЖЭЭ, ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН БҮТЭЦ БҮРЭЛДЭХҮҮНД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ БҮРТГЭЛИЙН ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04004) ХАВСАРГАХ
БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Компанийн шинэчилсэн дүрмийн төсөл		
3	Хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэнийг нотлох баримт		
4	СЗХ04005 маягтын дагуу бөглөсөн шинэ хувьцаа эзэмшигчийн тодорхойлолт, түүнд хавсаргах баримт бичгүүд (хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд)		
5	Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан эсэхийг тодорхойлох баримт бичгийн бүрдэл		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Г)

ДААТГАЛЫН ХЭЛБЭР БҮРТГҮҮЛЭХ ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04004) ХАВСАРГАХ
БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
Даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгч эрхлэх даатгалын хэлбэрийг бүртгүүлэхэд 1-3 дугаартай баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
1	Тухайн даатгалын хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхлэх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Даатгалын байгууллагын боловсон хүчин нь тухайн даатгалын хэлбэрээр мэргэшсэнийг нотлох баримт, СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан боловсон хүчний тодорхойлолт		
3	Бүртгүүлэх даатгалын хэлбэртэй холбогдуулан өөрчилсөн бизнес төлөвлөгөө болон эрсдэлийн удирдлагын төлөвлөгөө		
Даатгалын компани эрхлэх даатгалын хэлбэрийг бүртгүүлэх тохиолдолд 1-3 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
4	СЗХ04008 маягтын дагуу бөглөсөн 2-оос доошгүй даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл		
5	Даатгалын бүтээгдэхүүний судалгаа, ерөнхий танилцуулга		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Д)

ДАВХАР ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ БҮРТГЭЛИЙН
ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04004) ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, шийдвэр эсхүл эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Даатгалын зуучлагчийн боловсон хүчин нь давхар даатгалын зуучлагчийн чиглэлээр мэргэшсэнийг нотлох баримт, СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан боловсон хүчний тодорхойлолт		
3	Мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын гэрээний төсөл		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Е)

ДААТГАГЧ, ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ, ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИЙН ЭРХ
БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТНЫ ӨӨРЧЛӨЛТИЙГ БҮРТГҮҮЛЭХ ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ
СЗХ04004) ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Шинээр томилогдож буй эрх бүхий албан тушаалтны иргэний цахим үнэмлэх, мэргэжлийн дипломын хуулбар, нийгмийн даатгалын дэвтрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар		
2	Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох журамд заасан эрх бүхий албан тушаалтны асуулгын хуудас		
3	СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан шинээр томилогдож буй эрх бүхий албан тушаалтны тодорхойлолт		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Ё)

ДААТГАГЧ, ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ, ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИЙН
ОНООСОН НЭР ӨӨРЧЛӨХӨӨР ИРҮҮЛСЭН ХҮСЭЛТЭД (МАЯГТ СЗХ04004)
ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг өөрчлөх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Улсын бүртгэлийн албанаас авсан шинэ оноосон нэрийн баталгаажуулалт		
3	Өөрчлөлт оруулсан компанийн дүрэм		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах
шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (Ж)

СЗХ04007 МЭДЭГДЛИЙН МАЯГТАД ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
Даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгч нь салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тохиолдолд дараах 1-6 дугаартай баримт бичгүүдийг бүрдүүлж, мэдэгдлийн маягтад хавсаргана:			
1	Нэгж нээх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Ажлын байрны үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл түрээсийн гэрээний хуулбар		
3	СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан нэгжийн удирдлага, боловсон хүчний тодорхойлолт		
4	Нэгжийн удирдлага болон мэргэжлийн боловсон хүчний иргэний цахим үнэмлэх, мэргэжлийн дипломын хуулбар, нийгмийн даатгалын дэвтрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар		
5	Салбар, төлөөлөгчийн газрын дотоод үйл ажиллагааны журмын төсөл		
6	Салбарын удирдлага эсхүл мэргэжлийн боловсон хүчин нь Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт		
Даатгалын компани салбар нээх тохиолдолд 1-6 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:			
7	Салбарын арилжааны банкин дахь дансны хуулга		
Даатгалын хохирол үнэлэгч салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тохиолдолд 1-6 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
8	Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар (эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хүрээнд эд хөрөнгөд учирсан бодит хохирлыг тогтоох тохиолдолд)		

Даатгалын компанийн салбар нь Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд 1-7 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:

9	Салбарын шуурхай албаны бүтэц бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалтын талаарх танилцуулга эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын шуурхай албаны танилцуулга		
10	Шуурхай албаны эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын дуудлагын зориулалтын автомашины гэрчилгээний хуулбар		
11	Шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэх тухай гэрээ (шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн тохиолдолд)		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 2 дугаар хавсралт (3)

СЗХ04008 МЭДЭГДЛИЙН МАЯГТАД ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Тухайн даатгалын бүтээгдэхүүнийг зах зээлд борлуулах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Даатгалын бүтээгдэхүүний ерөнхий танилцуулга		
3	Энэ журамд заасан даатгагчийн ТУЗ-өөр батлуулсан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журам		
Хорооноос даатгалын бүтээгдэхүүний онцлог цар хүрээнээс хамааран тусгайлсан шаардлага тавьсан тохиолдолд			
4	Хорооноос шаардсан бусад баримт бичиг		
	Нийт		

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 3 дугаар хавсралт

ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЗӨВШӨӨРӨЛ, БҮРТГЭЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН МАЯГТЫГ БӨГЛӨХ, БАРИМТ БИЧГИЙГ БҮРДҮҮЛЭХ ЗААВАР

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү зааврын зорилго нь даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл, бүртгэл, мэдэгдлийн маягтыг бөглөх, тэдгээрт хавсаргах баримт бичигт тавигдах шаардлагыг тодорхойлоход оршино.

1.2.Зөвшөөрөл, бүртгэл, мэдэгдлийн маягтыг Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид "Хороо" гэх)-ны цахим хуудас дахь (www.frc.mn) “зөвшөөрлийн цахим систем”-д хандаж бөглөнө. Маягтыг цаасан хэлбэрээр бөглөхдөө Хорооны цахим хуудаснаас маягтыг татаж авна.

1.3.Маягтыг бөглөхдөө техникийн үзүүлэлт, компанийн хэлбэрээс бусад тохиолдолд товчлол хэрэглэхгүй, овог нэр, оноосон нэр, он сар өдрийг бүтэн бичиж, хариулт сонголттой тохиолдолд тохирох нүдэнд “√” тэмдгийг тавина.

1.4.Гадаад улсад үүсгэн байгуулагдсан (гадаад улсад бүртгэлтэй) хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг түүний албан ёсны латин үсгээр бичигдсэн нэр болон Монгол үсгээр галиглан бичсэн нэрээр, регистрийн дугаарыг тухайн улсын бүртгэлийн албанаас олгосон бүртгэлийн дугаараар бичнэ.

1.5.Гадаад улсын иргэний талаарх мэдээллийг оруулахдаа овог нэрийг латин үсгээр бичиж, регистрийн дугаар хэсэгт гадаад паспортын дугаарыг бөглөнө.

1.6.Маягтыг бөглөхдөө шаардлагатай тохиолдолд хүснэгтийн тохирох хэсэгт үндсэн маягтын бүтцийн хүрээнд мөр, багана нэмж болно.

1.7.Маягтад дурдсан мэдээлэл тус бүрийн мөрийн дугаар болон хавсаргах баримт бичгийн жагсаалт дахь харгалзах дугаарын дагуу зааварчилгааг тусгасан болно.

1.8.Хүсэлт, мэдэгдэл, тодорхойлолт гаргагч нь хуулийн этгээд бол тухайн хүсэлт, мэдэгдэл, тодорхойлолт гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтан хүсэлт, мэдэгдэл, тодорхойлолтод овог нэр, албан тушаал, хүсэлт, , мэдэгдэл, тодорхойлолт гаргасан огноог бичиж, гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулна. Иргэн бол өөрийн овог нэр, хүсэлт, мэдэгдэл, , тодорхойлолт гаргасан огноог бичиж, гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

1.9.Хүсэлт, мэдэгдэл,, тодорхойлолтын маягтад гадаад валютыг хүсэлт, мэдэгдэл, тодорхойлолт гаргаж буй өдрийн Монголбанкны албан ханшаар төгрөгт шилжүүлэн илэрхийлнэ.

1.10.Бизнес төлөвлөгөө, дотоод үйл ажиллагааны журам болон эхлэлтийн тайланг “Даатгалын багц дүрэм”-ийн арван наймдугаар хавсралтад заасан холбогдох зөвлөмжийн дагуу боловсруулна.

Хоёр.Зөвшөөрлийн хүсэлтийн маягтыг бөглөх, баримт бичгийг бүрдүүлэх

2.1.Зөвшөөрлийн хүсэлтийн СЗХ04003 маягтыг бөглөх

- 1) Хүсэлт гаргасан огноо: Он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар тоогоор бичнэ.
- 2) Хүсэлт гаргагчийн нэр: Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх оноосон нэрийг бичнэ.
- 3) Регистрийн дугаар: Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.
- 4) Зөвшөөрлийн төрлийг сонгох: Маягтад дурдсан 3 төрлөөс зөвшөөрлийн хүсэлт гаргаж буй төрлийг сонгох бөгөөд сонгосон төрөлтэй холбогдуулан дараах байдлаар мэдээллийг бөглөнө.
 - “Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 5 дугаар мөрийг бөглөнө.
 - “Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 6-7 дугаар мөрийг бөглөнө.

Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах

- 5) Даатгагчийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг бусдад худалдах, шилжүүлэх, өмчлөх, барьцаалахад даатгагчийн өмнөх болон шинэ хувьцаа эзэмшигч тус бүрийн хувьд мэдээллийг дараах байдлаар бөглөнө.
 - Хувьцаа эзэмшигч: Хувьцаа эзэмшигч иргэн бол иргэний цахим үнэмлэх дэх овог нэр, хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх оноосон нэрийг бичнэ.
 - Регистрийн дугаар: Хувьцаа эзэмшигч иргэн бол иргэний цахим үнэмлэх дэх регистрийн дугаар, хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.
 - Одоогийн ХНХ хэмжээ: Хороонд бүртгүүлсэн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг хувьцаа эзэмшигч тус бүрээр төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
 - Нэмэгдсэн: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээгээ нэмэгдүүлж байгаа тохиолдолд нэмэгдүүлж буй дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
 - Хорогдсон: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээгээ бууруулж байгаа тохиолдолд бууруулж буй дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
 - Өөрчлөлтийн дараа ХНХ хэмжээ: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээн дээр нэмэгдүүлж буй дүнг нэмээд, бууруулж буй дүнг хасаад гарсан дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
 - Өөрчлөлтийн дараа ХНХ-д эзлэх хувь: Дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэцэд өөрчлөлт орсны дараагаар дүрмийн санд хувьцаа эзэмшигч тус бүрийн эзлэх хувийг гаргаж бичнэ. (Нийт дүрмийн санг 100% гэж үзнэ)

Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх

- 6) Эрхлэх албан журмын даатгалын хэлбэрийн нэрийг бичнэ.
- 7) Эрх бүхий этгээдийн гаргасан сонгосон албан журмын даатгалын хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхлэх шийдвэрийн нэр, шийдвэр гаргасан огноо, шийдвэрийн дугаарыг бичнэ.

2.2.СЗХ04003 маягтын дагуу гаргасан хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

2.2.1.Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтцэд өөрчлөлт оруулах хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Даатгагчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл (хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр)-ийн хүчин төгөлдөр эх хувь.
2. Дүрмийн санд өөрчлөлт орохтой холбоотойгоор шинэчлэн боловсруулсан компанийн дүрмийн төсөл;
3. Дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүн өөрчлөгдсөн бол дүрмийн санд оруулсан мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь зээлийн хөрөнгөөр бүрдээгүй, мөн хууль бус үйл ажиллагаанаас орсон орлого биш гэдгийг батлахуйц баримт, бичгийг бүрдүүлнэ. Тухайлбал, хуримтлагдсан ашгаас дүрмийн санг бүрдүүлж байгаа нөхцөлд хувьцаа эзэмшигчдийн ногдол ашиг хуваарилах шийдвэр, хөрөнгийн орлогын албан татварын баримт, хөрөнгө худалдан борлуулсны орлогоор дүрмийн санг бүрдүүлэх нөхцөлд тухайн хөрөнгө хувьцаа эзэмшигчийн эзэмшлийн хөрөнгө мөн эсэхийг нотлох баримт бичиг, хөрөнгө худалдах худалдан авах гэрээ, төлбөр хийгдсэнийг нотлох баримт бичиг, хөрөнгө борлуулсны орлогын албан татвар төлсөн баримт, хувьцаа эзэмшигч нь хувь хүн бөгөөд хувийн харилцах, хадгаламжийн дансан дахь мөнгөн хөрөнгөөсөө дүрмийн санг бүрдүүлэх нөхцөлд харилцах хадгаламжийн дансны хуулга гэх мэт.
4. Хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд СЗХ04005 маягтын дагуу шинэ хувьцаа эзэмшигч тодорхойлолт гаргана. Тодорхойлолтод хувьцаа эзэмшигчийн иргэний цахим үнэмлэх (хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээ), эрхэлж буй ажил, албан тушаалыг нотлох баримтыг хавсаргана. (тухайлбал нийгмийн даатгалын дэвтэр, албан байгууллагын тодорхойлолт гэх мэт...)
5. Хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох журамд заасан хувь хүн, хуулийн этгээд бүрийн бүрдүүлсэн баримт бичиг.

2.2.2.Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тухай удирдлагын шийдвэр (Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн тогтоол гэх мэт)-ийн эх хувь эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
2. Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдуулан даатгагчийн бизнес төлөвлөгөөнд оруулсан өөрчлөлт
3. Албан журмын даатгалын үйл ажиллагааны мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх болон тухайн даатгалын чиглэлийн мэргэжлийн боловсон хүчний СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан тодорхойлолт.
4. Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын тохиолдлыг шалгах шуурхай албаны бүтэц, бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалтын талаарх танилцуулга. Хэрвээ даатгалын компани нь шуурхай албаны үйл ажиллагааг Албан журмын даатгагчдын холбоо болон хууль тогтоомжид заасан бусад байгууллагаар гэрээгээр гүйцэтгүүлэх тохиолдолд гэрээ хийсэн

байгууллагын шуурхай албаны бүтэц, бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалтын талаарх танилцуулгыг хавсаргана.

5. Шуурхай албаны эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын дуудлагын зориулалтын автомашины гэрчилгээний хуулбар
6. Шуурхай албаны үйл ажиллагааг бусад байгууллагаар гэрээгээр гүйцэтгүүлэх тохиолдолд тухайн гэрээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
7. Албан журмын даатгалын хэлбэрээс хамааран хууль тогтоомжид заасан бусад шаардлагатай баримт бичиг.

Гурав.Бүртгэлийн хүсэлтийн маягтыг бөглөх, баримт бичгийг бүрдүүлэх

3.1.Бүртгэлийн хүсэлтийн СЗХ04004 маягтыг бөглөх

- 1) Хүсэлт гаргасан огноо: Он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар тоогоор бичнэ.
- 2) Хүсэлт гаргагч даатгалын байгууллагын нэр: Даатгалын байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх оноосон нэрийг бичнэ.
- 3) Регистрийн дугаар: Даатгалын байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ..
- 4) Бүртгүүлэх мэдээллийн төрлийг сонгох: Маягтад дурдсан 5 төрлөөс бүртгүүлэхээр хүсэлт гаргаж буй төрлийг сонгох бөгөөд сонгосон төрөлтэй холбогдуулан дараах байдлаар мэдээллийг бөглөнө.

- “Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 5 дугаар хэсгийг бөглөнө.

- “Даатгалын хэлбэр бүртгүүлэх” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 6 дугаар хэсгийг бөглөнө.

- “Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 7 дугаар хэсгийг бөглөнө.

- “Даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 8 дугаар хэсгийг бөглөнө.

- “Оноосон нэр өөрчлөх” төрлийг сонгосон нөхцөлд маягтын 9-11 дүгээр хэсгийг бөглөнө.

Даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах

- 5) Даатгагч, даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн өмнөх болон шинэ хувьцаа эзэмшигч тус бүрийн хувьд мэдээллийг дараах байдлаар бөглөнө.

- Хувьцаа эзэмшигч: Хувьцаа эзэмшигч иргэн бол иргэний цахим үнэмлэх дэх овог нэр, хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх оноосон нэрийг бичнэ.

- Регистрийн дугаар: Хувьцаа эзэмшигч иргэн бол иргэний цахим үнэмлэх дэх регистрийн дугаар, хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.

- Одоогийн ХНХ хэмжээ: Хороонд бүртгүүлсэн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг хувьцаа эзэмшигч тус бүрээр төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
- Нэмэгдсэн: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээгээ нэмэгдүүлж байгаа тохиолдолд нэмэгдүүлж буй дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
- Хорогдсон: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээгээ бууруулж байгаа тохиолдолд бууруулж буй дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
- Өөрчлөлтийн дараа ХНХ хэмжээ: Одоогийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээн дээр нэмэгдүүлж буй дүнг нэмээд, бууруулж буй дүнг хасаад гарсан дүнг төгрөгөөр илэрхийлж бичнэ.
- Өөрчлөлтийн дараа ХНХ-д эзлэх хувь: Дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орсны дараагаар дүрмийн санд хувьцаа эзэмшигч тус бүрийн эзлэх хувийг гаргаж бичнэ. (Нийт дүрмийн санг 100% гэж үзнэ)

Даатгалын хэлбэр бүртгүүлэх

6) Бүртгүүлэх хүсэлт гаргаж буй даатгалын хэлбэр, түүнд хамаарах бүтээгдэхүүний нэрийг бичнэ.

Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх

7) Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, шийдвэр эсхүл эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн нэр, огноо, тушаал, шийдвэрийн дугаарыг харгалзах баганад тохируулан бичнэ.

Даатгагч, даатгалын зуучлагчийн, хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны өөрчлөлт

8) Даатгалын зуучлагч, хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтныг бүртгүүлэхдээ дараах мэдээллийг бөглөнө:

-Албан тушаал: Тухайн байгууллагад эрхлэх албан тушаалыг бичнэ.

-Овог, нэр, харьяалал, регистрийн дугаар: Тухайн албан тушаалтны иргэний цахим үнэмлэх дэх овог, нэр, харьяалал, регистрийн дугаарыг бичнэ.

-Утасны дугаар: Тухайн албан тушаалтны гэрийн болон гар утасны дугаарыг бичнэ.

Оноосон нэр өөрчлөх

9) Даатгалын байгууллагын хуучин оноосон нэрийг бичнэ.

10) Даатгалын байгууллагын шинэ оноосон нэрийг бичнэ.

11) Оноосон нэрийг өөрчлөх болсон шалтгааныг товч, тодорхой бичнэ.

3.2.СЗХ04004 маягтын дагуу гаргасан хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

3.2.1.Даатгагчийн энгийн хувьцааны 10-с доош хувийг бусдад шилжүүлэх, худалдах, өмчлөх, барьцаалахад болон даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл (хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр)-ийн хүчин төгөлдөр эх хувь.

2. Дүрмийн санд өөрчлөлт орохтой холбоотойгоор шинэчлэн боловсруулсан компанийн дүрмийн төсөл;
3. Дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүн өөрчлөгдсөн бол дүрмийн санд оруулсан мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь зээлийн хөрөнгөөр бүрдээгүй, мөн хууль бус үйл ажиллагаанаас орсон орлого биш гэдгийг батлахуйц баримт, бичгийг бүрдүүлнэ. Тухайлбал, хуримтлагдсан ашгаас дүрмийн санг бүрдүүлж байгаа нөхцөлд хувьцаа эзэмшигчдийн ногдол ашиг хуваарилах шийдвэр, хөрөнгийн орлогын албан татварын баримт, хөрөнгө худалдан борлуулсны орлогоор дүрмийн санг бүрдүүлэх нөхцөлд тухайн хөрөнгө хувьцаа эзэмшигчийн эзэмшлийн хөрөнгө мөн эсэхийг нотлох баримт бичиг, хөрөнгө худалдах худалдан авах гэрээ, төлбөр хийгдсэнийг нотлох баримт бичиг, хөрөнгө борлуулсны орлогын албан татвар төлсөн баримт, хувьцаа эзэмшигч нь хувь хүн бөгөөд хувийн харилцах, хадгаламжийн дансан дахь мөнгөн хөрөнгөөсөө дүрмийн санг бүрдүүлэх нөхцөлд харилцах хадгаламжийн дансны хуулга гэх мэт.
4. Хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд СЗХ04005 маягтын дагуу шинэ хувьцаа эзэмшигч тодорхойлолт гаргана. Тодорхойлолтод хувьцаа эзэмшигчийн иргэний цахим үнэмлэх (хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээ), эрхэлж буй ажил, албан тушаалыг нотлох баримтыг хавсаргана. (тухайлбал нийгмийн даатгалын дэвтэр, албан байгууллагын тодорхойлолт гэх мэт...)
5. Хувьцаа эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд Хорооноос баталсан Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох журамд заасан хувь хүн, хуулийн этгээд бүрийн бүрдүүлсэн баримт бичиг.

3.2.2. Даатгалын хэлбэр бүртгүүлэх хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Компанийн дүрэмд заасан эрх хэмжээний хүрээнд тухайн даатгалын хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхлэх тухай Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал эсвэл Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн тэмдэглэл, хүчин төгөлдөр шийдвэрийн эх хувь;
2. Даатгалын байгууллагын боловсон хүчний мэргэжлийн диплом, холбогдох сургалтад хамрагдсаныг нотлох гэрчилгээ, сертификат болон сургалтын хөтөлбөрт тухайн чиглэлээр хичээл орсон эсэхийг нотлох баримт бичиг, тодорхойлолтын нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан тодорхойлолт.
3. Даатгалын хэлбэр эрхлэхтэй холбоотойгоор компанийн бизнес төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулсны дагуу шинэчлэн боловсруулсан бизнес төлөвлөгөө.
4. Даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүнийг борлуулах шаардлага, хэрэгцээ, зах зээлийн багтаамж, ашигт ажиллагаа, борлуулалтын суваг, давхар даатгуулах эсэх зэрэг мэдээллийг багтаасан судалгаа, танилцуулга.
5. Даатгалын гэрээ, баталгааны загвар: “Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралтад заасан заасан нөхцөлийг тусгасан, Даатгалын тухай хууль болон даатгалын багц дүрмээр тавигдсан шаардлагыг хангасан даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээний болон баталгааны загвар;
6. Даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүний журам: Тухайн даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүнтэй холбоотойгоор даатгалын гэрээ байгуулах, даатгалын нөхөн төлбөр олгохтой холбоотой харилцааг нарийвчлан зохицуулсан журам, заавар;

7. Даатгалын хэлбэрт хамаарах бүтээгдэхүүн тус бүрийн хураамжийн хувь хэмжээ, нөөц сангийн тооцоолол, танилцуулга: Даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн хувьд даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцоолохдоо ашигласан тоон мэдээлэл, аргачлал, эрсдэл тус бүрийн түвшин, хувь хэмжээ, түүнийг тооцоолсон аргачлал, цэвэр хураамжийн хувь, нийт хураамжийн хувийн талаарх мэдээллийг агуулсан актуарын тайлан, танилцуулга. Актуарын тайланг тухайн компанийн актуарч гарын үсэг зурж, баталгаажуулсан байна.

3.2.3. Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, шийдвэр эсхүл эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн эх хувь;
2. Даатгалын зуучлагчийн боловсон хүчин нь давхар даатгалын зуучлалын чиглэлээр мэргэшсэнийг нотлох баримт, СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан боловсон хүчний тодорхойлолт;
3. “Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралтад заасан мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын гэрээний төсөл.

3.2.4. Даатгагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны өөрчлөлтийг бүртгүүлэх хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Шинээр томилогдож буй эрх бүхий албан тушаалтны иргэний цахим үнэмлэх, мэргэжлийн диплом, эрхэлж байсан болон эрхэлж буй ажил, албан тушаалыг нотлох баримт бичиг (нийгмийн даатгалын дэвтэр, албан байгууллагын тодорхойлолт гэх мэт...)-ийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
2. Хорооноос баталсан Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох журамд заасан баримт бичиг
3. СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан шинээр томилогдож буй эрх бүхий албан тушаалтны тодорхойлолт.

3.2.5. Оноосон нэр өөрчлөхөөр ирүүлсэн хүсэлтэд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг өөрчлөх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн эх хувь, нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
2. Улсын бүртгэлийн албанаас авсан шинэ оноосон нэрийн баталгаажуулалт.
3. Хуулийн этгээдийн оноосон нэр өөрчлөгдөж байгаатай холбогдуулан шинэчилсэн компанийн дүрмийн төсөл.

Дөрөв.Тодорхойлолт бөглөх

4.1.Хувьцаа эзэмшигчийн тодорхойлолт СЗХ04005 маягтыг бөглөх

- 1) Хороонд өргөдөл гаргаж буй хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг бичнэ.
- 2) Хувьцаа эзэмшигч нь хуулийн этгээд, иргэн аль нь болохыг сонгоно. Хуулийн этгээд бол 3-17, 28 дугаар мөрүүдийг бөглөнө. Иргэн бол 18-28 дугаар мөрүүдийг бөглөнө.

Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээдийн мэдээлэл

3) Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг бичнэ:

Монгол – хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг кирилл үсгээр;

Англи – хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичнэ.

4) Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулсан хурлын огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар бичнэ.

5) Хуулийн этгээдийн хэлбэр: ХК-хувьцаат компани, ХХК- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн аль нь болохыг сонгоно.

6) Хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээс тохирох нүдийг сонгож, гадаадын хөрөнгө оруулалттай бол нийт хувьцааны хэдэн хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч

Дотоодын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт хувьцааг (100 хувь) Монгол улсын иргэн , Монгол улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээд эзэмшдэг,

Гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт гаргасан хувьцааны 25 буюу түүнээс дээш хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч эзэмшиж байгаа бөгөөд гадаадын хөрөнгө оруулагч тус бүрийн оруулсан хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 100 мянган ам.доллар буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөс дээш байх аж ахуй нэгжийг тус тус ойлгоно.

7) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх улсын бүртгэлийн дугаарыг бичнэ.

8) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.

9) Хуулийн этгээдийн эрхэлж буй үйл ажиллагааны чиглэлийг бичнэ.

10) Эцсийн өмчлөгчийн овог, нэр, харьяалал, регистрийн дугаарыг харгалзах мөр бүрд тохируулан бичнэ.

11) Өргөдөл гаргагч хуулийн этгээдэд оруулах хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг төгрөгөөр илэрхийлэн бичнэ.

12) Хаяг байршил: Хуулийн этгээдийн хаягийг хүснэгтийн дагуу дэлгэрэнгүй бичнэ.

13) Холбоо барих утас: Хуулийн этгээдийн холбоо барих суурин, гар утас, факсын дугаарыг бичнэ.

14) Цахим хуудас: Хуулийн этгээдийн албан ёсны цахим хуудсыг бичнэ.

Цахим шуудангийн хаяг: Хуулийн этгээдийн цахим шуудангийн хаягийг бичнэ

15) Хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх удирдлагын овог, нэр, регистрийн дугаар, холбоо барих утасны дугаарыг бичнэ.

16) Компанийн нэгдлийн оролцогч эсэхийг сонгоно.

17) Компанийн нэгдлийн оролцогчийн регистрийн дугаар, үйл ажиллагааны төрөл, хувьцаа эзэмшигчтэй ямар холбоотой болохыг бичнэ.

Хувьцаа эзэмшигч иргэний мэдээлэл

18) Хувьцаа эзэмшигч иргэний овог буюу иргэний цахим үнэмлэх дээрх эцэг(эх)-ийн нэрийг бичнэ.

19) Хувьцаа эзэмшигч иргэний нэрийг бичнэ.

20) Хувьцаа эзэмшигч иргэний харьяаллыг бичнэ.

21) Иргэний регистрийн дугаарыг бичнэ.

22) Иргэний оршин суугаа газрын хаягийг улс, аймаг/хот, сум/дүүрэг, баг/хороо, гудамж/байр, тоот гэсэн дарааллаар бичнэ.

23) Тодорхойлолт гаргаж буй өдрийн байдлаар эрхэлж байгаа ажил, ажиллаж буй газар, албан тушаалын талаар бичнэ.

24) Ажил эрхэлдэг бол ажлын газрын хаягийг улс, аймаг/хот, сум/дүүрэг, баг/хороо, гудамж/байр, тоот гэсэн дарааллаар бичнэ.

25) Хувьцаа эзэмшигч нь мэргэжил эзэмшсэн бол эзэмшсэн мэргэжлийн нэрийг бичнэ.

26) Хувьцаа эзэмшигч иргэнтэй холбоо барих утасны дугаарыг бичнэ.

27) Хүсэлт гаргагч хуулийн этгээдэд оруулах хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг төгрөгөөр илэрхийлэн бичнэ.

28) Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэрийн нэрийг, тухайн эх үүсвэрийн мөнгөн дүнг төгрөгөөр илэрхийлэн бичнэ. (Компанийн ногдол ашиг, тээврийн хэрэгсэл, үл хөдлөх хөрөнгө борлуулсны орлого, бизнес, хадгаламж, түрээсийн орлого, менежментийн урамшуулал гэх мэт)

4.2.Эрх бүхий албан тушаалтан болон бусад боловсон хүчний тодорхойлолт СЗХ04006 маягтыг бөглөх

1) Ерөнхий мэдээлэл хэсэгт Компанийн тухай хуульд заасан эрх бүхий албан тушаалтан болон боловсон хүчин нь өөрийн мэдээллийг хүснэгтийн дагуу оруулна.

- Эрхлэх албан тушаал мөрөнд даатгалын байгууллагад эрхлэх албан тушаалын нэрийг бичнэ. Дараагийн мөрөнд тухайн албан тушаалд сонгогдсон огноо, шийдвэрийн нэр (ТУЗ-ын тогтоол, хурлын тэмдэглэл, гүйцэтгэх захирлын тушаал гэх мэт), шийдвэрийн дугаарыг бичнэ.
- Өөр байгууллагад давхар ажил эрхэлдэггүй тохиолдолд “Одоо эрхэлж байгаа ажил, Албан тушаал, Ажлын хаяг, Ажлын цахим хаяг” гэсэн удаах мөрүүдийг бөглөх шаардлагагүй. Өөр байгууллагад давхар ажил эрхэлж байгаа тохиолдолд дээрх мөрүүдийг бөглөнө.
- Маягтад сүүлийн 3 сарын дотор авхуулсан 3*4 хэмжээтэй цээж зургийг оруулна.

2) Боловсролын талаарх мэдээллийг хүснэгтүүдийн дагуу оруулна. Ерөнхий боловсролын сургуулийг оролцуулан боловсрол эзэмшсэн их дээд сургуулиудын нэрс, эзэмшсэн мэргэжил, тухайн сургуульд элссэн, төгссөн он, диплом, гэрчилгээний дугаарыг бичнэ. Мөн санхүүгийн болон даатгалын чиглэлээр мэргэшил олгох сургалтад хамрагдсан бол тухайн мэргэшил олгосон сургалтын байгууллагын нэр, эзэмшсэн мэргэжил хэсэгт мэргэшлийн нэр, тухайн сургалтад элсэн орсон, төгссөн огноо, гэрчилгээ, мэргэшлийн үнэмлэхийн дугаарыг бичнэ.

3) Ажлын туршлагын талаарх мэдээллийг хүснэгтүүдийн дагуу оруулна. Ажиллаж байсан байгууллага хэсэгт ажиллаж байсан байгууллагын нэр, тухайн байгууллагад эрхэлж байсан албан тушаал, ажилд орсон огноо, ажлаас гарсан огноо, ажлаас гарсан шалтгааныг товч тодорхой бичнэ.

4) Холбогдох этгээд гэдэгт Компанийн тухай хуулийн 89.2-т заасан нэгдмэл сонирхолтой этгээдийг ойлгоно. Холбогдох этгээд нь эрх бүхий албан тушаалтан болон бусад боловсон хүчний Компанийн тухай хуулийн 89.2-т заасан этгээдийн аль нь болохыг тодорхойлж “таны хэн

болох” хэсэгт бичнэ. Холбогдох этгээд нь иргэн бол түүний овог, нэр, регистрийн дугаар, эрхэлж буй ажил эсхүл ажиллаж буй байгууллагын нэр, албан тушаалыг бичнэ. Холбогдох этгээд нь хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн оноосон нэр, регистрийн дугаарыг бичнэ.

Тав.Мэдэгдлийн маягтыг бөглөх

5.1.Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, татан буулгах, өөрчлөн байгуулах болон салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага, хаягийн өөрчлөлтийн мэдэгдлийн СЗХ04007 маягтыг бөглөх

- 1) Хороонд мэдэгдлийг ирүүлсэн огноог бөглөнө.
- 2) Мэдэгдэл ирүүлж буй хуулийн этгээдийн төрлийг сонгоно
- 3) Мэдэгдэл ирүүлж буй хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг бичнэ

Монгол – хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг кирилл үсгээр;

Англи – хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичнэ.

Хуулийн этгээдийн хэлбэр: ХК-хувьцаат компани, ХХК- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн аль нь болохыг сонгоно.

- 4) Мэдэгдлийн төрлийг сонгож бөглөнө.
- 5) Салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн он, сар, өдөр, шийдвэрийн дугаар, газрын удирдлагын овог, нэр, албан ёсны хаяг байршил, холбоо барих утасны дугаарыг харгалзах мөрүүдэд тодорхой бичнэ.
- 6) Салбар, төлөөлөгчийн газрыг татан буулгах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн нэр, огноо, дугаарыг харгалзах баганад тохируулан бичнэ.
- 7) Салбар, төлөөлөгчийн газрыг өөрчлөн байгуулах тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн нэр, огноо, дугаарыг харгалзах баганад тохируулан бичнэ.
- 8) Салбар, төлөөлөгчийн газрын шинэ удирдлагыг томилсон тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн нэр, огноо, дугаарыг харгалзах баганад тохируулан бичнэ. Мөн шинэ удирдлагын овог, нэрийг харгалзах баганад кирилл үсгээр бичнэ.
- 9) Хуучин хаяг болон шинэ хаягийг харгалзах баганад тохируулан бичнэ.

5.2.Даатгалын бүтээгдэхүүний мэдэгдлийн СЗХ04008 маягтыг бөглөх

- 1) Хороонд мэдэгдлийг ирүүлсэн огноог бөглөнө.
- 2) Мэдэгдэл ирүүлж буй хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг бичнэ

Монгол – хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг кирилл үсгээр;

Англи – хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичнэ.

Хуулийн этгээдийн хэлбэр: ХК-хувьцаат компани, ХХК- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн аль нь болохыг сонгоно.

- 3) Даатгалын бүтээгдэхүүний нэрийг бичнэ.
- 4) Даатгалын бүтээгдэхүүний холбогдох даатгалын хэлбэрийг бичнэ.

5) Даатгалын бүтээгдэхүүнийг борлуулах тухай эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийн нэр, огноо, шийдвэрийн дугаарыг харгалзах баганад тохируулан бичнэ.

6) Цахимаар борлуулах эсэхийг сонгож, бөглөнө.

7) Даатгалын хураамжийн тооцооллыг боловсруулсан актуарчийн овог, нэрийг харгалзах баганад тохируулан бичнэ

8) Даатгалын бүтээгдэхүүнийг шинээр болон шинэчлэн борлуулж байгаа эсэхийг бөглөнө.

9) Даатгалын бүтээгдэхүүний ерөнхий мэдээллийг харгалзах мөрийн дагуу дэлгэрэнгүй бичнэ.

5.3.Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх, татан буулгах, өөрчлөн байгуулах болон салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага, хаягийн өөрчлөлтийн мэдэгдлийн маягтад хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай удирдлагын шийдвэрийн эх хувь эсхүл шийдвэрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар (хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр, Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлын тогтоол гэх мэт)

2. Ажлын байрыг худалдан авсан бол үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээний хуулбар, түрээсэлсэн бол түрээсийн гэрээний хуулбар.

3. СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага, мэргэжлийн боловсон хүчин бүрийн бөглөсөн тодорхойлолт.

4. Салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага болон мэргэжлийн (даатгалын борлуулалтын ажилтан, даатгалын менежер, даатгалын нөхөн төлбөрийн ахлах ажилтан) боловсон хүчний иргэний цахим үнэмлэхийн хуулбар, мэргэжлийн (даатгал, санхүү, эдийн засаг болон бусад) дипломын хуулбар, мэргэшлийн үнэмлэх, гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, өмнө нь даатгалын байгууллагад ажиллаж байсан бол тус байгууллагын гаргасан тодорхойлолт, нийгмийн даатгалын дэвтрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.

5. Салбар, төлөөлөгчийн газрын эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл, дотоод үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим, дүрмийг тодорхойлсон дотоод үйл ажиллагааны журмын төсөл.

6. Салбарын удирдлага эсхүл боловсон хүчин нь Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт.

7. Даатгалын компани салбар нээх тохиолдолд тухайн салбарын арилжааны банкин дахь дансны хуулга.

8. Даатгалын хохирол үнэлэгч салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тохиолдолд дээр дурдсан 1-6 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна эрхлэх даатгалын хэлбэрээс хамааран эд хөрөнгөнд учирсан бодит хохирлыг тогтоох бол салбарын 1-ээс доошгүй ажилтны Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбарыг хавсаргана.

9. Даатгалын компанийн салбар нь Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тохиолдолд салбарын шуурхай албаны эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын шуурхай албаны бүтэц бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалтын талаарх танилцуулга.

10. Шуурхай албаны эсхүл шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр гэрээ хийсэн байгууллагын дуудлагын зориулалтын автомашины гэрчилгээний хуулбар.
 11. Даатгалын компани нь тухайн салбарын шуурхай албаны үйл ажиллагааг гүйцэтгүүлэхээр бусад хуулийн этгээдтэй байгуулсан гэрээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
- 5.4. Даатгалын бүтээгдэхүүний мэдэгдлийн маягтад хавсаргах баримт бичиг тавигдах шаардлага
1. Даатгалын бүтээгдэхүүнийг зах зээлд борлуулах тухай Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн тэмдэглэл, хүчин төгөлдөр шийдвэрийн эх хувь;
 2. Даатгалын бүтээгдэхүүний ерөнхий танилцуулга;
 3. Энэ журмын 3.4.3.1.а-д заасан ТУЗ-өөр батлуулсан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журмын хуулбар
 4. Хорооноос даатгалын бүтээгдэхүүний онцлог цар хүрээнээс хамааран тусгайлсан шаардлага тавьсан тохиолдолд Хорооноос шаардсан баримт бичиг

Зургаа.Бусад

6.1. Энэ зааврын дагуу даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл, мэдэгдэл, бүртгэлийн маягтыг бөглөөгүй, баримт бичгийг бүрдүүлээгүй тохиолдолд даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл, бүртгэлийн, мэдэгдлийн баримт бичгийг бүрэн гүйцэд бүрдүүлээгүй гэж үзэх үндэслэл болно.

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 4 дүгээр хавсралт (А)

“..... даатгал” ХК/ХХК-ийн
даатгалын хураамжийн хувь (жилийн)

Зээлдэгчийн амь нас, эрүүл мэндийн даатгал

- Нөхөн төлбөр төлөх нөхцөл:
- Нэг удаа бүрэн төлөх,
 - Хэсэгчлэн төлөх

Үндсэн эрсдэл																															
Насны бүлэг	Даатгалын гэрээний хугацаа (жилээр)																														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
...																															

Нэмэлт эрсдэл	Даатгалын хураамжийн хувь
...	
...	
Даатгалын нэмэлт хураамж	
Шимтгэлийн зардал	
Бусад зардал	
Ашиг	
.....	
Даатгалын нийт хураамж	

Боловсруулсан:
.....
(албан тушаал) (гарын үсэг) (овог, нэр)

Хянасан:

Гүйцэтгэх захирал
(тамга, тэмдэг) (гарын үсэг) (овог, нэр)

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 4 дүгээр хавсралт (Б)

“..... даатгал” ХК/ХХК-ийн
даатгалын хураамжийн хувь (жилийн)

Барьцаа хөрөнгийн даатгал

Үзүүлэлт	Даатгалын хураамжийн хувь
Даатгалын цэвэр хураамж	
Үндсэн эрсдэл	
Галын эрсдэл (бүх төрлийн гал түймэр, дэлбэрэлт);	
Сантехникийн эрсдэл;	
Байгалийн эрсдэл (газар хөдлөлтөөс бусад эрсдэлүүд хамаарна);	
Цахилгаан, эрчим хүчний эрсдэл;	
Гуравдагч этгээдээс учруулсан санаатай болон санамсаргүй үйлдэл.	
Нэмэлт эрсдэл	
...	
...	
...	
Даатгалын нэмэлт хураамж	
Шимтгэлийн зардал	
Бусад зардал	
Ашиг	
.....	
Даатгалын нийт хураамж	

Боловсруулсан:

.....
(албан тушаал)

.....
(гарын үсэг)

.....
(овог, нэр)

Хянасан:

Гүйцэтгэх захирал

.....
(гарын үсэг)

.....
(овог, нэр)

(тамга, тэмдэг)

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 4 дүгээр хавсралт (В)

Мэдүүлгийн маягт

1. Даатгуулагчийн мэдээлэл

№	Асуулга	Даатгуулагч (үндсэн зээлдэгч)		Даатгуулагч (хамтран зээлдэгч)	
1	Эцэг (Эх)-ийн нэр:				
2	Нэр:				
3	Регистрийн дугаар:				
4	Хүйс				
5	Мэргэжил				
6	Утас, цахим хаяг				
7	Оршин суугаа хаяг				
ДООРХ ӨВЧНҮҮДЭЭР ОНОШЛОГДОЖ ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙЛГЭЖ БАЙСАН ЭСЭХ		Даатгуулагч (үндсэн зээлдэгч)		Даатгуулагч (хамтран зээлдэгч)	
		Тийм	Үгүй	Тийм	Үгүй
1	Элэгний В, С, Д вирусын халдвар илэрсэн, элэгний үйл ажиллагааны хүнд дутагдал, хатуурал				
2	ДОХ-оор өвчилсөн, ХДХВ-ийн халдвар авсан				
3	Судасны цүлхэн, зүрхний титэм судасны нарийсал, зүрхний шигдээс, зүрхний олдмол болон төрөлхийн гажиг, зүрхний дутагдал				
4	Бөөрний түүдгэнцрийн үрэвсэл болон бөөрний дутагдал				
5	Тархины цус багасах дайрлага /ТИА / харвалт, тархины хавдар, уналт таталт, тархины гэмтлээс гаралтай хүндрэлүүд, саа саажилт				
6	Цусны өвчин, хүнд цус багадалт, ясны чөмөгний үрэвсэл, дархлааны тогтолцооны эмгэгүүд болох тогтолцооны чонон яр, хэрлэг төст үсний үрэвсэл, тогтолцоот хатуурал				
7	Чихрийн шижин өвчин бай эрхтэнд нөлөөлсөн;				
8	Хорт хавдар өвчин ;				
9	Сэтгэцийн болон зан төрхийн өвчин				
10	Хоол боловсруулах эрхтний архаг хүнд өвчнөөр оношлогдож байсан эрхтэн тайруулах эсвэл холбох мэс засал хийлгэж байсан (цөсний хүүдий авах, геморрой, шамбарамын хагалгаа, мухар олгой хамаарахгүй)				
11	Согтууруулах ундаа, мансуурах бодис болон эмэнд донтох өвчин;				
12	Хүнд хэлбэрийн астма, гуурсан хоолойн архаг бөглөрөлтөт үрэвсэл, архаг сүрьеэ, уушги тайруулсан, мэргэжлийн шалтгаант уушгины архаг өвчин				
13	Удамшлын, төрөлхийн, хромосомын өвчин				
14	Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь хэмжээ, хугацаа тогтоолгосон;				

2. Зээлийн мэдээлэл

Зээлийн дүн буюу үлдэгдэл (төгрөгөөр)

Зээлийн төлбөр хариуцах хувь/ эсхүл зээлдэгч тус бүрийн даатгалын үнэлгээний хувийг
(даатгуулагч нарын сонголтоор)

Үндсэн зээлдэгч

Хамтран зээлдэгч

Хамтран зээлдэгч

Зээлийн хугацаа (сараар)

.....

3. Зээлдэгчийн амь нас, эрүүл мэндийн даатгал

Үндсэн эрсдэл

☐ Аливаа шалтгааны улмаас нас барах, хөдөлмөрийн чадвараа 70 (дал) буюу түүнээс дээш хувиар хугацаагүй алдах эрсдэл

Нэмэлт эрсдэл

☐

Даатгалын компани сонгох

☐ Урт хугацааны даатгагчийн нэр

☐ Урт хугацааны даатгагчийн нэр

Даатгалын гэрээний хугацаа (жилээр):

Даатгалын хураамж төлөх: Сонгох

☐ Нэг удаа бүрэн төлөх ☐ Жилээр ☐ Сараар ☐ Бусад

МЭДҮҮЛЭГ ГАРГАСАН:

Үндсэн зээлдэгч

Гарын үсэг

Огноо

Хамтран зээлдэгч

Гарын үсэг

Огноо

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 4 дүгээр хавсралт (Г)

Мэдүүлгийн маягт

1. Даатгуулагчийн мэдээлэл

№	Асуулга	Даатгуулагч
1	Эцэг (Эх)-ийн нэр:	
2	Нэр:	
3	Регистрийн дугаар:	
4	Хүйс	
5	Мэргэжил	
6	Утас, цахим хаяг	
7	Оршин суугаа хаяг	

2. Барьцаа хөрөнгийн мэдээлэл

№	Асуулга	Барьцаа хөрөнгө
1	Улсын бүртгэлийн дугаар	
2	Хөрөнгийн хаяг, байршил	
3	Хөрөнгийн хэмжээ (м.кв)	
4	Хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ	
5	Хөрөнгийн ашиглалтад орсон он	
6	Хөрөнгийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ (шаардлагатай тохиолдолд)	

3. Барьцаа хөрөнгийн даатгал

Даатгалын үнэлгээ (төгрөгөөр):

Үндсэн эрсдэл

- ☐ Галын эрсдэл (гал түймэр, дэлбэрэлт);
- ☐ Сантехникийн эрсдэл;
- ☐ Байгалийн эрсдэл (газар хөдлөлтийн эрсдэл хамаарахгүй);
- ☐ Цахилгаан, эрчим хүчний эрсдэл;
- ☐ Гуравдагч этгээдээс учруулсан санаатай болон санамсаргүй үйлдэл.

Нэмэлт эрсдэл

☐

Даатгалын компани сонгох

- ☐ Ердийн даатгагчийн нэр
- ☐ Ердийн даатгагчийн нэр
- ☐

Даатгалын гэрээний хугацаа (жилээр):

Даатгалын хураамж төлөх: Сонгох

- ☐ Нэг удаа бүрэн төлөх ☐ Жилээр ☐ Сараар ☐ Бусад

МЭДҮҮЛЭГ ГАРГАСАН:

Даатгуулагч

Гарын үсэг
Огноо

“Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 4 дүгээр хавсралт (Д)

Мэдээллийн санд нийлүүлэх мэдээллийн агуулга

1. Даатгуулагчийн нас, хүйс, барьцаа хөрөнгийн байршил, даатгалын эрсдэл зэрэг актуарын тооцоололд шаардагдах нарийвчилсан мэдээлэл;
2. Даатгалын үнэлгээ, даатгалын хураамж, даатгалын зүйл;
3. Даатгалын тохиолдол, нэхэмжлэл, нөхөн төлбөрт холбогдох мэдээлэл;
4. Борлуулалтын суваг;
5. Даатгалын гэрээ байгуулсан хэлбэр (цахим эсхүл уламжлалт);
6. Давхар даатгалтай холбоотой мэдээлэл зэрэг;
7. Хороо болон бусад холбогдох эрх бүхий байгууллагаас шаардсан мэдээлэл.

ДААТГАГЧИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЧАДВАРЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ, ТҮҮНД ХЯНАЛТ ТАВИХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгагч даатгуулагчийн өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хугацаанд нь бүрэн биелүүлэхэд хүрэлцэхүйц хэмжээний хөрөнгөтэй эсэхийг тодорхойлох, төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт, зохистой харьцааг эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн аргачлалаар тооцоолох, тайлагнах, түүнд Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос хяналт тавихтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Даатгагч төлбөрийн чадварын зохистой харьцаанд нөлөөлж болзошгүй дараах эрсдэлүүдийн хүрээнд холбогдох үзүүлэлтийг авч үзнэ:

1.2.1.Зах зээлийн эрсдэл буюу зах зээл дээрх хөрөнгө, санхүүгийн хэрэгслийн зах зээлийн үнийн өөрчлөлтийн улмаас даатгагчийн санхүүгийн байдалд учрах сөрөг нөлөөлөл (Уг эрсдэлд хүүгийн эрсдэл, валютын ханшийн эрсдэл, хувьцааны эрсдэл, хөрөнгийн эрсдэлийг авч үзнэ);

1.2.2.Зээлийн эрсдэл буюу харилцагч этгээдийн төлбөр төлөх чадвар алдагдсаны улмаас даатгагчийн хөрөнгийн дүн буурах эрсдэл (Уг эрсдэлд дотоодын банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, даатгалын авлага, давхар даатгагчаас авах авлага, бусад авлага, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг, даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал, үнэт цаас болон бусад үзүүлэлттэй холбогдох эрсдэлийг авч үзнэ);

1.2.3.Андеррайтингийн эрсдэл буюу даатгалын хураамж, нөөц зэргийг хангалттай тооцоогүйн улмаас даатгагчийн өр төлбөрийн хэмжээ багаар тооцогдох эрсдэлийг даатгалын ангиллаас хамааран дараах үзүүлэлтүүдийн хүрээнд тооцоолно:

1.2.3.1.Ердийн даатгалын хувьд хураамжийн эрсдэл болон нөхөн төлбөрийн эрсдэл;

1.2.3.2.Урт хугацааны даатгалын хувьд нас баралтын, насжилтын, гэрээ цуцлалтын, зардлын болон гамшгийн эрсдэл;

1.2.4.Үйл ажиллагааны эрсдэл буюу дотоод үйл ажиллагаатай холбоотойгоор учрах эрсдэл;

1.2.5.Бусад шаардлагатай үзүүлэлт.

1.3.Даатгагч төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн аргачлалаар тооцоолохдоо гүйцэтгэх удирдлага болон ерөнхий нягтлан бодогч гарын үсэг зурж, тамга (тэмдэг) дарж баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан, тэнцлийн үзүүлэлтүүдийг ашиглана.

1.4.Даатгагч эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн аргачлалаар төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны тооцоолол хийх, түүний тайлан болон шаардлагатай тохиолдолд төлөвлөгөө боловсруулах ажилтныг томилсон байна.

Хоёр. Эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн аргачлалаар тооцсон төлбөрийн чадварын зохистой харьцаа

2.1. Даатгагч төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн аргачлалаар тодорхойлохдоо тоон үзүүлэлт буюу даатгагчийн хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа болон чанарын үзүүлэлт буюу даатгагчийн зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа үзүүлэлтүүдийг тооцоолно.

2.2. Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцааг даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүнг зайлшгүй байх хөрөнгийн дүнд хуваах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ХХБХ (\%)} = \text{ДӨХ} / \text{ЗБХ} * 100. \text{ Үүнд:}$$

ХХБХ – хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа;

ДӨХ – даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүн;

ЗБХ – зайлшгүй байх хөрөнгийн дүн.

2.3. Ердийн даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүнг даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүнгээс даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын болон нийт өр төлбөрийн дүнг хасаж, тусгай нөөц сангийн дүнг нэмэх замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ДӨХ} = \text{ДНХ} - \text{ДОХШЗ} - \text{НӨТ} + \text{ТНС}. \text{ Үүнд:}$$

ДНХ – даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүн);

ДОХШЗ – даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын дүн);

НӨТ – нийт өр төлбөрийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт өр төлбөрийн дүн);

ТНС – тусгай нөөц сангийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн тусгай нөөц сангийн дүн).

2.4. Давхар даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүнг даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүнгээс даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын болон нийт өр төлбөрийн дүнг хасаж, алдагдлаас хамгаалах сангийн дүнг нэмэх замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ДӨХ} = \text{ДНХ} - \text{ДОХШЗ} - \text{НӨТ} + \text{АХС}. \text{ Үүнд:}$$

ДНХ – даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүн);

ДОХШЗ – даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын дүн);

НӨТ – нийт өр төлбөрийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт өр төлбөрийн дүн);

АХС – алдагдлаас хамгаалах сангийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн алдагдлаас хамгаалах сангийн дүн).

2.5. Урт хугацааны даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүнг даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүнгээс нийт өр төлбөрийн дүнг хасах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ДӨХ} = \text{ДНХ} - \text{НӨТ}. \text{ Үүнд:}$$

ДНХ – даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүн);

НӨТ – нийт өр төлбөрийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт өр төлбөрийн дүн).

2.6.Энэ журмын 2.2-т заасан зайлшгүй байх хөрөнгийн дүнг даатгагчийн үйл ажиллагаанаас хамааран дараах байдлаар тооцно:

2.6.1.Ердийн болон давхар даатгагчийн хувьд эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн болон Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ (дүрмийн сан)-ний аль ихээр буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$ЗБХ = \max (\text{ЭСХ}; \text{ХНХДХ}). \text{ Үүнд:}$$

ХНХДХ – Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ;

ЭСХ – эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн.

2.6.2.Урт хугацааны даатгагчийн хувьд эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнгийн 350 хувьтай тэнцэхүйц хэмжээгээр буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$ЗБХ = 3.5 * \text{ЭСХ}.$$

2.7.Даатгагчийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг даатгагчийн үйл ажиллагаа явуулахад гарч буй эрсдэл, үзүүлэлт тус бүрээр тооцсон эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн нийлбэр дүнгээс төрөлжүүлэлтийн бууруулалтын дүнг хасах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ЭСХ} = (3ЗЭ + ЗЭ + АЭ + \text{ҮАЭ} + Б) - \text{ТБ}. \text{ Үүнд:}$$

3ЗЭ – зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн;

ЗЭ – зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн;

АЭ – андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн;

ҮАЭ – үйл ажиллагааны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн;

Б – бусад шаардлагатай үзүүлэлтүүдийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн (тодорхой зааж тусгаагүй тохиолдолд 0-тэй тэнцүү байна);

ТБ – төрөлжүүлэлтийн бууруулалтын дүн.

2.8.Зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тооцохдоо энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан эрсдэл тус бүрээрх эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг харгалзах хамаарлын коэффициентоор үржүүлэн гарган авсан дүнгүүдийн нийлбэрийг ашиглан дараах томъёогоор тооцно:

$$3ЗЭ = \sqrt{\sum_{ij} 3ЗЭ\text{Коэф}_{ij} * \text{Э}_i * \text{Э}_j}. \text{ Үүнд:}$$

$3ЗЭ\text{Коэф}_{ij}$ – энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан i, j дугаар эрсдэлд харгалзах хамаарлын коэффициент;

$\text{Э}_i, \text{Э}_j$ – энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан эрсдэл тус бүрээрх i, j дугаар эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн.

2.9.Зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тооцоход дараах зүйлсийг харгалзан үзнэ:

2.9.1.Энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан зах зээлийн эрсдэлд хамаарах эрсдэл тус бүрээрх эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад заасны дагуу тухайн эрсдэлийн ангилал дахь хөрөнгийн дүнг харгалзах эрсдэлийн хувиар үржүүлж тооцно;

2.9.2.Энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад заасан 1-5 жилийн хугацаатай, 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хүүгийн эрсдэлийн хувийг энэ журмын хоёрдугаар хавсралтын дагуу тооцсон даатгагчийн хөрөнгө, өр төлбөрийн хугацааны зөрүүгээс хамааран тогтооно;

2.9.3.Энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад заасан хүүгийн болон валютын ханшийн эрсдэлийн хувийг даатгалын мэргэжлийн байгууллагын саналыг үндэслэн нийгэм, эдийн засгийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзэж, шаардлагатай тохиолдолд Хорооны даргын тушаалаар шинэчлэн баталж болно;

2.9.4.Энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад тусгагдсан өмчлөх бусад хөрөнгийг өмчлөлд авснаас хойших хугацаанаас эхлэн дараах хүснэгтийн дагуу хугацааг тооцож, ангилна.

Ангилал	Хэвийн	Анхаарал хандуулах	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
Хугацааны үзүүлэлт	Өмчлөлд авснаас хойш 30 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 31-60 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 61-90 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 91-120 хүртэл хоногийн дотор борлогдоогүй	Өмчлөлд авснаас хойш 121 хоногоос дээш хугацаанд борлогдоогүй

2.10.Зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тооцоходоо энэ журмын тавдугаар хавсралтад заасан үзүүлэлт тус бүрээрх эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг харгалзах хамаарлын коэффициентоор үржүүлэн гарган авсан дүнгүүдийн нийлбэрийг ашиглан дараах томъёогоор тооцно:

$$ЗЭ = \sqrt{\sum_{ij} ЗЭКэф_{ij} * Y_i * Y_j}. \text{ Үүнд:}$$

$ЗЭКэф_{ij}$ – энэ журмын тавдугаар хавсралтад заасан i, j дугаар үзүүлэлтэд харгалзах хамаарлын коэффициент;

Y_i, Y_j – энэ журмын тавдугаар хавсралтад заасан үзүүлэлт тус бүрээрх i, j дугаар эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн.

2.11.Зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тооцоход дараах зүйлсийг харгалзан үзнэ:

2.11.1.Энэ журмын тавдугаар хавсралтад заасан зээлийн эрсдэлд хамаарах үзүүлэлт бүрээрх эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг энэ журмын дөрөвдүгээр хавсралтад заасны дагуу тухайн үзүүлэлтийн ангилал дахь хөрөнгийн дүнг харгалзах эрсдэлийн хувиар үржүүлж тооцно;

2.11.2.Энэ журмын дөрөвдүгээр хавсралтад тусгагдсан авлагыг төлөхөөр тохиролцсон огноо буюу бичгээр хийсэн хэлцэлд тусгагдсан төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойших хугацаанаас эхлэн дараах хүснэгтийн дагуу хугацааг тооцож, ангилна (авлагын төлөгдөх хугацааг 1 удаа 120 хүртэлх хоногоор сунгасан тохиолдолд тухайн авлагыг хэвийн авлагаар, 1 удаа 121-ээс дээш хоногоор сунгасан тохиолдолд эргэлзээтэй авлагаар, эсхүл 2 ба түүнээс дээш удаа авлагын төлөгдөх хугацааг сунгасан тохиолдолд тухайн авлагыг эргэлзээтэй авлагаар тооцно. Эргэлзээтэй авлагаар тооцож эхэлснээс хойш 30 хоногийн дотор төлөгдөөгүй бол тухайн авлагыг муу авлагаар тооцно);

Ангилал	Хэвийн	Анхаарал хандуулах	Хэвийн бус	Эргэлзээтэй	Муу
---------	--------	--------------------	------------	-------------	-----

Хугацааны үзүүлэлт	Төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойш 30 хүртэл хоногийн дотор байгаа	Төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойш 31-60 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	Төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойш 61-90 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	Төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойш 91-120 хоногийн дотор төлөгдөөгүй	Төлөгдөх хугацаа дууссанаас хойш 121-ээс дээш хоногоор төлөгдөөгүй болон гэмт хэргийн улмаас бий болсон авлага
--------------------	--	---	---	--	--

2.11.3.Энэ журмын дөрөвдүгээр хавсралтад заасан шаардлагыг хангасан дотоодын банк, санхүүгийн байгууллагын зээлжих/санхүүжих чадавхын зэрэглэлийг энэ журмын арван зургаадугаар хавсралтад тусгагдсан хүснэгтүүдийн дагуу ангилна.

2.11.4.Энэ журмын дөрөвдүгээр хавсралтад заасан гадаад улсын хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалтын зээлжих зэрэглэлийг энэ журмын арван долоодугаар хавсралтад тусгагдсан хүснэгтийн дагуу ангилах ба дараах тохиолдолд үндэслэл тайлбар, холбогдох судалгаа, нотлох баримтыг Хороонд ирүүлнэ:

2.11.4.1.хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалт нь уг хүснэгтэд тусгагдаагүй олон улсын буюу гадаад улсын албан ёсны зэрэглэл тогтоох байгууллагаас тогтоосон зэрэглэлтэй бол хүснэгтэд тусгагдсан зээлжих зэрэглэлүүдтэй харьцуулан, дүйцүүлж зээлийн эрсдэлийн тооцоололд ашиглагдах зээлжих зэрэглэлийн ангиллыг тогтооно. Хороо ирүүлсэн баримт материалд үндэслэн зэрэглэлийн ангиллыг өөрчилж болно;

2.11.4.2.хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалт нь батлан даалттай (guaranteed), зэрэглэлгүй, хамгаалалттай (unrated, secured) ангилалд хамаарах бол.

2.11.5.Энэ журмын 2.11.4-т заасан тайлбар, судалгаа, баримтыг ирүүлээгүй буюу ирүүлсэн баримт материал бүрэн бус, үндэслэлгүй, нотлогдох боломжгүй тохиолдолд уг хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалтыг зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй ангилалд авч үзнэ.

2.12.Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг ердийн даатгалын хувьд энэ журмын 1.2.3.1-д заасан, урт хугацааны даатгалын хувьд энэ журмын 1.2.3.2-т заасан эрсдэл тус бүрээрх эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тус тус энэ журмын долоодугаар, есдүгээр хавсралтад заасан харгалзах хамаарлын коэффициентоор үржүүлэн гарган авсан дүнгүүдийн нийлбэрийг ашиглан дараах томъёогоор тооцно:

$$AЭ = \sqrt{\sum_{ij} AЭКоэф_{ij} * Э_i * Э_j}. \text{ Үүнд:}$$

$AЭКоэф_{ij}$ – энэ журмын долоодугаар, есдүгээр хавсралтад заасан i, j дугаар эрсдэлд харгалзах хамаарлын коэффициент;

$Э_i, Э_j$ – энэ журмын 1.2.3.1, 1.2.3.2-т заасан эрсдэл тус бүрээрх энэ журмын долоодугаар, есдүгээр хавсралтад заасан i, j дугаар эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн.

2.13.Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тооцоход дараах зүйлсийг харгалзан үзнэ:

2.13.1.Энэ журмын долоодугаар хавсралтад заасан хураамжийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг энэ журмын зургаадугаар хавсралтад заасны дагуу даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан болон орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн

нийлбэр дүнгээс давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хасаж, харгалзах эрсдэлийн хувиар үржүүлж тооцно. Харгалзах эрсдэлийн хувийг энэ журмын арван наймдугаар хавсралтад заасан аргачлалын дагуу тооцоолсон байна;

2.13.2.Энэ журмын долоодугаар хавсралтад заасан нөхөн төлбөрийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг энэ журмын зургаадугаар хавсралтад заасны дагуу даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан болон мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангуудын нийлбэр дүнгээс эдгээр нөөц сангуудын давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хасаж, харгалзах эрсдэлийн хувиар үржүүлж тооцно. Харгалзах эрсдэлийн хувийг энэ журмын арван есдүгээр хавсралтад заасан аргачлалын дагуу тооцоолсон байна;

2.13.3.Энэ журмын есдүгээр хавсралтад заасан урт хугацааны даатгалын андеррайтингийн эрсдэл тус бүрийн хувьд энэ журмын наймдугаар хавсралтад заасны дагуу даатгалын хэлбэрээр ангилан эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг тодорхойлно. Тус эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг энэ журамд заасан дараах шаардлагыг хангасан, даатгагч өөрийн үйл ажиллагаа, бүтээгдэхүүний онцлогт тохируулан боловсруулсан аргачлалын дагуу тооцоолох бөгөөд аргачлалыг жил бүрийн 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор Хороонд ирүүлж танилцуулсны үндсэн дээр өөрчилж болно:

2.13.3.1.даатгагчийн үйл ажиллагааны онцлог, бизнес төлөвлөгөө, эрсдэлийн удирдлагын бодлогод нийцсэн байх буюу энэ талаарх тайлбар, судалгааг агуулсан байх;

2.13.3.2.даатгалын хэлбэр, түүнд хамаарах даатгалын бүтээгдэхүүн бүрийн хувьд хувь хүн, бүлгийн даатгал эсэх, жил бүр хураамж шинэчлэгдэх эсэх, хувь оролцоотой, хувь оролцоогүй, хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээ эсэхийг ялгасан байдлаар эрсдэлийг тооцоолохоор тусгасан байх;

2.13.3.3.дундаж нас баралтын хувь, дундаж нас баралтын өсөлтийн хувь, гэрээ цуцлалтын дундаж түвшин, зардлын инфляцын түвшин зэрэг тухайн эрсдэлд хамаарах үзүүлэлтүүдийг харгалзан үзсэн байх;

2.13.3.4.энэ журмын есдүгээр хавсралтад заасан эрсдэлүүд, түүнд хамаарах энэ журмын 2.13.3.3-т заасан үзүүлэлт, хүчин зүйлсийг хэрхэн тооцоолсон болон аргачлалд хамрагдаагүй эрсдэл, хязгаарлалт, давхар даатгалын нөлөөлөл, эрсдэлийг бууруулах хүчин зүйлсийн талаар тайлбар, судалгааг агуулсан байх.

2.13.4.Давхар даатгагчийн хувьд андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг ердийн болон урт хугацааны даатгалын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн нийлбэр дүнгээр тооцно;

2.13.5.Энэ журмын арван наймдугаар, арван есдүгээр хавсралтад заасан ерөнхий үзүүлэлтүүд буюу хохирлын харьцаа, нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлт зэрэг үзүүлэлтүүдийн хүрээнд андеррайтингийн эрсдэлийн хувийг дараах шаардлагыг хангасан тоо мэдээлэл, аргачлалын дагуу даатгагч өөрийн үйл ажиллагааны онцлог болон тухайн ерөнхий үзүүлэлтүүдийн дүнг харгалзан тооцоолж болно. Уг тооцооллыг жилд нэг удаа, жил бүрийн 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор Хороонд ирүүлж танилцуулсны үндсэн дээр эрсдэлийн хувиудыг өөрчилж болно:

2.13.5.1.тоо мэдээлэл нь үндсэн эрсдэлийн шинж чанарыг үнэлэх, тодорхойлоход хангалттай түүхэн мэдээллийг агуулдаг байх (дор хаяж 30 улирлын тоо мэдээллийг ашигласан байх);

2.13.5.2.тоо мэдээллүүд нэг төрлийн эрсдэлийн бүлэгт хамаарах бөгөөд холбогдох тоо мэдээллийг үндэслэлгүйгээр хасаагүй байх;

2.13.5.3.тоо мэдээлэл үнэн зөв, тохиромжтой байх;

2.13.5.4.тоо мэдээллийг цаг тухайд нь дэс дараалалтайгаар тогтмол бүртгэсэн байх;

2.13.5.5.тоо мэдээлэл нь тооцоололд ашигласан актуар ба статистикийн аргуудын үндэс суурьтай нийцэж байх;

2.13.5.6.тоо мэдээллийг баримтжуулж, ил тод, тодорхой бүтэц зохион байгуулалттайгаар цуглуулж, боловсруулж, ашигласан байх;

2.13.5.7.Эрсдэлийн хувийг тооцоолохдоо ашиглаж буй тархалтыг статистикийн хувьд ач холбогдолтой буюу зохистой байдлыг дор хаяж дараах үзүүлэлтүүдийн хүрээнд шалгах:

2.13.5.7.а.Вариацийн коэффициент (coefficient of variation);

2.13.5.7.б.Тархалтын налалтын коэффициент (skewness);

2.13.5.7.в.Куртосис коэффициент (kurtosis);

2.13.5.7.г.Тархалтын зураг (distribution graphic);

2.13.5.7.д.Нийцэл, найдвартай байдал (goodness of fit - r^2 , BIC гэх мэт);

2.13.5.8.Value at Risk (VaR) утгыг тоо мэдээллийн хангалттай байдал, тархалтын онцлог, даатгалын эрсдэл зэргийг тус тус үндэслэн 95 ба түүнээс дээш, боломжит дээд хувийн итгэх түвшинд сонгох.

2.14.Үйл ажиллагааны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг дараах томъёогоор тооцох бөгөөд даатгагчийн үйл ажиллагаанаас хамааран “ҮА” үзүүлэлтийг ялгаатай хэрэглэнэ.

$ҮАЭ = ҮА * Э(\%)$. Үүнд:

Э(%) – эрсдэлийн хувь (энэ журмын аравдугаар хавсралтад заасан даатгагчийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хувь)

2.14.1.Ердийн даатгагчийн хувьд “ҮА” үзүүлэлтийг орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц, учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан, мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан болон учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нийлбэр дүнгээр тооцно (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нөөц сангийн дүнгээс тусгай нөөц сангийн дүнг хасаж, орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн дүнг нэмсэн дүн).

2.14.2.Урт хугацааны даатгагчийн хувьд “ҮА” үзүүлэлтийг хувь оролцоотой гэрээний нөөц сан, хувь оролцоогүй гэрээний нөөц сан, хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээний нөөц сангуудын нийлбэр дүн болон хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээнд хамаарах зардлын дүнг ашиглан дараах томъёогоор тооцно:

$ҮА = НС + 0.25 * ХОЗ$. Үүнд:

НС - хувь оролцоотой гэрээний нөөц сан, хувь оролцоогүй гэрээний нөөц сан, хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээний нөөц сангуудын нийлбэр дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нөөц сангийн дүн);

ХОЗ – хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээнд хамаарах зардлын дүн (Тухайн хөрөнгө оруулалтын өртгийн дүн үүнд хамаарахгүй).

2.14.3. Давхар даатгагчийн хувьд “ҮА” үзүүлэлтийг орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц, хамтын эрсдэлийн сан, эрсдэлээс хамгаалах сан, учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан, мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан, учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан болон бусад нөөц сангийн нийлбэр дүнгээр тооцно (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нөөц сангийн дүнгээс алдагдлаас хамгаалах сангийн дүнг хасаж, орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн дүнг нэмсэн дүн).

2.15.Төрөлжүүлэлтийн бууруулалтыг энэ журмын 2.8, 2.10, 2.12-т заасны дагуу тооцсон зах зээлийн, зээлийн болон андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүнг ашиглан энэ журмын арван нэгдүгээр хавсралтыг ашиглах буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$ТБ = 33Э + 3Э + АЭ - \sqrt{33Э^2 + 3Э^2 + АЭ^2}.$$

2.16.Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцааг энэ журмын 2.17-д заасан нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг даатгагчийн нийт хөрөнгөөс хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнд хуваах замаар буюу дараах томъёогоор тооцно:

$$ЗХХ(\%) = ЗХ / (ДНХ - ХДДХ - НТНДДНХ) * 100. \text{ Үүнд:}$$

ЗХХ – зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа

ЗХ – нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

ДНХ – даатгагчийн нийт хөрөнгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүн)

ХДДХ – хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн дүн)

НТНДДНХ – нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн дүн)

2.17.Нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг энэ журмын арван гуравдугаар хавсралтад заасны дагуу дараах үзүүлэлтүүдийн нийлбэрээр тооцно:

2.17.1.Хэвийн даатгалын авлага – 15 хувь;

2.17.2.Хэвийн даатгалын авлагаас бусад бүх авлага (цэвэр) – 100 хувь;

2.17.3.Урьдчилж төлсөн зардал, тооцоо – 100 хувь;

2.17.4.Хойшлогдсон татварын хөрөнгө – 100 хувь;

2.17.5.Бараа материал – 100 хувь;

2.17.6.Гүүдвил – 100 хувь;

2.17.7.Программ хангамж (цэвэр) – 50 хувь;

2.17.8.Бусад биет бус хөрөнгө (цэвэр)– 80 хувь;

2.17.9.Энэ журмын арван хоёрдугаар хавсралтын дагуу тооцсон нэгжид ногдох хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн нийлбэр дүн – 100%;

2.17.10.Даатгалын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.12 дахь заалтад заасан холбогдох этгээдэд байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын нийлбэр дүн – 80%.

2.18.Энэ журмын 2.1-д заасан хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын байвал зохих доод харьцааг даатгагчийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгө болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн дүнг ашиглан дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{ХХББЗДХ (\%)} = \max(1.5 * \text{ЭСХ}; \text{ХНХ}) / \text{ХНХ} * 100. \text{ Үүнд:}$$

ХХББЗДХ – Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын байвал зохих доод харьцаа

ЭСХ – Эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн

ХНХ – даатгагчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн дүн (Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн эзэмшигчдийн өмчийн дүн)

2.19.Энэ журмын 2.1-д заасан даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг хангаж буй эсэхийг энэ журмын арван тавдугаар хавсралтын дагуу тодорхойлж, даатгагчийн төлбөрийн чадварыг дараах 5 түвшинд хувааж авч үзнэ:

2.19.1.Нэгдүгээр түвшин буюу даатгагчийн төлбөрийн чадвар сайн;

2.19.2.Хоёрдугаар түвшин буюу даатгагчийн төлбөрийн чадвар хангалттай;

2.19.3.Гуравдугаар түвшин буюу даатгагчийн төлбөрийн чадвар эргэлзээтэй;

2.19.4.Дөрөвдүгээр түвшин буюу даатгагч төлбөрийн чадваргүй болж болзошгүй;

2.19.5.Тавдугаар түвшин буюу даатгагч төлбөрийн чадваргүй.

2.20.Даатгагчийн төлбөрийн чадварын түвшин энэ журмын 2.19-д заасан дөрөв, тавдугаар түвшинд байгаа тохиолдолд тухайн даатгагчийг төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлтийг хангаж чадахгүй байна гэж үзнэ.

Гурав. Тайлан, мэдээлэл

3.1.Даатгагч нь энэ журмын хавсралт маягтуудын дагуу төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны тайланг гаргаж, улирал бүр санхүүгийн тайлангийн хамт цаасаар болон цахим хэлбэрээр Хороонд хүргүүлнэ. Төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны тайлан нь энэ журмын хавсралт маягтуудаас бүрдэнэ.

3.2.Хороо энэ журмын 3.1-д заасан тайланг гаргахад шаардлагатай дараах нэмэлт тайлангийн маягтыг боловсруулах бөгөөд даатгагч энэхүү нэмэлт тайланг маягт, зааврын дагуу үнэн зөв бөглөж, энэ журмын 3.1-д заасан тайлангийн хамт Хороонд цахим хэлбэрээр хүргүүлнэ:

3.2.1.СЗХ04155а. Банканд байршуулсан хөрөнгө (дотоод);

3.2.2.СЗХ04155б. Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө (дотоод);

3.2.3.СЗХ04155в. Үнэт цаас (дотоод);

3.2.4.СЗХ04155г. Гадаад улсад байршуулсан хөрөнгө;

3.2.5.СЗХ04155д. Өмчлөх бусад хөрөнгө, санхүүгийн түрээс;

3.2.6.СЗХ04155е. Валютын ханшийн эрсдэлд хамаарах хөрөнгө;

3.2.7.СЗХ04155ж. Даатгагчийн өр төлбөр хугацааны ангиллаар;

3.2.8.СЗХ04155з. Зээл, өрийн бичиг;

3.2.9.СЗХ04158а. Авлага;

3.3.СЗХ041586. Давхар даатгалтай холбогдох хөрөнгө, даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал;

3.4.СЗХ04162а. Урт хугацааны даатгалын андеррайтингийн эрсдэлийн бүтэц;

3.5.СЗХ04166а. Нэгжид ногдох хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн тооцоолол.

3.6.Даатгагч нь энэ журмын хорин дөрөвдүгээр хавсралт “Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадвараа үнэлэх заавар”-ын дагуу өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадвараа үнэлж, холбогдох баримт бичгийг зааварт заасан хугацаанд Хороонд ирүүлнэ.

3.7.Энэ журмын 3.1-д заасан даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны тайлан нь энэ журмын хорин дөрөвдүгээр хавсралт “Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадвараа үнэлэх заавар”-т тусгасан даатгагчийн өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээний тайлангийн бүрдэл хэсэг болно.

3.8.Хороо шаардлагатай гэж үзвэл төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны тайлан, энэ журмын 4.1.2, 4.1.3-т заасан төлөвлөгөөтэй холбогдуулан нэмэлт мэдээлэл, материал шаардаж болно.

3.9.Даатгагч энэ журмын 3.1, 3.2, 3.3, 3.4-т заасан тайлан, баримт бичгийг үндэслэл бүхий тоо мэдээлэл, баримт материалд тулгуурлан гаргах бөгөөд тэдгээрийн үндэслэлийг баримтаар баталгаажуулж, нотолсон байх шаардлагатай.

3.10.Даатгагч нь шаардлагатай гэж үзвэл энэ журмын 3.1-д зааснаас гадна төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тухай бүрд тооцоолох боломжтой байна.

3.11.Даатгагч энэ журмын 3.1, 3.7-д заасны дагуу төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тооцоолох үед даатгагчийн төлбөрийн чадварын түвшин энэ журмын 2.19.2 – 2.19.5-д хүрсэн тохиолдолд Хороонд нэн даруй мэдэгдэх бөгөөд ийнхүү мэдэгдсэнээс хойш даатгагч нь энэ журмын 4.1.2, 4.1.3-т заасан төлөвлөгөөг ажлын 15 хоногийн дотор боловсруулж, Хороонд хүргүүлнэ.

3.12.Даатгагч энэ журмын 2.1-д заасан даатгагчийн төлбөрийн чадварын зохистой харьцааны үзүүлэлт буюу даатгагчийн хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа болон даатгагчийн зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа үзүүлэлтүүдийн Хороонд хянагдсан дүнг энэ журмын хорин гуравдугаар хавсралтад заасан загварт нийцүүлэн, 1-3 дугаар улирлын дүнг дараа улирлын 2 дахь сарын 15-ны өдрийн дотор, жилийн эцсийн дүнг 4 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор өөрийн цахим хуудасны тусгайлсан цэсэд байршуулан олон нийтэд мэдээлэх үүрэгтэй.

3.13.Даатгагч нь хөрөнгийг гадаад улсад байршуулах бол Хороонд холбогдох үндэслэл бүхий тайлбар, мэдээллийг албан бичгээр ирүүлэх ба даатгагч бүрэн гүйцэд мэдээлэл, тайлбар ирүүлсэн өдрөөс хойш ажлын 10 хоногийн дотор Хороо мэдээллийг хянаж, хариуг албан бичгээр даатгагчид хүргүүлнэ. Хороо шаардлагатай тохиолдолд уг албан бичгийг хүргүүлэх хугацааг сунгаж болно.

Дөрөв. Хяналт, хариуцлага

4.1.Хороо энэ журмын 2.19.1 – 2.19.5-д заасан даатгагчийн төлбөрийн чадварын түвшингээс хамааран дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

4.1.1.Даатгагчийн төлбөрийн чадвар нэгдүгээр түвшинд байвал Хороо зайны хяналтыг хэвийн хэрэгжүүлэх;

4.1.2.Даатгагчийн төлбөрийн чадвар хоёрдугаар түвшинд хүрсэн тохиолдолд төлбөрийн чадварын түвшинг сайжруулах төлөвлөгөө болон шаардлагатай гэж үзсэн бусад баримт материалыг Хороонд ирүүлж хянуулахыг шаардах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд газар дээрх хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх;

4.1.3.Даатгагчийн төлбөрийн чадвар гуравдугаар түвшинд хүрсэн тохиолдолд даатгагчаас нэн даруй эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр арга хэмжээ авах буюу төлбөрийн чадварын түвшинг сайжруулах төлөвлөгөөг боловсруулан, шаардлагатай гэж үзсэн бусад баримт материалын хамт Хороонд ирүүлж хянуулахыг шаардах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд газар дээрх хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх;

4.1.4.Даатгагчийн төлбөрийн чадвар дөрөвдүгээр түвшинд хүрсэн тохиолдолд газар дээрх хяналт шалгалтыг хийж гүйцэтгэн, уг түвшинг сайжруулах боломж нөхцөл, төлбөрийн чадварт сөргөөр нөлөөлж буй нөхцөл байдалтай уялдуулан Даатгалын тухай хуулийн 68 дугаар зүйлд заасан албадлагын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

4.1.5.Даатгагчийн төлбөрийн чадвар тавдугаар түвшинд хүрсэн тохиолдолд уг түвшинг сайжруулах боломж нөхцөл, даатгуулагчдын эрх ашигт ноцтой нөлөөлөх эсэхийг харгалзан үзэж Даатгалын тухай хуулийн 68 дугаар зүйлийн 68.1.1, 68.1.2, 68.1.5, 78 дугаар зүйлийн 78.5 дахь заалтад заасан арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх;

4.1.6.Даатгагчид даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгогдсон улирлаас эхлэн 12 дахь улирлыг дуусталх хугацаанд тухайн даатгагчийн төлбөрийн чадварын түвшин энэ журмын 2.19.4, 2.19.5-д заасан түвшинд хүрсэн тохиолдолд, энэ журмын 4.1.3-т заасан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

4.2.Даатгагч энэ журмын 4.1.2, 4.1.3-т заасан төлөвлөгөөг даатгагчийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөр батлуулсан байх бөгөөд уг төлөвлөгөө нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.2.1.Төлбөрийн чадварт хамгийн их хэмжээгээр эсхүл мэдэгдэхүйц сөрөг нөлөө үзүүлсэн эрсдэл, үзүүлэлтүүдийг тодорхойлсон байх;

4.2.2.Энэ журмын 1.2-т заасан эрсдэл, түүнд холбогдох эрсдэл, үзүүлэлтүүдийг үе шаттайгаар хэрхэн бууруулах талаар тодорхой баримт, тоо мэдээлэл, загварчлал, тооцоолол дээр үндэслэн тодорхойлсон байх ба эдгээр нь даатгагчийн бусад эрсдэл, хөрөнгийн үзүүлэлтүүд, даатгагчийн үйл ажиллагаа, түүний эрсдэлийн удирдлагын бодлогод хэрхэн нөлөөлөх талаар тусгасан байх;

4.2.3.Төлбөрийн чадварын түвшинг хамгийн ихдээ хоёр улирлын дотор сайжруулахаар төлөвлөгөөний хугацааг товлосон байх бөгөөд даатгагч энэ хугацааг сунгах талаар үндэслэл бүхий хүсэлт, холбогдох баримт нотолгоог ирүүлсэн тохиолдолд нэг удаа сунгаж болно.

4.3.Хороо энэ журмын 4.1.2, 4.1.3-т заасан төлөвлөгөөг ажлын 10 хоногийн дотор хянаж, шаардлагатай тохиолдолд даатгагчид зөвлөмж хүргүүлэн, тус төлөвлөгөөний дагуу ажиллаж буй эсэхэд хяналт тавина.

4.4.Даатгагч Хорооноос тогтоосон хугацаанд энэ журмын 4.1.2, 4.1.3-т заасан төлөвлөгөөг ирүүлээгүй, ирүүлсэн төлөвлөгөө нь энэ журмын 4.2-т заасан шаардлагыг хангаагүй, мөн төлөвлөгөөг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд даатгагчаас ажлын 5 хоногийн дотор тайлбар авах ба үндэслэл бүхий тайлбар ирүүлсэн эсэхээс шалтгаалан Даатгалын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид заасан албадлагын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

4.5.Хороо энэ журмын хэрэгжилтэд байнга хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oOo--

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
нэгдүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04155. ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Хөрөнгийн ангилал	Мөрийн дугаар	Эрсдэлийн хувь	Хөрөнгийн дүн*	Эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
А	Б	В	1	2	3 = 1*2
1	Хүүгийн эрсдэл (=мөр(2+...+5))	1			
1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	2	1.00%		
1.2	3 сараас 1 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт	3	3.00%		
1.3	1-5 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт**	4	7.00% 4.00%		
1.4	5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт**	5	10.00% 6.00%		
2	Валютын ханшийн эрсдэл (=мөр(7+16+25+34+43+52+61+70+79))	6			
2.1	<i>АНУ доллар</i> (= мөр(12+...+15-8...-11))	7			
2.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	8	7.40%		
2.1.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	9	7.40%		
2.1.3	Үнэт цаас	10	7.40%		
2.1.4	Давхар даатгалаас авах авлага	11	7.40%		
2.1.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	12	7.40%		
2.1.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	13	7.40%		
2.1.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	14	7.40%		
2.1.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	15	7.40%		
2.2	<i>Евро</i> (= мөр(21+...+24-17...-20))	16			
2.2.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	17	6.43%		
2.2.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	18	6.43%		
2.2.3	Үнэт цаас	19	6.43%		
2.2.4	Давхар даатгалаас авах авлага	20	6.43%		

2.2.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	21	6.43%		
2.2.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	22	6.43%		
2.2.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	23	6.43%		
2.2.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	24	6.43%		
2.3	<i>Японы иен</i> ($=\lfloor \text{мөр}(30+\dots+33-26\dots-29) \rfloor$)	25			
2.3.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	26	6.99%		
2.3.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	27	6.99%		
2.3.3	Үнэт цаас	28	6.99%		
2.3.4	Давхар даатгалаас авах авлага	29	6.99%		
2.3.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	30	6.99%		
2.3.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	31	6.99%		
2.3.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	32	6.99%		
2.3.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	33	6.99%		
2.4	<i>Английн фунт</i> ($=\lfloor \text{мөр}(39+\dots+42-35\dots-38) \rfloor$)	34			
2.4.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	35	7.41%		
2.4.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	36	7.41%		
2.4.3	Үнэт цаас	37	7.41%		
2.4.4	Давхар даатгалаас авах авлага	38	7.41%		
2.4.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	39	7.41%		
2.4.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	40	7.41%		
2.4.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	41	7.41%		
2.4.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	42	7.41%		
2.5	<i>ОХУ-ын рубль</i> ($=\lfloor \text{мөр}(48+\dots+51-44\dots-47) \rfloor$)	43			
2.5.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	44	10.90%		
2.5.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	45	10.90%		
2.5.3	Үнэт цаас	46	10.90%		
2.5.4	Давхар даатгалаас авах авлага	47	10.90%		
2.5.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	48	10.90%		
2.5.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	49	10.90%		
2.5.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	50	10.90%		
2.5.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	51	10.90%		

2.6	<i>БНХАУ-ын юань</i> (= $\text{мөр}(57+\dots+60-53\dots-56)$)	52			
2.6.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	53	8.29%		
2.6.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	54	8.29%		
2.6.3	Үнэт цаас	55	8.29%		
2.6.4	Давхар даатгалаас авах авлага	56	8.29%		
2.6.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	57	8.29%		
2.6.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	58	8.29%		
2.6.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	59	8.29%		
2.6.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	60	8.29%		
2.7	<i>БНСУ-ын вон</i> (= $\text{мөр}(66+\dots+69-62\dots-65)$)	61			
2.7.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	62	4.92%		
2.7.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	63	4.92%		
2.7.3	Үнэт цаас	64	4.92%		
2.7.4	Давхар даатгалаас авах авлага	65	4.92%		
2.7.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	66	4.92%		
2.7.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	67	4.92%		
2.7.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	68	4.92%		
2.7.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	69	4.92%		
2.8	<i>Хонконг доллар</i> (= $\text{мөр}(75+\dots+78-71\dots-74)$)	70			
2.8.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	71	7.54%		
2.8.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	72	7.54%		
2.8.3	Үнэт цаас	73	7.54%		
2.8.4	Давхар даатгалаас авах авлага	74	7.54%		
2.8.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	75	7.54%		
2.8.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	76	7.54%		
2.8.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	77	7.54%		
2.8.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг	78	7.54%		
2.9	<i>Бусад улсын валют</i> (= $\text{мөр}(84+\dots+87-80\dots-83)$)	79			
2.9.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	80	7.40%		
2.9.2	Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	81	7.40%		
2.9.3	Үнэт цаас	82	7.40%		
2.9.4	Давхар даатгалаас авах авлага	83	7.40%		

2.9.5	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж		84	7.40%		
2.9.6	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал		85	7.40%		
2.9.7	Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг		86	7.40%		
2.9.8	Давхар даатгагчид өгөх өглөг		87	7.40%		
3	Хувьцааны эрсдэл*** (=мөр(89+...+97))		88			
3.1.	Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад**** оруулсан хөрөнгө оруулалт		89	45.00%		
3.2	Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн хувьцаа		90	45.00%		
3.3	Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах нээлттэй хувьцаат компанийн хувьцаа	I ангилал	91	25.00%		
		II ангилал	92	30.00%		
		III ангилал	93	40.00%		
3.4	Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хаалттай хувьцаат компанийн хувьцаа		94	37.50%		
3.5	Гадаад улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй компанийн нээлттэй арилжаалагддаг хувьцаа		95	46.50%		
3.6	Гадаад улсын биржийн бус зах зээл дээр бүртгэлтэй компанийн хувьцаа		96	56.50%		
3.7	Бусад хувьцаа		97	60.00%		
4	Хөрөнгийн эрсдэл (=мөр(99+...+117))		98			
4.1	Газрын сайжруулалт*****		99	5.00%		
4.2	Барилга байгууламж*****		100	15.00%		
4.3	Машин тоног төхөөрөмж		101	20.00%		
4.4	Тээврийн хэрэгсэл		102	35.00%		
4.5	Тавилга эд хогшил		103	40.00%		
4.6	Компьютер дагалдах хэрэгсэл		104	45.00%		
4.7	Санхүүгийн түрээсийн хөрөнгө		105	15.00%		
4.8	Дуусаагүй барилга		106	50.00%		
4.9	Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө*****		107	15.00%		
4.10	Үнэт металл, Дериватив		108	30.00%		

4.11	Барьцаалсан хөрөнгө*****	109	80.00%		
4.12	Виртуал хөрөнгө*****	110	90.00%		
4.13	Бараа материал	111	70.00%		
4.14	Өмчлөх бусад хөрөнгө	Хэвийн	112	0.00%	
		Анхаарал хандуулах	113	25.00%	
		Хэвийн бус	114	50.00%	
		Эргэлзээтэй	115	100.00%	
		Муу	116	100.00%	
4.15	Биет бус хөрөнгө	117	50.00%		

*энэ журмын хорьдугаар хавсралтад тусгагдсан дансны жагсаалтаарх хөрөнгийн ангиллын дүнг ашиглана.

**энэ журмын хоёрдугаар хавсралтад заасны дагуу тооцсон хөрөнгө ба өр төлбөрийн хугацааны зөрүү 0-с их тохиолдолд 1-5 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хүүгийн эрсдэлийн хувьд 7.00%, 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хувьд 10.00%, харин хөрөнгө ба өр төлбөрийн хугацааны зөрүү 0 ба түүнээс бага тохиолдолд 1-5 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хүүгийн эрсдэлийн хувьд 4.00%, 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хувьд 6.00% эрсдэлийн хувийг ашиглана.

*** Хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх энэ ангилалд хамаарна.

****Даатгагч нь Компанийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.16 дахь хэсэгт заасан компанийн нэгдлийн оролцогч компани тохиолдолд холбогдох ангилалд хамаарах хөрөнгийн дүнг тусгана.

***** Иргэний хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө энэ ангилалд хамаарна.

***** энэ маягтын 4.11-д заасан холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу барьцаалсан эд хөрөнгө, 4.12-т заасан “Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай” хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д заасан хөрөнгө нь нягтлан бодох бүртгэлийн хувьд энэ маягтын 4-т заасан бусад хөрөнгийн дүнд бүртгэгдсэн тохиолдолд уг бүртгэгдсэн хөрөнгийн дүнг 4.11, 4.12-т заасан хөрөнгийн дүнгээр бууруулж тооцно.

Тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал	/...../	/...../
Ерөнхий нягтлан бодогч	/...../	/...../
.....	/...../	/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хоёрдугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04156. ДААТГАГЧИЙН ХӨРӨНГӨ, ӨР ТӨЛБӨРИЙН ХУГАЦААНЫ
ЗӨРҮҮ**

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Үзүүлэлт	Мөрийн дугаар	Хөрөнгийн дүн*	Өр төлбөрийн дүн**
А	Б	В	1	2
1.1	0-1 жилийн хугацаатай	1		
1.2	1-5 жилийн хугацаатай	2		
1.3	5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай	3		
1.4	Хугацааны дундаж үзүүлэлт***	4		
1.5	Хөрөнгө ба өр төлбөрийн хугацааны зөрүү (=мөр 4 багана(1-2))	5		

*0-1 жилийн хугацаатай хөрөнгийн дүнгийн хувьд энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад тусгагдсан Хүүгийн эрсдэлийн Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө болон 3 сараас 1 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын нийлбэр дүнг ашиглана. 1-5, 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай хөрөнгийн дүнгийн хувьд энэ журмын нэгдүгээр хавсралтад тусгагдсан Хүүгийн эрсдэлийн 1-5, 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүнг тус тус ашиглана.

**энэ журмын 3.2.7-д заасан маягтын дагуу тооцсон даатгагчийн өр төлбөрийн дүнг ашиглана.

***хугацааны ангилал бүрийн дундаж утга, хөрөнгө болон өр төлбөрийн дүнгийн жигнэсэн дунджийг ашиглан хугацааны дундаж үзүүлэлтийг тооцно.

Тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал

/...../

/...../

Ерөнхий нягтлан бодогч

/...../

/...../

.....

/...../

/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
гуравдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04157. ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ХАМААРЛЫН ТООЦООЛОЛ

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

i j		Хүүгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Валютын ханшийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Хувьцааны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Хөрөнгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
		Зах зээлийн эрсдэлийн хамаарлын коэффициент			
Хүүгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		1.00	0.25	-	-
Валютын ханшийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		0.25	1.00	0.25	-
Хувьцааны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	0.25	1.00	-
Хөрөнгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	-	1.00
Зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн					

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал

/...../

/...../

Ерөнхий нягтлан бодогч

/...../

/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
дөрөвдүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04158. ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Үзүүлэлт	Мөрийн дугаар	Эрсдэлийн хувь	Хөрөнгийн дүн*	Эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн $3=1*2$
А	Б	В	1	2	$3=1*2$
1	Дотоодын банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө** (=мөр(2+11))	1			
1.1	Дотоодын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат (=мөр(3+...+10))	2			
1.1.1	Батлан даалттай	3	0.00%		
1.1.2	АА ба түүнээс дээш	4	2.00%		
1.1.3	А	5	5.00%		
1.1.4	BBB	6	6.00%		
1.1.5	BB	7	7.00%		
1.1.6	В ба түүнээс доош	8	8.00%		
1.1.7	Зэрэглэлгүй	9	10.00%		
1.1.8	Бусад	10	80.00%		
1.2	Дотоодын банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө (=мөр(12+...+19))	11			
1.2.1	Батлан даалттай	12	0.00%		
1.2.2	АА ба түүнээс дээш	13	5.00%		
1.2.3	А	14	7.00%		
1.2.4	BBB	15	10.00%		
1.2.5	BB	16	12.00%		
1.2.6	В ба түүнээс доош	17	14.00%		
1.2.7	Зэрэглэлгүй	18	16.00%		
1.2.8	Бусад	19	80.00%		
2	Даатгалын авлага (давхар даатгагчаас авах авлагаас бусад) (цэвэр) (=мөр(21+...+25))	20			
2.1	Хэвийн	21	0.00%		
2.2	Анхаарал хандуулах	22	25.00%		
2.3	Хэвийн бус	23	50.00%		
2.4	Эргэлзээтэй	24	100.00%		
2.5	Муу	25	100.00%		

3	Давхар даатгагчаас авах авлага*** (цэвэр) (=мөр(27+...+34))	26			
3.1	Батлан даалттай****	27	0.00%		
3.2	АА ба түүнээс дээш	28	1.60%		
3.3	А	29	4.00%		
3.4	BBB	30	8.00%		
3.5	BB	31	16.00%		
3.6	В ба түүнээс доош	32	24.00%		
3.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	33	30.00%		
3.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	34	100.00%		
4	Бусад авлага (цэвэр) (=мөр(36+...+40))	35			
4.1	Хэвийн	36	0.00%		
4.2	Анхаарал хандуулах	37	25.00%		
4.3	Хэвийн бус	38	50.00%		
4.4	Эргэлзээтэй	39	100.00%		
4.5	Муу	40	100.00%		
5	Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө (=мөр(42+...+49))	41			
5.1	Батлан даалттай	42	0.00%		
5.2	АА ба түүнээс дээш	43	1.60%		
5.3	А	44	2.00%		
5.4	BBB	45	4.00%		
5.5	BB	46	8.00%		
5.6	В ба түүнээс доош	47	12.00%		
5.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	48	20.00%		
5.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	49	70.00%		
6	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж*** (=мөр(51+...+58))	50			
6.1	Батлан даалттай	51	0.00%		
6.2	АА ба түүнээс дээш	52	1.60%		
6.3	А	53	4.00%		
6.4	BBB	54	8.00%		
6.5	BB	55	16.00%		
6.6	В ба түүнээс доош	56	24.00%		
6.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	57	30.00%		
6.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	58	100.00%		
7	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг*** (=мөр(60+...+65))	59			
7.1	Батлан даалттай	60	0.00%		
7.2	АА ба түүнээс дээш	61	1.60%		
7.3	А	62	4.00%		
7.4	BBB	61	8.00%		
7.5	BB	62	16.00%		
7.6	В ба түүнээс доош	63	24.00%		
7.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	64	30.00%		

7.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	65	100.00%		
8	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал**** (=мөр(67+...+74))	66			
8.1	Батлан даалттай	67	0.00%		
8.2	АА ба түүнээс дээш	68	1.60%		
8.3	А	69	4.00%		
8.4	BBB	70	8.00%		
8.5	BB	71	16.00%		
8.6	В ба түүнээс доош	72	24.00%		
8.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	73	30.00%		
8.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	74	100.00%		
9	Үнэт цаас (цэвэр) (=мөр(76+...+94+103+112+121))	75			
9.1	Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	76	0.00%		
9.2	Хөгжлийн банкны үнэт цаас	77	5.00%		
9.3	Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	78	5.00%		
9.4	Ногоон бонд	79	10.00%		
9.5	Хөрөнгөөр баталгаажсан барьцаат үнэт цаас	80	6.00%		
9.6	Хөрөнгөөр баталгаажсан баталгаат үнэт цаас	81	8.00%		
9.7	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн өрийн хэрэгсэл – I ангилал	82	10.00%		
9.8	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн өрийн хэрэгсэл – II ангилал	83	12.50%		
9.9	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн өрийн хэрэгсэл – III ангилал	84	15.00%		
9.10	Компанийн өрийн хэрэгсэл – биржийн бус зах зээл дээр арилжаалагддаг	85	20.00%		
9.11	Хамтын хөрөнгө оруулалтын нээлттэй сангийн нэгж эрх	86	10.00%		
9.12	Хамтын хөрөнгө оруулалтын хаалттай сангийн нэгж эрх	87	15.00%		
9.13	Хамтын биржээр арилжаалагддаг хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх	88	20.00%		
9.14	Хувийн хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх	89	20.00%		
9.15	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – I ангилал	90	20.00%		

9.16	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – II ангилал	91	25.00%		
9.17	Монголын хөрөнгийн биржийн хувьцаат компанийн хувьцаа – III ангилал	92	30.00%		
9.18	Хаалттай хувьцаат болон хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн хувьцаа	93	40.00%		
9.19	Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл (=мөр(95+...+102))	94			
9.19.1	Батлан даалттай	95	0.00%		
9.19.2	АА ба түүнээс дээш	96	1.60%		
9.19.3	А	97	2.00%		
9.19.4	BBB	98	4.00%		
9.19.5	BB	99	8.00%		
9.19.6	В ба түүнээс доош	100	12.00%		
9.19.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	101	18.00%		
9.19.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	102	50.00%		
9.20	Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл, хөрөнгө оруулалтын сан (=мөр(104+...+111))	103			
9.20.1	Батлан даалттай	104	0.00%		
9.20.2	АА ба түүнээс дээш	105	2.00%		
9.20.3	А	106	4.00%		
9.20.4	BBB	107	8.00%		
9.20.5	BB	108	16.00%		
9.20.6	В ба түүнээс доош	109	24.00%		
9.20.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	110	50.00%		
9.20.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	111	100.00%		
9.21	Гадаадын компанийн хувьцаа (=мөр(113+...+120))	112			
9.21.1	Батлан даалттай	113	4.00%		
9.21.2	АА ба түүнээс дээш	114	8.00%		
9.21.3	А	115	16.00%		
9.21.4	BBB	116	24.00%		
9.21.5	BB	117	30.00%		
9.21.6	В ба түүнээс доош	118	50.00%		
9.21.7	Зэрэглэлгүй, хамгаалалттай	119	100.00%		
9.21.8	Зэрэглэлгүй, хамгаалалтгүй	120	100.00%		
9.22	Бусад үнэт цаас	121	100.00%		

*энэ журмын хорин нэгдүгээр хавсралтад тусгагдсан дансны жагсаалтаарх хөрөнгийн ангиллын дүнг ашиглана.

** энэ маягтын 1.1-д заасан дотоодын банк нь Монгол банкнаас банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй, холбогдох этгээдэд үл хамаарах Банкны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.2-т заасан шаардлагыг хангасан банк байх, 1.2-т заасан банкнаас бусад санхүүгийн байгууллага нь

Хорооноос санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр тусгай зөвшөөрөл авсан, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой аль нэг албадлагын арга хэмжээнд ороогүй байх ба банк бус санхүүгийн байгууллагын хувьд Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх хэсгийг хангасан банк бус санхүүгийн байгууллага байх, эдгээр шаардлагуудыг хангаагүй дотоодын банк, банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүнг энэ маягтын 1.1.8, 1.2.8 заалтад буюу 10, 19 дүгээр мөрийн 2 дугаар баганын харгалзах нүдэнд тус тус тусгана.

*** Давхар даатгагч нь дотоодын төрийн өмчит хувьцаат компани тохиолдолд энэ маягтын 3, 6, 7 дахь үзүүлэлтийн хувьд эрсдэлийн хувийг 4 хувиар тооцно.

**** Даатгалын зуучлагч, төлөөлөгч нь дотоодын хуулийн этгээд, иргэн тохиолдолд энэ маягтын 8 дахь үзүүлэлтийн эрсдэлийн хувийг 4 хувиар тооцно.

Тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал	/...../	/...../
Ерөнхий нягтлан бодогч	/...../	/...../
.....	/...../	/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
тавдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04159. ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ХАМААРЛЫН ТООЦООЛОЛ

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

i \ j		Дотоодын банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Даатгалын авлагын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Давхар даатгагчаас авах авлагын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Бусад авлагын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Үнэт цаасны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
		Зээлийн эрсдэлийн хамаарлын коэффициент								
Дотоодын банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн эрсдэлд хөрөнгийн суурилсан дүн		1.00	-	-	-	-	-	-	-	-
Даатгалын авлагын эрсдэлд		-	1.00	-	-	-	-	-	-	-

суурилсан хөрөнгийн дүн										
Давхар даатгагчаас авах авлагын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	1.00	-	-	0.50	0.50	-	-
Бусад авлагын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	-	1.00	-	-	-	-	-
Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	-	-	1.00	-	-	-	-
Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	0.50	-	-	1.00	0.50	-	-
Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн эрсдэлд		-	-	0.50	-	-	0.50	1.00	-	-

суурилсан хөрөнгийн дүн										
Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардлын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	-	-	-	-	-	1.00	-
Үнэт цаасны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	-	-	-	-	-	-	1.00
Зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн										

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал

/...../

/...../

Ерөнхий нягтлан бодогч

/...../

/...../

.....

/...../

/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
зургаадугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04160. ЕРДИЙН ДААТГАЛЫН АНДЕРРАЙТИНГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Даатгалын хэлбэр	Мөрийн дугаар	Эрсдэлийн хувь	Хөрөнгийн дүн*	Эрсдэлд суурилсан хөрөнгө
А	Б	В	1	2	3=1*2
1	Хураамжийн эрсдэл (=мөр(2+...+19))	1			
1.1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	2	40.00%		
1.2	Хөрөнгийн даатгал	3	20.00%		
1.3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	4	20.00%		
1.4	Ачааны даатгал	5	34.00%		
1.5	Барилга угсралтын даатгал	6	65.00%		
1.6	Газар тариалангийн даатгал	7	80.00%		
1.7.a	Малын индексжүүлсэн даатгал	8	20.00%		
1.7.б	1.7.a-аас бусад мал амьтдын даатгал	9	45.00%		
1.8	Агаарын хөлгийн даатгал	10	60.00%		
1.9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	11	30.00%		
1.10	Хариуцлагын даатгал	12	40.00%		
1.11	Санхүүгийн даатгал	13	35.00%		
1.12	Зээлийн даатгал	14	60.00%		
1.13	Итгэлцлийн даатгал	15	40.00%		
1.14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	16	60.00%		
1.15	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	17	20.00%		
1.16	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	18	20.00%		
1.17	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	19	15.00%		
2	Нөхөн төлбөрийн эрсдэл (=мөр(21+...+38))	20			
2.1	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	21	20.00%		
2.2	Хөрөнгийн даатгал	22	60.00%		
2.3	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	23	20.00%		
2.4	Ачааны даатгал	24	35.00%		
2.5	Барилга угсралтын даатгал	25	65.00%		
2.6	Газар тариалангийн даатгал	26	60.00%		

2.7.a	Малын индексжүүлсэн даатгал	27	20.00%		
2.7.6	2.7.a-аас бусад мал амьтдын даатгал	28	60.00%		
2.8	Агаарын хөлгийн даатгал	29	60.00%		
2.9	Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	30	40.00%		
2.10	Хариуцлагын даатгал	31	35.00%		
2.11	Санхүүгийн даатгал	32	30.00%		
2.12	Зээлийн даатгал	33	35.00%		
2.13	Итгэлцлийн даатгал	34	60.00%		
2.14	Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	35	60.00%		
2.15	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	36	60.00%		
2.16	Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	37	60.00%		
2.17	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	38	20.00%		

*энэ журмын 2.13.1, 2.13.2-т заасан дүн

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
долоодугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04161. ЕРДИЙН ДААТГАЛЫН АНДЕРРАЙТИНГИЙН ЭРСДЭЛИЙН
ХАМААРЛЫН ТООЦООЛОЛ**

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

i j		Хураамжийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Нөхөн төлбөрийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
		Андеррайтингийн эрсдэлийн хамаарлын коэффициент	
Хураамжийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		1.00	-
Нөхөн төлбөрийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	1.00
Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн			

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
наймдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04162. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН АНДЕРРАЙТИНГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Даатгалын хэлбэр	Мөрийн дугаар	Эрсдэлд суурилсан хөрөнгө
А	Б	В	1
1	Нас баралтын эрсдэл (=мөр(2+...+7))	1	
1.1	Хугацаат амьдралын даатгал	2	
1.2	Насан туршийн даатгал	3	
1.3	Хуримтлалын даатгал	4	
1.4	Тэтгэврийн даатгал	5	
1.5	Эрүүл мэндийн даатгал	6	
1.6	Аннуити даатгал	7	
2	Насжилтын эрсдэл (=мөр(9+...+14))	8	
2.1	Хугацаат амьдралын даатгал	9	
2.2	Насан туршийн даатгал	10	
2.3	Хуримтлалын даатгал	11	
2.4	Тэтгэврийн даатгал	12	
2.5	Эрүүл мэндийн даатгал	13	
2.6	Аннуити даатгал	14	
3	Гэрээ цуцлалтын эрсдэл (=мөр(16+...+21))	15	
3.1	Хугацаат амьдралын даатгал	16	
3.2	Насан туршийн даатгал	17	
3.3	Хуримтлалын даатгал	18	
3.4	Тэтгэврийн даатгал	19	
3.5	Эрүүл мэндийн даатгал	20	
3.6	Аннуити даатгал	21	
4	Зардлын эрсдэл (=мөр(23+...+28))	22	
4.1	Хугацаат амьдралын даатгал	23	
4.2	Насан туршийн даатгал	24	
4.3	Хуримтлалын даатгал	25	
4.4	Тэтгэврийн даатгал	26	
4.5	Эрүүл мэндийн даатгал	27	
4.6	Аннуити даатгал	28	
5	Гамшгийн эрсдэл (=мөр(30+...+35))	29	
5.1	Хугацаат амьдралын даатгал	30	
5.2	Насан туршийн даатгал	31	
5.3	Хуримтлалын даатгал	32	

5.4	Тэтгэврийн даатгал	33	
5.5	Эрүүл мэндийн даатгал	34	
5.6	Аннуити даатгал	35	

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
есдүгээр хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04163. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН АНДЕРРАЙТИНГИЙН
ЭРСДЭЛИЙН ХАМААРЛЫН ТООЦООЛОЛ**

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

i \ j		Нас баралтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Насжилтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Гэрээ цуцлалтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Зардлын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Гамшгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
		Андеррайтингийн эрсдэлийн хамаарлын коэффициент				
Нас баралтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		1.00	-0.25	0.00	0.25	0.25
Насжилтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-0.25	1.00	0.25	0.25	0.00
Гэрээ цуцлалтын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		0.00	0.25	1.00	0.50	0.25
Зардлын эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		0.25	0.25	0.50	1.00	0.25
Гамшгийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		0.25	0.00	0.25	0.25	1.00
Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн						

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
аравдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04164. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

“Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хувь*	Харгалзах хувь	Эрсдэлийн хувь	ҮА**	Үйл ажиллагааны эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
А	Б	1	2	3=1*2
	0-50%	5%		
	51-70%	4%		
	71-90%	3%		
	90-100%	2%		

*Хорооноос хянаж, баталгаажуулсан хэрэгжилтийн үнэлгээний хувь

** Ердийн даатгагчийн хувьд энэ журмын 2.14.1-д заасан дүн, урт хугацааны даатгагчийн хувьд энэ журмын 2.14.2-т заасан дүн, давхар даатгагчийн хувьд энэ журмын 2.14.3-т заасан дүн

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван нэгдүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04165. ТӨРӨЛЖҮҮЛЭЛТИЙН БУУРУУЛАЛТЫН ТООЦООЛОЛ

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

Эрсдэлийн хамаарал		Зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн	Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн
Зах зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		1.00	-	-
Зээлийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	1.00	-
Андеррайтингийн эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн		-	-	1.00
Төрөлжүүлэлтийн бууруулалт				

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван хоёрдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04166. НЭГЖИД НОГДОХ ХЭМЖЭЭНЭЭС ХЭТРҮҮЛЭН БАЙРШУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Хөрөнгийн ангилал	Мөрийн дугаар	Нэгжид* ногдох хөрөнгийн дүн	Нэгжид ногдох хөрөнгийн дээд хувь	Хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн дүн**
А	Б	В	1	2	3
1	Дотоодын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат, хөрөнгө оруулалт	1		35.00%	
2	Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	2		1.00%	
3	Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт	3		15.00%	
4	Бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	4		2.00%	
5	Бэлэн мөнгө	5		2.00%	
6	Авлага	6		20.00%	
7	Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	7		100.00%	
8	Хөгжлийн банкны үнэт цаас	8		5.00%	
9	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	9		15.00%	
10	Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	10		5.00%	
11	Компанийн өрийн хэрэгсэл	11		10.00%	
12	Компанийн хувьцаа	12		5.00%	
13	Хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх	13		10.00%	
14	Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	14		1.00%	
15	Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл	15		0.50%	
16	Гадаадын компанийн хувьцаа	16		0.50%	
17	Үнэт металл, дериватив	17		2.50%	
18	Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	18		5.00%	
19	Өмчлөх бусад хөрөнгө	19		5.00%	
20	Санхүүгийн түрээс	20		5.00%	
21	Үл хөдлөх хөрөнгө***	21		25.00%	
22	Хөдлөх хөрөнгө	22		5.00%	
23	Программ хангамж	23		25.00%	

24	Бусад биет бус хөрөнгө	24		10.00%	
25	Нэг хуулийн этгээдэд байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага, санхүүгийн түрээс	25		35.00%	
26	Нэг компанийн нэгдэлд**** хамрагдаж байгаа нэгдлийн оролцогч компаниудад байршуулсан нийт хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага, санхүүгийн түрээс	26		50.00%	
	Нийт (=мөр(1+...+26))	27			

*Нэгж гэж авлага, санхүүгийн түрээс, байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын хувьд банк, банк бус санхүүгийн байгууллага, үнэт цаас гаргагч, даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгч, түрээслэгч гэх мэт иргэн, хуулийн этгээд, байгууллагыг, бэлэн мөнгө, үл хөдлөх, хөдлөх, биет бус, өмчлөх бусад хөрөнгийн хувьд тухайн хөрөнгийн ангиллаарх нийт дүнг ойлгоно. Энэ журмын хорин хоёрдугаар хавсралтад тусгагдсан дансны жагсаалтаарх хөрөнгийн ангиллын дүнг ашиглана.

**Даатгагчийн санхүүгийн байдлын тайлангийн нийт хөрөнгийн дүнгээс хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг тус тус хассан дүнг энэ маягтад заасан нэгжид ногдох хөрөнгийн дээд хувиар үржүүлж, үржвэрийг тухайн нэгжид байршуулсан хөрөнгийн дүнгээс хасаж тооцно.

*** Иргэний хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө энэ ангилалд хамаарна.

****Компанийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.14 дэх хэсэгт заасан компанийн нэгдэл.

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

..... /...../ /...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван гуравдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04167. ЗӨВШӨӨРӨГДӨХГҮЙ ХӨРӨНГИЙН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Хөрөнгийн ангилал	Мөрийн дугаар	Хөрөнгийн дүн*	Эрсдэлийн хувь	Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн
1	Хэвийн даатгалын авлага	1		15.00%	
2	Хэвийн даатгалын авлагаас бусад бүх авлагын нийт дүн (цэвэр)	2		100.00%	
3	Урьдчилж төлсөн зардал, тооцоо	3		100.00%	
4	Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	4		100.00%	
5	Бараа материал	5		100.00%	
6	Гүүдвил	6		100.00%	
7	Программ хангамж (цэвэр)	7		50.00%	
8	Бусад биет бус хөрөнгө (цэвэр)	8		80.00%	
9	Нэгжид ногдох хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгийн нийлбэр дүн	9		100.00%	
10	Даатгалын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.12 дахь заалтад заасан холбогдох этгээдэд байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын нийлбэр дүн	10		80.00%	
	Нийт (=мөр(1+...+10))	11			

*Энэ журмын хорин хоёрдугаар хавсралтад тусгагдсан дансны жагсаалтаарх хөрөнгийн ангиллын дүнг ашиглана

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал	/...../	/...../
Ерөнхий нягтлан бодогч	/...../	/...../
.....	/...../	/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван дөрөвдүгээр хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04168. ХӨРӨНГИЙН ХҮРЭЛЦЭЭТ БАЙДЛЫН БОЛОН
ЗӨВШӨӨРӨГДӨХГҮЙ ХӨРӨНГИЙН ХАРЬЦААНЫ ТАЙЛАН**

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Үзүүлэлт	Мөрийн дугаар	Дүн
А	Б	В	1
1	Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа (=мөр(3 / 4))	1	
1.1	<i>Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын байвал зохих доод харьцаа</i>	2	
1.2	Даатгагчийн өөрийн хөрөнгө	3	
1.3	Зайлшгүй байх хөрөнгө	4	
1.3.1	Эрсдэлд суурилсан хөрөнгө (=мөр(11-12))	5	
1.3.1.1	Зах зээлийн эрсдэл	6	
1.3.1.2	Зээлийн эрсдэл	7	
1.3.1.3	Андеррайтингийн эрсдэл	8	
1.3.1.4	Үйл ажиллагааны эрсдэл	9	
1.3.1.5	Бусад шаардлагатай үзүүлэлтүүд	10	
1.3.1.6	Нийт эрсдэл (=мөр(6+...+10))	11	
1.3.1.7	Төрөлжүүлэлтийн бууруулалт	12	
1.3.2	Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ	13	
2	Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа (=мөр(15 / 16))	14	
2.1	Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгө	15	
2.2	Даатгагчийн нийт хөрөнгөөс хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүн	16	

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал /...../ /...../

Ерөнхий нягтлан бодогч /...../ /...../

.....

/...../

/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван тавдугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04169. ДААТГАГЧИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЧАДВАРЫН ТҮВШИН

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

X(%) Y(%)	$X < (\min X - 20)$	$(\min X - 20) \leq X < (\min X - 10)$	$(\min X - 10) \leq X < \min X$	$X \geq \min X$	
$0 \leq Y < 10$	V	III	II	I	↑
$10 \leq Y < 20$	V	IV	III	II	↑
$20 \leq Y < 40$	V	V	IV	III	↑
$Y \geq 40$	V	V	V	IV	↑
→ → → → → Тоо хэмжээ → → → → →					Чанар

X – Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа

Y – Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа

minX – Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын байвал зохих доод харьцаа

I - V – Төлбөрийн чадварын түвшингийн дугаар

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Гүйцэтгэх захирал

/...../

/...../

Ерөнхий нягтлан бодогч

/...../

/...../

.....

/...../

/...../

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван зургаадугаар хавсралт

**ДОТООДЫН БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БАЙРШУУЛСАН
ХӨРӨНГИЙН ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ
ОЛОН УЛСЫН ЗЭРЭГЛЭЛ ТОГТООХ БАЙГУУЛЛАГЫН УРТ ХУГАЦААНЫ
ЗЭЭЛЖИХ ЗЭРЭГЛЭЛИЙН ХАРЬЦУУЛСАН ХҮСНЭГТ***

№	Зээлийн эрсдэлийг тооцоход ашиглах зэрэглэлийн ангилал	Standard & Poor's	Moody's Investors Service	Fitch	A.M. Best
1	АА ба түүнээс дээш	AAA-с BBB-	Aaa-с Baa3	AAA-с BBB-	Aaa-с BBB-
2	А	BB+-с B-	Ba1-с B3	BB+-с B-	BB+-с B-
3	BBB	CCC+	Caa1	CCC+	ccc+
4	BB	CCC	Caa2	CCC	ccc
5	В ба түүнээс доош	CCC- ба түүнээс доош	Caa3 ба түүнээс доош	CCC- ба түүнээс доош	ccc- ба түүнээс доош

*Төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тооцож буй өдрөөс өмнөх 2 жил хүртэлх хугацаанд хамгийн сүүлийн байдлаар шинэчлэгдсэн зэрэглэлийн үнэлгээг ашиглах ба 2 жилээс өмнөх хугацаанд зэрэглэл тогтоох үнэлгээ хийгдсэн тохиолдолд тухайн банк, санхүүгийн байгууллага нь зэрэглэлгүй ангилалд хамаарна.

**ДОТООДЫН БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БАЙРШУУЛСАН
ХӨРӨНГИЙН ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ
ДОТООДЫН ЗЭРЭГЛЭЛ ТОГТООХ БАЙГУУЛЛАГЫН
ЗЭЭЛЖИХ/САНХҮҮЖИХ ЧАДАВХЫН ЗЭРЭГЛЭЛИЙН ХҮСНЭГТ***

№	Зээлийн эрсдэлийг тооцоход ашиглах зэрэглэлийн ангилал**	MIRA***
1	АА ба түүнээс дээш	AAA
2	А	AA+-с A-
3	BBB	BBB+-с BBB-
4	BB	BB+-с BB-
5	В ба түүнээс доош	B+ ба түүнээс доош

*Төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тооцож буй өдрөөс өмнөх 2 жил хүртэлх хугацаанд хамгийн сүүлийн байдлаар шинэчлэгдсэн зэрэглэлийг ашиглах ба хамгийн сүүлд 2 жилээс өмнөх хугацаанд зэрэглэл тогтоолгосон тохиолдолд тухайн гадаад улсын хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалт нь зэрэглэлгүй ангилалд хамаарна.

**Дотоодын банк, санхүүгийн байгууллага нь дотоодын санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоох байгууллага болон Standard & Poor's, Moody's Investors Service, Fitch, A.M. Best олон улсын зэрэглэл тогтоох байгууллагаас зээлжих/санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоолгосон тохиолдолд

дээрх олон улсын зээлжих зэрэглэл тогтоох байгууллагуудын үнэлсэн зэрэглэлийг зээлийн эрсдэл тооцоход ашиглана.

***Mongolian Investment Rating Agency – “Монголын хөрөнгө оруулалтын зэрэглэлийн эженси” ХХК

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван долоодугаар хавсралт

**ГАДААД УЛСЫН ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД/ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН
ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙГ ТООЦОХОД АШИГЛАХ УРТ ХУГАЦААНЫ ЗЭЭЛЖИХ
ЗЭРЭГЛЭЛИЙН ХАРЬЦУУЛСАН ХҮСНЭГТ***

№	Зээлийн эрсдэлийг тооцоход ашиглах зэрэглэлийн ангилал	Standard & Poor's	Moody's Investors Service	Fitch	A.M. Best
1	АА ба түүнээс дээш	ААА-с АА-	Аaa-с Аa3	ААА-с АА-	Аaa-с aa-
2	А	А+-с А-	А1-с А3	А+-с А-	a+-с a-
3	BBB	BBB+-с BBB-	Baa1-с Baa3	BBB+-с BBB-	BBB+-с BBB-
4	BB	BB+-с BB-	Ba1-с Ba3	BB+-с BB-	BB+-с BB-
5	В ба түүнээс доош	В+ ба түүнээс доош	В1 ба түүнээс доош	В+ ба түүнээс доош	в+ ба түүнээс доош

*Төлбөрийн чадварын зохистой харьцааг тооцож буй өдрөөс өмнөх 2 жил хүртэлх хугацаанд хамгийн сүүлийн байдлаар шинэчлэгдсэн зэрэглэлийг ашиглах ба хамгийн сүүлд 2 жилээс өмнөх хугацаанд зэрэглэл тогтоолгосон тохиолдолд тухайн гадаад улсын хуулийн этгээд/хөрөнгө оруулалт нь зэрэглэлгүй ангилалд хамаарна.

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван наймдугаар хавсралт

ХУРААМЖИЙН ЭРСДЭЛИЙН ХУВИЙН ТООЦООЛОЛ

Бүлэг 1 (Өндөр давтамжтай, бага эрсдэлтэй)	Хураамжийн эрсдэл			
	Хохирлын харьцаа	Alpha*	Beta*	Эрсдэлийн хувь
Жолоочийн хариуцлагын даатгал	56%	25.98	21.8	16%
Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	11%	1.49	11.85	30%
Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	52%	18.84	17.33	20%
Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	36%	5.44	7.13	41%
Бүлэг 2 (Дундаж давтамжтай, дундаж эрсдэлтэй)				
Ачааны даатгал	15%	1.78	10.21	34%
Хариуцлагын даатгал	22%	1.73	5.97	44%
Санхүүгийн даатгал	124%	1.67	0.39	39%
Зээлийн даатгал	185%	3.32	0.44	70%
Бүлэг 3 (Давтамж бага, өндөр эрсдэлтэй)				
Хөрөнгийн даатгал	21%	6.49	24.56	21%
Барилга угсралтын даатгал	6%	0.42	0.44	69%
Газар тариалангийн даатгал	81%	2.58	0.31	97%
Бусад мал амьтдын даатгал	32%	1.88	4.09	49%
Агаарын хөлгийн даатгал	14%	0.96	2.28	76%
Итгэлцлийн даатгал	2%	0.31	5.73	43%
Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	5%	0.70	13.86	23%

*Барилга угсралт, газар тариалан, санхүү, зээлийн даатгалын хувьд Гамма тархалтын үнэлсэн параметр, бусад даатгалын хувьд Бэта тархалтын үнэлсэн параметр

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
арван есдүгээр хавсралт

НӨХӨН ТӨЛБӨРИЙН ЭРСДЭЛИЙН ХУВИЙН ТООЦООЛОЛ

	Нөхөн төлбөрийн эрсдэл			
	Нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлт	μ^*	σ^*	Эрсдэлийн хувь
Бүлэг 1 (Өндөр давтамжтай, бага эрсдэлтэй)				
Жолоочийн хариуцлагын даатгал	9%	0.09	0.1	16%
Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	28%	0.28	0.26	43%
Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	10%	0.1	0.07	12%
Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	16%	0.16	0.11	19%
Бүлэг 2 (Дундаж давтамжтай, дундаж эрсдэлтэй)				
Ачааны даатгал	20%	0.2	0.18	29%
Хариуцлагын даатгал	14%	0.14	0.2	33%
Санхүүгийн даатгал	19%	0.19	0.13	22%
Зээлийн даатгал	23%	0.23	0.22	36%
Бүлэг 3 (Давтамж бага, өндөр эрсдэлтэй)				
Хөрөнгийн даатгал	17%	0.17	0.13	22%
Барилга угсралтын даатгал	50%	0.5	0.41	67%
Газар тариалангийн даатгал	64%	0.64	0.56	92%
Бусад мал амьтдын даатгал	56%	0.56	0.33	55%
Агаарын хөлгийн даатгал	100%	1	2.31	380%
Итгэлцлийн даатгал	80%	0.8	0.36	60%
Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	150%	1.5	1.96	323%

*Нормал тархалтын үнэлсэн параметр

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хорьдугаар хавсралт

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТООЦООЛОЛД ТУСГАГДСАН ХӨРӨНГИЙН АНГИЛАЛ, ДАНСНЫ ЖАГСААЛТААР

Сангийн сайдын 2020 оны 7 дугаар сарын 07-ны өдрийн 132 дугаар тушаалаар баталсан
“Даатгалын компаниудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны жагсаалт”-ыг баримтална.

Хөрөнгийн ангилал	Дансны дугаар, тайлбар
<i>Хүүгийн эрсдэл</i>	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1110-1199 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
3 сараас 1 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт	1310, 1311, 1312, 1317, 1318, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан 3 сараас 1 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүн - тодорхой хүү эргүүлэн төлөх нөхцөл агуулаагүй үнэт цааснаас бусад (буюу хувьцаа, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх зэрэг үнэт цааснаас бусад)
1-5 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт	1310, 1311, 1312, 1317, 1318, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан 1-5 жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүн - тодорхой хүү эргүүлэн төлөх нөхцөл агуулаагүй үнэт цааснаас бусад (буюу хувьцаа, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх зэрэг үнэт цааснаас бусад)
5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт	1310, 1311, 1312, 1317, 1318, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан 5 ба түүнээс дээш жилийн хугацаатай байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүн - тодорхой хүү эргүүлэн төлөх нөхцөл агуулаагүй үнэт цааснаас бусад (буюу хувьцаа, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх зэрэг үнэт цааснаас бусад)
<i>Валютын ханшийн эрсдэл</i>	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	1020, 1111, 1112, 1121, 1131, 1132, 1141, 1142, 1151, 1171, 1173, 1181 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад валютын дүн.
Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	1310, 1311, 1312, 1317, 1318 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаадын валютаарх дүн
Үнэт цаас	1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн
Давхар даатгагчаас авах авлага	1230, 1240, 1250 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн
Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	1810 дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн
Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	1910, 1920, 1930 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн

Даатгалын гэрээний шимтгэлийн өглөг	3130 дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн
Давхар даатгагчид өгөх өглөг	3150, 3151 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад валютаарх дүн
<i>Хувьцааны эрсдэл</i>	
Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт	1330 /1331, 1332, 1333, 1338, 1339/, 1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалт (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах нээлттэй хувьцаат компанийн хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах нээлттэй хувьцаат компанийн хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хаалттай хувьцаат компанийн хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан компанийн нэгдлийн оролцогч компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтад үл хамаарах хаалттай хувьцаат компанийн хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Гадаад улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй компанийн нээлттэй арилжаалагддаг хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй компанийн нээлттэй арилжаалагддаг хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Гадаад улсын биржийн бус зах зээл дээр бүртгэлтэй компанийн хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан гадаад улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй компанийн биржийн бус зах зээл дээр арилжаалагддаг хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
Бусад хувьцаа	1320 /1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328/ эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын нэгдүгээр хавсралтын 3.1-3.6-д заасан ангиллаас бусад ангилалд хамаарах хувьцаа (хувьцаа, хувьцаанд хөрвөх нөхцөлтэй өрийн бичиг, хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх үүнд хамаарна)
<i>Хөрөнгийн эрсдэл</i>	
Газрын сайжруулалт	2010, 2061, 2081 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн ангилалд хамаарах дүн (Даатгагчийн үндсэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа Иргэний хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө)

Барилга байгууламж	2020, 2062, 2082 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн (Даатгагчийн үндсэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа Иргэний хуулийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө)
Машин тоног төхөөрөмж	2030, 2063, 2083 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Тээврийн хэрэгсэл	2040, 2064, 2084 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Тавилга эд хогшил	2050, 2065, 2085 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Компьютер дагалдах хэрэгсэл	2060, 2066, 2086 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Санхүүгийн түрээсийн хөрөнгө	2067, 2070, 2087 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Дуусаагүй барилга	2080, 2081 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн ангилалд хамаарах дүн
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	2610 дансанд тусгагдсан дүн (Иргэний хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгө)
Үнэт металл, Дериватив	1350, 1351 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Бараа материал	14 /1410, 1420, 1430, 1440/ эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Өмчлөх бусад хөрөнгө	16 /1610, 1619/ эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Биет бус хөрөнгө	21 /2110, 2120, 2130, 2140, 2150, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186/ эдгээр дансанд тусгагдсан дүн

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хорин нэгдүгээр хавсралт

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН ТООЦООЛОЛД ТУСГАГДСАН ХӨРӨНГИЙН АНГИЛАЛ, ДАНСНЫ ЖАГСААЛТААР

Сангийн сайдын 2020 оны 7 дугаар сарын 07-ны өдрийн 132 дугаар тушаалаар баталсан
“Даатгалын компаниудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны жагсаалт”-ыг баримтална.

Хөрөнгийн ангилал	Дансны дугаар, тайлбар
Дотоодын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат	1110, 1111, 1120, 1121, 1140, 1141, 1310, 1317 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан шаардлагыг хангасан дотоодын банкин дахь холбогдох хөрөнгийн дүн
Дотоодын банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	1130, 1131, 1312 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан шаардлагыг хангасан дотоодын банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн дүн
Бусад хөрөнгө	1110, 1111, 1120, 1121, 1140, 1141, 1310, 1317, 1130, 1131, 1312 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын гуравдугаар хавсралтад заасан шаардлагыг хангаагүй дотоодын банк, банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн дүн
Даатгалын авлага (цэвэр) (давхар даатгагчаас авах авлагаас бусад)	1210, 1219, 1220, 1229 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Давхар даатгагчаас авах авлага (цэвэр)	1230, 1239, 1240, 1249, 1250, 1259 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Бусад авлага (цэвэр)	1170, 1171, 1173, 1260, 1269, 1270, 1271, 1280, 1318, 1328, 2910 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	1112, 1132, 1142, 1311, 1312, 1317 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн дүн
Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж	1810 дансанд тусгагдсан дүн
Нөхөн төлбөрийн нөөцийн сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг	1820, 1821 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	1910, 1920, 1930 эдгээр дансанд тусгагдсан дүн
Үнэт цаас (цэвэр)	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын гуравдугаар хавсралтын 9.1-9.23-д заасан хөрөнгийн ангиллын дүн

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хорин хоёрдугаар хавсралт

ЗӨВШӨӨРӨГДӨХГҮЙ ХӨРӨНГИЙН АНГИЛАЛ, ДАНСНЫ ЖАГСААЛТААР

Сангийн сайдын 2020 оны 7 дугаар сарын 07-ны өдрийн 132 дугаар тушаалаар баталсан “Даатгалын компаниудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны жагсаалт”-ыг баримтална.

Хөрөнгийн ангилал	Дансны дугаар, тайлбар
Хэвийн даатгалын авлага	1210, 1220, 1230, 1240, 1250 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын 2.11.2-т заасны дагуу ангилсан хэвийн даатгалын авлагын дүн
Хэвийн даатгалын авлагаас бусад бүх авлагын нийт дүн (цэвэр)	1170, 1171, 1173, 1210, 1219, 1220, 1229, 1230, 1239, 1240, 1249, 1250, 1259, 1260, 1269, 1270, 1271, 1280, 1318, 1328, 1338, 2910 эдгээр дансанд тусгагдсан энэ журмын 2.11.2-т заасны дагуу ангилсан хэвийн даатгалын авлагаас бусад бүх авлагын дүн
Урьдчилж төлсөн зардал, тооцоо	15 /1510/ дансанд тусгагдсан урьдчилж төлсөн зардал, тооцооны дүн
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	1290 дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Бараа материал	14 /1410, 1420, 1430, 1440/ эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Программ хангамж (цэвэр)	2120, 2162, 2182 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Бусад биет бус хөрөнгө (цэвэр)	2110, 2130, 2140, 2150, 2160, 2161, 2163, 2164, 2165, 2166, 2181, 2183, 2184, 2185, 2186 эдгээр дансанд тусгагдсан биет бус хөрөнгийн дүн (гүүдвил багтаж байгаа тохиолдолд гүүдвилийн дүнгээр бууруулах)
<i>Нэгжид ногдох хэмжээнээс хэтрүүлэн байршуулсан хөрөнгө</i>	
Дотоодын банкин дахь харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат, хөрөнгө оруулалт	1110, 1111, 1120, 1121, 1140, 1141, 1170, 1171, 1310, 1317, 1318, 1330, 1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж банканд байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүн дүн
Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	1112, 1132, 1142, 1173, 1311, 1312, 1317, 1318, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн дүн
Дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, уг байгууллагын өрийн хэрэгсэл	1312, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330, 1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж дотоодын банк бус санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө, хөрөнгө оруулалтын дүн
Бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	1130, 1131, 1312, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан банк, банк бус санхүүгийн байгууллагаас бусад нэгж санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгийн дүн
Бэлэн мөнгө	1010, 1020, 1030 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Авлага	1170, 1171, 1173, 1210, 1219, 1220, 1229, 1230, 1239, 1240, 1249, 1250, 1259, 1260, 1269, 1270, 1271, 1280, 1318, 1328, 1338, 2910 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж этгээдэд ногдох авлагын дүн

Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан Монгол Улсын засгийн газрын өрийн хэрэгслийн дүн
Хөгжлийн банкны үнэт цаас	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан Хөгжлийн банкны үнэт цаасны дүн
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны дүн
Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Компанийн өрийн хэрэгсэл	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан дотоодын банк, банк бус санхүүгийн байгууллагаас бусад нэгж компанийн гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Компанийн хувьцаа	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан дотоодын банк, банк бус санхүүгийн байгууллагаас бусад нэгж компанийн хувьцааны дүн
Хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж хөрөнгийн оруулалтын сангийн нэгж эрхийн дүн
Гадаадын Засгийн газраас гаргасан өрийн хэрэгсэл	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаадын засгийн газрын өрийн хэрэгслийн дүн
Гадаадын компанийн өрийн хэрэгсэл	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаадын нэгж компанийн гаргасан өрийн хэрэгслийн дүн
Гадаадын компанийн хувьцаа	1150, 1151, 1180, 1181, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330 эдгээр дансанд тусгагдсан гадаадын нэгж компанийн гаргасан хувьцааны дүн
Үнэт металл, дериватив	1350, 1351 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Даатгалын орлогын хойшлогдсон шимтгэлийн зардал	1910, 1920, 1930 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж этгээдэд ногдох хөрөнгийн дүн
Өмчлөх бусад хөрөнгө	1610, 1619 дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Санхүүгийн түрээс	2067, 2070, 2087 эдгээр дансанд тусгагдсан нэгж этгээдэд ногдох хөрөнгийн дүн
Үл хөдлөх хөрөнгө	2010, 2020, 2061, 2062, 2080, 2081, 2082, 2610 эдгээр дансанд тусгагдсан Иргэний хуулийн 84 дүгээр зүйлийн 84.3 дахь хэсэгт заасан, холбогдох хууль, журмын дагуу баталгаажсан эрхийн гэрчилгээтэй үл хөдлөх хөрөнгийн дүн
Хөдлөх хөрөнгө	2030, 2040, 2050, 2060, 2063, 2064, 2065, 2066, 2083, 2084, 2085, 2086 эдгээр дансанд тусгагдсан хөрөнгийн дүн
Биет бус хөрөнгө	21 /2110, 2120, 2130, 2140, 2150, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186/ эдгээр дансанд тусгагдсан дүн

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хорин гуравдугаар хавсралт

ДААТГАГЧИЙН ТӨЛБӨРИЙН ЧАДВАРЫН ЗОХИСТОЙ ХАРЬЦАА

202.. оны ... сарын ... өдөр

Үзүүлэлт	Байвал зохих доод хэмжээ*	Дүн
Хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын харьцаа		
Зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн харьцаа	10%	

*энэ журмын 2.18-д заасан хөрөнгийн хүрэлцээт байдлын байвал зохих доод харьцааны
дүнг тусгана.

“Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт,
түүнд хяналт тавих журам”-ын
хорин дөрөвдүгээр хавсралт

ДААТГАГЧ ӨӨРИЙН ЭРСДЭЛ БОЛОН ТӨЛБӨРИЙН ЧАДВАРАА ҮНЭЛЭХ ЗААВАР

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү зааврын зорилго нь даатгагч учирч болзошгүй эрсдэлээ тодорхойлох, хэмжих, зохистойгоор удирдах, хянах, тайлагнахтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадвараа үнэлэхтэй холбоотойгоор даатгагчийн стратеги төлөвлөгөө, бизнес төлөвлөгөө болон өөрийн бизнесийн онцлогт тохируулан дараах баримт бичгүүдийг боловсруулсан байна.

1.2.1.Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг;

1.2.2.Өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээ хийх аргачлал;

1.2.3.Өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээний тайлан.

1.3.Даатгагч нь энэ зааврын 1.2-т заасан баримт бичгүүдийг боловсруулахдаа “Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт, түүнд хяналт тавих журам”-ын 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 болон 1.2.4-т зааснаас гадна дараах эрсдэл тус бүрийг нэмж тооцоолно:

1.3.1.Даатгагч Даатгалын тухай хууль тогтоомжийг мөрдөөгүйн улмаас үүдэн гарах эрсдэл буюу “Хууль, тогтоомжийн зохицуулалтын хүрээний эрсдэл”;

1.3.2.Даатгагчийн бизнес төлөвлөгөө, стратеги төлөвлөгөө, бодлогын баримт бичиг, шийдвэр гаргалт, нөөцийн хуваарилалтыг тохиромжтой байдлаар боловсруулаагүй, хэрэгжүүлээгүй болон эдгээр нь бизнесийн орчинд гарсан өөрчлөлтөд дасан зохицох боломжгүй болсон тохиолдолд үүсэх эрсдэл буюу “Стратегийн эрсдэл”;

1.3.3.Компанийн нэгдэлд багтах компаниуд төлбөрийн чадваргүй болох, даатгагчтай хийгдсэн гүйлгээнүүд нь төлөгдөх боломжгүй болсноос үүдэн гарах эрсдэл буюу “Холбоотой талуудын эрсдэл”.

1.4.Даатгагч өөрийн үйл ажиллагаанд учирч болох эрсдэлийн онцлог, хамрах хүрээ, нарийн төвөгтэй байдал зэргээс хамааруулан энэ зааврын 1.3-т зааснаас өөр эрсдэлийг нэмж, эрсдэлүүдийг өөрт тохирсон байдлаар ангилж, тодорхойлж болно.

Хоёр.Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг, түүнд тавигдах шаардлага

2.1.Даатгагч үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэхтэй холбоотой үүсэж болзошгүй эрсдэлийг удирдах зорилгоор Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх)-өөс баталсан Эрсдэлийн удирдлагын бодлогын баримт бичиг (цаашид “Эрсдэлийн удирдлагын бодлого” гэх)-тэй байна.

2.2.Энэ журмын 2.1-д заасан Эрсдэлийн удирдлагын бодлого нь даатгагчийн бизнес төлөвлөгөөний хугацаатай уялдаатай байх бөгөөд дараах зүйлсийг зайлшгүй тусгасан байна:

2.2.1.эрсдэлийн удирдлагын соёл, даатгагчийн зохион байгуулалтын бүх түвшин /(ТУЗ, гүйцэтгэх удирдлага, эрсдэлийн удирдлагын менежер гэх мэт)-д эрсдэлийн удирдлагыг хэрхэн хэрэгжүүлэх талаар; Тухайлбал, даатгагчийн зохион байгуулалтын түвшин бүр дэх эрсдэлийн удирдлагын үүрэг, үйл ажиллагаа, хариуцагч, эрсдэлд суурилсан шийдвэрийг хэрхэн гаргах, хяналт тавих, хариуцлага тооцох, мөн эрсдэлийн удирдлагын нэгжийн талаар;

2.2.2.эрсдэлийг тодорхойлох, хэмжих, зохистойгоор удирдах, хянах, тайлагнах буюу эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх арга, аргачлалын талаар;

2.2.3.ирээдүйд учирч болзошгүй нийт эрсдэл (Risk Exposure), үүнээс хүлээн авч чадах эрсдэл (Risk appetite), хүлээж авах эрсдэл буюу эрсдэлийн багц (Risk Profile)-ын тодорхойлолт, хэмжээ болон хамрах хүрээний талаар;

2.2.4.эрсдэлийн багцад нийцсэн даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадварын талаар;

2.2.5.шаардлагатай тохиолдолд болзошгүй эрсдэлийн дараах үйл явдалд зориулсан нэмэлт санхүүжилтийг олох боломж, авах арга хэмжээний төлөвлөгөө, эдгээр арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хугацааны талаар;

2.2.6.энэ зааврын 1.2-т заасан баримт бичгүүдийн хэрэгжилт, түүнд тавих хяналт, хариу арга хэмжээ авах талаар.

2.3.Даатгагч нь зах зээлийн нөхцөл байдал, салбарын хөгжлийн чиг хандлага болон өөрийн бизнесийн, санхүүгийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзэж, бодлогын баримт бичигтээ жил бүр дүгнэлт хийх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд өөрчлөлт оруулж, шинэчилсэн бодлогын баримт бичгийг ТУЗ-өөр хэлэлцүүлж, батлуулна.

2.4.Даатгагч бодлогын баримт бичгийг анх батлах болон түүнд өөрчлөлт оруулах тухай бүр батлагдсанаас хойш 14 хоногийн дотор Хороонд хүргүүлнэ.

Гурав.Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээ хийх аргачлал, түүнд тавигдах шаардлага

3.1.Даатгагч нь энэ зааврын 1.2.1-д заасан Эрсдэлийн удирдлагын бодлогод тохирохуйц байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, бизнесийн үйл ажиллагаанд учирч болох эрсдэлийн онцлог, цар хүрээ, харилцан хамааралтай шинж чанарыг харгалзан хамгийн тохиромжтой, тэдгээрийг хангалттай илэрхийлж чадахуйц аргачлал, техникийг багтаасан эрсдэл болон төлбөрийн чадварыг үнэлэх аргачлал (цаашид “Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлал”)- тай байна.

3.2.Энэ зааврын 3.1-д заасан Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг даатгагчийн ТУЗ батлах ба аргачлалд дараах зүйлсийг зайлшгүй тусгасан байна:

3.2.1.Энэ зааврын 1.3-т заасан эрсдэл тус бүрийг хамгийн багадаа нэг жилд, түүнчлэн бизнес төлөвлөгөөний хугацаатай ижил хугацаанд урьдчилан тооцоолж, хэмжих арга, аргачлал;

3.2.2.Даатгагчид учирч болзошгүй эрсдэлийг бий болоход гол нөлөө үзүүлэгч макро, микро хүчин зүйлийн шинжилгээ хийх аргачлал;

3.2.3.Өөрийн хүлээж авах эрсдэл буюу эрсдэлийн багцыг тодорхойлох арга, аргачлал;

3.2.4.Тооцоолох боломжгүй буюу шинээр бий болж болзошгүй эрсдэлийг хэрхэн тооцоолох арга, аргачлал;

3.2.5.Эдийн засгийн хүчин зүйл, даатгагчийн бизнесийн стратеги болон бусад гадаад, дотоод орчны өөрчлөлтөөс үүдэн даатгагчид үүсэж болзошгүй эрсдэлийг үнэлэх стресс тест, эмзэг байдлын шинжилгээ, урвуу стресс тест болон бусад шинжилгээ хийх арга аргачлал, тэдгээрийг сонгох үндэслэл.

3.3.Даатгагч Эрсдэлийн удирдлагын бодлого, компанийн нэгдлийн онцлог болон олон улсын чиг хандлагад нийцүүлэн энэ зааврын 3.2-т зааснаас гадна бусад нэмэлт аргачлалыг Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалд тусгаж болно.

3.4.Даатгагч нь компанийн нэгдэлд багтдаг бол компанийн нэгдлийн түвшинд эрсдэлийн үнэлгээ хийх аргачлалыг энэ зааврын 3.1-д заасан Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалд багтаана.

3.5.Даатгагч шаардлагатай тохиолдолд Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд шинэчилсэн аргачлалыг ТУЗ-өөр хэлэлцүүлж, батлуулна.

3.6.Даатгагч Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг анх батлах болон түүнд өөрчлөлт оруулах тухай бүр батлагдсанаас хойш 14 хоногийн дотор Хороонд хүргүүлнэ.

Дөрөв. Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээ хийх, үнэлгээний тайлан

4.1.Даатгагч энэ зааврын 3 дугаар бүлэгт заасан Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалын дагуу даатгагчийн зохион байгуулалтын бүх түвшинд үнэлгээг тухай бүр гүйцэтгэх бөгөөд даатгагч өөрийн үйл ажиллагаанд учирч болох эрсдэлийн онцлог, хамрах хүрээ, нарийн төвөгтэй байдал зэргээс хамааруулан үнэлгээ хийхдээ нэмж үзүүлэлт ашиглаж болно.

4.2.Даатгагч өөрийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын үнэлгээний тайлан (цаашид “Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан” гэх)-г хамгийн багадаа жилд нэг удаа гаргах бөгөөд тайланд дараах шаардлага тавигдана:

4.2.1.Энэ зааврын 1.3-т заасан эрсдэл тус бүрийн тохиолдох магадлал болон хамрах хүрээг хамгийн багадаа нэг жилд, түүнчлэн бизнес төлөвлөгөөний хугацаатай ижил хугацаанд урьдчилан тооцоолсон байх;

4.2.2.Даатгагчийн хүлээж авах боломжтой эрсдэл буюу эрсдэлийн багцад орж болзошгүй ирээдүйн материаллаг өөрчлөлтийг судалсан байх;

4.2.3.Тайлант хугацаанд шинээр бий болсон эрсдэлийн үнэлгээг энэ зааврын 4.2.1-д заасны дагуу тооцоолсон байх;

4.2.4.Даатгагчид учирч болзошгүй эрсдэлд гол нөлөө үзүүлэгч макро, микро хүчин зүйлийн шинжилгээ хийж, нөхцөл байдлыг дүгнэсэн байх;

4.2.5.Эдийн засгийн хүчин зүйл, даатгагчийн бизнесийн стратеги болон бусад гадаад, дотоод орчны өөрчлөлтөөс үүдэн даатгагчид үүсэж болзошгүй эрсдэлийг үнэлэх стресс тест, эмзэг байдлын шинжилгээ, урвуу стресс тест болон бусад шинжилгээг гүйцэтгэсэн байх;

4.2.6.Өмнөх цаг хугацаанд урьдчилан тооцоолсон эрсдэлийн таамаглалын бодитой эсэхэд үнэлэлт, дүгнэлт өгсөн байх;

4.2.7.Зохицуулалтын шаардлагуудыг биелүүлж буй эсэхэд хяналт тавьж, үнэлэлт, дүгнэлт өгсөн байх;

4.2.8.Даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадвар нь даатгагчийн бизнес төлөвлөгөөг санхүүжүүлэх болон өр төлбөрийг хариуцахад хангалттай эсэх талаар дүгнэлт гаргасан байх;

4.2.9.Даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадвар нь эрсдэлийн багцад нийцэж буй эсэх талаар тооцоолсон байх;

4.2.10.Нөөц сангийн тооцоололд тавигдах шаардлагыг даатгагч тогтмол хангаж байгаа эсэх болон нөөц сангийн тооцоололтой холбоотойгоор гарч болзошгүй эрсдэлийг тооцоолсон байх;

4.2.11.Өмнөх Эрсдэлийн үнэлгээний тайланд тусгагдсан зөвлөмжийн дагуу удирдлагаас авсан арга хэмжээний талаар тусгасан байх;

4.2.12.Эрсдэл тус бүрийн үнэлгээнд тулгуурлан эрсдэлийг удирдах талаар холбогдох арга хэмжээ авсан болон цаашид авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг тодорхой тусгах;

4.2.13.Даатгагч нь компанийн нэгдэлд багтдаг бол компанийн нэгдлийн түвшинд эрсдэлийн үнэлгээг хийсэн байх;

4.2.14.Тайланд оруулаагүй хязгаарлалтууд, түүний тайлбарыг дурдах;

4.2.15.Бусад.

4.3.Эрсдэлийн үнэлгээний тайланд даатгагчийн дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх нэгж эсхүл албан тушаалтан нь хяналт шалгалт хийж, дүгнэлт боловсруулж, ТУЗ-д танилцуулсан байна.

4.4.Даатгагч Эрсдэлийн үнэлгээний тайланг энэ зааврын хавсралт “Эрсдэлийн үнэлгээний тайлангийн товч” болон даатгагчийн дотоод хяналтын дүгнэлтийн хамт дараа оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

4.5.Даатгагчийн үйл ажиллагаанд ихээхэн хэмжээний өөрчлөлт орсон, эсхүл үйл ажиллагаанд нь нөлөөлж болзошгүй эдийн засаг, улс төрийн болон бусад нөхцөл байдал бий болсон нөхцөлд Хороо энэ журмын 4.2-т заасан үнэлгээний тайланг бүрэн болон хэсэгчилсэн хэлбэрээр хэдийд ч гаргаж өгөхийг шаардаж болно.

4.6.Даатгагч энэ зааврын 4.1-д заасан үнэлгээг хийх явцад даатгагчийн төлбөрийн чадвар болон даатгалын нөөц санд холбогдох эрсдэл үүссэн тохиолдолд энэ талаар Хороонд ажлын 3 хоногийн дотор мэдэгдэнэ.

Тав. Хяналт, хариуцлага

5.1.Даатгагчийн ирүүлсэн Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлал болон Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан нь Хорооноос даатгагчид хийх хяналт шалгалтын үндсэн баримт бичиг болох бөгөөд үүнтэй холбогдуулан Хороо хэдийд ч нэмэлт баримт, материал шаардаж болно.

5.2.Даатгагчийн Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлал болон Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан, тэдгээрийг боловсруулахад ашигласан мэдээллийн үнэн зөв эсэхийг даатгагч хариуцах бөгөөд тэдгээрийн чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор Хороо зөвлөмж хүргүүлж болно.

ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН ТОВЧ

Даатгагчийн нэр.....

20.. оны ... сарын ..-ны өдөр

№	Асуулга	Тийм/ Хэсэгчлэн/ Үгүй	Тайлбар	Хуудас*
1. Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан боловсруулах				
	Компанийн стратеги, бизнес төлөвлөгөө болон бусад холбогдох төлөвлөгөөтэй нийцсэн эсэх		/Хэрэв зөрүүтэй зүйл байвал энэ хэсэгт бичнэ/	
	Эрсдэлийн удирдлагын бодлоготой нийцсэн эсэх		/Хэрэв зөрүүтэй зүйл байвал энэ хэсэгт бичнэ/	
	Эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалтай нийцсэн эсэх		/Хэрэв зөрүүтэй зүйл байвал энэ хэсэгт бичнэ/	
2. Эрсдэлийн үнэлгээ хийх үйл явц				
	Даатгагчийн зохион байгуулалтын бүх түвшинд үнэлгээг хийдэг үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол энэ хэсэгт бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээг тухай бүр гүйцэтгэдэг үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол энэ хэсэгт бичих/	
	Шийдвэр гаргах үйл явцад эрсдэлийн үнэлгээг ашигладаг уу		/Хэрэв “Тийм” бол, ямар шийдвэрт хэрхэн ашигладаг талаар энэ хэсэгт бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх тухайлсан ажилтантай юу		/Хэрэв “Үгүй” бол энэ хэсэгт бичих /	
3. Эрсдэлийн үнэлгээг хэрэгжүүлэх				
	Зааврын 1.3-т заасан эрсдэл тус бүрийг тооцоолсон эсэх		/Хэрэв “Үгүй” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэл тус бүрийг тохиромжтой хугацаанд урьдчилан тооцоолсон эсэх		/Эрсдэл тус бүрийг тооцоолсон хугацааг энд тайлбарлан бичих/	
	Даатгагч өөрийн эрсдэлд тохируулан нэмж тооцоолсон эрсдэл байгаа эсэх		/Хэрэв “Тийм” бол тухайн эрсдэл, түүний тодорхойлолтыг бичих/	
	Даатгагчийн хүлээж авах боломжтой эрсдэл буюу эрсдэлийн багцыг тодорхойлсон эсэх		/Хэрэв “Үгүй” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэлийн багцад орж болзошгүй ирээдүйн материаллаг өөрчлөлтийг судалсан эсэх		/Хэрэв “Үгүй” бол шалтгааныг бичих/	
	Тайлант хугацаанд шинээр бий болсон эрсдэл бий юу		/Хэрэв “Тийм” бол тухайн эрсдэл, түүний	

			тодорхойлолтыг бичих/	
	Хэрэв тайлант хугацаанд шинээр бий болсон эрсдэл байсан бол эрсдэлийн үнэлгээг тооцоолсон уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгагчид учирч болзошгүй эрсдэлд гол нөлөө үзүүлэгч макро, микро хүчин зүйлийн шинжилгээ хийж, нөхцөл байдлыг дүгнэсэн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээнд стресс тест, эмзэг байдлын шинжилгээ, урвуу стресс тест болон бусад шинжилгээг гүйцэтгэсэн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Өмнөх цаг хугацаанд урьдчилан тооцоолсон эрсдэлийн таамаглалын бодитой эсэхэд үнэлэлт, дүгнэлт өгсөн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Зохицуулалтын шаардлагуудыг биелүүлж буй эсэхэд хяналт тавьж, үнэлэлт, дүгнэлт өгсөн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадвар нь даатгагчийн бизнес төлөвлөгөөг санхүүжүүлэхэд хангалттай эсэх талаар дүгнэлт гаргасан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадвар нь өр төлбөрийг хариуцахад хангалттай эсэх талаар дүгнэлт гаргасан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгагчийн хөрөнгө, төлбөрийн чадвар нь эрсдэлийн багцад нийцэж буй эсэх талаар тооцоолсон уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгалын нөөц сангийн тооцоололд тавигдах шаардлагыг даатгагч тогтмол хангаж байгаа эсэхийг үнэлсэн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгалын нөөц сангийн тооцоололтой холбоотойгоор гарч болзошгүй эрсдэлийг тооцоолсон уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Өмнөх Эрсдэлийн үнэлгээний тайланд тусгагдсан зөвлөмжийн дагуу удирдлагаас авсан арга хэмжээний талаар тусгасан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Даатгагч нь компанийн нэгдэлд багтдаг бол компанийн нэгдлийн түвшинд эрсдэлийн үнэлгээг хийсэн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Нэмэлтээр тусгасан онцгойлсон бусад асуудал байгаа юу			
4. Эрсдэлийн үнэлгээний үр дүнг удирдах				
	Эрсдэл тус бүрийн үнэлгээнд тулгуурлан эрсдэлийг удирдах талаар холбогдох арга хэмжээ авсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэл тус бүрийн үнэлгээнд тулгуурлан эрсдэлийг удирдах талаар цаашид авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө гаргасан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	

	Даатгагч нь үнэлгээний тайлантай холбоотойгоор даатгагчийн бизнес төлөвлөгөө, андеррайтинг, давхар даатгал, хөрөнгийн удирдлагын төлөвлөгөө болон энэ зааврын 1.2.1, 1.2.2-т заасан баримт бичигт өөрчлөлт оруулсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх явцад даатгагчийн төлбөрийн чадвар болон даатгалын нөөц санд холбогдох эрсдэл үүссэн үү			
	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх явцад даатгагчийн төлбөрийн чадвар болон даатгалын нөөц санд холбогдох эрсдэл үүссэн бол энэ талаар даатгагчийн удирдлагад танилцуулсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх явцад даатгагчийн төлбөрийн чадвар болон даатгалын нөөц санд холбогдох эрсдэл үүссэн бол энэ талаар холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн үү		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
5. Эрсдэлийн үнэлгээний тайлангийн хяналт				
	Эрсдэлийн үнэлгээний тайланд дотоод хяналтын нэгж/ ажилтан хяналт шалгалт хийж, дүгнэлт боловсруулсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Дотоод хяналтын хяналт, шалгалтаар зөрчил илэрсэн үү			
	Дотоод хяналтын хяналт, шалгалтаар илэрсэн зөрчлийн дагуу арга хэмжээ авсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	
	Эрсдэлийн үнэлгээний тайланг даатгагчийн удирдлагуудад танилцуулсан уу		/Хэрэв “Үгүй” болон “Хэсэгчлэн” бол шалтгааныг бичих/	

*Эрсдэлийн үнэлгээний тайлан дахь хуудасны дугаар

ТАЙЛАН ГАРГАСАН: (ХАРИУЦСАН АЛБАН ТУШААЛТАН)

.....
(албан тушаал) (гарын үсэг) (овог нэр)
тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ХЯНАСАН: (ДОТООД ХЯНАЛТЫН НЭГЖ/ АЛБАН ТУШААЛТАН)

.....
(албан тушаал) (гарын үсэг) (овог нэр)
тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20...оны...сарын...өдөр

**ДААТГАЛЫН НӨӨЦ САН, АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛЫН САН БОЛОН
БУСАД САНГ БҮРДҮҮЛЭХ, ХУВААРИЛАХ,
ТҮҮНД ХЯНАЛТ ТАВИХ ЖУРАМ**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

- 1.1.Энэ журмын зорилго нь даатгагч даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос хяналт тавихтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2.Даатгагч энэ журмаар зөвшөөрөгдсөн ангилал болон аргачлалаар даатгалын нөөц сан, бусад санг бүрдүүлэх бөгөөд энэ нь даатгуулагчтай байгуулсан даатгалын гэрээнээс үүсэх хариуцлагыг байнга хангахуйц хэмжээнд байна.
- 1.3.Даатгагч ямар ч цаг хугацаанд даатгалын нөөц санг тооцох боломжийг бүрдүүлсэн байна.

**Хоёр.Ердийн даатгалын нөөц сан болон
бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах**

2.1.Ердийн даатгагчийн бүрдүүлэх даатгалын нөөц санг дараах байдлаар ангилна:

2.1.1.Тайлагналын өдөр болон түүнээс өмнөх хугацаанд даатгалын тохиолдол нь болсон боловч даатгагчид мэдэгдээгүй байгаа даатгалын тохиолдлын улмаас үүсэх даатгагчийн хүлээх хариуцлагын дүн буюу Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан (УБМХНС буюу англиар Incurred but not reported-IBNR);

2.1.2.Даатгалын тохиолдол болсон тухай даатгагчид мэдэгдсэн бөгөөд даатгалын нөхөн төлбөр олгоогүй байгаа даатгалын нэхэмжлэлтэй холбогдох даатгагчийн хүлээх хариуцлагын дүн буюу Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан (МБТХНС буюу англиар Reported but not Paid-RBNP);

2.1.3.Даатгагчийн хүчин төгөлдөр даатгалын гэрээтэй холбогдон тайлант хугацаанаас хойш гарах нийт нөхөн төлбөр ба зардлын орлогод тооцоогүй хураамжаас давсан хэсгийг нөхөн төлөх даатгагчийн хүлээх хариуцлагын дүн буюу Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан (УБХНС буюу Unexpired risk reserve-URR);

2.1.4.Тусгай нөөц сан.

2.2.Даатгагчийн нэхэмжлэлийн нөөц сан нь тайлагналын өдөр хүртэл мэдсэн боловч төлөөгүй эсхүл учирсан боловч мэдэгдээгүй нэхэмжлэлтэй холбоотой, энэ журмын 2.1.1, 2.1.2 дахь заалтад дурдсан нөөц сангуудын нийлбэртэй тэнцүү ба дараах аргачлалаар бүрдүүлж, хуваарилна:

2.2.1. Даатгагч тайлагналын өдөр шийдвэрлэгдээгүй үлдсэн болон тайлагналын өдрөөс өмнөх хугацаанд үүссэн бөгөөд даатгагчид мэдэгдэхээр хүлээгдэж байгаа бүх нэхэмжлэлийг барагдуулахтай холбоотой нийт хариуцлагыг тооцсон байна.

2.2.2. Энэ журмын 2.2.1-д дурдсан бүх нэхэмжлэлийг барагдуулах зардалд даатгуулагчид төлөхөөр тооцоолсон нөхөн төлбөрөөс гадна нөхөн төлбөрийн үнэлгээний зардал мөн хамаарна.

2.3. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг дараах аргачлалаар бүрдүүлж, хуваарилна:

2.3.1. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санд тайлангийн хугацаанд даатгуулагч эсхүл даатгалын гэрээнд заагдсан холбогдох бусад этгээдээс даатгагчид тухайн гэрээнд заасан аливаа хэлбэрээр (бичгээр, утсаар, и-мэйлээр болон бусад) мэдэгдсэн даатгалын тохиолдлоос үүсэх даатгагчийн урьдчилан тооцоолсон хариуцлагын хэмжээ болон тайлангийн хугацаанд төлөгдөөгүй үлдсэн нэхэмжлэлийн хэмжээ хамаарна.

2.3.2. Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн нийт хэмжээг дараах томъёогоор тооцно:

$$\text{МБТХНС} = (A + B - B + \Gamma) . \text{ Үүнд:}$$

МБТХНС = даатгалын гэрээ тус бүрээр тооцсон мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан;

A = тайлангийн үеэс (сар, улирал, жил байж болох) өмнөх үед даатгалын тохиолдол нь учирсан бөгөөд нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран даатгагчид мэдэгдсэн даатгалын өр төлбөрийн дүн (өмнөх тайлант үеийн Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн тухайн гэрээгээрх үлдэгдэл буюу тухайн хугацаанд хамаарах даатгалын нэхэмжилсэн хохирлын дүн дээр даатгагчид мэдэгдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлыг нэмсэн дүнтэй тэнцэнэ);

B = тайлангийн үед даатгалын тохиолдол нь учирсан бөгөөд нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран даатгагч мэдсэн даатгалын өр төлбөрийн дүн, эдгээр нь компанийн нэхэмжлэлийн бүртгэлд орсон байна (даатгалын нэхэмжилсэн хохирлын дүн дээр даатгагч мэдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлыг нэмсэн дүнтэй тэнцэнэ);

B = тайлангийн хугацаанд (зөвхөн тухайн улиралд) барагдуулсан нэхэмжлэл;

Γ = даатгалын хохирол үнэлгээний зардал, энэ нь дараах зүйлүүдийн нийлбэрээс бүрдэнэ:

(а) тайлангийн хугацааны эцэст шийдвэрлэгдээгүй байгаа нэхэмжлэлийн хохирол үнэлгээний зардлын дүн

(б) шаардлагатай бол хөндлөнгийн шинжээчийн зардлын дүнг нэмж тооцох.

2.3.3. Энэ журмын 2.3.2-т заасан “Б”-ийн хувьд мэдсэн боловч нэхэмжлээгүй хохирлын дүнг тооцоход хүндрэлтэй тохиолдолд тооцоолол хийж буй өдрөөс өмнөх 2-оос дээш жилд ижил даатгалын зүйлд ижил төстэй тохиолдлуудаас ойролцоо хэмжээтэй учирсан хохирлуудын арифметик дундаж дүнгээр тухайн гэрээний даатгалын нийт үнэлгээнээс хэтрэхгүйгээр, мөн хохирол үнэлгээний хамгийн оновчтой тооцоолсон дүнгээр нэмэгдүүлэн тооцно.

2.3.4. Шүүхийн маргаантай байгаа нэхэмжлэлийн хувьд Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг нэхэмжлэгчийн шаардлагын дүнгээр, даатгалын үнэлгээнээс хэтрэхгүйгээр тооцож нөөц байгуулна. Ийнхүү байгуулсан нөөцийг шүүхийн эцсийн шийдвэр гарах хүртэл нөөцөд хэвээр үлдэнэ. Нэмж байгуулах шаардлагатай гэж хэрэв даатгагч үзсэн бол мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөцийг нэмэгдүүлж болно.

2.3.5. Даатгагч нэхэмжлэл ирсэн огнооноос эхлэн нэхэмжлэлийг барагдуулах хүртэлх бүхий л мэдээллийг агуулсан Нэхэмжлэлийн бүртгэлийг үүсгэж, хөтөлнө.

2.3.6.Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг даатгалын тохиолдол болсноор нэмэгдүүлэх эсвэл нөхөн төлбөрийг төлснөөр бууруулах бол тайлагналын өдөр Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус нөөц санг нэмэгдүүлж эсхүл бууруулна.

2.3.7.Даатгагч анхан шатны мэдээлэл дээр үндэслэн Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц санг байгуулсан бөгөөд нэмэлт мэдээлэл болон хөндлөнгийн байгууллагын шинжилгээг үндэслэн нөхөн төлбөрийн дүнг эцэслэн гарахад өмнөх байгуулсан нөөц сангийн дүнгээс их эсвэл бага байвал мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус санг нэмэгдүүлж эсхүл бууруулж болно.

2.4.Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг дараах аргачлалаар бүрдүүлж, зарцуулна:

2.4.1.Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг даатгагч даатгалын хэлбэр тус бүрээр үнэн зөв бөгөөд бодитой статистикт тулгуурлан актуар аргачлалаар тооцоолсон даатгагчийн хамгийн сайн төсөөлөлд үндэслэн тооцно. Тухайн нөөцийг тайлант хугацааны эцсийн байдлаар учирсан боловч мэдэгдээгүй байгаа хохиролд зориулан байгуулна.

2.4.2.Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг тооцоход даатгагч хохирлын гурвалжны хөгжлийн аргуудыг ашиглана. Эдгээр арга нь актуар төсөөлөл, аргачлалд суурилах ба дараах шаардлагуудыг хангасан байна:

2.4.2.1.Хохирлын хөгжлийн гурвалжныг улирлын статистик тоон өгөгдлийг ашиглан үнэн зөв, бодитой тоон мэдээлэлд үндэслэн гаргах ба дор хаяж өмнөх 12 улирлын төлсөн нийт нөхөн төлбөр ба нөөц сангийн тоон мэдээллийг ашигласан байна.

2.4.2.2.Хохирол үнэлгээний зардлыг учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийн нийт дүнд оруулан тооцно.

2.4.2.3.Жигд бус тархалттай, их хэмжээний хохирлыг актуарч актуар тооцооллын шаардлагаар тохируулга хийж болох бөгөөд энэ талаар журмын 1 дүгээр хавсралтад тусгасан байна.

2.4.3.Тооцоололд актуарчийн хийсэн тохируулга ихээхэн нөлөө үзүүлдэг учир актуарч уг нөөц сангийн тооцооллыг хийхэд ашиглагдсан таамаглал төсөөлөл, урьдчилсан нөхцөл болон бусад тохиргоог тодруулж энэ журмын 1 дүгээр хавсралтад заавал тусгана.

2.4.4.Тайлагналын өдрөөр даатгалын хариуцлага гэрээний дагуу дууссан, шинээр даатгалын хариуцлага нэмэгдсэн эсвэл даатгалын тохиолдол болсныг даатгуулагч мэдэгдсэн зэрэг нөлөөг актуар тооцооллоор тооцсоноор Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг өмнөх тайлант хугацааны дүнгээс нэмэгдүүлэх эсвэл бууруулах шаардлагатай бол Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн өөрчлөлт дансаар тус нөөц санг нэмэгдүүлж эсвэл бууруулна.

2.4.5.Даатгагч санхүүгийн нэг жилд учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг тооцоолохдоо зөвхөн нэг аргачлалыг ашиглах ба ашигласан аргачлалаа өөрчлөх тохиолдолд тухайн аргачлалыг ашиглахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө даатгагчийн хүсэлт ба актуарчийн саналыг Хороонд ирүүлж, мэдэгдэнэ. Өмнөх тайлант үед ашиглагдсан хохирлын гурвалжны мэдээллийг зөвхөн Хороонд мэдэгдэж, хянуулсны үндсэн дээр өөрчилж болно.

2.5.Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг дараах аргачлалаар бүрдүүлж, хуваарилна:

2.5.1.Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг даатгагчийн хүчин төгөлдөр даатгалын гэрээнүүдийн хувьд өмнөх тайлант хугацааны эцэс дэх учирч болох хохирол болон үйл

ажиллагааны зардлын нийлбэр нь орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцөөс давсан тохиолдолд тухайн нэмэгдэл хариуцлагын хэмжээгээр тооцно.

2.5.2. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц санг (УБНХС) даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд дараах томъёо ашиглан байгуулна. Хаалтнаас гарах үр дүн сөрөг байвал энэхүү нөөцийг нэмэгдүүлэхгүй:

$$УБХНС_i = \left(\frac{НТ_i + YA3_i}{ЦХ_i - \Delta OTXN_i} - 1.00 \right) * OTXN_i$$

. Үүнд:

НТ_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын нөхөн төлбөрийн цэвэр зардал(давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөр орохгүй) ба нөхөн төлбөрийн нөөц сангийн өөрчлөлтийн нийлбэр(давхар даатгалын хэсэг орохгүй);

YA3_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн (хэлбэрээр задлах эсэх) үйл ажиллагааны зардал, үүнд: даатгалын гэрээний зардал, ерөнхий ба удирдлагын зардал, борлуулалт маркетингийн зардал, санхүүгийн зардал, бусад зардал хамаарна. Зардлуудыг хэлбэрээр задлах боломжгүй бол хэлбэр тус бүрийн орлогод тооцсон хураамжийг нийт орлогод тооцсон хураамжид харьцуулсан хувийн жинг үйл ажиллагааны зардлын дүнгээр үржүүлэн даатгалын хэлбэр тус бүрээрх зардлын задаргааг тооцож болно. Орлогод тооцсон хураамж гэж тайлант хугацаанд орлогод хүлээн зөвшөөрөгдсөн хураамжийн орлого буюу даатгалын хураамжийн цэвэр орлогоос орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлтийг хасаж хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн өөрчлөлтийг нэмж тооцсон дүнг. (Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн дансны тайлант үеийн үлдэгдлээс эхний үлдэгдлийг хасаж Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлтийг тодорхойлно. Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн давхар даатгагчид ногдох хэсэг дансны тайлант үеийн үлдэгдлээс эхний үлдэгдлийг хасаж хойшлогдсон давхар даатгалын хураамжийн өөрчлөлтийг тодорхойлно);

ЦХ_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын хураамжийн цэвэр орлого (Даатгалын хураамжийн цэвэр орлого гэж даатгалын хураамжийн нийт орлогоос даатгалын хураамжийн буцаалт болон давхар даатгалын хураамжийн зардлыг хассан дүнг хэлнэ. Даатгалын хураамжийн буцаалт гэж даатгалын гэрээ цуцлагдахад тухайн гэрээнд заасны дагуу даатгуулагчид буцаан төлөх даатгалын хураамжийг, Давхар даатгалын хураамжийн зардал гэж даатгагч нь даатгуулагчийн өмнө хүлээсэн үүргээ бүрэн буюу хэсэгчлэн дахин даатгуулсны үндсэн дээр төлсөн ба төлөхөөр тооцсон төлбөрийг ойлгоно);

ΔOTXN_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн нийт өөрчлөлт (хойшлуулсан давхар даатгалын хураамжийн өөрчлөлтийг хасна);

OTXN_i – i дугаар даатгалын хэлбэрийн даатгалын Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц (хойшлуулсан давхар даатгалын хураамжийн дүнг хасна).

2.5.3. Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нийт хэмжээ нь даатгалын хэлбэр тус бүрээр байгуулсан учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангуудын нийлбэртэй тэнцүү бөгөөд дараах томъёогоор тооцно:

$$УБХНС_t = \sum_{i=1}^n УБХНС_i$$

. Үүнд:

УБХНС_t - учирч болзошгүй хохирлын нөөц сангийн нийт дүн.

2.5.4.Даатгагч энэ журмын 2.5.2-т дурдсан томьёоны хувьсагчдын ирээдүйн төсөөллийг тооцох статистик суурь мэдээлэл хангалттай бөгөөд тооцох боломжтой гэж үзвэл тэдгээрийг томьёоны харгалзах хэсгүүдэд орлуулан тооцоолж болно.

2.5.5.Даатгагч энэ журмын 2.1.4-т заасан тусгай нөөц сангаас зарцуулалт хийхээр бол Хороонд хүсэлтээ бичгээр тавих ба хүсэлтэд тусгай нөөц санг зарцуулах үндэслэл, хэмжээ, тооцоолол, тайлбарыг тодорхой тусгасан байна.

2.5.6.Даатгагч энэ журмын 2.5.5-д заасны дагуу тусгай нөөц сангаас зарцуулалт хийх хүсэлт ирүүлсэн тохиолдолд Хороо хүсэлтийг хянаж, хариуг даатгагчид албан бичгээр хүргүүлнэ.

2.5.7.Даатгагч энэ журмын 2.1-д заасан даатгалын нөөц сангаас гадна даатгагчийн даатгалын хариуцлага дуусаагүй байгаа даатгалын гэрээ бүрийн хувьд “хувь тэнцүүлсэн арга”-аар буюу тайлагналын өдрөөр даатгалын гэрээний хүчинтэй үлдэх хугацаанд хувь тэнцүүлэн тооцсон даатгалын хураамжийн хэсгүүдийн нийлбэрээр орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг байгуулна.

2.5.8.Даатгалын гэрээний хувьд орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг “хувь тэнцүүлсэн арга”-аар дараах томьёог ашиглан тооцно:

$$OTXNi = (ДНХi - ДБи) * \frac{Xi}{Hi}$$

. Үүнд:

$OTXNi$ = i дугаар даатгалын гэрээний орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц;

$ДНХi$ = i дугаар даатгалын гэрээний нийт хураамжийн орлого;

$ДБи$ = i дугаар даатгалын гэрээний даатгалын хураамжийн буцаалт;

Xi = i дугаар даатгалын гэрээний хүчинтэй байх үлдсэн хугацаа(өдрөөр) бөгөөд үүнийг гэрээний нийт хугацаанаас тухайн гэрээний тайлагналын өдөр хүртэл үргэлжилсэн хугацааг хасаж тооцно;

Hi = i дугаар даатгалын гэрээний нийт үргэлжлэх хугацаа;

i - орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц тооцогдсон даатгалын гэрээний дугаар.

2.5.9.Нийт орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц нь даатгалын гэрээ тус бүрээр байгуулсан орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн нийлбэртэй тэнцүү бөгөөд дараах томьёогоор тооцно.

$$OTXNt = \sum_{i=1}^n OTXNi$$

. Үүнд:

$OTXNt$ - t хугацаан дахь нийт орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц;

n - орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөц тооцсон даатгалын гэрээний нийт тоо.

2.5.10.Буцаасан даатгалын хураамжийг хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө даатгагчаас даатгуулагчид тухайн гэрээний үлдэх хугацаанд ногдуулан буцаан олгосон хураамжаар тодорхойлно.

2.5.11.Тайлагналын өдрөөр даатгалын хариуцлага гэрээний дагуу дууссан, эсхүл шинээр даатгалын хариуцлага нэмэгдсэн зэрэг шалтгаанаар Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн үлдэгдлийг тооцоолсны дараа тус нөөцийг өмнөх тайлант хугацааны дүнгээс бууруулах эсвэл

нэмэгдүүлэх бол Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн өөрчлөлт дансаар тус нөөцийг нэмэгдүүлж эсвэл бууруулна.

2.5.12. Даатгагчийн бүрдүүлсэн орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийг бэлэн мөнгө, банкны харилцах, хадгаламж, хадгаламжийн сертификат болон даатгалын хураамжийн авлага хэлбэрээр байршуулж болох бөгөөд бэлэн мөнгөнд уг нөөцийн 2 хүртэл хувиар байршуулна.

2.6. Даатгагч нь нийт нөөц сангаас давхар даатгагчид ногдох хэсгийг дараах байдлаар тодорхойлно:

2.6.1. Даатгалын нөөц сан дахь давхар даатгагчид ногдох хэсгийг даатгагч энэ журамд заасан харгалзах нөөц сантай адил аргачлалаар эсхүл давхар даатгалын гэрээний хэлбэр (хувь тэнцүүлсэн, хувь тэнцүүлээгүй, сайн дурын, албан журмын гэх мэт), нөхцөлөөс хамааруулан өөрөөр тооцож болно.

2.6.2. Даатгагч нь давхар даатгагчид ногдох нөөц сангийн хэсгийг тооцохдоо даатгагчийн давхар даатгалын нэхэмжлэлийг барагдуулах чадавх, давхар даатгагчаас буцаан төлүүлэх боломж зэргийг харгалзан үзнэ. Актуарч эдгээр үйл ажиллагаанд эрсдэл байгаа эсэхийг судалж, тооцох бөгөөд даатгалын нөөц сан байгуулахад давхар даатгалын эрсдэлийг хэрхэн тооцсон талаар актуарын тайланд тодруулан тусгасан байна.

2.6.3. Даатгагч, давхар даатгагч, дахин буюу ретро давхар даатгагчдын хооронд хийгдэж буй хөрөнгийн аливаа гүйлгээ нь бодитой, нотлогдсон байна.

2.6.4. Хойшлогдсон давхар даатгалын хураамж буюу давхар даатгагчид ногдох орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн тооцооллыг энэ журмаар заасан орлогод тооцоогүй хураамж тооцох аргачлалтай нэгэн адил аргачлалаар эсхүл хэрэв давхар даатгалын гэрээнд заасан бол тухайн нөхцөлөөр тус тус тооцоолно.

2.6.5. Даатгалын нөөцийн давхар даатгагчид ногдох УБМХНСангийн хэсэг буюу давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг давхар даатгуулсан даатгалын зүйлд учирсан даатгалын тохиолдолд хамаарах даатгалын гэрээ бүрийн хувьд байгуулна. Энэ нь давхар даатгалын гэрээнд заагдсан, давхар даатгагчаас олгох боломж бүхий мөнгөн дүнтэй тэнцүү байна.

2.6.6. Давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг даатгалын хэлбэр тус бүрээр давхар даатгалд шилжүүлсэн нөхөн төлбөрийн статистик мэдээлэлд тулгуурлан хэлбэр тус бүрийн хувьд дараах томъёогоор тооцно:

$$ДД_i = УБМХНС_t * \frac{HT_{re}}{HT_t}$$

. Үүнд:

$ДД_i$ – даатгалын “i” хэлбэрээр учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн дүн;

$УБМХНС_t$ – даатгалын “i” хэлбэрээр байгуулсан учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нийт нөөцийн хэмжээ;

HT_{re} – даатгалын “i” хэлбэрийн хувьд давхар даатгалаас төлөгдсөн нөхөн төлбөр;

HT_t – даатгалын “i” хэлбэрийн хувьд тайлангийн хугацаанд төлөгдсөн нийт нөхөн төлбөрийн хэмжээ.

2.6.7.Бүх хэлбэрээрх давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангуудын нийлбэрээр давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц санг тооцно.

$$\text{ДДт} = \sum_{i=1}^n \text{ДДи}$$

. Үүнд:

ДДт = Бүх хэлбэрээрх давхар даатгагчид ногдох учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сангийн хэмжээ.

2.7.Даатгалын нөөц санг бүрдүүлэхэд дараах шаардлага тавигдана:

2.7.1.Даатгагч бүр даатгалын нөөц сан тооцож, бүрдүүлэх Дотоод журамтай байна.

2.7.2.Энэхүү журмыг актуарч хянаж, даатгагчийн гүйцэтгэх удирдлага баталгаажуулна. Ийнхүү баталснаас хойш 10 хоногт, хүчин төгөлдөр болохоос 10-аас багагүй хоногийн өмнө Хороонд хүргүүлнэ.

2.7.3.Хороо шаардлагатай гэж үзвэл Дотоод журамд өөрчлөлт оруулахыг шаардаж болно.

2.7.4.Даатгалын нөөц сан тооцож, бүрдүүлэх дотоод журамд дараах нөхцөлүүдийг заавал тусгасан байна:

2.7.4.1.Даатгалын нөөц сан тооцох суурь зарчим ба агуулга (нэр томьёоны тайлбар ба тодорхойлолт);

2.7.4.2.Дараах агуулгыг багтаасан даатгалын бүтээгдэхүүнүүдийн талаарх ерөнхий чиглэл:

2.7.4.2.а.даатгалын гэрээнүүдтэй холбогдох даатгалын эрсдэлүүд;

2.7.4.2.б.даатгалын хугацаа, даатгалын хураамж болон нөхөн төлбөр төлөх хугацаа;

2.7.4.2.в.даатгалын хураамжийн төлбөрийн зохицуулалт (жилээр, хагас жилээр, улирлаар, сараар, хуваарийн дагуу);

2.7.4.2.г.даатгалын буцаалтыг төлөх аргачлал;

2.7.4.2.д.даатгагчийн зардлын түвшин;

2.7.4.2.е.даатгалын нөөц сан тооцоолоход ашиглах нэмэлт арга, аргачлал, томьёо;

2.7.4.2.ё.давхар даатгалын нөөц сан тооцоолох арга, аргачлал, томьёо.

2.7.5.Даатгагч даатгалын эрсдэлийн багцаа шилжүүлэх, эсхүл Хорооны өгсөн үүрэг даалгаврын дагуу үйл ажиллагааг нь түр зогсоох, тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох зэрэг нөхцөлд даатгуулагчийн өмнө хүлээх эрсдэлийг бүрэн тайлагнах нөхцөлийг хангах зорилгоор календарийн аливаа өдрөөр даатгалын нөөц сангийн тайлан гаргах боломжийг бүрдүүлсэн байна.

2.7.6.Даатгагч дараах мэдээлэлд суурилан даатгалын нөөц санг бүрдүүлнэ:

2.7.6.1.даатгуулагчидтай байгуулсан даатгалын гэрээний бүртгэл;

2.7.6.2.даатгалын нөхөн төлбөрийн бүртгэл;

2.7.6.3.давхар даатгагчид даатгуулсан даатгалын гэрээний бүртгэл;

2.7.6.4.давхар даатгагчид даатгуулсан даатгалын гэрээний нөхөн төлбөрийн бүртгэл.

2.7.7.Энэ журмын 2.7.6 дахь заалтад дурдсан бүртгэлд дараах заалтуудыг дор хаяж тусгана:

- (а) даатгалын гэрээний (даатгалын баталгааны) дугаар;
- (б) даатгуулагчийн овог, нэр, регистр;
- (в) даатгуулагчийн нас, хүйс, даатгалын хураамжид нөлөөлж болох бусад үзүүлэлт;
- (г) гэрээ байгуулсан огноо, даатгалын хамгаалалт эхэлсэн ба дуусах огноо,
- (д) даатгалын хугацаа, даатгалын гэрээний нөхцөл өөрчлөгдсөн огноо;
- (е) даатгалын эрсдэлүүд;
- (ё) даатгалын үнэлгээ;
- (ж) даатгалын нийт хураамж;
- (з) хүлээж авсан даатгалын хураамжийн хэмжээ, огноо, хуваарь;
- (и) даатгалын гэрээ цуцалснаар буцаан төлсөн даатгалын хураамж, огноо;
- (й) нөхөн төлбөрийн нэхэмжлэлийн өргөдлийн огноо, нэхэмжилсэн хэмжээ;
- (к) даатгалын тохиолдлын огноо, даатгалын эрсдэл;
- (л) мэдэгдсэн нэхэмжлэлийн өөрчлөлт, огноо;
- (м) даатгалын нөхөн төлбөр олгосон огноо;
- (н) даатгалын нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсан бол татгалзсан огноо.

Гурав.Урт хугацааны даатгалын нөөц санг бүрдүүлэх, хуваарилах

3.1.Урт хугацааны даатгагчийн бүрдүүлэх даатгалын нөөц санг дараах байдлаар ангилна:

3.1.1.Гэрээний үргэлжлэх хугацаанд даатгуулагч нь даатгалын компанийн ашгаас ноогдол ашиг авах нөхцөл бүхий урт хугацааны даатгалын гэрээнд зориулсан Хувь оролцоотой гэрээний нөөц сан;

3.1.2.Гэрээний үргэлжлэх хугацаанд даатгуулагч нь даатгалын компанийн ашгаас ноогдол ашиг авах талаар гэрээнд заагаагүй урт хугацааны даатгалын гэрээнд зориулсан Хувь оролцоогүй гэрээний нөөц сан;

3.1.3.Даатгалын хураамжийн зохих хэсэг нь тодорхой хөрөнгө оруулалтад даатгуулагчийн хүсэл сонирхол болон гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу байршдаг урт хугацааны даатгалын гэрээнд зориулсан Хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээний нөөц сан.

3.2.Даатгагчийн даатгалын нөөц сан нь даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн нөөц сангаас бүрдэх ба ирээдүйд төлөх нөхөн төлбөр болон зардлын өнөөгийн үнэ цэний нийлбэрээс даатгуулагчийн төлөх даатгалын нийт хураамжийн өнөөгийн үнэ цэнийг хассан зөрүүгээр тодорхойлогдоно.

3.3.Даатгагч нь даатгалын нөөц санг цэвэр хураамжийн орлого болон хөрөнгө оруулалтын орлогоос бүрдүүлэх бөгөөд цэвэр хураамжийн орлогыг даатгалын нийт хураамжийн орлогоос давхар даатгалд төлсөн хураамжийг хасаж тооцно.

3.4.Даатгалын багц бүтээгдэхүүнийг нөхцөл тус бүрээр задалж даатгалын нөөц сангийн тооцооллыг хийнэ.

3.5.Даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн ирээдүйд төлөх нөхөн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийг тооцохдоо даатгагчийн мөрдөж байгаа насжилтын хүснэгтэд үндэслэнэ. Даатгалын хураамжийн хүүгийн түвшнийг энэ журмын 3.6.2-т зааснаар тооцно.

3.6.Урт хугацааны даатгагч энэ журмын 2.7-д заасан даатгалын нөөц санг бүрдүүлэхэд тавигдах шаардлагыг хангаж ажиллахаас гадна даатгалын актуар тооцоололд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.6.1.Хорооноос эрх авсан урт хугацааны даатгалын актуарч нь нөөц сангийн актуар тооцооллыг хийх бөгөөд хүүгийн түвшин, нас баралтын түвшин, гэрээ цуцлалтын түвшин, зардлын түвшнийг тус тус харгалзаж үзсэн байна.

3.6.2.Хүүгийн түвшнийг тогтооход эрсдэлгүй хүүгийн түвшин, инфляц, эрсдэлийн хураамжийг үндэслэж дараах байдлаар тооцно:

3.6.2.1.Эрсдэлгүй хүүгийн түвшнийг Засгийн газрын бондын хүүгийн түвшинтэй ижлээр тооцно;

3.6.2.2.Инфляцыг Монголбанкнаас тухайн жилд зарласан зорилтот түвшинтэй ижлээр тооцно;

3.6.2.3.Эрсдэлийн хураамжийг даатгалын актуарч тооцоолно.

3.6.3.Нас баралтын түвшнийг Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан нас баралтын хүснэгтийг (mortality table) ашиглан тооцоолно.

3.6.3.1.Нас баралтын хүснэгтэд наслалтын тохируулгыг тооцно. Эрэгтэй эмэгтэй хүмүүсийн амьдрах хугацаа нь өөр өөр байдагт үндэслэн даатгалын гэрээнд эмэгтэй хүний төлөх даатгалын хураамж нь даатгалын ижил нөхцөлтэй гэрээтэй 3-5 насаар залуу эрэгтэй хүний төлөх хураамжтай адилаар тооцогдоно.

3.6.4.Гэрээ цуцлалтын түвшнийг нь даатгагч, даатгуулагчийн аль нэгний саналын дагуу даатгалын гэрээ дуусахаас өмнө цуцлах хэмжээг харгалзан тооцно.\

3.6.5.Зардлын түвшнийг тухайн даатгалын гэрээний хүчинтэй хугацаанд гарч болох бүхий л зардлуудын хүрээнд тооцоолж тогтооно.

3.6.6.Даатгагч нь дээрх үзүүлэлтүүдийг анх тогтоох ба өөрчлөлт оруулах тухай бүрд болон нөөц сангийн тооцоололд албан ёсоор ашиглахаасаа өмнө Хороонд мэдэгдэнэ.

3.7.Урт хугацааны даатгалын нөөц санг дараах байдлаар зарцуулна:

3.7.1.Даатгалын тохиолдол болсон үед хувь оролцоотой гэрээ, хувь оролцоогүй гэрээ, хөрөнгө оруулалтын гэрээ тус бүрд холбогдох нөөц сангаас нь даатгалын нөхөн төлбөрийг олгоно.

3.7.2.Даатгалын нөөц санг зөвхөн тухайн сангийн зориулалтын дагуу зарцуулах бөгөөд нөөц сангийн хөрөнгийг хооронд нь шилжүүлэх, сольж зарцуулахыг хориглоно.

**Дөрөв.Давхар даатгалын нөөц сан болон бусад санг
бүрдүүлэх, хуваарилах**

4.1. Давхар даатгагч дараах даатгалын нөөц сан болон бусад санг байгуулна:

4.1.1. Энэ журмын 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3-т заасан даатгалын нөөц сан болон 2.5.7-д заасан даатгалын нөөцийг ердийн даатгагчтай адил аргачлалаар;

4.1.2. Энэ журмын 4.1.1-д заасан даатгалын хохирлыг нөхөн төлөх нөөц сан хүрэлцэхгүй болсон тохиолдолд ашиглах зориулалт бүхий алдагдлаас хамгаалах санг мөнгөн хөрөнгөөр бүрдүүлэх бөгөөд түүний доод хэмжээ нь 15 тэрбум төгрөг байна. Алдагдлаас хамгаалах санг зээлийн хөрөнгөөр бүрдүүлж болохгүй.

4.2. Даатгагч Хорооноос тогтоосон алдагдлаас хамгаалах сангийн доод хэмжээний 1/3 хэсгийг эхний давхар даатгалын гэрээ байгуулахаас өмнө энэ журмын 4.3-т заасны дагуу байршуулж, 1/3 хэсгийг Хорооноос тусгай зөвшөөрөл авснаас хойш 1 жилийн дотор, үлдсэн 1/3 хэсгийг 3 жилийн дотор тус тус бүрдүүлж энэ журмын 4.4-т заасны дагуу байршуулна.

4.3. Даатгагч алдагдлаас хамгаалах сангийн 1/3 хэсгийг Монголбанкнаас тусгай зөвшөөрөл авсан, Даатгалын тухай хуулийн 4.1.12-т заасан холбогдох этгээдэд хамаарах банкнаас бусад банканд байршуулах бөгөөд нэг банканд байршуулах мөнгөн хөрөнгийн дээд хязгаар нь дээрх мөнгөн дүнгийн 25 хувиас хэтрэхгүй байна.

4.4. Алдагдлаас хамгаалах сангийн үлдэх 2/3 хэсгийг дор дурдсан хувь хэмжээгээр хөрөнгө оруулалтад байршуулж болно:

4.4.1. Банкны хадгаламж: 100 хүртэл хувь (нэг банканд 20 хүртэл хувь);

4.4.2. Банкны харилцах дансанд байршуулах: 100 хүртэл хувь (нэг банканд 20 хүртэл хувь);

4.4.3. Засгийн газрын өрийн бичиг: 100 хүртэл хувь;

4.4.4. Төв банкны үнэт цаас: 60 хүртэл хувь;

4.4.5. Орон нутгийн засаг захиргааны бонд: 20 хүртэл хувь;

4.4.6. Үл хөдлөх хөрөнгөөр барьцаалсан үнэт цаас 20 хүртэл хувь;

4.4.7. Банкны хадгаламжийн сертификат: 10 хүртэл хувь;

4.4.8. Компанийн бонд: 10 хүртэл хувь (нэг компанид 5 хүртэл хувь);

4.4.9. Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны лизинг: 5 хүртэл хувь;

4.4.10. Даатгалын тухайн хуулийн 4.1.12-т заасан “холбогдох этгээд”-ээс бусад этгээдэд үл хөдлөх хөрөнгө барьцаалсан арилжааны богино хугацаат (нэг жил хүртэл) зээл 5 хүртэл хувь;

4.4.11. Үл хөдлөх хөрөнгө: 10 хүртэл хувь (үндсэн үйл ажиллагаа явуулдаг ажлын байрнаас бусад).

4.5. Энэ журмын 4.4.11-д заасны дагуу үл хөдлөх хөрөнгөнд хөрөнгө оруулсан нөхцөлд хөрөнгийн үнэлгээг Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн дагуу хийлгэсэн байна.

4.6. Даатгагч нь гадаад улсад хөрөнгө байршуулах тохиолдолд ажлын 10-аас доошгүй хоногийн өмнө тухайн хөрөнгө байршуулсан хэлбэр, хөрөнгийн хэмжээ, хөрөнгө байршуулах улс, байгууллага болон уг хөрөнгө байршуулах үйл ажиллагаа нь даатгагчийн үйл ажиллагаанд хэрхэн нөлөөлөх, учирч болох эрсдэлүүдийн талаар холбогдох үндэслэл бүхий тайлбар, мэдээллийг Хороонд албан бичгээр ирүүлнэ.

4.7.Давхар даатгуулагчаас даатгалын гэрээний дагуу нэхэмжилсэн даатгалын нөхөн төлбөрийг давхар даатгагчийн хохирол төлөх нөөц сангаас төлж хүрэлцэхгүй болсон тохиолдолд зөрүүг алдагдлаас хамгаалах сангаас олгоно.

4.8.Алдагдлаас хамгаалах санг энэ журмын 4.3, 4.4 болон 4.7-д зааснаас өөрөөр зарцуулж болохгүй.

4.9.Алдагдлаас хамгаалах сангаас нөхөн төлбөрийг олгосон тохиолдолд нөхөн төлсөн төлбөрийн дүнтэй уялдуулан алдагдлаас хамгаалах сангийн хөрөнгийн дахин бүрдүүлэлтийг дараах байдлаар хийнэ:

4.9.1.Алдагдлаас хамгаалах сангаас олгосон нөхөн төлбөрийн дүн уг сангийн $1/3$ хэсэг хүртэл бол уг хөрөнгийг 1 жилийн дотор;

4.9.2.Алдагдлаас хамгаалах сангаас олгосон нөхөн төлбөрийн дүн уг сангийн $1/3$ - $2/3$ хүртэл бол 2 жилийн дотор, үүнээс $1/3$ хэсгийг эхний нэг жилийн дотор, үлдэх хэсгийг дараагийн нэг жилийн дотор;

4.9.3.Алдагдлаас хамгаалах сангаас олгосон нөхөн төлбөрийн дүн уг сангийн $2/3$ хэсгээс дээш бол 2 жилийн дотор, үүнээс эхний $1/3$ хэсгийг 1 сарын дотор, үлдэх хэсгийг энэ журмын 4.9.2-т заасны дагуу тус тус дахин бүрдүүлнэ.

4.10.Алдагдлаас хамгаалах сангаас нөхөн төлбөр олгох болсон тохиолдолд Санхүүгийн зохицуулах хороонд 7 хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдэнэ.

Тав.Хяналт, хариуцлага

5.1.Даатгагч татан буугдсан, дампуурсан тохиолдолд даатгалын бүх нөхөн төлбөр, хураамжийн буцаалт хийгдсэний дараах нөөц сангийн үлдэгдлээс Хорооноос томилсон актуарчийн актуар тооцооллын дагуу тохирох хэсгийг даатгуулагчийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор Даатгагчдын холбооны тусгайлсан дансанд байршуулна.

5.2.Энэ журмын 5.1-д заасан тусгайлсан дансанд нөөц сангийн мөнгөн хөрөнгийг байршуулах болон зарцуулах үйл ажиллагааг холбогдох журмаар зохицуулах бөгөөд хэрэгжилтэд Хороо байнгын хяналт тавина.

5.3.Энэ журмын 2.1.1, 2.1.2-т заасан даатгалын нөөц сангууд болон урт хугацааны даатгалын нөөц санг Хорооноос актуарын эрх авсан актуарч тооцоолох бөгөөд Хороо түүнд хяналт тавьж ажиллана.

5.4.Даатгагч нь жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусгагдсан даатгалын нөөц сангийн үлдэгдлийг Хорооноос олгосон эрх бүхий актуарч эсхүл олон улсын мэргэжлийн холбоодоос олгосон Associate ба түүнтэй адилтгах түвшний болон түүнээс дээш эрхтэй актуарчаар баталгаажуулсан байна.

5.5.Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөцийг тооцоход ашиглах хохирлын гурвалжны суурь мэдээллийг үнэн зөв бүрдүүлсэн эсэх, актуарын тооцоололд ашиглахад тохиромжтой эсэхэд Хороо хяналт тавьж ажиллана.

5.6.Даатгагч нь дараах тайлан, мэдээллийг заасан хугацаанд Хороонд ирүүлнэ:

5.6.1.Даатгагч энэ журмын 1 дүгээр хавсралтад заасны дагуу “Даатгалын нөөц сангийн актуар тайлан”-г жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн хамт;

5.6.2.Ердийн даатгагч энэ журмын 2 дугаар хавсралтад заасны дагуу “Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн хөрөнгийн байршлын тайлан”-г санхүүгийн тайлангийн хамт улирал бүр;

5.6.3.Урт хугацааны даатгагч энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасны дагуу “Даатгалын нөөц сангийн тооцооллын тайлан”, 4 дүгээр хавсралтад заасны дагуу “Даатгалын нөөц сангийн бүрдүүлэлтийн тайлан”-г тус тус санхүүгийн тайлангийн хамт улирал бүр;

5.6.4.Давхар даатгагч энэ журмын 2 дугаар хавсралтад заасны дагуу "Орлогод тооцоогүй хураамжийн нөөцийн хөрөнгийн байршлын тайлан", 5 дугаар хавсралтад заасны дагуу "Алдагдлаас хамгаалах сангийн хөрөнгийн байршлын тайлан"-г тус тус санхүүгийн тайлангийн хамт улирал бүр.

5.7.Энэ журмын 5.6-д заасан тайлан, мэдээллийг шаардлагатай тохиолдолд Хороо хэдийд ч шаардаж авч болохоос гадна тайлантай холбогдуулан нэмэлт мэдээлэл, материал шаардаж болно.

5.8.Энэхүү журмын хэрэгжилтэд Хороо хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

“Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан
болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд
хяналт тавих журам”-ын 1 дүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04147. Даатгалын нөөц сангийн актуар тайлан

Даатгалын нөөц сангийн актуар тайлан нь техник тооцоолол болон холбогдох тайлбарыг агуулсан байх бөгөөд хөндлөнгийн актуарч, хянан шалгагч тооцооллыг үнэн зөв эсэхийг дүгнэхэд хангалттай мэдээлэл агуулсан байна.

Актуар тайлангийн агуулга дараах байдалтай байна. Үүнд:

1. Тайлангийн зорилго, хамрах хүрээ, хязгаарлалт:

- Зорилго
- Тайлангийн хамрах хугацаа, даатгалын бүтээгдэхүүн ба хэлбэрийн мэдээлэл
- Тайлан гаргах цаг хугацааны болон бусад хязгаарлалт, бусад мэдээлэл

2. Үндэслэл:

- Тооцоололд тавигдах нийтлэг үндэслэл болон өмнөх үеийн тооцооллоос өөрчлөгдсөн болон нэмэгдсэн зүйлийн талаарх мэдээлэл.

3. Ашиглагдсан мэдээлэл:

- Даатгалын нөөц санг тооцоолоход ашиглагдсан компанийн түүхэн мэдээлэл, мэдээллийн эх үүсвэр, хэрхэн баталгаажуулсан болон ямар хугацааны мэдээлэл ашиглагдсан талаарх тайлбарыг тусгах.

4. Аргачлалууд:

- Даатгалын нөөц санг тооцоолох үндсэн аргачлалуудаас сонгосон аргачлал, уг аргачлалыг сонгох шалтгаан, үндэслэлийн хамт тусгах. Аргачлалуудыг хавсарч ашиглах тохиолдолд мөн үндэслэлээ тайлбарлах.

5. Дүн шинжилгээ, хэлэлцүүлэг:

- Бүх ашиглагдсан тооцоолол, мэдээллийн тохируулга болон бусад зүйл дээр ашиглагдсан таамаглал, тохиргоо, өөрчлөлтүүдийн тайлбарыг дэлгэрэнгүй тусгах. Жишээ нь, инфляцын нөлөөг тооцоололдоо оруулж байгаа тохиолдолд ашиглагдах инфляцын мэдээллийг эх үүсвэрийн хамт дурдаж, хэрхэн тооцсоноо харуулах.

6. Хавсралт, бусад файлуудтай холбогдох дугаарлалт

- Актуарч тайландаа тооцоололд ашиглагдсан түүхэн мэдээлэл болон бусад холбогдох файлуудаа хавсаргах бөгөөд эдгээрийг ойлгомжтой хэлбэрээр тайланд тусгасан байх.

“Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан
болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд
хяналт тавих журам”-ын 2 дугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04148. ОРЛОГОД ТООЦООГҮЙ ХУРААМЖИЙН НӨӨЦИЙН
ХӨРӨНГИЙН БАЙРШЛЫН ТАЙЛАН**

Даатгагчийн нэр.....

20...оны ... сарын ...-ны өдөр
(*төгрөгөөр*)

	Үзүүлэлт	Мөрийн дугаар	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	Хөрөнгө оруулалт	Дүн	Эзлэх хувь
А	Б	В	1	2	3	4
1	Бэлэн мөнгө	1				
2	Банкны харилцах (=мөр(3+4+5))	2				
2.1	банк (дансны дугаар, валют)	3				
2.2	банк (дансны дугаар, валют)	4				
2.3	банк (дансны дугаар, валют)	5				
3	Банкны хугацаагүй хадгаламж (=мөр(7+8))	6				
3.1	банк (дансны дугаар, валют)	7				
3.2	банк (дансны дугаар, валют)	8				
4	Банкны хугацаатай хадгаламж (=мөр(10+11))	9				
4.1	банк (дансны дугаар, валют)	10				
4.2	банк (дансны дугаар, валют)	11				
5	Банкны хадгаламжийн сертификат (мөр12=мөр(13+14+15))	12				
5.1	банк (дансны дугаар, валют)	13				
5.2	банк (дансны дугаар, валют)	14				
5.3	банк (дансны дугаар, валют)	15				
6	Даатгалын хураамжийн авлага	16				
7	НИЙТ ДҮН (=мөр(1+2+6+9+12+16))	17				100%

ТАЙЛАН ГАРГАСАН: (албан тушаал) (гарын үсэг) (овог нэр)
тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20...оны...сарын... өдөр

“Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан
болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд
хяналт тавих журам”-ын 3 дугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04149. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН (.....)* НӨӨЦ САНГИЙН ТООЦООЛЛЫН
ТАЙЛАН**

Даатгалын хураамжийн хүүгийн түвшин

Даатгагчийн нэр.....

20...оны ... сарын ...-ны өдөр
(*төгрөгөөр*)

Даатгалын хэлбэр	Даатгалын бүтээгдэхүүн	Даатгуулагчийн тоо	Ирээдүйн нөхөн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнэ	Ирээдүйн даатгалын хураамжийн өнөөгийн үнэ цэнэ	Нөөц сан
1. Хугацаат амьдралын даатгал	1.1. ...				
	1.2. ...				
	ГЭХ МЭТ				
Дүн					
2. Насан туршийн даатгал	2.1. ...				
	2.2. ...				
	ГЭХ МЭТ				
Дүн					
...					
Нийт дүн					

***- Хувь оролцоотой гэрээний, Хувь оролцоогүй гэрээний, Хөрөнгө оруулалттай гэрээний нөөц сан тус бүрээр гаргана.**

ТАНИЛЦСАН:

“.....” ХХК-ийн
гүйцэтгэх захирал
тамга тэмдэг

(гарын үсэг)

(овог нэр)

ТООЦООЛОЛТ ХИЙСЭН

Эрх бүхий актуарч
Насжилтын хүснэгтийг хавсаргана.

(гарын үсэг)

(овог нэр)

“Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд хяналт тавих журам”-ын 4 дүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04150. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН (.....)* НӨӨЦ САНГИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТИЙН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

Даатгалын хураамжийн хүүгийн түвшин

Даатгагчийн нэр.....

20...оны ... сарын ...-ны өдөр

(төгрөгөөр)

Даатгалын хэлбэр	Даатгалын бүтээгдэхүүн	Нөөцийн сангийн эхний үлдэгдэл	Нөхөн төлбөр		Давхар даатгагчаар төлүүлсэн нөхөн төлбөр	Даатгалын цэвэр хураамжаас нэмэгдсэн	Хөрөнгө оруулалтын орлогоос нэмэгдсэн	Нөөц сангийн эцсийн үлдэгдэл (9=3-4-5+6+7+8)
			Даатгуулагчид олгосон нөхөн төлбөр	Гэрээ цуцлалтын хураамжийн буцаалт				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Хугацаат амьдралын даатгал	1.1. ...							
	1.2. ...							
Дүн								
2. Насан туршийн даатгал	2.1. ...							
	2.2. ...							
Дүн								
ГЭХ МЭТ								
Нийт дүн								

***- Хувь оролцоотой гэрээний, Хувь оролцоогүй гэрээний, Хөрөнгө оруулалттай гэрээний нөөц сан тус бүрээр гаргана.**

ТАНИЛЦСАН

“.....” ХХК-ийн

гүйцэтгэх захирал

тамга тэмдэг

(гарын үсэг)

(овог нэр)

ТООЦООЛОЛТ ХИЙСЭН

Эрх бүхий актуарч

(гарын үсэг)

(овог нэр)

“Даатгалын нөөц сан, албан журмын даатгалын сан
болон бусад санг бүрдүүлэх, хуваарилах, түүнд
хяналт тавих журам”-ын 5 дугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04151. АЛДАГДЛААС ХАМГААЛАХ САНГИЙН ХӨРӨНГИЙН
БАЙРШЛЫН ТАЙЛАН**

Даатгагчийн нэр.....

20...оны ... сарын ...-ны өдөр
(*төгрөгөөр*)

№	Зүйл	Хөрөнгийн хэмжээ	Хувь
1	Заавал байршуулах нөөц (Алдагдлаас хамгаалах сангийн 1/3)		
1.1	“..... банк”		
1.2	“..... банк”		
2	Хөрөнгө оруулалт хийж болох мөнгөн хөрөнгө (Алдагдлаас хамгаалах сангийн 2/3)		
2.1	Банкны хадгаламж: 100 хүртэл хувь		
2.1.1	“..... банк”		
2.1.2	“..... банк”		
2.2	Банкны харилцах дансанд байршуулах: 100 хүртэл хувь		
2.2.1	“..... банк”		
2.2.2	“..... банк”		
2.3	Засгийн газрын өрийн бичиг: 100 хүртэл хувь;		
2.4	Төв банкны үнэт цаас: 60 хүртэл хувь;		
2.5	Орон нутгийн засаг захиргааны бонд: 20 хүртэл хувь;		
2.6	Үл хөдлөх хөрөнгөөр барьцаалсан үнэт цаас 20 хүртэл хувь;		
2.7	Банкны хадгаламжийн сертификат: 10 хүртэл хувь;		
2.8	Компанийн бонд: 10 хүртэл хувь;		
2.8.1	“..... ” ХК, ХХК		
2.8.2	“..... ” ХК, ХХК		
2.9	Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны лизинг: 5 хүртэл хувь		
2.10	Үл хөдлөх хөрөнгө барьцаалсан арилжааны богино хугацаат (нэг жил хүртэл) зээл 5 хүртэл хувь		
2.11	Үл хөдлөх хөрөнгө: 5 хүртэл хувь (Үндсэн үйл ажиллагаа явуулдаг ажлын байрнаас бусад)		
3	НИЙТ ДҮН		

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
(албан тушаал) (гарын үсэг) (овог нэр)

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20...оны...сарын... өдөр

**ДААТГАЛЫН НӨӨЦ САНД БОЛОН АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛЫН САНД
ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, ТҮҮНИЙГ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТАД
БАЙРШУУЛАХАД ТАВИГДАХ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

- 1.1.Энэ журмын зорилго нь даатгагч даатгалын нөөц санг болон албан журмын даатгалын санг хөрөнгө оруулалтад байршуулахад тавигдах нөхцөл, шаардлага, түүнд хяналт тавихтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2.Ердийн даатгагч даатгалын нөөц санг Учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан, Учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан, Мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан, Тусгай нөөц сан тус бүрийн санхүүгийн байдлын тайлангийн харгалзах дүнгүүдийн нийлбэрээс даатгалын нөөц сан тус бүр дэх давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнгээр тодорхойлно.
- 1.3.Урт хугацааны даатгагч даатгалын нөөц санг хувь оролцоотой гэрээний нөөц сан, хувь оролцоогүй гэрээний нөөц сан, хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээний нөөц сан тус бүрийн санхүүгийн байдлын тайлангийн харгалзах дүнгүүдийн нийлбэрээс нөөц сан тус бүр дэх давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнгээр тодорхойлно.
- 1.4.Давхар даатгагч даатгалын нөөц санг учирч болзошгүй хохирлын нөөц сан, учирсан боловч мэдэгдээгүй хохирлын нөөц сан, мэдсэн боловч төлөөгүй хохирлын нөөц сан тус бүрийн дүнгүүдийн нийлбэрээс даатгалын нөөц сан тус бүр дэх ретро давхар даатгагчид ногдох хэсгийг хассан дүнгээр тодорхойлно.

**Хоёр.Даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулахад
тавигдах нөхцөл, шаардлага**

2.1.Даатгагч нь төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх) эсвэл хувьцаа эзэмшигч/хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар баталсан даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөөтэй байх бөгөөд уг төлөвлөгөө нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

2.1.1.Даатгагч даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулахдаа дараах хөрөнгийн ангилал, хөрөнгө оруулах дээд хувьд нийцүүлсэн байна:

Хөрөнгийн ангилал	Хөрөнгө оруулах дээд хувь
Баганын дүн	1
2.1.1.1.Банкны хадгаламж (Банкны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.2-д заасан шаардлагыг хангасан банканд байршуулсан)	100%
2.1.1.2.Банкны хадгаламжийн сертификат (Банкны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.2-д заасан шаардлагыг хангасан банканд байршуулсан)	80%
2.1.1.3.Засгийн газрын өрийн хэрэгсэл	100%

2.1.1.4.Төв банкны үнэт цаас		60%
2.1.1.5.Санхүүгийн түрээс (Санхүүгийн түрээс (лизинг)-ийн тухай хуулийн 3.1, 3.2-т заасан)		10%
2.1.1.6.Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас (Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан үнэт цаас)		60%
2.1.1.7.Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх (Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 6.2.1-д заасан)		20%
2.1.1.8.Аймаг нийслэлийн гаргасан өрийн хэрэгсэл		60%
2.1.1.9.Компанийн өрийн хэрэгсэл (Үнэт цаасны зах зээлд арилжаалагддаг, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 4.1.9-т заасан)		30%
2.1.1.10.МХБ-ийн хувьцаат компанийн хувьцаа	I ангилал	20%
	II ангилал	5%
2.1.1.11.Тухайн даатгалын компанийн холбогдох этгээдэд үл хамаарах банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцлээр байршуулах мөнгөн хөрөнгө (Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх хэсгийг хангасан банк бус санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгөн хөрөнгө)		20%
2.1.1.12.Хуримтлал барьцаалсан зээл (Зөвхөн урт хугацааны даатгагчид хамаарна)		30%

Тайлбар: Хөрөнгө оруулах дээд хэмжээг тооцоходоо даатгалын нөөц сангийн дүнг харгалзах хөрөнгө байршуулах дээд хувиар үржүүлж тодорхойлно.

2.1.2.Даатгагч даатгалын нөөц сангаас энэ журмын 2.1.1-д заасны дагуу хөрөнгө оруулалтад байршуулахаас гадна банкны харилцах, хадгаламж (Үүнд: Хугацаагүй хадгаламж болон 3 сараас доош хугацаатай хадгаламж орно.), бэлэн мөнгө хэлбэрээр байршуулж болох бөгөөд бэлэн мөнгөнд даатгалын нөөц сангийн 2 хүртэл хувиар байршуулна.

2.1.3.Дараах эрсдэлүүдийг тооцоолж, хэрхэн удирдах бодлого, стратегийг тусгасан байна:

2.1.3.1.Үнэт цаас гаргагч, зээлдэгч, зуучлагч, даатгуулагч, давхар даатгагч болон баталгаа гаргагч зэрэг гуравдагч тал буюу харилцагчид төлбөрийн чадваргүй болох, гэрээний хариуцлагаа биелүүлэх боломжгүй болсны улмаас даатгагчид учирч болох эрсдэл буюу “Зээлийн эрсдэл”;

2.1.3.2.Зах зээлийн үнэ ба түвшинд өөрчлөлт орсноос үүдэн санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ болон ирээдүйн мөнгөн гүйлгээ хэлбэлзэх эрсдэл буюу “Ханш ба үнийн эрсдэл”. Үүнд хүүгийн түвшний эрсдэл, валютын ханшийн эрсдэл болон бусад үнийн эрсдэл хамаарна;

2.1.3.3.Даатгалын бүтээгдэхүүний загвар ба үнэ тогтоолтын эрсдэл болон андеррайтинг ба хариуцлагын эрсдэл буюу “Даатгалын эрсдэл”. Даатгалын бүтээгдэхүүний загвар ба үнэ тогтоолтын эрсдэл нь даатгалын үнэ тогтооход таамаглаж байсан хүлээлтээс даатгалын өртөг зардал, хариуцлага хэтрэх тохиолдол зэрэг даатгалын үйл ажиллагааны улмаас даатгагч санхүүгийн хохирол үүсэхэд бий болдог. Андеррайтинг ба хариуцлагын эрсдэл нь даатгагчийн эрсдэлийг сонгох, хүлээж авах, бууруулах, авч үлдэх, шилжүүлэх болон даатгалын бүтээгдэхүүний удирдлагатай холбоотойгоор даатгагчид санхүүгийн хохирол учрах эрсдэл юм;

2.1.3.4.Бизнесийн үйл ажиллагааны зохион байгуулалт болон байгууллагын чиг үүргээс шалтгаалан бий болох эрсдэл буюу “Үйл ажиллагааны эрсдэл”. Үүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны дутагдал, технологийн уналт, хувь хүн, ажилтнуудын алдаа болон үндэсний хэмжээний гамшиг сүйрэл хамаарна;

2.1.3.5.Даатгагч Даатгалын тухай хуулийн 2.1-д заасан даатгалын тухай хууль тогтоомжийг мөрдөөгүйн улмаас үүдэн гарах эрсдэл буюу “Хууль, зохицуулалтын хүрээний эрсдэл”;

2.1.3.6.Даатгагчийн бизнес төлөвлөгөө, стратеги төлөвлөгөө, шийдвэр гаргалт, нөөцийн хуваарилалтыг тохиромжтой байдлаар хэрэгжүүлээгүй болон бизнесийн орчинд гарсан өөрчлөлтөд дасан зохицох боломжгүй болсон тохиолдолд үүсэх эрсдэл буюу “Стратегийн эрсдэл”;

2.1.3.7.Компанийн нэгдэлд багтах компаниуд төлбөрийн чадваргүй болох, даатгагчтай хийгдсэн гүйлгээнүүд нь төлөгдөх боломжгүй болсноос үүдэн гарах эрсдэл буюу “Холбоотой талуудын эрсдэл”.

2.1.4.Даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөөг үнэлэх, хянах, тайлагнах зохицуулалтыг тусгасан байна.

2.1.5.Даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулахад Даатгалын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан хязгаарлалтыг харгалзахаас гадна дараах этгээдээс бусад этгээдэд хөрөнгө оруулалт байршуулж болно.

2.1.5.1.даатгалын тухай хуулийн 4.1.12-т заасан холбогдох этгээд;

2.1.5.2.барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ нь зээлийн үндсэн өр болон хүүгийн төлбөрийг барагдуулахад хүрэлцэхгүй байгаа иргэн, хуулийн этгээд;

2.1.5.3.холбогдох этгээдтэй хэрэг, маргаан үүссэний улмаас эрх бүхий байгууллагаар хянагдаж, шалгагдаж байгаа этгээд;

2.1.5.4.даатгагч өөрөө холбогдох этгээд гэж үзсэн бусад этгээд.

2.2.Даатгагч нь энэ журмын 2.1-д заасан шаардлагыг хангасан даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөөгөө жил бүрийн 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-нд ирүүлнэ.

2.3.Даатгагч нь Хороонд ирүүлсэн даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагаа явуулах бөгөөд уг төлөвлөгөөнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд энэ тухай хүсэлтээ Хороонд бичгээр мэдэгдэж, шинэчилсэн төлөвлөгөөг энэ журмын 2.1-д заасан эрх бүхий этгээд баталснаас хойш ажлын 5 хоногийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

2.4.Энэ журмын 2.1-д заасны дагуу даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөөг баталсан этгээд нь даатгалын холбогдох хууль, журмын биелэлт болон уг төлөвлөгөөний гүйцэтгэл, эрсдэлийн удирдлага, мэдээлэл, дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл болон хөндлөнгийн аудитын үйл ажиллагаанд тогтмол хяналт тавьж ажиллана.

Гурав.Хяналт, хариуцлага

3.1.Даатгагч даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулсан тайланг энэ журмын 1 дүгээр хавсралтаар улирал бүр гаргаж, санхүүгийн тайлангийн хамт Хороонд ирүүлнэ.

3.2.Даатгагчаас ирүүлсэн даатгалын нөөц санг хөрөнгө оруулалтад байршуулах төлөвлөгөө, энэ журмын 3.1-д заасан тайлантай холбогдуулан шаардлагатай гэж үзвэл Хороо нэмэлт мэдээлэл, материал шаардаж болно.

3.3.Хороо энэ журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

“Даатгалын нөөц санд болон албан журмын даатгалын
санд төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээ, түүнийг хөрөнгө оруулалтад
байршуулахад тавигдах нөхцөл, шаардлага”-ын
1 дүгээр хавсралт

МАЯГТСЗХ04152. ДААТГАЛЫН НӨӨЦ САНГ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТАД БАЙРШУУЛСАН ТАЙЛАН

Даатгагчийн нэр.....

20...оны ... сарын ...-ны өдөр
(төгрөгөөр)

	Үзүүлэлт	Мөр/ дугаар	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	Хөрөнгө оруулалт	Дүн	Эзлэх хувь
A	Б	В	1	2	3	4
1	Бэлэн мөнгө	1				
2	Банкны харилцах (=мөр(3+4+5))	2				
2.1	банк (дансны дугаар, валют)	3				
3	Банкны хугацаагүй хадгаламж (=мөр(7+8))	4				
3.1	банк (дансны дугаар, валют)	5				
4	Банкны хугацаатай хадгаламж (=мөр(10+11))	6				
4.1	банк (дансны дугаар, валют)	7				
5	Банкны хадгаламжийн сертификат (мөр12=мөр(13+14+15))	8				
5.1	банк (дансны дугаар, валют)	9				
6	Үнэт цаас (мөр16=мөр(17+18+...25))	10				
6.1	Засгийн газрын өрийн хэрэгсэл	11				
6.2	Төв банкны үнэт цаас	12				
6.3	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	13				
6.4	Аймаг, нийслэлийн засаг даргын гаргасан өрийн хэрэгсэл	14				
6.5	Компанийн бонд	15				
6.6	ХБ-ийн I ангиллын хувьцаа	16				
6.7	ХБ-ийн II ангиллын хувьцаа	17				
6.8	Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх	18				
7	Санхүүгийн түрээс	19				
8	Банк бус санхүүгийн байгууллагад итгэлцлээр байршуулах мөнгөн хөрөнгө	20				

8.1	 ББСБ	21				
9	Хуримтлал барьцаалсан зээл	22				
10	НИЙТ ДҮН (=мөр(1+2+4+6+8+10+19+20+22))	23				100%

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:
(албан тушаал) (гарын үсэг) (овог нэр)
тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20...оны...сарын... өдөр

ДААТГАЛЫН ХЭМЖЭЭ, ДААТГАЛЫН ХУРААМЖИЙН

ХЭМЖЭЭГ ТООЦОХ АРГАЧЛАЛ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмаар даатгалын хураамжийн хэмжээг тогтоох аргачлал, түүнд хяналт тавихтай холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Даатгалын хураамжийн хэмжээ

2.1.Даатгалын хураамжийн хэмжээ нь даатгалын нөхөн төлбөр олгоход зориулагдсан даатгалын цэвэр хураамж болон даатгагч даатгалын үйл ажиллагаа явуулахтай холбогдсон зардал, ашгийг багтаасан даатгалын нэмэлт хураамжаас тус тус бүрдэнэ.

2.2.Даатгалын хураамжийн хэмжээг тогтоохдоо дараах зарчмыг баримтална:

2.2.1.Даатгалын хураамжийн хэмжээ нь даатгагч, даатгуулагч нарын эрх ашигт нийцсэн байх;

2.2.2.Даатгалын хураамжийн хэмжээ тогтвортой байх;

2.2.3.Даатгалын нөхөн төлбөр төлөхөд хүрэлцээтэй, үйл ажиллагааны зардлыг бүрэн нөхөхүйц байх;

2.2.4.Даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээний нөхцөлтэй уялдсан байх.

2.3.Даатгалын хураамжийн хэмжээ нь даатгалын бүтээгдэхүүний эрсдэл тус бүрээр тооцох бөгөөд хувиар илэрхийлж болно.

2.4.Даатгалын хураамжийг нэг удаа бүрэн төлөх, эсвэл даатгалын гэрээний хугацаанд үе шаттайгаар хэсэгчлэн төлөх хэлбэртэй байж болно.

2.5.Даатгалын хураамжийн хэмжээг эрсдэлд өртөж болзошгүй объект, өртөх магадлал, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр ялгавартай тооцож болно.

Гурав.Даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцох

3.1.Даатгалын хураамжийн хэмжээг даатгалын эрсдэл тус бүрийн учирч болох хохирлын судалгаа, мэдээнд үндэслэн оновчтой актуарын арга, аргачлалуудыг сонгон ашиглан тооцно.

3.2. Урт хугацааны даатгагч нь даатгалын хураамжийн хэмжээг “Хүн амын насжилтын хүснэгт”, “Хүн амын нас баралтын түвшин”, “Даатгалын хураамжийн хүүгийн түвшин” болон бусад эрсдэлийн түвшинд зэрэгт үндэслэн тооцно.

3.2.1. Хүн амын насжилтын хүснэгт (цаашид “насжилтын хүснэгт” гэх) болон хүн амын нас баралтын түвшин (цаашид “нас баралтын түвшин” гэх)-г Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан хүн амын насны ангилал, наслалт, нас баралтын олон жилийн статистик судалгаа болон Эрүүл мэндийн хөгжлийн хүрээлэнгээс гаргасан хүн амын өвчлөл, нас баралтын шалтгааныг судалсан мэдээллийг үндэслэн тогтооно. Хэрэв манай орны насжилтын хүснэгтийг гаргахад мэдээлэл дутагдах тохиолдолд бүс нутгийн ижил төстэй бусад орны насжилтын хүснэгтийг өөрийн нөхцөлд тохируулан ашиглаж болно.

3.2.2. Насжилтын хүснэгтийг тухайн даатгалын гэрээ байгуулсны дараах 5 жилийн хугацаанд өөрчлөхгүй тогтвортой мөрдөх зарчмыг баримталж боловсруулна.

3.2.3. Даатгагч насжилтын хүснэгтийг зайлшгүй өөрчлөлт оруулах тохиолдолд үндэслэл, тооцооллыг Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-нд ирүүлж хянуулна.

3.2.4. Даатгагч нь Хорооноос үндэслэлтэй гэж үзсэн буюу шинэчлэгдсэн насжилтын хүснэгтийг ашиглан хураамжийн болон нөөц сангийн тооцооллыг хийнэ

3.2.5. Шинэчлэгдсэн насжилтын хүснэгт нь зөвхөн шинээр байгуулах гэрээний хувьд үйлчилж эхлэх бөгөөд өмнө нь байгуулсан даатгалын гэрээний хураамжид өөрчлөлт орохгүй.

3.2.6. Даатгалын цэвэр хураамжийн тооцоонд нас баралтын түвшний өөрчлөлтийг хүйсээр болон бусад төрлийн ангиллаар судлан гаргаж тусгана.

3.2.7. Даатгалын хураамжийн хүүгийн түвшнийг даатгагчаас даатгуулагчид санал болгож байгаа даатгалын хураамжийн баталгаат хүү болон даатгагчийн мөнгөн хөрөнгөөр хөрөнгө оруулалт хийж олох хүүгийн тооцоолол дээр үндэслэн тогтооно.

3.2.8. Даатгагч даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрийн нөөц сан тооцох актуар тооцооллын аргачлал, томъёоллыг Хороонд ирүүлсэн байна.

3.3. Даатгалын хураамжийн хэмжээг “Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох болон актуарын стандарт, үнэлгээ болон актуарчийн хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргах журам”-д заасан эрх бүхий актуарч тооцож, баталгаажуулсан байна.

3.4. Даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцсон даатгалын эрсдэл тус бүрийн учирч болох хохирлын судалгаа, мэдээ, болон сонгосон актуарын арга, аргачлалуудыг Хороонд ирүүлж хянуулна.

3.5. Энэхүү журмын 3.4-д заасан судалгаа, мэдээнд ашигласан мэдээллийн бодит үнэнийг холбогдох байгууллагаас авсан баримтаар баталгаажуулсан байна.

3.6. Хороо даатгагчаас ирүүлсэн даатгалын хураамжийн тооцоолол, даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцоход үндэслэсэн мэдээ, судалгаа болон сонгосон арга, аргачлал нь шаардлага хангахгүй гэж үзвэл энэ тухай тайлбар, үндэслэлийг албан бичгээр даатгагчид хүргүүлнэ.

3.7.Хороо шаардлагатай гэж үзвэл нэмэлт мэдээлэл, судалгаа тооцоолол, үндэслэлийг даатгагчаас шаардаж, тодруулга тайлбар авч болно.

3.8.Даатгагч даатгалын хураамжийн хэмжээг өөрчлөх тохиолдолд Хороонд албан бичгээр мэдэгдэж, энэхүү журмын дагуу шинэчлэн тооцоолсон даатгалын хураамжийн үндэслэл тооцоолол, тайлбарыг ирүүлнэ.

Дөрөв.Хяналт тавих

4.1.Тухайн даатгалын бүтээгдэхүүний даатгалын хураамжийн хэмжээг өөрчлөх тухай даатгагчийн хүсэлтийг Хорооноос хянаж шийдвэр гартал өмнөх даатгалын хураамжийн хэмжээ хүчинтэй байна.

4.2.Хороо нь энэ журмын биелэлтэд хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд Даатгалын тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

ДААТГАЛЫН ҮНЭЛГЭЭ ХИЙХ АРГАЧЛАЛ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү аргачлалаар даатгагч, даатгуулагч даатгалын үнэлгээг тогтоохтой холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Даатгалын үнэлгээ хийх аргачлал

2.1.Эд хөрөнгийн даатгалын үнэлгээг тухайн эд хөрөнгийн өөрийн өртөг, зах зээлийн үнийг баримтлан даатгагч, даатгуулагч нар харилцан тохирч тогтооно.

2.2.Иргэд өөрийн амь нас, эрүүл мэндээ мөнгөн дүнгээр үнэлж, даатгагчтай харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр даатгалын үнэлгээг тогтооно.

2.3.Иргэд, байгууллага бусдын өмнө хүлээх өөрийн хариуцлагаа үнэлж даатгагчтай харилцан тохиролцож даатгуулна. Даатгагч нь иргэд, байгууллагатай хийх хариуцлагын даатгалын гэрээнд хариуцлагын даатгалын үнэлгээний дээд, доод хязгаарыг зааж болно.

2.4.Санхүүгийн даатгалын үнэлгээг үндсэн үйл ажиллагааны зардалд үндэслэн даатгагч, даатгуулагч нар даатгалын үнэлгээг харилцан тохиролцож тогтооно. Зардалд оруулж тооцохгүй зүйлийг даатгалын гэрээнд тодорхой зааж болно.

ДААТГАГЧ, ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН АУДИТОРТ ТАВИГДАХ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн (цаашид хамтад нь “даатгалын байгууллага” гэх) үйл ажиллагаанд аудит хийх аудиторт тавигдах нөхцөл, шаардлагыг тодорхойлох, аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох, түүнд хяналт тавихтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Даатгалын байгууллагад аудит хийх аудиторт тавигдах нөхцөл, шаардлага

2.1.Даатгалын байгууллага нь Даатгалын тухай хуулийн 33.1, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 20.1 дэх хэсэгт тус тус заасны дагуу дараах шаардлагыг хангасан аудиторыг томилно:

2.1.1.санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгосон аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл болон Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-оос олгосон даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхтэй аудитын байгууллагад ажилладаг байх;

2.1.2.даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагааны төрөлжсөн сургалтад хамрагдаж, үнэмлэх авсан байх;

2.1.3.Хорооноос шаардлагатай гэж үзсэн бусад шаардлагыг хангасан байх.

2.2.Аудитор бие даан даатгалын байгууллагад аудитын үйл ажиллагаа явуулахгүй бөгөөд даатгалын байгууллагад аудит хийсэн аудитын тайлан, дүгнэлтийн хариуцлагыг Хорооноос даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх олгосон аудитын байгууллага хүлээнэ.

2.3.Хороо энэ журмын 2.2-д заасан даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийг Аудитын тухай хуульд зааснаас гадна дараах шаардлага хангасан аудитын байгууллагад олгоно:

2.3.1.санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгосон аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл нь хүчинтэй байх;

2.3.2.даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагааны төрөлжсөн сургалтад хамрагдаж, үнэмлэх авсан хоёроос доошгүй аудитортой байх;

2.3.3.Хорооноос шаардлагатай гэж үзсэн бусад шаардлагыг хангасан байх.

2.4.Дээрх шаардлагыг хангасан аудитын байгууллага дор дурдсан баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

2.4.1.эрх олгохыг хүссэн өргөдлийг энэ журмын нэгдүгээр хавсралтын дагуу;

2.4.2.аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн болон аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг нотариатаар баталгаажуулсан хуулбарын хамт;

2.4.3.аудитын байгууллага, түүний удирдлагын талаарх тодорхойлолтыг энэ журмын хоёрдугаар хавсралтаар, аудитын байгууллагын аудиторуудын тодорхойлолтыг энэ журмын гуравдугаар хавсралтаар тус тус;

2.4.4.компанийн танилцуулга болон дүрэм;

2.4.5.даатгалын байгууллагад аудит хийх дотоод стандарт;

2.4.6.Хорооноос олгосон аудиторуудын үнэмлэхийн хуулбар;

2.4.7.даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх бүхий аудиторууд нь ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй, эсхүл зөрчилгүйд тооцогдох хугацаа нь дууссан эсэх талаар Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институтээс гаргасан тодорхойлолт.

2.5.Даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх олгох эсэхийг аудитын байгууллагаас эрх хүссэн өргөдөл, холбогдох баримт бичгийг бүрэн гүйцэд бүрдүүлж Хороонд ирүүлсэн өдрөөс эхлэн 30 хоногийн дотор хянаж шийдвэрлэнэ.

2.6.Хороо аудитын байгууллагыг шаардлага хангасан гэж үзвэл даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийн гэрчилгээ олгоно. Гэрчилгээний загварыг энэхүү журмын дөрөвдүгээр хавсралтын дагуу хэвлэнэ.

2.7.Хороо эрх олгохоос татгалзсан тохиолдолд энэ тухай үндэслэл бүхий мэдэгдлийг хүсэлт гаргасан аудитын байгууллагад албан бичгээр хүргүүлнэ.

2.8.Эрх авсан аудитын байгууллага дараах зөрчил дутагдал гаргасан тохиолдолд нэг жилийн хугацаагаар эрхийг түдгэлзүүлнэ:

2.8.1.даатгалын байгууллагын санхүүгийн тайланг санаатай буруу баталгаажуулсан, аудитын үйл ажиллагааны зарчмыг зөрчсөн, үйлчлүүлэгчийн болон нийтийн ашиг сонирхолд хохирол учруулсан, түүнтэй адилтгах нөхцөл байдал үүсгэсэн;

2.8.2.Хорооноос өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлээгүй;

2.8.3.даатгалын зах зээлийн нэр хүнд, тогтвортой байдалд хохирол учруулахуйц ёс зүйн болон үйл ажиллагааны ноцтой алдаа гаргасан;

2.8.4.Хороо ашиг сонирхлын зөрчил бүхий нөхцөл байдал бий болсон гэж үзсэн;

2.8.5.энэ журмын 4.1, 4.2-т заасныг хангаагүй;

2.8.6.холбогдох хууль тогтоомжийг зөрчсөн нь тогтоогдсон.

2.9.Хороо аудитын байгууллага гаргасан зөрчлөө түдгэлзүүлсэн хугацаанд бүрэн арилгасан нөхцөлд даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийг сэргээнэ.

2.10.Хороо дор дурдсан үндэслэлээр аудитын байгууллагын даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийг хүчингүй болгоно:

2.10.1.аудитын байгууллага өөрөө хүсэлт гаргасан;

2.10.2.эрхийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд Хорооноос тавьсан шаардлага, өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлээгүй;

2.10.3.даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийг хуурамч баримт бичиг бүрдүүлэн авсан нь тогтоогдсон;

2.10.4.холбогдох хууль тогтоомж болон энэ журмыг удаа дараа болон ноцтой зөрчсөн;

2.10.5.даатгалын байгууллагын нууцтай холбогдсон мэдээллийг бусдад задруулсан, дамжуулсан нь тогтоогдсон;

2.10.6.хуурамч дүгнэлт гаргасан;

2.10.7.Хорооноос даатгалын байгууллагад аудит хийх үнэмлэх авсан аудиторын тоо энэ журамд заасан хэмжээнд хүрэхээ больсон;

2.10.8.санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон.

2.11.Хорооны тусгай зөвшөөрөл, эрхийн нэгдсэн бүртгэл хариуцсан ажилтан даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх олгосон болон эрхийг нь түдгэлзүүлсэн, сэргээсэн хүчингүй болгосон талаарх дэлгэрэнгүй бүртгэлийг хөтөлж Ажлын албанд тухай бүр мэдэгдэж байна.

2.12.Даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхийг түдгэлзүүлсэн, хүчингүй болгосон тухай Хорооны шийдвэрийг Ажлын алба ажлын 10 өдөрт багтаан даатгалын байгууллагуудад албан бичгээр, олон нийтэд цахим сүлжээгээр мэдээлнэ.

2.13.Журмын 2.10.2-2.10.6-д заасан үндэслэлээр эрх нь хүчингүй болсон аудитын компани 2 жилийн хугацаанд Хороонд дахин хандах эрхгүй.

Гурав.Хороо аудитын байгууллагыг томилох

3.1.Даатгалын байгууллага нь даатгалын байгууллагад аудит хийх эрхгүй аудитын байгууллагаар аудит хийлгэсэн тохиолдолд Хороо даатгалын байгууллагын оролцоогүйгээр эрх бүхий аудитын байгууллагыг сонгон томилж, санхүүгийн тайланд дахин аудит хийлгэнэ.

3.2.Хороо аудитын байгууллагыг энэхүү журмын 3.1-т заасны дагуу томилохдоо тухайн тайлангийн жилд хамгийн олон даатгалын байгууллагад аудит хийсэн аудитын байгууллагыг эхний ээлжид сонгох зарчмыг баримтална.

3.3.Тухайн сонгогдсон аудитын байгууллага уг ажлыг гүйцэтгэх боломжгүй тухайгаа мэдэгдсэн тохиолдолд Хороо дараагийн эрх бүхий аудитын байгууллагыг сонгоно.

3.4.Хорооноос даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх аваагүй аудитын байгууллагаас аливаа даатгалын байгууллагын үйл ажиллагааны талаар гаргасан тайлан, дүгнэлт нь хүчин төгөлдөр бус байна.

3.5.Энэ журмын 3.1-т заасны дагуу Хорооноос сонгож томилсон аудитын байгууллагын ажил, үйлчилгээтэй холбогдох бүхий л зардлыг тухайн даатгалын байгууллага бүрэн хариуцна.

Дөрөв.Даатгалын байгууллагад аудит хийхэд тавигдах шаардлага

4.1.Аудитын байгууллага нь даатгалын байгууллагад аудит хийхдээ дараах нөхцөлүүдийг бий болгосон байна:

4.1.1.даатгалын аудитын ажлын багт үнэмлэхтэй аудиторуд ажилласан байх;

4.1.2.даатгалын байгууллагад аудит хийхэд аливаа ашиг сонирхлын зөрчилгүй байх.

4.2.Аудитор нь Аудитын тухай хуулийн 9, Даатгалын тухай хуулийн 36, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлд зааснаас гадна даатгалын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн дор дурдсан зүйлсийг шалган дүгнэлт өгсөн байна.

4.2.1.даатгалын байгууллагын санхүүгийн тайлангийн нэмэлт мэдээллийн үнэн зөвийг холбогдох орлого, зарлага, мөнгөн гүйлгээ, бусад шаардлагатай санхүүгийн баримт, бичгийг үндэслэн шалгаж баталгаажуулах;

4.2.2.Даатгалын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, заавар, журмын дагуу нягтлан бодох бүртгэлийг олон улсын стандартад нийцүүлэн хөтлөх, олон улсын стандартыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэхэд нь даатгагчид туслалцаа үзүүлэх, зөвлөгөө өгөх, стандартын хэрэгжилтийг шалгах;

4.2.3.давхар даатгалын үйл ажиллагаа нь Хорооноос баталсан холбогдох шаардлагын дагуу явагдаж буй эсэх, даатгагчийн давхар даатгалын гэрээ, тайлан, давхар даатгалын нөхөн олговрын төлөгдсөн байдал, хураамж, давхар даатгагч компанийн санхүүгийн болон төлбөрийн чадварын байдалд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

4.2.4.мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль тогтоомжийг хэрхэн биелүүлж буй эсэхэд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

4.2.5.даатгалын нөхөн олговор олголт болон баримт бүрдүүлэлтийн байдалд үнэлгээ өгөх;

4.2.6.даатгагчийн төлбөрийн чадвар, хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн чадавхад үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

4.2.7.даатгагчийн эд хөрөнгийн чанар, хөрөнгө оруулалт, хөрөнгө санхүүгийн эх үүсвэр, компанийн хувьцаа, ногдол ашиг хуваарилалт, зээл олголтын байдлыг хянаж, үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

4.2.8.даатгалын нөөц сангийн бүрдүүлэлт, хуваарилалт нь зохих журмын дагуу явагдаж байгаа эсэхэд үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

4.2.9.даатгалын нөөц сангуудын байршлыг шалгаж баталгаажуулах;

4.2.10.даатгагчийн гэрээгээр хүлээсэн эрх үүрэг, хариуцлага болон төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцааг тогтоож, дүгнэлт гаргах.

4.3.Аудитор нь Даатгалын байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд Даатгалын тухай хуулийн 36, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлд заасан нөхцөл байдал бий болсон тухай болон хязгаарлалттай дүгнэлт өгсөн эсхүл дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан тохиолдолд Хороонд нэн даруй мэдэгдэнэ.

Тав.Хяналт, хариуцлага

5.1.Хороо энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах бөгөөд зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

**ДААТГАЛЫН БАЙГУУЛЛАГАД АУДИТ ХИЙХ АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ
ХҮССЭН ӨРГӨДӨЛ**

Огноо:

Хаана: Санхүүгийн зохицуулах хороо,
Засгийн газрын IV байр Бага тойруу-6,
Улаанбаатар-46,
Монгол Улс

Хэнээс:

(өргөдөл гаргагч хуулийн этгээдийн хаяг, байршил, утас, факс, электрон шуудангийн хаягийг
бүрэн дэс дарааллаар нь бичнэ үү.

(хуулийн этгээдийн нэр)

Аудитын байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаа болон нэмэлт үйл ажиллагааны талаар бичих:

- 1/.....
- 2/.....
- 3/.....
- 4/.....
- 5/.....

(байгууллагын үйл ажиллагааны төрөл)

Аудитын байгууллагын үүсгэн байгуулагч иргэд, хуулийн этгээд нь дараах мэдээллийг үнэн
зөв бичнэ үү. Үүнд:

№	Овог, нэр (Хуулийн этгээдийн нэр)	Регистрийн дугаар	Иргэний үнэмлэхийн дугаар (Хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар)	Хаяг	Хувь нийлүүлэх хөрөнгийн хэмжээ (мянган төгрөгөөр)

Аудитын байгууллагын үүсгэн байгуулагч (үүсгэн байгуулагчид) нь өөрийн хууль ёсны өмчлөлд байгаа мөнгөн хөрөнгөөр хувь нийлүүлсэн болно.

Аудитын байгууллагын захирал, аудиторууд нь Аудитын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан шаардлагыг хангасан дараах хүмүүс ажиллаж байгаа болно. Үүнд:

№	Овог, нэр	Одоогийн эрхэлж байгаа ажил	Регистрийн дугаар	Иргэний үнэмлэхийн дугаар	Аудитын байгууллагад эрхлэх албан тушаал

Даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх хүссэн Хороонд бүрдүүлж хүргүүлсэн баримт бичгүүдийг Компанийн тухай хууль, Аудитын тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын багц дүрэм, холбогдох бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн үнэн зөв бүрдүүлсэн болно. Бүрдүүлсэн баримт бичигт ямарваа худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Өргөдөл, баримт бичгүүдийг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэж даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх олгоно уу.

Даатгалын байгууллагад аудит хийх эрх авсан тохиолдолд Аудитын тухай хууль, Даатгалын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлж ажиллах болно.

ӨРГӨДӨЛ ГАРГАГЧ:

(тамга)

/..... /

(хуулийн этгээдийн нэр)

/...../

(албан тушаал)

/...../

(гарын үсэг)

/...../

(овог, нэр)

АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГА, ТҮҮНИЙ УДИРДЛАГЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

А. Аудитын байгууллагад ямар албан тушаал эрхэлдэг талаар тэмдэглэнэ:

- Байгууллагын дарга ☐
- Орлогч дарга ☐
- Бусад ☐

(Албан тушаалыг тодорхой бичих)

Б. Аудитын байгууллага, түүний удирдлага нь дараах мэдээллийг үнэн зөв бичиж ирүүлнэ үү:

1. Аудитын байгууллага:

- Оноосон нэр:
- Байгуулагдсан он, сар, өдөр:
- Үйл ажиллагаа эрхлэх хугацаа:
- Байршил буюу хаяг:
- Улсын бүртгэлийн дугаар:
- Регистрийн дугаар:
- Аудитын байгууллагын удирдлагын овог, нэр:
- Аудитын байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдсон танилцуулга:

(эрхэлж ирсэн үйл ажиллагаа тус бүрийг эрхэлсэн хугацаагаар нь, хараат буюу охин компанитай эсхүл нэгжтэй эсэх, тэдгээрийн болон тухайн байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүүгийн ур дун, байршил, өмчлөлийн байдал, бусад байгууллагад хувь нийлүүлсэн хөрөнгө зэргийг хамруулан бичнэ)

2. Удирдлага:

- Овог, нэр:
- Эрхэлж буй албан тушаал:
- Иргэний харьяалал:
- Иргэний үнэмлэхийн дугаар:
- Регистрийн дугаар:
- Нийгмийн гарал:
- Гэр бүлийн байдал:

Зураг

- Гэрийн хаяг:
- Утасны дугаар:
- Боловсролын талаар (Ерөнхий боловсролын сургуулийг оролцуулан бичнэ)

№	Төгссөн сургууль	Эзэмшсэн мэргэжил	Элссэн он	Төгссөн он	Диплом, гэрчилгээний дугаар

- Ажлын туршлагын талаар:

№	Хаана ажиллаж байсан	Албан тушаал	Ажилд орсон он, сар, өдөр	Ажлаас гарсан он, сар, өдөр	Шалтгаан

“_____ - Аудит” ХХК нь аудитын байгууллагын хуулиар зөвшөөрөгдсөн үйл ажиллагаа явуулах бөгөөд холбогдох материалуудыг үнэн зөв, хууль тогтоомжийн дагуу бүрдүүлэн танайд хүргүүлсэн болохоо нотлохын зэрэгцээ үүнээс үүсэх аливаа эрсдэлийг хууль тогтоомжийн дагуу бүрэн хариуцахаа илэрхийлж байна.

/..... /

(хуулийн этгээдийн нэр)

/...../

(албан тушаал)

/...../

(гарын үсэг)

/...../

(овог, нэр)

АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН АУДИТОРЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

А. Аудитын байгууллагад ямар албан тушаал эрхэлдэг талаар тэмдэглэнэ:

- Үндсэн аудитор ☐
- Бусад ☐

(Тодорхой бичих)

Б. Аудитын байгууллагын аудитор нь дараах мэдээллийг үнэн зов бичиж ирүүлнэ үү:

1. Аудитор:

- Овог, нэр:
- Иргэний харьяалал:
- Иргэний үнэмлэхийн дугаар:
- Регистрийн дугаар:
- Нийгмийн гарал:
- Гэр бүлийн байдал:
- Гэрийн хаяг:
- Утасны дугаар:
- Төрөл төрөгсөд болон ам бүлийн тоо:
- Товч намтар түүх:

Зураг

(Урьд өмнө эрхэлж байсан ажил, төрлийн байдал, аль нэг хуулийн этгээдийг төлөөлдөг эсэх, түүний үйл ажиллагаа, байршил, даатгалын байгууллагатай харьцаж байсан түүх, даатгалын байгууллагын хувь нийлүүлэгч эсэх, Аудитын болон бусад холбогдох хууль тогтоомж зөрчиж хариуцлага хүлээж байсан эсэх, одоо хууль хяналтын байгууллагад хэрэг үүсгэгдсэн эсэх зэрэг тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхэд аливаа сонирхлын зөрчил бүхий нөхцөл байдал байгаа эсэхийг тодорхой гаргацтай, үнэн зөв бичнэ):

- Боловсролын талаар (Ерөнхий боловсролын сургуулийг оролцуулан бичнэ):

№	Хаана ямар сургууль	Элссэн он сар	Төгссөн он сар	Эзэмшсэн мэргэжил	Диплом № Гэрчилгээ №

- Ажил, мэргэшлийн туршлагын талаар:

№	Хаана ажиллаж байсан (албан газар тухайн үеийн нэрээр бичнэ)	Албан тушаалд ажилласан	Ажилд орсон он, сар, өдөр	Ажлаас гарсан он, сар, өдөр	Шалтгаан

ӨРГӨДӨЛ ГАРГАГЧ

/...../

(гарын усэг)

/...../

(овог, нэр)

Огноо

“Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн
аудитор тавигдах нөхцөл, шаардлага”-ын
4 дүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛС
САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

ДААТГАЛЫН БАЙГУУЛЛАГАД АУДИТ
ХИЙХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар. . .

... оны ... сарын ... өдөр
Улаанбаатар хот

Монгол улсын Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, болон бусад хууль тогтоомж, Хорооноос баталсан “Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн аудитор тавигдах нөхцөл, шаардлага”-д заасан шаардлагыг хангасан тул Санхүүгийн зохицуулах хорооны _____ оны _____ сарын _____ өдрийн _____ дугаар тогтоолыг үндэслэн _____ хот,

_____ аймаг дахь, _____ регистрийн дугаартай, улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаартай _____ - д энэхүү эрхийн гэрчилгээг олгов.

ДАРГА

(Гарын үсэг)

(Нэр)

Тамга

(Энэхүү гэрчилгээ нь хавсралтын хамт хүчинтэй болно.)

МОНГОЛ УЛС
САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО

_____ТООТ

ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ

ХАВСРАЛТ

(Даатгалын байгууллагад аудит хийх аудитын
байгууллагын тэмдэглэлүүд)

Тэмдэг

(Энэхүү хавсралт нь эрхийн гэрчилгээний хамт хүчинтэй болно.)

НЭГ. Хуулийн этгээдийн оноосон нэр:

ХОЁР. Хуулийн этгээдийн хаяг, хаягийн өөрчлөлтийн тэмдэглэл:

Д/д	Хаяг	Утас, факс, и-мэйл хаяг	Тэмдэглэл хийсэн огноо,тэмдэг

ДӨРӨВ. Бусад өөрчлөлтийн тэмдэглэл:

№	Өөрчлөлтийн тэмдэглэл	Өөрчлөлтийг бүртгэсэн огноо, тэмдэг, гарын үсэг

**АКТУАРЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЭРХ ОЛГОХ,
АКТУАРЫН СТАНДАРТ, ҮНЭЛГЭЭ БОЛОН АКТУАРЧИЙН
ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ ХИЙХ, ТАЙЛАН ГАРГАХ ЖУРАМ**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгалын актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх (цаашид “актуарчийн эрх” гэх) олгох актуарын стандарт, үнэлгээ болон актуарчийн хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Энэхүү журмыг хэрэгжүүлэхэд Даатгалын тухай хууль болон Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос баталсан даатгалын багц дүрмийг мөрдлөг болгоно.

Хоёр.Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох

2.1.Хороо нь Даатгалын тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.1 дэх заалтын дагуу дараах шаардлагыг хангасан Монгол Улсын болон гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн (цаашид “этгээд” гэх)-ийг сонгон шалгаруулж актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг олгоно:

2.1.1.Эдийн засагч, статистикч, санхүүч, математикч, эдийн засгийн математик загварчлал зэрэг мэргэжлээр их дээд сургуулийн хөтөлбөрийг хангасан;

2.1.2.Олон улсын актуарчдын холбоо, түүний жинхэнэ гишүүн болон мэргэжлийн сургалтын байгууллагаас гадаад болон Монгол Улсад зохион байгуулсан актуарчийн мэргэжлийн дараах шалгалттай дүйцэхүйц шалгалтыг өгч тэнцсэн:

2.1.2.1.Урт хугацааны даатгалын актуарч (Санхүүгийн математик (Financial mathematics), Магадлалын онол болон математикийн статистик (Probability and mathematical statistics), Санамсаргүй тохиолдлын актуар математик (Contingencies));

2.1.2.2.Ердийн даатгалын актуарч (Санхүүгийн математик (Financial mathematics), Магадлалын болон математикийн статистик (Probability and mathematical statistics), Статистик загварчлал (Statistical models)).

2.2.Монгол Улсын даатгалын тухай хууль тогтоомжийн талаар Хорооноос зохион байгуулсан шалгалтад тэнцсэн олон улсын актуарчийн эрхтэй этгээдэд актуарчийн эрхийг олгоно.

2.3.Актуарчийн эрхийг нь энэхүү журмын 2.12.4-т заасан үндэслэлээр хүчингүй болгосноос хойш 6 сар, бусад үндэслэлээр хүчингүй болгосноос хойш 1 жилийн хугацаа өнгөрсний дараагаар актуарчийн эрх шинээр авахыг хүсч өргөдлөө ирүүлсэн этгээдэд Хороо актуарчийн эрхийг сэргээж болно.

2.4.Хороо актуарчийн эрхийг Даатгалын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасан даатгалын ангиллын дагуу олгоно:

2.4.1. Урт хугацааны даатгалын;

2.4.2. Ердийн даатгалын.

2.5.Актуарчийн эрх авахыг хүссэн этгээд өргөдлөө Хороонд энэхүү журмын 2.1-д заасан шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийн нотариатаар баталгаажсан хуулбарын хамт ирүүлнэ.

2.6.Хороо актуарчийн эрх авахыг хүссэн этгээдийн талаарх мэдээллийг холбогдох байгууллагаас тодруулж, лавлагаа авч болно.

2.7.Актуарчийн эрх авсан этгээд 2 жилд нэгээс доошгүй удаа актуарчийн мэргэжлийн түвшин дээшлүүлэх сургалтад хамрагдана.

2.8.Хороо актуарчийн эрхийг дараах үндэслэлээр түдгэлзүүлнэ:

2.8.1.Актуарчийн эрх авахдаа хуурамч бичиг баримт бүрдүүлсэн болох нь тогтоогдсон;

2.8.2.Актуарч нь актуарын хяналт шалгалтын тайлан, дүгнэлт боловсруулахдаа зах зээлийн болон даатгагчийн үнэн зөв мэдээлэл, тоо баримтад тулгуурлаагүй, тоон мэдээллийн өгөгдөхүүнийг өөрчилж мэргэжлийн ёс зүйн алдаа гаргасан болох нь тогтоогдсон;

2.8.3.Актуарын тайлан нь хангалттай мэдээлэл, дүгнэлт агуулаагүй, актуарын хяналт шалгалтын тайлангийн стандарт загварт нийцээгүй, ашигласан мэдээллийн эх үүсвэрийг үнэн зөв заагаагүй, актуарын стандарт, үнэлгээг бүрэн хэрэгжүүлээгүй, актуарчийн үүргээ хангалтгүй биелүүлж гаргасан алдаа, зөрчлийг арилгах талаар Хорооны улсын байцаагчаас тухайн актуарчид өгсөн үүрэг, даалгавар, албан шаардлагыг 2-3 удаа биелүүлээгүй;

2.8.4.Даатгалын компанийн актуарч нь эрх авснаас хойш мэргэжлээрээ тасралтгүй 9 сарын хугацаанд ажиллаагүй.

2.9.Актуарчийн эрхийг дараах хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

2.9.1.Хорооноос тогтоосон 6 сар хүртэл хугацаагаар;

2.9.2.Хорооноос өгсөн хугацаатай үүрэг, даалгавар, албан шаардлагыг биелүүлэх хүртэл.

2.10.Хороо актуарчийн эрхийг дараах үндэслэлээр хүчингүй болгоно:

2.10.1.Актуарчийн эрх авсан этгээд өөрөө хүсэлтээ гаргасан;

2.10.2.Актуарчийн үйл ажиллагаагаа хангалтгүй хэрэгжүүлж, Даатгалын тухай хууль, даатгалын багц дүрэм болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг ноцтойгоор зөрчсөн;

2.10.3.Актуарчийн эрхийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд алдаа, зөрчлийг арилгах талаар Хорооноос өгсөн үүрэг, даалгавар, албан шаардлагыг биелүүлээгүй;

2.10.4.Энэхүү журмын 2.8.4-т заасан үндэслэлээр актуарчийн эрхийг нь түдгэлзүүлснээс хойш 6 сарын хугацаанд уг этгээд дотоодын аль нэг даатгалын компани эсхүл төрийн байгууллагад актуарчийн албан тушаалд томилогдоогүй.

2.11.Актуарчийн эрхийг нь түдгэлзүүлсэн хугацаанд Хорооноос өгсөн үүрэг, даалгавар, албан шаардлагыг бүрэн биелүүлж, гаргасан алдаа, зөрчлийг арилгасан талаар бичгээр тайлагнаж, актуарчийн эрхээ сэргээлгэх хүсэлтээ ирүүлсэн этгээдийн актуарчийн эрхийг Хороо хянаж, сэргээж болно.

Гурав.Актуарын үйл ажиллагааны стандарт, үнэлгээ

3.1.Актуарчийн эрх авсан этгээд нь актуарын дараах стандарт, үнэлгээг гүйцэтгэнэ:

3.1.1.Хороонд бүртгүүлсэн даатгалын бүтээгдэхүүн бүрээр зах зээлийн үнэлгээний өөрчлөлт, эрсдэлийн тооцоололд үндэслэн даатгалын хураамжийн хувь хэмжээг шинэчлэн тооцоолох;

3.1.2.Зах зээлд нийлүүлэх даатгалын шинэ бүтээгдэхүүний хураамжийн хувь хэмжээг тооцоолох;

3.1.3.Даатгагчийн даатгалын нөөц сан, төлбөрийн чадварын үзүүлэлтийг улирал бүрээр тооцож, үр дүнг зохих хугацаанд нь Хороонд ирүүлж хянуулах;

3.1.4.Санхүүгийн жилд тухай бүр даатгалын гэрээгээр хүлээсэн үүргийн дагуу үүссэн даатгагчийн хариуцлага, нөхөн төлбөрийн хэмжээг тооцоолох;

3.1.5.Даатгалын нөөц сан байгуулахтай холбоотой даатгагчийн хүлээсэн үүрэгт тухайн оны явцад гарсан өөрчлөлт болон холбогдох санхүүгийн үзүүлэлтийг тооцоолж үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

3.1.6.Төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлтэд үндэслэн даатгагчийн санхүүгийн тогтвортой байдалд дүгнэлт өгөх, учирч болзошгүй эрсдэлийг үнэлэх, эдийн засаг, математикийн тооцоо, судалгаанд суурилсан дүн шинжилгээ хийх;

3.1.7.Даатгалын эрсдэлийг үнэлж, даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг тооцоолсны үндсэн дээр давхар даатгагчид даатгуулах шаардлагатай эрсдэлийн хэмжээг тооцох;

3.1.8.Даатгагчийн хөрөнгө оруулалтын бодлогыг тодорхойлоход шаардлагатай актуарчийн үнэлгээ, зөвлөмж боловсруулах (урт хугацааны даатгалын актуарчид хамаарна);

3.1.9.Даатгалын хураамж, нөөц сангийн тооцоололтой холбоотой статистик мэдээлэл бүрдүүлэх, мэдээллийн баазын баяжуулалтын үнэн зөв байдалд хяналт тавих.

Дөрөв.Актуарын хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргах

4.1.Даатгагч нь энэхүү журмын 3.1.4-3.1.9-д заасан актуарын стандарт, үнэлгээ болон хяналт шалгалтыг Даатгалын тухай хуулийн 42.4 дэх хэсэгт заасны дагуу томилсон актуарчаар гүйцэтгүүлнэ.

4.2.Энэхүү журмын 4.1-д заасан актуарч нь актуарын хяналт шалгалтын тайланг тус журмын хавсралтаар батлагдсан “Актуарын тайлангийн стандарт загвар”-ын дагуу боловсруулна.

4.3.Даатгалын тухай хуулийн дагуу томилогдсон актуарч нь энэхүү журмын 4.1-д заасан актуарын хяналт шалгалтыг даатгагчийн жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан гарснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор гүйцэтгэж, үр дүнг компанийн удирдлагад танилцуулах бөгөөд актуарын хяналт шалгалтын тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 5-ны өдрийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

4.4.Хороо нь актуарчаас ирүүлсэн даатгагчийн актуарын хяналт шалгалтын тайлантай танилцаж, хариу өгөх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд актуарчийн дүгнэлт, тооцооллын талаар тайлбар, тодруулга авна.

Тав.Бусад

5.1.Актуарчийн эрх авсан этгээд актуарчаар томилогдох, чөлөөлөгдөх, шилжин ажиллах болсон тохиолдол бүрт энэ тухай холбогдох эрх бүхий албан тушаалтны гаргасан шийдвэрийг ажлын 5 хоногийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

5.2.Актуарч нь ажлаасаа чөлөөлөгдөж гадаад болон Монгол Улсад 1 сараас дээш хугацаагаар мэдлэг, мэргэшлээ дээшлүүлэх сургалтанд хамрагдах болсон тохиолдолд энэ тухай Хороонд бичгээр мэдэгдэнэ. Хороо актуарчийн эрхийг сургалтын хугацаанд хүчинтэйд тооцно.

5.3.Актуарчийн эрх авсан этгээд нь актуарын стандарт, үнэлгээ болон хяналт шалгалтыг гүйцэтгэх явцад ашиг сонирхлын зөрчил үүсэж болзошгүй нөхцөл бий болсон тохиолдолд энэ тухай Хороонд даруй мэдэгдэх үүрэгтэй. Энэ тохиолдолд Хороо тухайн актуарчийн оронд актуарын хяналт шалгалтыг өөрийн томилсон актуарчаар гүйцэтгүүлнэ.

Зургаа.Хүлээлгэх хариуцлага

6.1.Хороо энэ журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд зөрчил гаргасан этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

6.2.Актуарч нь тухайн даатгалын компанид актуарчаар ажиллахгүй болсон тохиолдолд энэ тухайгаа ажлын 5 өдрийн дотор Хороонд мэдэгдэнэ.

“Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх олгох, актуарын стандарт, үнэлгээ болон актуарчийн хяналт шалгалт хийх, тайлан гаргах журам”-ын хавсралт

АКТУАРЫН ТАЙЛАНГИЙН СТАНДАРТ ЗАГВАР

1.Актуарч нь даатгагчийн актуарын хяналт шалгалтын тайланг энэхүү стандарт загварын дагуу боловсруулж, үр дүнг даатгалын компанийн удирдлагад танилцуулах бөгөөд актуарын тайланг Хороонд ирүүлнэ.

2.Актуарын тайлан нь дараах агуулгатай байна.

Дугаар	Сэдвийн нэр
1	Тайлангийн зорилго, хамрах хүрээ
2	Тайлангийн агуулга
2.1	Хамралтын хугацаа
2.2	Актуарын тооцоололд нөлөөлсөн хууль эрх зүйн шаардлага
2.3	Актуарын тооцоололд нөлөөлсөн компанийн дотоод хүчин зүйл
3	Таамаглалууд
3.1	Актуарын таамаглал
3.2	- Санхүүгийн таамаглал - Инфляци - Хүүгийн өөрчлөлт - Хөрөнгийн өөрчлөлт - Хүн ам, тээврийн хэрэгслийн болон нөлөө үзүүлэх бусад хүчин зүйлийн тоон үзүүлэлтийн таамаглал
4	Аргачлал болон үр дүн
4.1	Тооцооллын зорилго
4.2	Тооцоололд ашигласан аргачлал
4.3	Өмнөх тайлангаар өгсөн актуарчийн зөвлөмжийн биелэлт
4.4	Нөөц сангийн тооцооллын үр дүн
4.5	Үр дүн болон тооцооллын загварын баталгаажуулалт, тест
5	Эрсдэлийн үнэлгээ
5.1	Төсөөллийн мэдрэмтгий байдлын тест (Sensitivity test to assumptions)
5.2	Зах зээлийн өөрчлөлтийн мэдрэмтгий байдлын тест (Sensitivity test to market changes)
5.3	Холбогдох бусад эрсдэлүүд
5.4	Эрсдэлийн удирдлага
6	Холбогдох зүйлс
6.1	Зөвлөмж
6.2	Дүгнэлт

7	Тайлангийн найдвартай болон хязгаарлагдмал байдал
7.1	• Найдвартай байдал
7.2	• Хязгаарлагдмал байдал
8	Хавсралтууд

(Урт хугацааны даатгагчийн хувьд компанийн өөрийн үйл ажиллагаа болон даатгалын бүтээгдэхүүний онцлогт тохирсон холбогдох мэдээллийг тайлагнана.)

3.Актуарын тайлангийн загварт орсон нэр томъёог дараах утгаар ойлгоно:

3.1.Зорилго гэдэгт тухайн актуарын тайлангийн зорилгыг тодорхойлж, тайлангийн захиалагч, хяналт шалгалтыг гүйцэтгэж тайланг боловсруулсан актуарчдын нэр, туршлага зэрэг мэдээллийг оруулна;

3.2.Хамрах хүрээ гэдэгт актуарын тайланг хэрэглэх хүрээг дурдана;

3.3.Актуарын тооцоололд нөлөөлсөн хууль эрх зүйн шаардлага гэдэгт актуарын тайлангийн стандарт загвар болон даатгалын багц дүрэмд харшлаагүй заавар, зөвлөмжийг дагаж мөрдсөн тухай бичнэ;

3.4.Тооцоололд ашигласан тоон мэдээлэл гэдэгт актуарчийн авч ашигласан өгөгдөхүүнд итгэж болох байдал, хамрах хугацаа, мэдээллийн бодит эх сурвалж, мэдээллийн харьцуулалтын тухай бичнэ;

3.5.Таамаглал гэдэгт актуарын тооцооллын таамаглал болон тооцооллын үр дүнд нөлөөлөх, загварчлалд ашигласан хүчин зүйлсийн үнэлгээ, өөрчлөлтийн талаарх таамаглалыг ойлгоно;

3.6.Тооцоололд ашигласан аргачлал гэдэгт гинжин шатны арга (Chain ladder method), Борнхуеттер-Фергюсоны арга (Bornhuetter-Ferguson method) болон актуар тооцооллын бусад аддитив аргаас тодорхой 2-3 аргыг сонгож тооцоолол хийхийн хамт өмнөх онуудын өгөгдлөөр нөхөн төлбөрийн хөгжлийн гурвалжинг байгуулж дүн шинжилгээ хийхийг ойлгоно;

3.7.Нөөц сангийн тооцооллын үр дүн гэдэгт даатгалын нөөц сангийн улирлын тооцоолол болон актуарын хяналт шалгалтаар даатгагчийн даатгалын нөөц сангийн тооцоололд өгөх үнэлэлт бие даасан хараат бус шинжтэй байхыг ойлгоно;

3.8.Үр дүн болон тооцооллын загварын баталгаажуулалт, тест гэдэгт өмнө нь ашигласан тооцооллын загварын болон бодит нөхцөл байдлын тоон үзүүлэлтийг харьцуулсан шинжилгээ хийх, шаардлагатай тохиолдолд загвар болон аргачлал дээр тохируулга оруулахыг ойлгоно;

3.9.Эрсдэлийн үнэлгээ гэдэгт тухайн тооцооллын загвар, актуарын төсөөлөл нь зах зээлийн өөрчлөлтөд мэдрэмтгий байгаа байдал, холбогдох бусад эрсдэл, тэдгээрийг удирдах арга замын талаарх зөвлөмжийг ойлгоно;

3.10.Зөвлөмж гэдэгт хяналт шалгалтаар цаашид анхаарах, авч хэрэгжүүлбэл зохих арга хэмжээнүүдийн талаар актуарчаас өгсөн зөвлөмжийг ойлгоно;

3.11.Тайлангийн найдвартай болон хязгаарлалтын байдал гэдэгт актуарчийн хийсэн дүгнэлт, тооцооллын үр дүнд итгэж болох найдвартай байдлыг баталгаажуулах бөгөөд тухайн тооцооны үр дүнг гаргахад дутагдалтай, хязгаарлагдмал мэдээлэл, нөхцөл болон бусад зүйлсийг тусгахыг ойлгоно;

3.12.Хавсралтууд гэдэгт санхүүгийн тайланд тусгагдаагүй үр дүн, актуарын тооцоололд ашигласан түүхчилсэн мэдээлэл, эдийн засаг, санхүүгийн зах зээлийн талаарх мэдээллийн эх сурвалж, холбогдох бусад мэдээ, мэдээллийг тайлбар, дугаарлалт бүхий цахим файлаар Хороонд ирүүлэхийг ойлгоно.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2024 оны ... дугаар тогтоолоор баталсан
“Даатгалын багц дүрэм”-ийн есдүгээр хавсралт

**ГАДААД УЛСАД САЛБАР, ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ГАЗРАА НЭЭХ, ТҮҮГЭЭР
ДАМЖУУЛАН ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛАХ ДААТГАГЧ, ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН
ОРОЛЦОГЧИД ТАВИГДАХ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь гадаад улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа явуулах даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах нөхцөл, шаардлага, түүнтэй холбоотойгоор үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Гадаад улсад байгуулагдах даатгалын салбар, төлөөлөгчийн газар нь Монгол Улсын Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ны хяналт, зөвшөөрлөөр үйл ажиллагаагаа явуулна.

Хоёр.Гадаад улсад салбар, төлөөлөгчийн газар нээхэд тавигдах шаардлага

2.1.Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь гадаад улсын нутаг дэвсгэрт салбар нээн ажиллуулахад дараах шаардлага тавигдана:

2.1.1.Үйл ажиллагаа явуулах нутаг дэвсгэрийн хязгаарлалтаа тодорхойлсон, хаяг, байршил нь тодорхой, байнгын ажлын байртай байх;

2.1.2.Салбарын удирдлага, ажилтан, гэрээт ажилтнаар ажиллах этгээд нь Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтад заасан “нийтийн албан тушаалтан” биш байх;

2.1.3.Үйл ажиллагааг хэвийн явуулах тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

2.1.4.Нэгж нь компанийн ерөнхий захиргаа болон бусад нэгжүүдтэйгээ мэдээллийн нэгдсэн нэг сүлжээнд холбогдож, мэдээлэл, тайлагнал дамжуулдаг байх;

2.1.5.Тухайн нутаг дэвсгэрт салбар нээн ажиллуулахтай холбогдсон зах зээлийн судалгаатай байх;

2.1.6.Эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрийг тодорхой тусгасан, салбарын дотоод хяналт болон бусад үйл ажиллагааг зохицуулах журамтай байх.

2.2.Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь гадаад улсын нутаг дэвсгэрт төлөөлөгчийн газар нээн ажиллуулахад энэ журмын 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4-д заасан шаардлагыг хангасан байх бөгөөд

даатгагч, даатгалын зуучлагчийн төлөөлөгчийн газар нь даатгалын гэрээ байгуулах, даатгалын гэрээг зуучлан борлуулах, даатгалын хохирол үнэлэгчийн төлөөлөгчийн газар нь даатгалын зүйлийн бодит хохирлын хэмжээг тогтоох үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

2.3. Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь гадаад улсад салбар нээх тохиолдолд энэ журмын 2.1-т заасан, төлөөлөгчийн газар нээх тохиолдолд энэ журмын 2.2-т заасан шаардлагыг хангахаас гадна дараах нэмэлт шаардлага тавигдана:

2.3.1. Даатгагч бол Хорооноос баталсан төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлтийг сүүлийн нэг жилийн хугацаанд хангасан, таваас доошгүй жилийн даатгалын үйл ажиллагааны дадлага, туршлагатай байх ба Хорооноос баталсан “Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох заавар”-ын шаардлагыг хангасан удирдлагатай байх;

2.3.2. Даатгалын мэргэжлийн оролцогч бол гурваас доошгүй жилийн даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагааны дадлага, туршлагатай байх ба Хорооноос баталсан “Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох заавар”-ын шаардлагыг хангасан удирдлагатай байх;

2.3.3. Хороо даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тусгай зөвшөөрлийн үйл ажиллагааны төрөл, журамд заасан эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрээс хамааран шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт нөхцөл, шаардлага тавьж болно.

2.4. Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар, төлөөлөгчийн газартай холбоотой Хорооны шийдвэр болон зохицуулалтын үйлчилгээний хөлс төлсөн баримтыг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний хавсралтад салбар, төлөөлөгчийн газрын талаарх тэмдэглэлийг хийж баталгаажуулах бөгөөд даатгалын байгууллагын нэгжийн гэрчилгээг олгоно.

Гурав. Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчоос гадаад улсад байгуулсан салбар, төлөөлөгчийн газрын талаар Хороонд тайлагнах

3.1. Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь гадаад улсад салбар, төлөөлөгчийн газар ажиллуулах зөвшөөрлийг авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор Хороонд салбар, төлөөлөгчийн газрын албан ёсны хаяг, холбоо барих утас, эрх бүхий этгээдийн талаар албан бичгээр мэдэгдэнэ. Энэ мэдэгдлийг үндэслэн Хороо даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухайн салбар, төлөөлөгчийн газрыг нэгдсэн бүртгэлд авч, энэ тухай даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчид мэдэгдэнэ.

3.2. Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг компанийн жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн хамт Хороонд ирүүлнэ.

Дөрөв. Хорооны үйл ажиллагаа

4.1. Хороо гадаад улсад даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг Монгол Улсын даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар, төлөөлөгчийн газрын бүртгэл хөтөлнө.

4.2.Хороо гадаад улсад байгуулагдсан даатгалын салбар төлөөлөгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавихдаа гадаад улсын даатгалын хяналтын байгууллагатай хамтарч ажиллана.

4.3.Хороо гадаадын хяналтын байгууллагад даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн талаар тодорхой мэдээллийг өгч болно.

4.4.Хороо даатгагчийн төлбөрийн чадварын байдалд байнгын хяналт тавина. Хэрэв төлбөрийн чадвар хангалтгүй, тухайн гадаад улсад явуулж буй бизнесийг удирдаж чадахгүй, хөрөнгийн чадавх хүрэлцээгүй болсон бол гадаадад тухайн бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг зогсоож болно.

4.5.Хороо гадаад улс дахь даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар, төлөөлөгчийн газрын болон төв компанийн тайлан, түүний дотоод хяналтын үйл ажиллагаанд хяналт тавина.

4.6.Хороо даатгалын салбарын санхүүгийн тайлангийн бодитой эсэхэд бие даан шалгалт хийх, эсвэл энэ талаар гадаадын байгууллагатай зөвшилцөх, мөн гадаадын байгууллагад шалгуулах хүсэлтээ тавьж болно.

4.7.Хороо даатгалын салбар, төлөөлөгчид тавигдах шаардлага, авах арга хэмжээ өөрчлөгдсөн бол энэ талаар гадаадын хяналтын байгууллагад мэдээлнэ.

4.8.Хороо хэрэв гадаадын хяналтын байгууллагын хяналт тавих стандарт нь бодитой бус гэж үзвэл гадаадын хяналтын байгууллагатай энэ талаар зөвшилцөнө.

Тав.Бусад

5.1.Хороо энэ журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

**МОНГОЛ УЛСАД САЛБАР, ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ГАЗРАА НЭЭХ, ТҮҮГЭЭР
ДАМЖУУЛАН ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛАХ ГАДААДЫН ДААТГАГЧ, ГАДААДЫН ДААТГАЛЫН
МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИД ТАВИГДАХ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь гадаадын даатгалын компани (цаашид “гадаадын даатгагч” гэх) болон гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч компани (цаашид “гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч” гэх) Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа явуулахад тавигдах шаардлага, түүнтэй холбоотой үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

**Хоёр.Гадаадын даатгагч, гадаадын мэргэжлийн оролцогч салбар, төлөөлөгчийн газраа
нээхэд тавигдах шаардлага**

2.1.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт салбар, төлөөлөгчийн газраа нээхэд дараах шаардлага тавигдана:

2.1.1.Компанийн тухай хуулийн 7.5 дахь хэсэгт заасны дагуу бүртгүүлсэн байх;

2.1.2.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн хувьд олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн зэрэглэл тогтоодог байгууллагаас тогтоосон зэрэглэлтэй байх;

2.1.3.Монгол Улсын аль нэг банкны дансанд даатгалын баталгаа хөрөнгө байршуулсан байх ба энэхүү хөрөнгийн доод хэмжээ нь гадаадын даатгагчийн хувьд 1 тэрбум төгрөг, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн хувьд 500.0 сая төгрөг байх шаардлагыг хангасан байх;

2.1.4.Даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагааг зохицуулсан, хууль тогтоомжид нийцсэн журамтай байх;

2.1.5.Өөрийн харьяалагдах болон Монгол улсаас бусад улс оронд даатгалын салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулж, уг салбар, төлөөлөгчийн газар тухайн нутаг дэвсгэртээ 2-оос доошгүй жил тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан байх;

2.1.6.Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх хүсэлт гаргагч гадаадын даатгагчийн өөрийн хөрөнгө нь 10 тэрбум төгрөгөөс багагүй, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн өөрийн хөрөнгө нь 1 тэрбум төгрөгөөс багагүй байх;

2.1.7.Харьяалагдах орны болон бусад улс орны Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль тогтоомж, түүнтэй холбоотой бусад хууль, журмыг

сүүлийн 2 жилийн хугацаанд зөрчөөгүй, уг зөрчлөөс үүдэн нэгжийн зөвшөөрөл хүчингүй болж, төлбөрийн чадварын болон санхүүгийн хүндрэлд орж байгаагүй;

2.1.8.Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх үйл ажиллагаанд оролцож байгаагүй байх;

2.1.9.Монгол Улсын хууль тогтоомж, Хорооноос баталсан дүрэм, журам, зааврын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулах чадвартай байх;

2.1.10.Даатгалын үйл ажиллагааны 3-аас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөөтэй байх. Гадаадын даатгагчийн хувьд даатгалын зах зээлд нийлүүлэх 1-ээс дээш бүтээгдэхүүнтэй байх;

2.1.11.Салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагааг хэвийн явуулах ажлын байртай байх;

2.1.12.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар нь 4-өөс доошгүй, гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн төлөөлөгчийн газар нь 2-оос доошгүй орон тооны ажилтантай байх;

2.1.13.Энэ журмын 2.1.12-т заасан ажилтнуудын 50-аас доошгүй хувийг Монгол Улсын иргэдээс бүрдүүлсэн байх;

2.1.14.Даатгалын тухай хуулийн 20.10 дахь хэсгийг үндэслэн Хорооноос баталсан зааварт заасан тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан удирдах ажилтантай байх;

2.1.15.Гүйцэтгэх удирдлага нь гадаадын иргэн байх тохиолдолд монгол хэлээр ярьж, бичдэг байх, эсхүл орон тооны орчуулагчтай байх;

2.1.16.Гадаадын даатгагчийн салбар нь ердийн даатгал, урт хугацааны даатгалын алийг эрхлэх, гадаадын даатгалын зуучлагчийн салбар нь давхар даатгал, ердийн даатгал, урт хугацааны даатгалын гэрээний алинд зуучлах талаар чиглэлээ тус тус тодорхойлсон байх;

2.1.17.Хороо гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар, төлөөлөгчийн газрын эрхлэх даатгалын ангилал, төрөл, хэлбэрээс хамааран шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт нөхцөл, шаардлага тавьж болно;

2.1.18.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн салбар нь гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн оноосон нэрийн ард “.....даатгалын салбар” гэсэн нэртэйгээр үйл ажиллагаа явуулна;

2.1.19.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн төлөөлөгчийн газар нь гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн оноосон нэрийн ард “.....даатгалын төлөөлөгчийн газар” гэсэн нэртэйгээр үйл ажиллагаа явуулна.

2.2.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт салбар, төлөөлөгчийн газар нээхэд дор дурдсан баримт бичгийг монгол, англи хэлээр орчуулан Хороонд ирүүлнэ:

2.2.1.Салбар, төлөөлөгчийн газар нээх хүсэлт;

2.2.2.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл, эсхүл түүнтэй адилтгах эрх бүхий удирдлагаас Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай шийдвэр;

2.2.3.Харьяалах улсын эрх бүхий төрийн байгууллагын Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрсөн шийдвэр, эсхүл түүнтэй адилтгах баримт бичиг;

2.2.4.Тухайн салбар, төлөөлөгчийн газрыг нээх гэж буй гадаадын даатгагч болон гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө (дүрмийн сан)-ийн хэмжээ, бүтэц болон үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл бүхий нотлох баримт бичиг;

2.2.5.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн нээн ажиллуулах гэж буй салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагааг зохицуулсан журам;

2.2.6.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч Монгол Улсын аль нэг банкны дансанд энэ журмын 2.2.3-т заасан даатгалын баталгаа хөрөнгө байршуулсныг нотлох баримт бичиг;

2.2.7.Өөрийн харьяалагдах улсаас бусад улс оронд даатгалын салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулж, үйл ажиллагаагаа 2-оос доошгүй жил тогтвортой явуулсныг нотлох баримт бичиг;

2.2.8.Энэ журмын 2.1.6-д заасан шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичиг;

2.2.9.“Даатгалын багц дүрэм”-ийн арван наймдугаар хавсралт “Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт”-ын 4 дүгээр хавсралтад дурдсан зөвлөмжийн дагуу боловсруулсан салбарын үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөө;

2.2.10.“Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 1 дүгээр хавсралт (Г)-д заасан СЗХ04006 маягтын дагуу гаргасан гүйцэтгэх удирдлага болон бусад боловсон хүчний тодорхойлолт;

2.2.11.Салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаанд ашиглах техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн жагсаалт, ажлын байрны үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл түрээсийн гэрээний хуулбар;

2.2.12.Сүүлийн 2 жилийн санхүүгийн тайлангийн хуулбар;

2.2.13.Гадаадын даатгагчийн хувьд даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрээр боловсруулсан журам, даатгалын гэрээ, гэрээний баталгааны загвар (даатгалын гэрээ болон гэрээний баталгаанд Иргэний хуулийн 431 дүгээр зүйл болон даатгалын нөхөн төлбөр олгох нөхцөл, түүнийг шийдвэрлэх хугацааг нэмж тусгасан байх);

2.2.14.Гадаадын даатгагчийн хувьд Даатгалын тухай хуулийн 14.2.5, Хорооноос баталсан даатгалын хэмжээ, даатгалын хураамжийн хэмжээг тооцох аргачлалд заасны дагуу тооцоолол хийсэн хураамжийн хувь хэмжээний тооцоолол, танилцуулга.

2.3.Гадаадын даатгагч, гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь энэ журмын 2.1.3-т заасан даатгалын баталгаа хөрөнгийг Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт буй аль нэг банканд байршуулах, эсхүл Монгол Улсын засгийн газар, Монголбанкны бонд хэлбэрээр байршуулна.

--oo0oo--

**ДААТГАГЧААС ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫХАА ТОДОРХОЙ ХЭСГИЙГ БУСДАД
ШИЛЖҮҮЛЭХ БОЛОН НЭГТГЭХ ҮЕД ГАРГАХ ӨРГӨДЛИЙГ
ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ ЖУРАМ**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмаар Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-оос тусгай зөвшөөрөл авсан даатгалын компани (цаашид “Даатгагч” гэх) даатгалын үйл ажиллагааныхаа тодорхой хэсгийг бусдад шилжүүлэх болон нэгтгэх үед гаргах өргөдлийг хянан шийдвэрлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Хоёр.Өргөдлийг хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагаа

2.1.Даатгагч даатгалын үйл ажиллагаагаа шилжүүлэх болон нэгтгэх тухай хүсэлт гаргахдаа дор дурдсан бичиг баримтыг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.1.1.Дараах мэдээллийг тусгасан өргөдөл:

а/шилжүүлэх болон нэгтгэх болсон үндэслэл;
б/шилжүүлж буй болон нэгтгэж байгаа даатгалын компанийн бүртгэлийн нэр, хаяг;
в/шилжүүлж буй болон нэгтгэж байгаа даатгалын гэрээний тоо, түүний нэр төрөл,
хэлбэр;

г/шилжүүлэг болон нэгтгэлийн тухай дүгнэлт.

2.1.2.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлж байгаа болон нэгтгэн авч байгаа талууд дараах асуудлуудаар хоорондоо тохиролцож байгуулсан гэрээ:

а/шилжүүлж буй болон нэгтгэж байгаа даатгалын үйл ажиллагааны тухай нарийвчилсан мэдээлэл;

б/даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэгч болон нэгтгэн авагч талуудын эрх, үүрэг, даатгуулагчийн өмнө хүлээсэн хариуцлага;

в/даатгалын үйл ажиллагааг нэгтгэн авч байгаа талын хүлээн зөвшөөрсөн нөхцөл шаардлага, тохиролцоо;

г/даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэсний дараа шилжүүлэгч болон нэгтгэн авагч талуудын хооронд үүсэх харилцааны эрх зүйн зохицуулалт, маргааныг шийдвэрлэх арга зам.

2.1.3.Энэхүү журмын 2.1.2-т дурдсан гэрээний хавсралтууд:

а/шилжүүлж буюу нэгтгэж байгаа даатгалын гэрээнүүдтэй холбоотой даатгалын нэхэмжлэл болон нөөц сангуудын үлдэгдлийг тооцсон аргачлал;

б/шилжүүлж буюу нэгтгэж байгаа үйл ажиллагаанд хамаарах даатгуулагчдын эрх ашгийг хамгаалах тухай шилжүүлэгч талын санал;

в/шилжүүлэх болон нэгтгэх үйл ажиллагааны эхлэх, дуусах хугацаа бүхий төлөвлөгөө;

г/шилжүүлж буюу нэгтгэж байгаа даатгалын гэрээнүүдийн жагсаалт, үүнд хамаарах давхар даатгалын гэрээнүүд.

2.1.4.Шилжүүлж байгаа даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой актуарын тайлан;

2.1.5.Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр.

2.2.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэх тухай даатгагчийн хүсэлтийг Хороо зөвшөөрсөн тохиолдол даатгагч ажлын 10 хоногийн дотор дор дурдсан зар мэдээллийг үндэсний өдөр тутмын сонин болон цахим хаягаар дамжуулан олон нийтэд хүргүүлнэ:

2.2.1.даатгалын үйл ажиллагаагаа шилжүүлж байгаа даатгагчийн нэр, хаяг;

2.2.2.даатгалын үйл ажиллагааг нэгтгэн авч байгаа даатгалын компанийн нэр, хаяг;

2.2.3.шилжүүлж байгаа даатгалын гэрээний тоо, даатгалын төрөл ангилал;

2.2.4.даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлж байгаа он, сар, өдөр;

2.2.5.шилжүүлж байгаа даатгалын гэрээнүүдтэй холбогдон гарах нэхэмжлэлийг хүлээн авч барагдуулах арга хэлбэр.

2.3.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэх тухай даатгагчийн хүсэлтийг зөвшөөрсөн Хорооны шийдвэрийг даатгалын үйл ажиллагаагаа шилжүүлж байгаа даатгалын компани хүлээн авсан даруй энэ тухай мэдээллийг шилжүүлэгт хамрагдаж буй даатгуулагчдад ажлын 3 хоногийн дотор хүргүүлнэ.

2.4.Даатгуулагч энэ журмын 2.3-т заасан мэдээллийг хүлээн авсны дараа даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэхийг зөвшөөрөхгүй байгаа бол энэ тухай хариугаа ажлын 5 хоногийн дотор даатгагч компанид мэдэгдэнэ.

2.5.Даатгуулагч даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэх тухай мэдээллийг хүлээж авсан өдрөөс хойш ажлын 15 хоногийн дотор даатгагчтай байгуулсан даатгалын анхны гэрээгээ дуусгавар болгож болно.

2.6.Даатгуулагч даатгалын гэрээгээ дуусгавар болгохыг хүсвэл даатгагч дараах зарчмыг баримтлан даатгуулагчид буцаан олголт хийнэ:

2.6.1.ердийн даатгалын гэрээний хувьд гэрээний дагуу даатгуулагчаас төлсөн даатгалын хураамжийн орлогоос даатгалд хамаарагдсан хугацааны зардлыг тооцон хасаж, үлдэгдлийг даатгуулагчид буцаан олгоно;

2.6.2.урт хугацаат даатгалын гэрээний хувьд даатгуулагчаас төлсөн хураамжийн орлогыг даатгуулагчид буцаан олгоно.

2.7.Даатгалын үйл ажиллагаагаа нэгтгэж байгаа даатгалын компаниуд даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэж болох тухай Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 30 хоногийн дотор дор дурдсан бичиг баримтыг хоорондоо шилжүүлж дуусгана:

2.7.1.энэ журмын 2.1.3-ын “г”-д заасан даатгалын гэрээнүүд;

2.7.2.энэхүү журмын 2.1.3-т дурдсан баримт бичгүүдтэй холбоотой бүх файлууд;

2.7.3.шилжүүлж байгаа болон нэгтгэж буй даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой нөхөн олговор хийвэл зохих нэхэмжлэлийн холбогдох баримт бичиг, файлууд;

2.7.4.шилжүүлж байгаа даатгалын гэрээнүүдтэй холбоотой даатгалын нөөц сангийн үлдэгдэл.

2.8.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлсэн болон нэгтгэж авсан даатгалын компаниуд тухайн үйл ажиллагааг бүрэн дууссан талаар хамтарсан тэмдэглэл үйлдэж Хороонд ирүүлнэ.

Гурав.Бусад зүйл

3.1.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэх тухай даатгагчийн хүсэлтийг зөвшөөрсөн Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс эхлэн тухайн төрлийн даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлж байгаа даатгалын компани энэ төрлийн даатгалын гэрээг дахин шинээр байгуулахгүй.

3.2.Даатгалын үйл ажиллагааг шилжүүлэх болон нэгтгэх үед даатгагчаас даатгуулагчидтай байгуулсан гэрээнүүдэд ямар нэг нэмэлт өөрчлөлт оруулахгүй.

3.3.Энэ журмыг зөрчсөн тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага тооцно.

--oo0oo--

ДААТГАГЧИЙН ДАВХАР ДААТГАЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь даатгагчийн давхар даатгалын төлөвлөгөө, давхар даатгалын төлөвлөгөөний тайлан, тэдгээрт тавигдах шаардлагыг тодорхойлох, биелэлтэд хяналт тавихтай холбоотой үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Давхар даатгалын төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

2.1.Даатгагч нь давхар даатгалын төлөвлөгөөтэй байх ба давхар даатгалын төлөвлөгөө нь давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөө, давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөнөөс бүрдэнэ:

2.1.1.Давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөө нь тухайн даатгагчийн давхар даатгалын бодлогыг тодорхойлох үндсэн баримт бичиг байна. Давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөөг даатгагчийн бизнес төлөвлөгөө, эрсдэлийн удирдлагын стратеги, андерайтингийн бодлоготой уялдуулан боловсруулна;

2.1.2.Давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөө нь даатгагчийн тухайн жилд хэрэгжүүлэх давхар даатгалын бодлогыг тодорхойлох баримт бичиг байна. Давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөг давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөө, даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлттэй уялдуулан жил бүр боловсруулна.

2.2.Даатгагч давхар даатгалын төлөвлөгөөг боловсруулахдаа дараах зарчмыг баримтална:

2.2.1.Давхар даатгалын төлөвлөгөөний зорилго, зорилт, хүрэх үр дүн нь тодорхой, биелэгдэхүйц байх;

2.2.2.Даатгагч нь санхүү, төлбөрийн чадварын байдалдаа тохирсон өөрийн хүлээж болох эрсдэлийн дээд хэмжээг тогтоох ба хэрэв даатгалын тохиолдол болоход гэрээгээр хүлээсэн эрсдэлийн хэмжээ нь өөрийн хүлээж болох эрсдэлийн дээд хэмжээнээс давахаар байвал тухайн даатгалын эрсдэлийн хариуцлагыг давхар даатгагчид заавал даатгуулсан байх;

2.2.3.Даатгагч нь давхар даатгагчид шилжүүлэх даатгалын эрсдэлийн хэмжээг тогтоохдоо давхар даатгагч тус бүрийн гэрээний үүргээ биелүүлэх санхүү, төлбөрийн чадварын байдал болон үйл ажиллагааны туршлагыг харгалзан үзэх;

2.2.4.Даатгагч нь даатгалын эрсдэлээ тараан байршуулах ба тухайн давхар даатгагчийн санхүү, төлбөрийн чадварын байдалд тогтмол хяналт тавих;

2.2.5.Давхар даатгалын гэрээний нөхцөл нь даатгуулагчтай байгуулсан даатгалын гэрээний нөхцөлөөс буурахгүй буюу илүү таатай нөхцөлтэй байх;

2.2.6.Даатгагч нь даатгалын эрсдэлээ тэргүүн ээлжид дотоодын давхар даатгагчид шилжүүлэх талаар санал авч хамтран ажиллах;

2.2.7.Хамтран ажиллах давхар даатгагч, давхар даатгалын зуучлагч нь:

2.2.7.1.Хорооноос тухайн үйл ажиллагааны чиглэлээр тусгай зөвшөөрөл авсан байх;

2.2.7.2.Гадаад улсад байгуулагдаж, харьяалагдах орны зохицуулалтын байгууллагын хяналтад байдаг, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээс гадна давхар даатгагч, давхар даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээдийг, эсхүл түүнийг төлөөлсөн этгээд:

1/“A.M.Best Company”-ийн “А”-аас дээш;

2/“Standard and Poors”, “Filtch Group”-ийн “BBB”-ээс дээш;

3/“Moody’s corporation”-ийн “Baa”-аас дээш;

4/“Rating Agency Expert RA”-ийн “А”-аас дээш.

2.2.7.3.Хэрэв даатгагч нь энэ журмын 2.7.2.1 болон 2.2.7.2-т заасан шаардлагыг аль алийг нь хангахааргүй давхар даатгагч, давхар даатгалын зуучлагчтай хамтран ажиллахаар бол тухайн давхар даатгагч, давхар даатгалын зуучлагчийн дэлгэрэнгүй танилцуулга, сонгох үндэслэл, шаардлагыг давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тусгах талаар Хороонд мэдэгдэнэ.

Гурав.Давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тавигдах шаардлага

3.1.Давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөөнд дараах зүйлсийг тусгасан байх шаардлагатай:

3.1.1.Давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөөний зорилго, зорилт;

3.1.2.Даатгагчийн хүлээж болох эрсдэлийн дээд хэмжээ болон давхар даатгагчид шилжүүлэх эрсдэлийн хэмжээг тодорхойлох нөхцөл:

- улирлын шинжтэй үйл ажиллагаа болон хохирол хамгийн өндөр байх үечлэл;
- эрсдэл төвлөрсөн байдал (Нэг давхар даатгагч болон нэг газарзүйн бүсчлэлд эрсдэлийг төвлөрүүлэхгүй байх);
- шаардлагатай бусад;

3.1.3.Давхар даатгалын үйл ажиллагааг хариуцах нэгжийн болон ажилтнуудын эрх, үүрэг, хариуцлага, хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа болон холбогдох бусад нэгж, эрх бүхий ажилтнуудтай хамтран хэрэгжүүлэх арга хэмжээ;

3.1.4.Давхар даатгалын үйл ажиллагаанаас үүдэн гарч болох эрсдэлүүдийн тооцоолол, удирдах арга хэрэгсэл;

3.1.5.Давхар даатгалын төлөвлөгөө, үйл ажиллагаанд хийх дотоодын хяналтын болон эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаа;

3.1.6.Хамтран ажиллах давхар даатгагч, давхар даатгалын зуучлагчийг сонгох дотоод үнэлгээ, арга аргачлал;

3.1.7.Факультатив(даатгагч нь даатгуулагчийн өмнө хүлээсэн эрсдэлийг хэсэгчлэн, эсхүл бүхэлд нь даатгалын гэрээ тус бүрээр давхар даатгагчтай тохиролцож давхар даатгуулах үйл ажиллагаа) давхар даатгалын гэрээ байгуулахад баримтлах бодлого.

3.2.Давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөнд дараах зүйлсийг тусгасан байх шаардлагатай:

3.2.1.Даатгагчийн хүлээж болох эрсдэлийн дээд хэмжээ болон давхар даатгагчид шилжүүлэх эрсдэлийн хэмжээ (Даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүн тус бүрээр);

3.2.2.Давхар даатгалын үйл ажиллагаанаас үүдэн гарч болох эрсдэлүүдийг тооцсон үр дүн болон эрсдэлүүдийг удирдах арга хэрэгсэл;

- даатгалын гэрээ болон давхар даатгалын гэрээний нөхцөлийн зөрүүний талаарх мэдээлэл, түүнийг удирдах арга хэрэгслийг тодорхойлсон байдал;

- даатгалын нөхөн төлбөр олгох болон давхар даатгалын нөхөн төлбөр олгох үйл ажиллагаа нь цаг хугацааны хувьд хоорондоо тохирохгүй бол шийдвэрлэх арга хэрэгсэл;

- даатгалын нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийг бүтэн жилээр тооцоолсон тооцооллын үр дүн;

- давхар даатгагчийн санхүү, төлбөрийн чадварын байдлын талаарх мэдээлэл, зээлийн эрсдэлийг тооцсон үр дүн;

3.2.3.Давхар даатгалын үйл ажиллагааг хариуцах нэгж болон ажилтны мэдээлэл;

3.2.4.Факультатив давхар даатгалд хамруулах даатгалын хэлбэр, бүтээгдэхүүн, давхар даатгалын хэмжээ;

3.2.5.Хамтран ажиллах давхар даатгагчийг сонгох үндэслэл, тэдгээрт өгсөн үнэлэлт, дүгнэлт, тэдгээрийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл, танилцуулга, хариуцах эрсдэлийн хэмжээ, давхар даатгалын гэрээ байгуулсан байдал;

3.2.6.Давхар даатгалын зуучлагчаар дамжуулан гэрээ байгуулсан тохиолдолд давхар даатгалын зуучлагчийг сонгох үндэслэл, дэлгэрэнгүй мэдээлэл, тэдгээрийн хүлээх үүрэг, хариуцлага.

Дөрөв.Давхар даатгалын төлөвлөгөөний хэрэгжилт, түүний удирдлага зохион байгуулалт

4.1.Даатгагчийн төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх) нь давхар даатгалын төлөвлөгөөг баталж, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, биелэлтэд үнэлэлт, дүгнэлт өгч ажиллана.

4.2.Даатгагч нь давхар даатгалын төлөвлөгөөг боловсруулах, түүний хэрэгжилтийг хангах тусгайлсан нэгж (цаашид “нэгж” гэх)-тэй эсхүл давхар даатгалын үйл ажиллагаа хариуцах ажилтантай байна.

4.3.Даатгагч нь давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөг жил бүр боловсруулах ба давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулах зайлшгүй шаардлага гарсан тохиолдолд өөрчлөлт оруулах үндэслэл тайлбараа гаргаж, өөрчлөлт оруулах саналаа ТУЗ-д танилцуулна.

4.4.Давхар даатгагчийн санхүү, төлбөрийн чадварын байдал болон давхар даатгалын гэрээнд аливаа асуудал үүссэн, үүсэж болзошгүй болохыг тогтоосон тохиолдолд нэн даруй ТУЗ-д мэдэгдэж, холбогдох арга хэмжээг авч ажиллана.

Тав.Давхар даатгалын төлөвлөгөөний тайлагнал, хяналт, хариуцлага

5.1.Даатгагч нь давхар даатгалын стратеги төлөвлөгөөг батлагдсан болон нэмэлт өөрчлөлт орсноос хойш 14 хоногийн дотор, давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөг энэ журмын 5.3-т заасан тайлангийн хамт тухайн жилийн 01 сарын 15-ны өдрийн дотор тус тус Хороонд ирүүлнэ.

5.2.Хороо нь даатгагчийн давхар даатгалын төлөвлөгөөг хянаж, Хороонд ирүүлсэн өдрөөс хойш ажлын 20 хоногийн дотор даатгагчид хариуг хүргүүлнэ.

5.3.Давхар даатгалын төлөвлөгөөний тайланд давхар даатгалын эрсдэлийн хэмжээ, хураамж, нөхөн төлбөр, давхар даатгалын үйл ажиллагааны үр дүн тодорхой тусгахаас гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:

5.3.1.ТУЗ-ийн давхар даатгалын жилийн төлөвлөгөөний биелэлтэд өгсөн үнэлэлт, дүгнэлт;

5.3.2.Даатгагчийн давхар даатгалын үйл ажиллагаанд хийсэн дотоод хяналтын тайлан, дүгнэлт;

5.3.3.Давхар даатгалын үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын талаар хийсэн ажлын тайлан;

5.3.4.Хамтран ажилласан давхар даатгагчид өгсөн үнэлэлт дүгнэлт, давхар даатгалын гэрээний талаар;

5.3.5.Даатгалын нөөц сангийн давхар даатгагчид ногдох хэсгийн тайлан (Даатгалын хэлбэр, даатгалын бүтээгдэхүүн тус бүрээр);

5.3.6.Хороо шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээ тайлан, баримт бичиг.

5.4.Даатгагч энэ журмын 1 болон 2 дугаар хавсралтад заасан мэдээ, тайланг үнэн зөв, бүрэн гүйцэд гаргаж, санхүүгийн тайлангийн хамт улирал бүр Хороонд ирүүлнэ.

5.5.Хороо энэ журмын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллах бөгөөд журам зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

“Даатгагчийн давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тавигдах шаардлага”-ын 1 дүгээр хавсралт

МАЯГТ СЗХ04153.ФАКУЛЬТАТИВ ДАВХАР ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Даатгагчийн нэр

20...оны ... сарын ...-ны өдөр

№	Гэрэ э эхэл сэн огно о	Гэрэ э дуус ах огно о	Даатга лын гэрээн ий дугаар	Даатгал ын бүтээгдэ хүүн	Даатга лын үнэлгэ э	Даатга лын хураам ж	Давхар даатга лын хураам ж	Даатгалын зуучлагчаар дамжсан эсэх*			Давх ар даатг агч	Давхар даатгалын нөхцөл**				Эрсдэлийн хувь***		Хариуцлагын хязгаар****		Шимтгэ л /Commis sion/	Давха р даатг алд ногдо х нөөц санги йн хэмж ээ	Ний т нөхө н төлб өр	Үүнээс: Давхар даатгаг чаас төлсөн нөхөн төлбөр
								Шу уд	Дотоо дын зуучла гч	Гадаа дын зуучла гч		Хувь тэнцүүлс эн (proportio nal)		Хувь тэнцүүлээ гүй (non-proportion al)		Даатг агч хариу цах хувь	Давха р даатга гч хариу цах хувь	Даатг агч хариу цах дээд хэмжэ э	Давха р даатга гч хариу цах дээд хэмжэ э				
												quota share	surplus share	Stop loss	Excess of loss								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Нийт																							

Маягт нөхөх заавар:

* Даатгалын зуучлагчаар дамжсан эсэх- даатгалын зуучлагчаар дамжуулсан тохиолдолд зуучлагч компанийн нэрийг бичих; Даатгагч давхар даатгагчтай шууд гэрээ байгуулсан тохиолдолд багана 8 ("шууд")-г сонгох.

** Давхар даатгалын нөхцөл- давхар даатгалын гэрээний нөхцөлийг сонгох.

***Эрсдэлийн хувь хэмжээ- Давхар даатгагчтай quota share, surplus share нөхцөлөөр гэрээг хийсэн тохиолдолд даатгагч болон давхар даатгагчид хариуцах хувь хэмжээг бөглөх. Хэрэв хэд хэдэн давхар даатгагч оролцох тохиолдолд хариуцах хэмжээг тус бүрээр мөр нэмэх.

****Хариуцлагын хязгаар- Давхар даатгагчтай stop loss, excess of loss нөхцөлөөр давхар даатгалын гэрээг хийсэн нөхцөлд даатгагч, давхар даатгагчийн хариуцлагын дээд хязгаарын хэмжээг бичих.

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

(албан тушаал)

(гарын үсэг)

(овог, нэр)

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20... оны ... сарын... өдөр

“Даатгагчийн давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тавигдах шаардлага”-ын 2 дугаар хавсралт

МАЯГТ СЗХ04154.ГЭРЭЭТ ДАВХАР ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Даатгагчийн нэр.....

20... оны ... сарын...-ны өдөр

№	Гэрээ эхэлсэн огноо	Гэрээ дуусах огноо	Даатгалын бүтээгдэхүүн	Нийт үнэлгээ	Давхар даатгалын хураамжийн төлөх нөхцөл		Даатгалын хураамжийн дүн		Давхар даатгагч компанийн нэр	Даатгалын зуучлагчаар дамжсан эсэх*			Даатгалын шимтгэлийн нөхцөл**			Даатгалын нөхцөл***					Эрсдэл хариуцах хувь***		Хариуцлагын хэмжээ*****		Нөхөн төлбөрийн дүн		Давхар даатгалд ногдох нөөц сангийн хэмжээ
					Нэг удаа төлөх	Тухай бүртөлөх	Нийт хураамж	Давхар даатгалын хураамж		Шууд	Дотоодын зуучлагч	Гадаадын зуучлагч	/Sliding scale /	/Loss corridors/ /	/Profit commis sion/ /	/pro-rata/ /		/non-proportional/ /			Даатгагч	Давхар даатгагч	Даатгагч хариуцах дээд хэмжээ	Давхар даатгагч хариуцах дээд хэмжээ	Нийт нөхөн төлбөр	Давхар даатгагчаас төлсөн нөхөн төлбөр	
																quota share	surplus share	Stop loss	Excess of loss	catastrophic loss							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Нийт дүн																											
1																											
2																											

Маягт нөхөх заавар:

* Даатгалын зуучлагчаар дамжсан эсэх- даатгалын зуучлагчаар дамжуулсан тохиолдолд зуучлагч компанийн нэрийг бичих; Даатгагч давхар даатгагчтай шууд гэрээ байгуулсан тохиолдолд багана 9 ("шууд")-г сонгох.

** Даатгалын шимтгэлийн нөхцөл- Хэрэв даатгагч шууд давхар даатгалын компанитай гэрээ байгуулсан тохиолдолд тохирох баганад нийт шимтгэлийн хэмжээг бичих

*** Давхар даатгалын нөхцөл- давхар даатгалын гэрээний нөхцөлийг сонгох.

**** Эрсдэлийн хариуцах хувь- Давхар даатгалыг "quota share", "surplus share" нөхцөлөөр хийсэн тохиолдолд "эрсдэлийн хариуцах хувь" (багана 20,21) -г харгалзан бөглөнө.

***** Хариуцлагын хэмжээ- Давхар даатгалыг "stop loss", "excess of loss" нөхцөлөөр хийсэн тохиолдолд " хариуцлагын хэмжээ"(багана22,23)-г харгалзан бөглөнө.

***** Нийт дүн- тайлант хугацаа тус бүрийн нийт дүнг гаргана.

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

(албан тушаал)

(гарын үсэг)

(овог, нэр)

тамга тэмдэг

ТАЙЛАН ГАРГАСАН ХУГАЦАА: 20... оны ... сарын... өдөр

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2024 оны ... дугаар тогтоолоор баталсан
“Даатгалын багц дүрэм”-ийн арван дөрөвдүгээр хавсралт

**ДАМПУУРЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ, КОМПАНИЙН ТУХАЙ ХУУЛИАС ГАДУУР
ДААТГАГЧИЙГ ТАТАН БУУЛГАХ, ДАХИН ХӨРӨНГӨЖҮҮЛЭХ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ЯВУУЛАХ ЖУРАМ**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ны зөвшөөрлөөр хувьцаа эзэмшигчийн хурлын шийдвэрээр даатгагчийг татан буулгах болон даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх үйл ажиллагааг зохицуулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Даатгагчийг татан буулгах

2.1.Даатгалын тухай хуулийн 78.2 дахь хэсэгт заасны дагуу даатгагчийг татан буулгана.

**Гурав.Хорооны зөвшөөрлөөр хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр даатгагчийг
татан буулгах**

3.1.Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр даатгагч татан буулгах тухай хүсэлтээ гаргаж байгаа тохиолдолд даатгагч дараах баримт бичгийг эх хувиар нь эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбарыг Хороонд ирүүлнэ:

3.1.1.Даатгагчийг татан буулгах зөвшөөрөл хүсэх тухай албан бичиг;

3.1.2.Даатгагчийг татан буулгахыг зөвшөөрсөн тухай хувьцаа эзэмшигчдийн дийлэнх олонхоор баталсан шийдвэр;

3.1.3.Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаас даатгагчийг татан буулгах комиссыг томилсон тухай шийдвэр болон комиссын гишүүнээр томилуулахаар санал болгож буй этгээдийн нэрсийн жагсаалт, тэднийг шаардлагатай ур чадвар, дадлага туршлагатай болохыг нотлох баримт бичиг;

3.1.4.Даатгагчийг татан буулгах болсон үндэслэл, шалтгааны талаарх тайлбар;

3.1.5.Хууль болон гэрээгээр тогтоосон хугацаа нь дуусгавар болоогүй, хүчин төгөлдөр гэрээг хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай санхүүгийн болон бусад нотлох баримт бичиг;

3.1.6.Даатгагч татан буулгах зөвшөөрөл хүссэн тухай шийдвэрийг даатгуулагчдад мэдэгдсэн талаар нотлох баримт бичиг;

3.1.7.Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцэж, аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан;

3.1.8.Татан буулгах төлөвлөгөө.

3.2.Энэ журмын 3.1.8-д заасан татан буулгах төлөвлөгөөнд дараах зүйлийг тусгасан байна:

3.2.1.Даатгуулагч нараас ирүүлсэн нөхөн олговор болон нэхэмжлэлийн шаардлагыг хэрхэн барагдуулах, түүний хугацаа, дараалал. Нэхэмжлэл гаргах хугацаа нь 3 сараас доошгүй, 6 сараас дээшгүй хугацаа өнгөрсөн байх;

3.2.2.Даатгуулагч нарын эрх ашгийг хамгаалах үүднээс даатгагч гэрээний дагуу даатгуулагчдад олгох ёстой нөхөн олговор, хууль болон гэрээгээр тогтоосон хугацаа нь дуусгавар болоогүй, хүчин төгөлдөр гэрээг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн бусад даатгалын компанид хэрхэн шилжүүлэх талаар:

3.2.2.1.Даатгагч хууль болон гэрээгээр тогтоосон хугацаа нь дуусгавар болоогүй, хүчин төгөлдөр гэрээг шилжүүлэхдээ “Даатгалын багц дүрэм”-ийн 12 дугаар хавсралт “Даатгагчаас үйл ажиллагааныхаа тодорхой хэсгийг бусдад шилжүүлэх болон нэгтгэх үед гаргах өргөдлийг хянан шийдвэрлэх журам”-ын дагуу шилжүүлэх ба гэрээг шилжүүлэн авч буй даатгагч Хороонд урьдчилан мэдэгдэнэ.

3.3.Гэрээний үлдэгдлийг шилжүүлэн авах даатгагч байхгүй тохиолдолд даатгуулагч нэг бүртэй харилцан тохирч, гэрээг байгуулах үеийн төгрөгийн ханшийг бууруулахгүйгээр даатгалын хураамжийг даатгуулагчид буцаан олгож, гэрээний үлдэгдлийг эцэслэн шийдвэрлэсэн байх шаардлагатай.

3.4.Татан буулгах төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд Хороо хяналт тавина.

3.5.Татан буулгах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж дууссан тухай тайланг Даатгалын тухай хуулийн 79.3 дахь хэсэгт заасан татан буулгах комисс гаргаж, Хороонд танилцуулна.

3.6.Даатгагчийг татан буулгах тухай компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдрийн дотор энэ журмын 3.1-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлэн Хороонд хандана.

3.7.Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр Хороонд хандаж татан буулгах тухай хүсэлт гаргасан даатгагчийг шийдвэр гарсан өдрөөс хойш шинээр даатгалын гэрээ байгуулж болохгүй.

3.8.Даатгагчаас Хороонд ирүүлсэн татан буулгах тухай хүсэлт, баримт бичгийн үнэн зөвийг тэдгээрт гарын үсэг зурсан албан тушаалтан хариуцна.

Дөрөв.Даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх

4.1.Даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх тухай төлөвлөгөөг Дампуурлын тухай хуулийн 23.1 дэх хэсэгт заасан этгээд гаргаж болно.

4.2.Энэ журмын 4.1-д заасан даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх хүсэлт гаргаж буй этгээд дараах баримт бичгийг эх хувиар, эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбарыг Хороонд ирүүлнэ:

4.2.1.Даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх гэж буй этгээдийн хөрөнгөжүүлэх тухай хүсэлт, дэлгэрэнгүй анкет;

4.2.2.Даатгагчийг дахин хөрөнгөжүүлэх төлөвлөгөө;

4.2.3.Дахин хөрөнгөжүүлэх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэр хууль ёсны орлогоос бүрдсэн болохыг нотлох баримт бичиг, гарал үүслийн тодорхойлолт;

4.2.4.Хүсэлт гаргасан этгээдийн өр төлбөртэй эсэхийг тодорхойлсон татварын албаны болон банкны өр барагдуулах албаны тодорхойлолт;

4.2.5.Хөрөнгөжүүлэх гэж буй этгээдийн арилжааны банканд өр төлбөртэй эсэхийг тодорхойлсон Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сангийн тодорхойлолт;

4.3.Энэ журмын 4.2.2-т заасан дахин хөрөнгөжүүлэх төлөвлөгөөнд Дампуурлын тухай хуулийн 24.2 дахь хэсэгт заасан үйл ажиллагааг тодорхой тусгана.

Тав.Хяналт, хариуцлага

5.1.Хороо нь энэ журмын биелэлтэд хяналт тавих бөгөөд зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

ДААТГАГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ТҮР ЗОГСООХ НӨХЦӨЛ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос Даатгалын тухай хуулийн 73.1.1 дэх заалтад заасан даатгагчийн даатгалын тодорхой ангилал, төрөл, хэлбэрийн үйл ажиллагаа эрхлэхийг түр зогсоохтой холбогдон үүссэн харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Даатгагчийн үйл ажиллагааг түр зогсоох нөхцөл

2.1.Хороо дараах нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд даатгагчийн үйл ажиллагааг түр зогсоох даалгавар өгнө:

2.1.1.Даатгуулагчдын болон олон нийтийн эрх ашиг, сонирхолд хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал бий болсон;

2.1.2.Хорооноос даатгагчийг төлбөрийн чадваргүй болсон, эсхүл төлбөрийн чадваргүй болж болзошгүй гэж дүгнэсэн;

2.1.3.Даатгалын тухай хуулийн 73 дугаар зүйлд заасны дагуу Хорооноос өгсөн даалгаврыг даатгагч биелүүлээгүй, эсхүл биелүүлэх хугацаа хэтэрсэн;

2.1.4.Тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл тусгай зөвшөөрлийг хуурамч баримт бичиг бүрдүүлж авсан байж болзошгүй гэдгийг шалгах шаардлагатай болсон;

2.1.5.Даатгалын компанийн хөрөнгө оруулагч, даатгагчийн эрх бүхий албан тушаалтан, компанийн энгийн хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаараа буюу бусад этгээдтэй хамтран эзэмшдэг этгээдийг тус тус тохиромжтой бус этгээд гэж үзсэн;

2.1.6.Даатгагч нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлангаа зохих ёсоор хөтлөөгүйгээс болж Хороонд хуурамч мэдээлэл өгсөн;

2.1.7.Холбогдох этгээдийн үйл ажиллагааг шалгах явцад Хороотой хамтран ажиллахаас татгалзсан;

2.1.8.Даатгалын эрсдэлээ хязгаарлах зорилгоор давхар даатгалын төлөвлөгөө хийгээгүй, эсхүл давхар даатгалын төлөвлөгөө нь даатгалын багц дүрэмд заасан шаардлага хангаагүй;

2.1.9.Бизнес төлөвлөгөөг дагаж мөрдөөгүй буюу хамгийн сүүлд баталсан бизнесийн болон хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг ноцтойгоор зөрчсөн;

2.1.10.Даатгалын тухай хуулийн 74 дүгээр зүйлд заасны дагуу Хорооноос томилогдсон шалгагч даатгагчийн үйл ажиллагааг түр зогсоох тухай дүгнэлт гаргасан;

2.1.11.Хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэл.

Гурав.Даатгагчийн үйл ажиллагааг түр зогсоох хугацаа

3.1.Даатгагчийн үйл ажиллагааг дараах хугацаагаар түр зогсоох даалгавар өгнө:

3.1.1.Хорооноос тогтоосон хугацаагаар;

3.1.2.Хорооноос өгсөн хугацаатай үүрэг даалгавар болон Хорооноос томилогдсон шалгагчийн тавьсан шаардлагыг биелүүлэх хүртэл.

3.2.Даатгагчийн үйл ажиллагааг түр зогсоох хугацаа нь 6 сар хүртэл байна.

Дөрөв.Хяналт, хариуцлага

4.1.Энэ журмын биелэлтэд Хороо хяналт тавьж ажиллах бөгөөд зөрчсөн этгээдэд Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2024 оны ... дугаар тогтоолоор баталсан
“Даатгалын багц дүрэм”-ийн арван зургаадугаар хавсралт

ДААТГАЛТАЙ ХОЛБООТОЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ТОДОРХОЙЛОХ ЗААВАР

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь Даатгалын тухай хуульд заасны дагуу даатгалын болон түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг тодорхойлохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Даатгагч нь Монгол Улсад болон гадаад улсад гагцхүү даатгалын үйл ажиллагаа болон түүнтэй холбоотой үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

Хоёр.Даатгалтай холбоотой үйл ажиллагаа

2.1."Даатгалын үйл ажиллагаа" гэж Даатгалын тухай хуулийн 4.1.1 дэх заалтад заасан үйл ажиллагааг ойлгоно. Даатгалын гэрээний хугацаа даатгуулагчидтай харилцан тохиролцсон хугацаагаар үргэлжилнэ.

2.2.Ердийн даатгагч нь зөвхөн ердийн даатгалын хэлбэрээр, урт хугацааны даатгагч нь зөвхөн урт хугацааны даатгалын хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

2.3.Даатгалтай холбоотой үйл ажиллагаанд дараах үйл ажиллагааг хамааруулна:

2.3.1.Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон даатгагч даатгалын хэлбэрт хамаарагдах даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээ, даатгалын баталгаа боловсруулж гаргах;

2.3.2.Монгол Улсын Иргэний хуулийн 431 дүгээр зүйлд заасны дагуу даатгалын гэрээ байгуулах, гэрээг сунгах, өөрчлөх;

2.3.3.Даатгалын гэрээг бусдад шилжүүлэх, цуцлах;

2.3.4.Даатгалын гэрээнд заасны дагуу даатгалын нөхөн төлбөр төлөх;

2.3.5.Даатгалын эрсдэлийн болон хохирлын судалгаа, шинжилгээ, тойм үнэлгээ хийх;

2.3.6.Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-оос баталсан журмын дагуу даатгалын нөөц сан байгуулах, хуваарилах;

2.3.7.Даатгалын хураамжийн тооцоолол түүнтэй холбоотой аливаа судалгаа хийх;

2.3.8.Даатгалын бүтээгдэхүүн, эрсдэл тус бүрээр актуарын тооцоололд шаардлагатай нарийвчилсан даатгалын мэдээллийн сан үүсгэж, баяжуулах;

2.3.9.Даатгалын үйл ажиллагааны журам, заавар боловсруулах;

2.3.10.Даатгагчийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан мэдээ гаргах зэрэгтэй холбоотой даатгалын үйл ажиллагаа явуулах;

2.3.11.Даатгалын салбар, төлөөлөгчийн газар нээж, ажиллуулах;

2.3.12.Хорооноос баталсан журамд заасан хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа явуулах;

2.3.13.Даатгалын эрсдэлээ давхар даатгуулах, түүнтэй холбоотой үүсч болох бусад үйл ажиллагаа явуулах;

2.3.14.Даатгалын зөвлөгөө, сургалт явуулах;

2.3.15.Даатгагч хоорондын даатгалын гэрээ шилжүүлэх үйл ажиллагаа;

2.3.16.Даатгалын үйл ажиллагаа явуулахтай холбоотой даатгалын мэргэжлийн оролцогчид болон бусад хувь хүн, хуулийн этгээдтэй хуулийн дагуу хамтран ажиллах гэрээ, хэлцэл хийх;

2.3.17.Холбогдох хууль, тогтоомжоор зөвшөөрөгдсөн бусад үйл ажиллагаа эрхлэх;

2.3.18.Нийгмийн даатгалын болон иргэний эрүүл мэндийн албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа, даатгалын зуучлагч, даатгалын төлөөлөгч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа, даатгалын аудитын үйл ажиллагаа нь даатгалын болон түүнтэй холбоотой үйл ажиллагаанд хамаарахгүй.

2.4.Хороо Даатгалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх зорилгоор даатгал, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, баримт бичгийг даатгагч, даатгалын мэргэжлийн оролцогч, даатгагч даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн холбогдох этгээд болон түүнтэй холбоотой этгээдээс гаргаж өгөхийг шаардаж болно.

Гурав.Даатгагчийн болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн холбогдох этгээдтэй холбоотой этгээдийг тодорхойлох

3.1.Даатгалын тухай хуулийн 65.3 дахь хэсэг, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 34.3 дахь хэсэгт тус тус заасан “холбоотой этгээд” гэж Даатгалын тухай хуулийн 61.1 дэх хэсэг болон Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 30.1 дэх хэсэгт тус тус заасан даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн холбогдох этгээдтэй холбоотой дараах этгээдийг хэлнэ:

3.1.1.Хувь нийлүүлэгч болон хувьцаа эзэмшигч;

3.1.2.Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх)-ийн дарга;

3.1.3.ТУЗ-ийн гишүүн;

3.1.4.Гүйцэтгэх удирдлага;

3.1.5.Хорооноос холбоотой этгээд гэж үзсэн бусад этгээд.

3.2.Энэ зааврын 3.1.1-д заасан этгээдэд даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч, эсхүл даатгагч байсан болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч байсан этгээд, эсхүл тэдгээрийн хараат болон охин компанийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, хувьцааны хяналтын багцыг эзэмшиж буй этгээд, эсхүл эдгээр компанийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө болон хувьцааны хяналтын багцыг эзэмшиж байсан этгээд хамаарна.

3.3.Энэ зааврын 3.1.2, 3.1.3-т заасан этгээдэд даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч, эсхүл даатгагч байсан болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч байсан этгээд, эсхүл тэдгээрийн хараат болон охин компанийн ТУЗ-ийн дарга, гишүүнээр сонгогдон ажиллаж байгаа, эсхүл үүнээс өмнө эдгээр компанийн ТУЗ-ийн дарга, гишүүнээр сонгогдож байсан этгээд хамаарна.

3.4.Энэ зааврын 3.1.4-т заасан этгээдэд даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч, эсхүл даатгагч байсан болон даатгалын мэргэжлийн оролцогч байсан этгээд, эсхүл тэдгээрийн хараат болон охин компанийн гүйцэтгэх захирал, дэд захирал, ерөнхий менежер, ерөнхий нягтлан бодогч зэрэг удирдах албан тушаалд томилогдон ажиллаж байгаа, эсхүл үүнээс өмнө эдгээр компанийн гүйцэтгэх захирал, дэд захирал, ерөнхий менежер, ерөнхий нягтлан бодогч зэрэг удирдах албан тушаалд томилогдон ажиллаж байсан этгээд хамаарна.

Дөрөв.Хяналт, хариуцлага

4.1.Энэхүү журмыг зөрчсөн буруутай этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

--oo0oo--

ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ЗААСАН МЭДЭЭЛЛИЙГ ХЭВЛЭН НИЙТЛЭХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ноос Даатгалын тухай хууль болон Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуульд заасан мэдээллийг нийтэд мэдээлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Хоёр.Хуульд заасан мэдээллийг нийтэд мэдээлэх

2.1.Хороо нь Даатгалын тухай хуулийн 20.9 дэх хэсэг, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 11.7 дахь хэсэгт тус тус заасны дагуу даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан этгээдийн талаар бүртгэл хөтөлж, түүнд гарсан өөрчлөлтийн тухай мэдээллийг Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

2.2.Хороо нь Даатгалын тухай хуулийн 71.3 дахь хэсэг, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 38.8, 39.5 дахь хэсэгт тус тус заасны дагуу даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн болон хүчингүй болгосон тухай мэдээллийг Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

2.3.Хороо нь Даатгалын тухай хуулийн 33.3 дахь хэсэгт заасны дагуу даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн санхүүгийн тайланг баталгаажуулах эрх бүхий аудиторын бүртгэл хийж, түүнд гарсан өөрчлөлтийн талаар мэдээллийг Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

2.4.Хороо нь Даатгалын тухай хуулийн 39.3 дахь хэсэгт заасны дагуу актуарчийн эрх авсан этгээдийн бүртгэл хийж, түүнд гарсан өөрчлөлтийн талаар Хорооны шийдвэр гарсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

Гурав.Бусад

3.1.Энэ журмын 2.1-2.4-т заасан мэдээллийг Хорооны цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд хүргэнэ.

3.2.Хорооноос даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгосон, тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, хүчингүй болгосон талаар нийтэд мэдээлснийхээ төлөө тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн өмнө хариуцлага хүлээхгүй.

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ АВАХ ХҮСЭЛТ ГАРГАХАД БҮРДҮҮЛЭХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

- 1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт, маягтыг бөглөх, бүрдүүлэх заавар, баримт бичигт тавигдах шаардлагыг тодорхойлоход оршино.
- 1.2.Энэхүү журамд заасан баримт бичгийн жагсаалтаас гадна Хороо шаардлагатай гэж үзвэл үйл ажиллагааны онцлогтой нь холбогдуулан нарийвчилсан тодруулга болон нэмэлт баримт бичгийг ирүүлэх шаардлага тавьж болох бөгөөд уг шаардлагыг хангасан байна.
- 1.3.Өргөдөл гаргагч нь тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн маягтыг цаасан хэлбэрээр болон Хорооны цахим хуудас дахь “зөвшөөрлийн систем”-ээр дамжуулан Хороонд ирүүлнэ.

Хоёр.Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт

2.1.Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт:

2.1.1.Ердийн болон урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-16-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.1.2.Давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-17-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.1.3.Хороо энэ журмын 2.1.1-2.1.2-т заасны дагуу өргөдөл гаргагчаас ирүүлсэн хүсэлт, баримт бичгүүдийн бүрдэл хангагдсан өдрөөс хойш Даатгалын тухай хууль болон бусад холбогдох хуулийн дагуу хянаж, тусгай зөвшөөрөл олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

2.2.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт:

2.2.1.Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-14, 18-20-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.2.2.Даатгалын зуучлагч нь Монголбанкнаас олгосон тусгай зөвшөөрөл бүхий банк байж болох бөгөөд банк нь даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын

дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-14, 18-23-т дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.2.3. Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргаж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-14, 18, 24-25-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.2.4. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь иргэн бол энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу СЗХ04002 өргөдлийн маягтыг бөглөж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (Б)-ын 1-4-т дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.2.5. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь хуулийн этгээд бол бол энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу СЗХ04002 өргөдлийн маягтыг бөглөж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (Б)-ын 1-3, 5-7-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд ирүүлнэ.

2.2.6. Хороо энэ журмын 2.2.1-2.2.5-д заасны дагуу өргөдөл гаргагчаас ирүүлсэн хүсэлт, баримт бичгүүдийн бүрдэл хангагдсан өдрөөс хойш Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль болон бусад холбогдох хуулийн дагуу хянаж, тусгай зөвшөөрөл олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

--oo0oo--

**ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ, ХОХИРОЛ
ҮНЭЛЭГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН
ӨРГӨДӨЛ**

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл, хэлбэрийн мэдээлэл							
1	Өргөдөл гаргасан огноо	Он		Сар		Өдөр	
2	Өргөдөл гаргагч хуулийн этгээдийн нэр						
3	Өмнө нь санхүүгийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж байсан эсэх	Тийм ☐ бол үйл ажиллагааны төрлийг бичнэ үү.				Үгүй ☐ /5 луу	
4						шилжих/	
5	Өмнө нь даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл ирүүлж байсан эсэх	Тийм ☐ бол /6,7-г бөглөх/ тусгай зөвшөөрлийн төрлийг бичнэ үү.				Үгүй ☐ /8 луу	
6						шилжих/	
7		Тусгай зөвшөөрөл	олгогдсон ☐	олгогдоогүй ☐			
8	Даатгалын ажиллагаа үйл	☐ Ердийн даатгал /9-г бөглөх/ ☐ Урт хугацааны даатгал /10-г бөглөх/ ☐ Давхар даатгал					
	Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн ажиллагаа үйл	☐ Даатгалын зуучлагч, үүнээс: ☐ Ердийн даатгалын зуучлагч ☐ Урт хугацааны даатгалын зуучлагч ☐ Давхар даатгалын зуучлагч ☐ Даатгалын хохирол үнэлэгч					
Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд эрхлэх даатгалын хэлбэрийг сонгоно уу.							
9	☐ Ердийн даатгалын хэлбэр	☐ Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал ☐ Хөрөнгийн даатгал ☐ Автотээврийн хэрэгслийн даатгал ☐ Ачааны даатгал ☐ Барилга угсралтын даатгал ☐ Газар тариалангийн даатгал ☐ Мал амьтдын даатгал ☐ Агаарын хөлгийн даатгал ☐ Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал ☐ Хариуцлагын даатгал ☐ Санхүүгийн даатгал ☐ Зээлийн даатгал ☐ Итгэлцлийн даатгал					

		☐ Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал ☐ Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал ☐ Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал					
10	☐ Урт хугацааны даатгалын хэлбэр	☐ Хугацаат амьдралын даатгал ☐ Насан туршийн даатгал ☐ Хуримтлалын даатгал ☐ Тэтгэврийн даатгал ☐ Эрүүл мэндийн даатгал ☐ Аннуити даатгал					
11	☐ Албан журмын даатгалын хэлбэр	☐ Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал					
Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн мэдээлэл							
12	Хуулийн этгээдийн нэр	Монгол Англи <i>(Хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичих)</i>					
13	Оноосон нэрд орсон өөрчлөлт /хэрэв өөрчлөгдөж байсан бол/	Нэр _____ Хэзээнээс ____ / ____ / ____ хүртэл ____ / ____ / ____ <i>(Оноосон нэр өөрчлөгдсөн бол өмнөх нэрийг бүтэн бичиж, хэзээнээс хэдий хүртэл тухайн нэр ашиглагдсан талаарх хугацааг он/сар/өдөр дарааллаар бичих)</i>					
14	Үүсгэн байгуулагдсан огноо	Он		Сар		Өдөр	
15	Хуулийн этгээдийн хэлбэр	☐ Хувьцаат компани		☐ Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани			
16	Хөрөнгө оруулалтын хэлбэр	☐ Дотоодын хөрөнгө оруулалттай		☐ Гадаадын хөрөнгө оруулалттай Гадаадын ХО-ын хувь			
17	Улсын бүртгэлийн дугаар						
18	Регистрийн дугаар						
19	Хаяг байршил	Аймаг/ хот					
		Сум/дүүрэг					
		Баг/хороо					
		Гудамж,байр					
		Тоот					
20	Холбоо барих утас	Суурин		Гар утас		Факс	
21	Цахим хуудас						

	Цахим шуудангийн хаяг					
	Нийгмийн сүлжээний хаяг					
Банкин дахь харилцах, хадгаламжийн мэдээлэл:						
22	☐ Харилцах	Банкны нэр				
		Дансны дугаар				
		Үлдэгдэл /₮/				
	☐ Хадгаламж	Банкны нэр				
		Дансны дугаар				
		Үлдэгдэл /₮/				
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн талаарх мэдээлэл:						
23	Хувьцаа эзэмшигчдийн овог нэр/ оноосон нэр		Хувьцааны тоо (ш), төрлөөр		ХНХ-н хэмжээ (₮)	ХНХ-д эзлэх хувь (%)
			Давуу эрхтэй	Энгийн		
24	Компанийн нэгдлийн оролцогч эсэх		Тийм ☐ /25-г бөглөх/		Үгүй ☐ /26 луу шилжих/	
25	Оноосон нэр	Регистрийн дугаар	Үйл ажиллагааны төрөл		Тусгай зөвшөөрөл хүсэгчтэй ямар холбоотой болох	
Удирдлага боловсон хүчинтэй холбоотой мэдээлэл:						
26	ТУЗ-тэй байх эсэх		Үгүй ☐ /27 луу шилжих/	Тийм ☐	Бүрэлдэхүүний тоо	
27	Дотоод хяналтын нэгжтэй байх эсэх		Үгүй ☐ /28 луу шилжих/	Тийм ☐	Бүрэлдэхүүний тоо	
28	Нийт ажилтан, албан хаагчдын тоо					

29	Даатгалын мэргэжлийн боловсон хүчний тоо		Үүнээс даатгалын актуарчийн тоо /даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх бол/		
30	Ажлын байрын мэдээлэл:	Худалдаж авсан ☐	Түрээсэлсэн ☐	Бусад ☐	
Ашиглах техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн мэдээлэл					
31	Техник, тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл	Техникийн үзүүлэлт	Худалдан авсан Түрээсэлсэн /аль нь болохыг бичих/	Тоо ширхэг	Үнэ ₮
32	Программ хангамжийн нэр төрөл	Программын зориулалт	Худалдан авсан Түрээсэлсэн /аль нь болохыг бичих/	Тоо ширхэг	Үнэ ₮
Үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлтийн төлөвлөлт					
33	Үзүүлэлтүүд		Он	Он	Он
	Нийт хөрөнгө	₮			
	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	₮			
	Нийт орлого	₮			
	Нийт зардал	₮			
	Ашиг	₮			
34	<i>Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн бол дараах нэмэлт үзүүлэлтүүдийг хүснэгтэд тусгана уу.</i>				
	Нийт даатгалын үнэлгээний дүн	₮			
	Нийт даатгалын хураамжийн орлого	₮			
	Даатгалын нөхөн төлбөрийн хэмжээ	₮			
	Хохирол нөхөлтийн харьцаа				
	Даатгалын бус үйл ажиллагааны орлого	₮			
	Давхар даатгалын үнэлгээний дүн	₮			
	Давхар даатгалын хураамж	₮			
	Давхар даатгалаас олгох нөхөн төлбөр	₮			

Монгол улсын Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн

оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахад шаардагдах баримт бичгийг үнэн зөв бүрдүүлж, хүргүүлэв. Бүрдүүлсэн баримт бичигт ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Манай өргөдөл, баримт бичгийг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэж, даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгоно уу.

Даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авснаас хойших хугацаанд Монгол улсын Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлж ажиллах болно.

Өргөдөл гаргасан:

Овог, нэр	албан тушаал	гарын үсэг	огноо
-----------	--------------	------------	-------

Тамга:

ДААТГАЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРЛИЙН ӨРГӨДӨЛ

Эрхлэх үйл ажиллагааны мэдээлэл							
1	Өргөдөл гаргасан огноо	Он		Сар		Өдөр	
2	Өргөдөл гаргагчийн овог нэр, оноосон нэр						
3	Өмнө нь санхүүгийн салбарт ажиллаж /үйл ажиллагаа явуулж/байсан эсэх	Тийм ☐ бол үйл ажиллагааны төрлийг бичнэ үү.				Үгүй ☐ /5 луу шилжих/	
4							
5	Өмнө нь тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт ирүүлж байсан эсэх	Тийм ☐ бол /6,7-г бөглөх/ тусгай зөвшөөрлийн төрлийг бичнэ үү.				Үгүй ☐ /6 луу шилжих/	
6							
7		Тусгай зөвшөөрөл	олгогдсон ☐	олгогдоогүй ☐			
Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд эрхлэх сайн дурын даатгалын хэлбэрийг сонгоно уу.							
8	☐ Ердийн даатгалын хэлбэр	☐ Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал ☐ Хөрөнгийн даатгал ☐ Автотээврийн хэрэгслийн даатгал ☐ Ачааны даатгал ☐ Барилга угсралтын даатгал ☐ Газар тариалангийн даатгал ☐ Мал амьтдын даатгал ☐ Агаарын хөлгийн даатгал ☐ Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал ☐ Хариуцлагын даатгал ☐ Санхүүгийн даатгал ☐ Зээлийн даатгал ☐ Итгэлцлийн даатгал ☐ Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал ☐ Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал ☐ Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал					
	☐ Урт хугацааны даатгалын хэлбэр	☐ Хугацаат амьдралын даатгал ☐ Насан туршийн даатгал					

		☐ Хуримтлалын даатгал ☐ Тэтгэврийн даатгал ☐ Эрүүл мэндийн даатгал ☐ Аннуити даатгал					
	☐ Албан журмын даатгалын хэлбэр	☐ Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал					
9	Өргөдөл гаргагч нь	☐ иргэн /10-19-г бөглөх/	☐ хуулийн этгээд /20-32-г бөглөх/				
Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх иргэний мэдээлэл							
10	Овог						
11	Нэр						
12	Регистрийн дугаар						
13	Албан ёсны хаяг байршил						
14	Эрхэлж байгаа ажил, албан тушаал						
15	Ажлын хаяг						
16	Эзэмшсэн мэргэжил						
17	Утасны дугаар						
18	Цахим шуудангийн хаяг						
19	Мэргэжлийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн эсэх			Тийм ☐		Үгүй ☐	
Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн мэдээлэл							
20	Хуулийн этгээдийн нэр	Монгол Англи (Хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичих)					
21	Оноосон нэрд орсон өөрчлөлт /хэрэв өөрчлөгдөж байсан бол/	Нэр _____ Хэзээнээс ____/____/____ хүртэл ____/____/____ (Оноосон нэр өөрчлөгдсөн бол өмнөх нэрийг бүтэн бичиж, хэзээнээс хэдий хүртэл тухайн нэр ашиглагдсан талаарх хугацааг он/сар/өдөр дарааллаар бичих)					
22	Үүсгэн байгуулагдсан огноо	Он		Сар		Өдөр	
23	Хуулийн этгээдийн хэлбэр	☐ Хувьцаат компани	☐ Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани			☐ Хадгаламж зээлийн хоршоо	
24	Хөрөнгө оруулалтын хэлбэр	☐ Дотоодын хөрөнгө оруулалттай	☐ Гадаадын хөрөнгө оруулалттай Гадаадын ХО-ын хувь				
25	Улсын бүртгэлийн дугаар						
26	Регистрийн дугаар						
27	Хаяг байршил	Аймаг/ хот					
		Сум/дүүрэг					

		Баг/хороо				
		Гудамж,байр				
		Тоот				
28	Холбоо барих утас	Суурин		Гар утас	Факс	
29	Цахим хуудас					
	Цахим шуудангийн хаяг					
	Нийгмийн сүлжээний хаяг					
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн талаарх мэдээлэл:						
30	Хувьцаа эзэмшигч \гишүүд\-ийн овог нэр/ оноосон нэр			ХНХ-н хэмжээ (₮)	ХНХ-д эзлэх хувь (%)	
Удирдлага боловсон хүчинтэй холбоотой мэдээлэл:						
31	Нийт ажилтан, албан хаагчдын тоо					
32	Албан тушаал	Овог	Нэр	Регистрийн дугаар	Харьяалал	Мэргэжлийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн эсэх
						Тийм ☐ Үгүй ☐

Монгол улсын Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан Даатгалын багц дүрэмд нийцүүлэн даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахад шаардагдах баримт бичгийг үнэн зөв бүрдүүлж, хүргүүлэв. Бүрдүүлсэн баримт бичигт ямар нэг худал ташаа зүйл орсон байвал хариуцлагыг бид хүлээх болно.

Манай өргөдөл, баримт бичгийг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэж, даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгоно уу.

Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авснаас хойших хугацаанд Монгол улсын Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлж ажиллах болно.

Өргөдөл гаргасан:

_____	_____	_____	_____
Овог, нэр	албан тушаал	гарын үсэг	огноо

Тамга:

**ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ, ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ХҮССЭН ӨРГӨДӨЛД
(МАЯГТ СЗХ04001) ХАВСАРГАХ БАРИМТ БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ**

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Компани байгуулах, даатгалын эсхүл даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тэмдэглэл, эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
2	Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар		
3	Компанийн дүрмийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, компанийн шинэчилсэн дүрмийн төсөл		
4	Хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хууль ёсны орлогоос бүрдсэнийг нотлох баримт		
5	Хувьцаа эзэмшигч бүрийн ”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан СЗХ04005 маягтын дагуу бөглөсөн хувьцаа эзэмшигчийн тодорхойлолт		
6	Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан болон даатгалын андеррайтер, актуарчийн иргэний цахим үнэмлэх, мэргэжлийн дипломын нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, нийгмийн даатгалын дэвтрийн хуулбар;		
7	Хорооноос баталсан Тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох журамд заасан баримт бичиг		
8	Ажлын байрны үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ, эсхүл түрээсийн гэрээний хуулбар, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох материал		
9	3-аас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө		

10	Жилийн эцсийн аудитаар баталгаажсан санхүүгийн тайлан / эхлэлтийн тайлан		
11	”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан СЗХ04006 маягтын дагуу бөглөсөн компанийн эрх бүхий албан тушаалтан болон мэргэжлийн боловсон хүчний тодорхойлолт		
12	Боловсон хүчин нь тухайн даатгалын хэлбэрээр мэргэшсэнийг нотлох баримт		
13	Дотоод үйл ажиллагааны журмын төсөл		
14	Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 14.1-д заасан дотоод хяналтын хөтөлбөр		
Ердийн болон урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд 1-14 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
15	”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан СЗХ04004 маягтын дагуу бөглөсөн даатгалын хэлбэрийг бүртгүүлэх өргөдөл, мөн СЗХ04008 маягтын дагуу бөглөсөн 2-оос доошгүй даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл		
16	”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д тусгагдсан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журмын төсөл.		
Давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд 1-16 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
17	Давхар даатгагчийн боловсон хүчин нь давхар даатгалын чиглэлээр мэргэшсэнийг нотлох баримт		
Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд 1-14 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
18	Мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын гэрээний төсөл		
19	2-оос доошгүй даатгалын компанитай хамтран ажиллах даатгалын зуучлалын гэрээний төсөл		

20	Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх ажилтны Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан тухайн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэлийн мэргэшлийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт		
Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд өргөдөл гаргагч нь банк бол 1-14, 18-20 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
21	Тус банкныг даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд татгалзахгүй тухай Монгол банкнаас ирүүлсэн баримт бичиг		
22	Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг хариуцах 2-оос доошгүй орон тооны ажилтан бүхий тусгайлсан нэгжийг байгуулсан буюу томилсон тухай шийдвэрийн хуулбар, тухайн нэгжийн танилцуулга болон банкны бүтцийг харуулсан бүдүүвч зураг		
23	Хамтран ажиллах даатгагч бүр дээр даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаатай холбогдон гарах гүйлгээ хийгдэх тусдаа данс байхыг нотлох баримт		
Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд 1-14, 18 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
24	Эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хохирлын үнэлгээний чиглэлээр үнэлгээчин нь мэргэшсэн гэдгийг нотлох баримт (Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар)		
25	Сонгосон даатгалын хэлбэрээр хохирлын үнэлгээ хийх судалгаа, мэдээллийн сангийн танилцуулга		
26	Даатгалын хохирол үнэлгээ хийх ажилтны Хороо холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан тухайн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэлийн мэргэшлийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт		

“Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт”-ын 2 дугаар хавсралт (Б)

**ДААТГАЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ ХҮССЭН ӨРГӨДӨЛД (МАЯГТ СЗХ04002) ХАВСАРГАХ БАРИМТ
БИЧГИЙН ЖАГСААЛТ**

№	Баримт бичгийн төрөл	Хуудасны тоо	Албан хэрэгцээнд
1	Даатгагчтай хамтран ажиллах гэрээний төсөл		
2	Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт		
Өргөдөл гаргагч нь иргэн бол 1-2 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгийг хавсаргана:			
3	Нийгмийн даатгалын дэвтрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар		
4	Өргөдөл гаргагчийн иргэний цахим үнэмлэх		
Өргөдөл гаргагч нь хуулийн этгээд бол 1-2 дугаартай баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг хавсаргана:			
5	Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр		
6	Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар		
7	Хуулийн этгээдийн дүрмийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, шинэчилсэн дүрмийн төсөл		
	Нийт		

**ДААТГАЛЫН БОЛОН ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН ҮЙЛ
АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ӨРГӨДЛИЙН МАЯГТЫГ
БӨГЛӨХ, БАРИМТ БИЧГИЙГ БҮРДҮҮЛЭХ ЗААВАР**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү зааврын зорилго нь даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн маягтыг бөглөх, тэдгээрт хавсаргах баримт бичигт тавигдах шаардлагыг тодорхойлоход оршино.

1.2.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн маягтыг Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-ны цахим хуудас дахь (www.frc.mn) "зөвшөөрлийн цахим систем"-д хандаж бөглөнө. Өргөдлийн маягтыг цаасан хэлбэрээр бөглөхдөө Хорооны цахим хуудаснаас маягтыг татаж авна.

1.3.Маягтыг бөглөхдөө техникийн үзүүлэлт, компанийн хэлбэрээс бусад тохиолдолд товчлол хэрэглэхгүй, овог нэр, оноосон нэр, он сар өдрийг бүтэн бичиж, хариулт сонголттой тохиолдолд тохирох нүдэнд “√” тэмдгийг тавина.

1.4.Гадаад улсад үүсгэн байгуулагдсан (гадаад улсад бүртгэлтэй) хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг түүний албан ёсны латин үсгээр бичигдсэн нэр болон Монгол үсгээр галиглан бичсэн нэрээр, регистрийн дугаарыг тухайн улсын бүртгэлийн албанаас олгосон бүртгэлийн дугаараар бичнэ.

1.5.Гадаад улсын иргэний талаарх мэдээллийг оруулахдаа овог нэрийг латин үсгээр бичиж, регистрийн дугаар хэсэгт гадаад паспортын дугаарыг бөглөнө.

1.6.Маягтыг бөглөхдөө шаардлагатай тохиолдолд хүснэгтийн тохирох хэсэгт үндсэн маягтын бүтцийн хүрээнд мөр, багана нэмж болно.

1.7.Маягтад дурдсан мэдээлэл тус бүрийн мөрийн дугаар болон хавсаргах баримт бичгийн жагсаалт дахь харгалзах дугаарын дагуу зааварчилгааг тусгасан болно.

1.8.Өргөдөл, тодорхойлолт гаргагч нь хуулийн этгээд бол тухайн өргөдөл, тодорхойлолт гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтан өргөдөл, тодорхойлолтод овог нэр, албан тушаал, өргөдөл, тодорхойлолт гаргасан огноог бичиж, гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулна. Иргэн бол өөрийн овог нэр, өргөдөл, тодорхойлолт гаргасан огноог бичиж, гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

1.9.Өргөдөл, тодорхойлолтын маягтад гадаад валютыг өргөдөл, тодорхойлолт гаргаж буй өдрийн Монголбанкны албан ханшаар төгрөгт шилжүүлэн илэрхийлнэ.

1.10.Бизнес төлөвлөгөөг энэ журмын 4 дүгээр хавсралт “Бизнес төлөвлөгөө боловсруулах зөвлөмж”-ийн дагуу, дотоод үйл ажиллагааны журмыг энэ журмын 5 дугаар хавсралт “Дотоод үйл ажиллагааны журам боловсруулах зөвлөмж”-ийн дагуу, эхлэлтийн тайланг энэ журмын 6 дугаар хавсралтын дагуу тус тус гаргана.

Хоёр.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн маягтыг бөглөх, баримт бичгийг бүрдүүлэх

2.1.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04001 маягтыг бөглөх, түүнд хавсаргах баримт бичгийг бүрдүүлэх:

2.1.1.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04001 маягтыг бөглөх;

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл, хэлбэрийн мэдээлэл

- 1) Өргөдөл гаргасан огноо: Он, сар өдөр гэсэн дарааллаар тоогоор бичнэ.
- 2) Өргөдөл гаргагч хуулийн этгээдийн нэр: Үүсгэн байгуулагдсан хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх оноосон нэрийг бичнэ.
- 3) Өмнө нь санхүүгийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж байгаагүй бол үгүй гэсэн сонголтыг хийж 5 дугаар мөр лүү шилжинэ.
- 4) 3 дугаар мөрөнд тийм гэсэн хариултыг сонгосон бол 4 дүгээр мөрөнд үйл ажиллагааны төрлийг бичнэ.
- 5) Өмнө нь Хороонд даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн өргөдөл ирүүлж байгаагүй бол үгүй гэсэн сонголтыг хийж, 8 дугаар мөр лүү шилжинэ.
- 6) 5 дугаар мөрөнд тийм гэсэн хариултыг сонгосон бол 6 дугаар мөрөнд өмнө нь хүсэлт ирүүлж байсан тусгай зөвшөөрлийн төрлийг бичнэ.
- 7) 7 дугаар мөрөнд тусгай зөвшөөрөл олгогдсон эсэхээс хамааран тохирох сонголтыг хийнэ.
- 8) Тусгай зөвшөөрөлтэй эрхлэх үйл ажиллагааны төрлийг сонгоно. Үйл ажиллагааны төрлийг сонгохын өмнө Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах тухай холбогдох хэсгийг уншиж танилцана уу.
- 9) Ердийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхээр сонгосон бол 9 дүгээр мөрөөс эрхлэх даатгалын хэлбэрийг сонгоно.
- 10) Урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхээр сонгосон бол 10 дугаар мөрөөс эрхлэх даатгалын хэлбэрийг сонгоно.
- 11) Даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь эрхлэх үйл ажиллагааны төрлийг сонгосны дараа 9, 10, 11 дугаартай мөрүүдээс эрхлэх даатгалын хэлбэрийг сонгоно.

Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн мэдээлэл

- 12) Оноосон нэр: Монгол – хуулийн этгээдийн нэрийг кирилл үсгээр, бүтэн бичнэ.
Англи – хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичнэ.
- 13) Хэрэв хуулийн этгээдийн оноосон нэр өөрчлөгдөж байсан бол өмнөх нэрийг бүтэн бичиж, хэзээнээс хэдий хүртэл тухайн нэр ашиглагдсан талаарх хугацааг он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар бичих
- 14) Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулсан хурлын огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар бичнэ.

- 15) Хуулийн этгээдийн хэлбэр: ХК-хувьцаат компани, ХХК- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн аль нь болохыг сонгоно.
- 16) Хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээс тохирох нүдийг сонгож, гадаадын хөрөнгө оруулалттай бол нийт хувьцааны хэдэн хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч
- Дотоодын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт хувьцааг (100 хувь) Монгол улсын иргэн , Монгол улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээд эзэмшдэг,
- Гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт гаргасан хувьцааны 25 буюу түүнээс дээш хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч эзэмшиж байгаа бөгөөд гадаадын хөрөнгө оруулагч тус бүрийн оруулсан хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 100 мянган ам.доллар буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөс дээш байх аж ахуй нэгжийг тус тус ойлгоно.
- 17) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх улсын бүртгэлийн дугаарыг бичнэ.
- 18) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.
- 19) Хаяг байршил: Хуулийн этгээдийн одоо байршиж байгаа эсхүл байршихаар гэрээ байгуулсан байрны хаягийг хүснэгтийн дагуу дэлгэрэнгүй бичнэ.
- 20) Холбоо барих утас: Хуулийн этгээдийн холбоо барих суурин, гар утас, факсын дугаарыг бичнэ.
- 21) Цахим хуудас: Хуулийн этгээдийн албан ёсны цахим хуудсыг бичнэ. Цахим шуудангийн хаяг: Хуулийн этгээдийн цахим шуудангийн хаягийг бичнэ.
- Нийгмийн сүлжээний хаяг: www.twitter.com, www.facebook.com гэх мэт олон нийтийн сүлжээн дэх хаягийг бичнэ.

Банкин дахь харилцах, хадгаламжийн мэдээлэл

- 22) Дансны төрлийг сонгож, банкны нэр, дансны дугаар, дансны валютын төрлийг бичиж, холбогдох дансны үлдэгдлийг тухайн өдрийн Монголбанкны албан ханшаар тооцон төгрөгөөр илэрхийлнэ.

Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн талаарх мэдээлэл

- 23) Хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч бүрээр хүснэгт дэх мэдээллийг бөглөнө.
- Хувьцаа эзэмшигчдийн овог нэр/ оноосон нэр хэсэгт хувьцаа эзэмшигч нь хуулийн этгээд бол түүний оноосон нэрийг, иргэн бол иргэний овог нэрийг бичнэ.
 - Харьяалал хэсэгт хувьцаа эзэмшигчийн харьяалагдах улсыг мөрийн дагуу харгалзуулан бичнэ.
 - Хувьцааны тоо хэсэгт тухайн хувьцаа эзэмшигчийн нийт эзэмшиж буй хувьцааны тоог бичиж, хувьцааны төрлүүдээс сонголтыг хийнэ.
 - ХНХ-н хэмжээ хэсэгт тухайн хувьцаа эзэмшигчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг төгрөгөөр илэрхийлэн, дараагийн хэсэгт энэхүү хөрөнгө нь нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэчнээн хувийг бүрдүүлж байгааг зуутын орны (таслалаас хойш 2 орны) нарийвчлалтайгаар тусгана. (Жишээ нь 50.85 %)
- 24) Компанийн тухай хуулийн 6.16 дахь хэсэгт заасан компанийн нэгдлийн оролцогч биш бол үгүй гэсэн хариултыг сонгон 26 дугаар мөр лүү шилжинэ.

25) 24 дүгээр мөрөнд тийм гэсэн хариултыг сонгосон бол 25 дугаар мөрөнд компанийн нэгдлийн оролцогч бүрийн оноосон нэрийг хуулийн этгээдийн хэлбэрийн хамт оноосон нэр хэсэгт бичиж, регистрийн дугаар, үйл ажиллагааны төрлийг бичнэ.

-Тусгай зөвшөөрөл хүсэгчтэй ямар холбоотой болох хэсэгт толгой компани, хараат компани, охин компани, зэргэлдээ компани, үүнээс ч илүү үргэлжилсэн хэлхээ холбоонд компанийн нэгдлийн оролцогч гэж бичнэ.

Удирдлага боловсон хүчинтэй холбоотой мэдээлэл

26) Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх бол Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүний тоог харгалзах мөрний дагуу бичнэ.

Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол Төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх бол тийм гэсэн хариултыг сонгон, зөвлөлийн бүрэлдэхүүний тоог бичнэ. Үгүй гэсэн хариултыг сонгосон бол 27 дугаар мөр лүү шилжинэ.

27) Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх бол дотоод хяналтын нэгжийн бүрэлдэхүүний тоог харгалзах мөрний дагуу бичнэ.

Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол Дотоод хяналтын нэгжтэй байх бол тийм гэсэн хариултыг сонгон, нэгжийн бүрэлдэхүүний тоог бичнэ. Үгүй гэсэн хариултыг сонгосон бол 28 дугаар мөр лүү шилжинэ.

28) Нийт ажилтан албан хаагчдын тоо хэсэгт хуулийн этгээдтэй хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан ажиллах болон ажиллаж буй нийт ажилтны тоог бичнэ.

29) Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх бол даатгалын андеррайтер, актуарч, даатгалын борлуулалт болон нөхөн төлбөр хариуцсан ажилтан, даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол даатгалын зуучлалын борлуулалтын ажилтан, даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол хөрөнгийн үнэлгээчин гэх мэт мэргэжлийн боловсон хүчний тоог нэгтгэн гаргаж даатгалын мэргэжлийн боловсон хүчний тоо мөрөнд бичих бөгөөд даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх бол даатгалын актуарчийн тоог бичнэ.

30) Ажлын байрны мэдээлэл хэсэгт тухайн ажлын байрыг худалдаж авсан, түрээсэлсэн аль нь болохыг сонгоно.

Ашиглах техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн мэдээлэл

31) Үйл ажиллагаанд ашиглагдах техник тоног төхөөрөмжийг нэр, төрөл бүрээр түүний хүчин чадал, багтаамж, тоо ширхэг, үнийн талаарх мэдээллийг хүснэгт дэх асуулгын дагуу нөхөх ба тухайн тоног төхөөрөмжийг худалдаж авсан түрээсэлсэн аль нь болохыг сонгоно. Тоног төхөөрөмжийн үнэ нь худалдан авсан өртөг байна.

32) Программ хангамжийн зориулалт баганад тухайн программыг ямар зориулалтаар ашиглах талаар бичнэ. Жишээ нь: нягтлан бодох бүртгэл, даатгалын мэдээллийн санд мэдээ өгч, авах, өдөр тутмын мэдээ, мэдээлэл боловсруулах гэх мэт.

Үйл ажиллагааны үндсэн үзүүлэлтийн төлөвлөлт

33) Компанийн нийт хөрөнгө, хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, нийт орлого, зардал, цэвэр ашгийн хэмжээг тооцон, дараалсан 3 жилээр тухайн оны дүнг төгрөгөөр илэрхийлэн бичих бөгөөд энэ нь бизнес төлөвлөгөөнд тусгагдсантай ижил байна.

34) Даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн бол 33, 34 дүгээр мөрөнд үзүүлэлтүүдийг бөглөнө. “Хохирол нөхөлтийн харьцаа” үзүүлэлтээс бусад үзүүлэлтийг төгрөгөөр илэрхийлэх бөгөөд дараалсан 3 жилээр тухайн оны дүнг төлөвлөсөн дүнг бичнэ. Энэ нь бизнес төлөвлөгөөнд тусгагдсантай ижил байна.

2.1.2. Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04001 маягтын дагуу гаргасан өргөдөлд хавсаргах баримт бичигт тавигдах шаардлага

1. Нэгээс дээш үүсгэн байгуулагч нийлж компанийг байгуулж байгаа бол компани байгуулж, холбогдох тусгай зөвшөөрөл хүссэн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр эсхүл Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн тогтоолын эх хувь, эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, нэг үүсгэн байгуулагчтай бол компани үүсгэн байгуулах шийдвэр, эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
2. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, түүний хавсралтын нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
3. Улсын бүртгэлийн албанд бүртгүүлсэн компанийн дүрмийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар
4. Компанийн дүрмийн санд хувьцаа эзэмшигч нарын оруулсан мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн болохыг нотлох баримт бичиг. Хэрвээ баримт бичгийн эх хувийг хавсаргах боломжгүй бол нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбарыг хавсаргана. (Ногдол ашиг хуваарилсан талаарх шийдвэр, төлбөрийн баримт, дансны хуулга, худалдаж худалдан авах гэрээ, бэлэглэлийн гэрээ, нийгмийн даатгалын дэвтрийн хуулбар, хадгаламжийн дэвтрийн хуулбар гэх мэт).
5. Өргөдөл гаргагчийн нийт энгийн хувьцааны 10 ба түүнээс дээш хувийг дангаараа болон бусад этгээдтэй хамтран эзэмшдэг этгээд бүр Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу маягт СЗХ04005-г бөглөж, хувьцаа эзэмшигчийн тодорхойлолтыг гаргана. Тодорхойлолтод хувьцаа эзэмшигчийн иргэний цахим үнэмлэх (хуулийн этгээд бол улсын бүртгэлийн гэрчилгээ), эрхэлж буй ажил, албан тушаалыг нотлох баримтыг хавсаргана. (тухайлбал нийгмийн даатгалын дэвтэр, албан байгууллагын тодорхойлолт гэх мэт...).
6. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан болон мэргэжлийн (даатгалын борлуулалтын ажилтан, даатгалын менежер, даатгалын нөхөн төлбөрийн ахлах ажилтан, даатгалын актуарч, даатгалын андеррайтер гэх мэт) боловсон хүчний иргэний үнэмлэхийн гэрчлүүлсэн хуулбар. Тэдгээрийн мэргэжлийн (даатгал, санхүү, эдийн засаг болон бусад) диплом, мэргэшлийн үнэмлэх, гэрчилгээ мөн нийгмийн даатгалын дэвтрийн хуулбар болон даатгалын байгууллагад ажиллаж байсан бол тус байгууллагын гаргасан тодорхойлолт.
7. Хорооноос баталсан тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шалгуурт тусгагдсан баримт бичиг.

8. Ажлын байрыг худалдан авсан бол үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, түрээсэлсэн бол түрээсийн гэрээний хуулбар, техник тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх танилцуулга, холбогдох материал.
9. Энэ журмын 7 дугаар хавсралт “Бизнес төлөвлөгөө боловсруулах зөвлөмж”-ийн дагуу гаргасан 3-аас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө.
10. Тусгай зөвшөөрлийн өргөдөл гаргахаас өмнө 1 жилээс доошгүй хугацаагаар үйл ажиллагаа эрхэлж байсан бол жилийн эцсийн аудитаар баталгаажсан санхүүгийн тайлан, үйл ажиллагаа эрхэлж байгаагүй бол эхлэлтийн тайлан.
11. Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-ийн 3 дугаар хавсралтад заасан зааврын дагуу маягт СЗХ04006-г өргөдөл гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтан болон мэргэжлийн боловсон хүчин бүр бөглөж, эрх бүхий албан тушаалтан болон боловсон хүчний тодорхойлолтыг гаргана. Компанийн эрх бүхий албан тушаалтан гэдэгт Компанийн тухай хуулийн 84.1 дэх хэсэгт заасан буюу компанийн дүрэмд заасан эрх бүхий албан тушаалтныг ойлгоно.
12. Эрхлэх даатгалын хэлбэрээр мэргэшсэн буюу өмнө нь даатгалын байгууллагад тухайн даатгалын хэлбэрийн даатгалын бүтээгдэхүүнтэй холбогдох үйл ажиллагааг хариуцан 1-ээс доошгүй жил ажилласан (даатгалын байгууллагын чиглэлээс хамааран даатгалын гэрээг байгуулах, борлуулах, тухайн даатгалын хэлбэрийн хохирлын үнэлгээг хийх гэх мэт) эсхүл тухайн даатгалын хэлбэрийн болон хөтөлбөрт нь тус даатгалын хэлбэрийн талаарх хичээл багтсан сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт.
13. Энэ журмын 8 дугаар хавсралт “Дотоод үйл ажиллагааны журам боловсруулах зөвлөмж”-ийн дагуу гаргасан дотоод үйл ажиллагааны журмын төсөл.
14. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 14.1 дэх хэсэгт заасны дагуу боловсруулсан дотоод хяналтын хөтөлбөр буюу:
- сэжигтэй гүйлгээг илрүүлэх, мэдээллийн нууцлалыг хадгалах, Санхүүгийн мэдээллийн алба болон эрх бүхий бусад байгууллагад мэдээлэл өгөх, баримт бичиг шилжүүлэх журам;
 - мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль тогтоомж болон дээрх журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих ажилтныг томилох, чөлөөлөх журам, түүний эрх, үүрэг;
 - хяналт тавих ажилтныг мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах төлөвлөгөө, арга хэмжээ
 - өөрийн харилцагч, үйлчилгээ, бүтээгдэхүүний мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг үнэлж, өндөр эрсдэлтэй харилцагч, үйлчилгээ, бүтээгдэхүүнийг онцгой анхаарахад чиглэсэн арга хэмжээний цогц хөтөлбөр.
- Дотоод хяналтын хөтөлбөрийг боловсруулахдаа Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, Монголбанкны ерөнхийлөгчийн 2019 оны 01 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А-26 тоот тушаалаар батлагдсан “Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны журам”, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос гаргасан холбогдох гарын авлагуудтай сайтар танилцсан байвал зохино.
15. ”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан СЗХ04004 маягтын

дагуу бөглөсөн даатгалын хэлбэрийг бүртгүүлэх хүсэлт, хавсаргах барим бичгүүд, мөн СЗХ04008 маягтын дагуу бөглөсөн 2-оос доошгүй даатгалын бүтээгдэхүүнд тавигдах шаардлагыг хангасан зах зээлд борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүний мэдэгдэл.

16. ”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан үйлчлүүлэгч, даатгуулагчийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн, судалгаа, хөгжүүлэлт, актуар тооцоолол, дотоод хяналтын үйл ажиллагааг нарийвчлан тусгасан даатгалын бүтээгдэхүүн боловсруулах журам.
17. Давхар даатгалын чиглэлээр мэргэшсэн буюу өмнө нь даатгалын байгууллагад давхар даатгалын үйл ажиллагааг хариуцан 2-оос доошгүй жил ажилласан, эсхүл давхар даатгалын чиглэлийн албан ёсны сургалтад хамрагдаж байсныг нотлох баримт.
18. ”Даатгалын багц дүрэм”-ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчид тавигдах шаардлага, дагаж мөрдөх үзүүлэлт”-д заасан мэргэжлийн хариуцлагын доод хэмжээний хязгаараас багагүй хэмжээний даатгалын үнэлгээтэй мэргэжлийн хариуцлагын даатгалын гэрээний төсөл.
19. Хоёроос доошгүй даатгалын компанитай байгуулах хамтран ажиллах гэрээний төсөл. Хамтран ажиллах гэрээний төсөлд дараах зүйлийг тусгана:
 - Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 26.1 дэх хэсэгт заасны дагуу даатгалын хураамжийн орлогыг даатгагчийн дансанд шуурхай шилжүүлэх ажиллагааны зохицуулалт;
 - хамтран ажиллах даатгагч бүрийн нэр дээр данс нээх талаарх зохицуулалт; (Хэрвээ банк бол)
 - даатгалын хураамж төлөгдсөнөөр даатгалын гэрээ байгуулагдсанд тооцож, даатгалын тохиолдол гарахад даатгалын хураамжийн орлого даатгагчийн дансанд шилжсэн эсэхээс үл хамааран даатгагч даатгуулагчид нөхөн төлбөр олгох талаарх зохицуулалт;
20. Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх ажилтан нь Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан зохион байгуулсан даатгалын зуучлалын сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт. Энэ нь шалгалтад тэнцсэнээс хойш хоёр жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.
21. Банкны тухай хуулийн 6.4 дэх хэсэгт заасны дагуу даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд татгалзахгүй тухайгаа мэдэгдэж Монголбанкнаас Хороонд ирүүлсэн албан бичиг.
22. Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг хариуцах 2-оос доошгүй орон тооны ажилтан бүхий тусгайлсан нэгжийг байгуулсан буюу томилсон тухай шийдвэрийн хуулбар, тухайн нэгжийн танилцуулга болон банкны бүтцийг харуулсан бүдүүвч зураг
23. Хамтран ажиллах даатгагч бүр дээр даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаатай холбогдон гарах гүйлгээ хийгдэх данс нээснийг нотлох дансны хуулга, хамтын ажиллагааны гэрээнд тусгасан байдал
24. Эрхлэх даатгалын хэлбэрийн хохирлын үнэлгээний чиглэлээр үнэлгээчин нь мэргэшсэн гэдгийг нотлох баримт – тухайн даатгалын хэлбэр, түүний хохирлын үнэлгээний талаар сургалтад хамрагдсан, тухайн чиглэлээр үнэлгээ хийх эрх, зөвшөөрлийг төрийн эрх бүхий

байгууллагаас авсан баримт бичиг, тухайн хэлбэрийн хохирлын үнэлгээгээр ажиллаж байсан туршлагатайг нотлох баримт. Эрхлэх даатгалын хэлбэрээс хамааран эд хөрөнгийн хохирлыг үнэлэх тохиолдолд Хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.

25. Сонгосон даатгалын хэлбэрээр хохирол үнэлгээ хийж гүйцэтгэхэд шаардлагатай судалгааны материал, программ хангамж, мэдээллийн сангийн танилцуулга.

26. Даатгалын хохирол үнэлгээ хийх ажилтны Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын хохирол үнэлгээний сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт. Энэ нь шалгалтад тэнцсэнээс хойш хоёр жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

2.2.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04002 маягтыг бөглөх, түүнд хавсаргах баримт бичгийг бүрдүүлэх.

2.2.1.Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04002 маягтыг бөглөх

Эрхлэх үйл ажиллагааны мэдээлэл

- 1) Өргөдөл гаргасан огноо: Он, сар өдөр гэсэн дарааллаар тоогоор бичнэ.
- 2) Өргөдөл гаргагчийн овог нэр, оноосон нэр: Өргөдөл гаргагч нь иргэн бол овог нэрийг, хуулийн этгээд бол оноосон нэрийг бичнэ.
- 3) Өмнө нь өргөдөл гаргагч хуулийн этгээд нь санхүүгийн салбарт ажиллаж байгаагүй (хуулийн этгээд бол санхүүгийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж байгаагүй) бол үгүй гэсэн сонголтыг хийж 5 дугаар мөр лүү шилжинэ.
- 4) 3 дугаарт тийм гэсэн хариултыг сонгосон бол 4 дүгээр мөрөнд эрхэлж байсан үйл ажиллагааны төрлийг бичнэ.
- 5) Өмнө нь Хороонд даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн өргөдөл ирүүлж байгаагүй бол үгүй гэсэн сонголтыг хийж, 8 дугаар мөр лүү шилжинэ.
- 6) 5 дугаарт тийм гэсэн хариултыг сонгосон бол 6 дугаар мөрөнд хүсэлт ирүүлж байсан тусгай зөвшөөрлийн төрлийг бичнэ.
- 7) 7 дугаар мөрөнд тусгай зөвшөөрөл олгогдсон эсэхээс хамааран тохирох сонголтыг хийнэ.
- 8) Тусгай зөвшөөрөлтэй эрхлэх үйл ажиллагааны хэлбэрийг сонгоно.
- 9) Өргөдөл гаргагч нь тохирох сонголтыг хийж, иргэн 10-19 дүгээр мөрийг бөглөнө. Хуулийн этгээд бол 20-32 дугаар мөрийг бөглөнө.

Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх иргэний мэдээлэл

- 10) Өргөдөл гаргагч иргэний овог буюу иргэний цахим үнэмлэх дээрх эцэг(эх)-ийн нэрийг бичнэ.
- 11) Өргөдөл гаргагч иргэн өөрийн нэрийг бичнэ.

- 12) Өргөдөл гаргагч иргэн өөрийн регистрийн дугаарыг бичнэ.
- 13) Өргөдөл гаргагч иргэн өөрийн оршин суугаа газрын хаягийг улс, аймаг/хот, сум/дүүрэг, баг/хороо, гудамж/байр, тоот гэсэн дарааллаар бичнэ.
- 14) Өргөдөл гаргаж буй өдрийн байдлаар эрхэлж байгаа ажил, ажиллаж буй газар, албан тушаалын талаар бичнэ.
- 15) Ажил эрхэлдэг бол ажлын газрын хаягийг улс, аймаг/хот, сум/дүүрэг, баг/хороо, гудамж/байр, тоот гэсэн дарааллаар бичнэ.
- 16) Өргөдөл гаргагч иргэн нь мэргэжил эзэмшсэн бол эзэмшсэн мэргэжлийн нэрийг бичнэ.
- 17) Өргөдөл гаргагч иргэнтэй холбоо барих утасны дугаарыг бичнэ.
- 18) Өргөдөл гаргагчийн цахим шуудангийн хаягийг бичнэ.
- 19) Өргөдөл гаргагч иргэн нь Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж шалгалтад тэнцсэн бол тийм гэсэн сонголтыг хийж, үгүй бол үгүй гэсэн сонголтыг хийнэ. Энэ нь шалгалтад тэнцсэнээс хойш хоёр жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

Тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн мэдээлэл

- 20) Оноосон нэр: Монгол – хуулийн этгээдийн нэрийг кирилл үсгээр, бүтэн бичнэ.
Англи – хуулийн этгээдийн нэрийг латин үсгээр галиглан бичнэ.
- 21) Хэрэв хуулийн этгээдийн оноосон нэр өөрчлөгдөж байсан бол өмнөх нэрийг бүтэн бичиж, хэзээнээс хэдий хүртэл тухайн нэр ашиглагдсан талаарх хугацааг он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар бичих
- 22) Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулсан хурлын огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар бичнэ.
- 23) Хуулийн этгээдийн хэлбэр: ХК-хувьцаат компани, ХХК- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанийн аль нь болохыг сонгоно.
- 24) Хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээс тохирох нүдийг сонгож, гадаадын хөрөнгө оруулалттай бол нийт хувьцааны хэдэн хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч
Дотоодын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт хувьцааг (100 хувь) Монгол улсын иргэн, Монгол улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээд эзэмшдэг,
Гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани гэдэгт нийт гаргасан хувьцааны 25 буюу түүнээс дээш хувийг гадаадын хөрөнгө оруулагч эзэмшиж байгаа бөгөөд гадаадын хөрөнгө оруулагч тус бүрийн оруулсан хөрөнгө оруулалтын хэмжээ 100 мянган ам.доллар буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөс дээш байх аж ахуй нэгжийг тус тус ойлгоно.
- 25) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх улсын бүртгэлийн дугаарыг бичнэ.
- 26) Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дэх регистрийн дугаарыг бичнэ.
- 27) Хаяг байршил: Хуулийн этгээдийн одоо байршиж байгаа эсхүл байршихаар гэрээ байгуулсан байрны хаягийг хүснэгтийн дагуу дэлгэрэнгүй бичнэ.

28) Холбоо барих утас: Хуулийн этгээдийн холбоо барих суурин, гар утас, факсын дугаарыг бичнэ.

29) Цахим хуудас: Хуулийн этгээдийн албан ёсны цахим хуудсыг бичнэ. Цахим хуудасгүй бол нөхөх шаардлагагүй.

Цахим шуудангийн хаяг: Хуулийн этгээдийн цахим шуудангийн хаягийг бичнэ.

Нийгмийн сүлжээний хаяг: www.twitter.com, www.facebook.com гэх мэт олон нийтийн сүлжээн дэх хаягийг бичнэ.

Хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн талаарх мэдээлэл

30) Хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч (гишүүн)-ийн овог нэр / оноосон нэрийг бичиж, тухайн этгээдийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг төгрөгөөр илэрхийлэн, нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд түүний хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эзлэх хувийг бичнэ. Эдгээр мэдээллийг хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч бүр бөглөнө.

Удирдлага боловсон хүчинтэй холбоотой мэдээлэл

31) Хуулийн этгээдтэй хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан ажиллаж буй нийт ажилтны тоог бичнэ.

32) Хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан буюу гүйцэтгэх удирдлага, даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд албан тушаал, овог, нэр, регистрийн дугаар, иргэний харъяаллыг бичиж, Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн эсэх тохирох хариултыг сонгоно.

2.2.2. Тусгай зөвшөөрлийн өргөдлийн СЗХ04002 маягтын дагуу гаргасан өргөдөлд хавсаргах баримт бичиг, тавигдах шаардлага

1. Даатгалын төлөөлөгчийн шимтгэл олгох нөхцөлийг хууль тогтоомжид нийцүүлэн тусгасан даатгагчтай хамтран ажиллах бичгээр байгуулсан гэрээний төсөл.
2. Даатгалын төлөөлөгчөөр ажиллах этгээдийн Хороо, холбогдох мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулсан даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэнийг нотлох баримт, мөн ажил эрхэлдэг бол тухайн этгээдийн нийгмийн даатгалын дэвтрийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар.
3. Өргөдөл гаргагч нь иргэн бол иргэний цахим үнэмлэх болон мэргэжил эзэмшсэн бол тухайн мэргэжлийн диплом, гэрчилгээний хуулбар.
4. Өргөдөл гаргагч нь хуулийн этгээд бол даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хуулийн этгээдийн эрх бүхий этгээдийн шийдвэр.
5. Өргөдөл гаргагч нь хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар.
6. Өргөдөл гаргагч нь хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн дүрмийн нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, шинэчилсэн дүрмийн төсөл.

Бизнес төлөвлөгөө боловсруулах зөвлөмж

Бизнес төлөвлөгөө гэдэг нь компанийн стратеги, зорилтыг тодорхойлж, компанийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд түүний бүтэц, зохион байгуулалт, үйлчилгээний шуурхай, найдвартай ажиллагаа, удирдлагын ур чадвар, санхүү, төлбөрийн чадварын үзүүлэлт, үр ашгийг жил тутам сайжруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхой цаг хугацаагаар төлөвлөн боловсруулсан баримтыг хэлнэ.

Бизнес төлөвлөгөөг 3-аас доошгүй жилийн хугацаатай боловсруулах бөгөөд хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлэсэн байна. Бизнес төлөвлөгөө нь эмх цэгцтэй, ойлгомжтой, бүлэг хэсгүүд нь уялдаа бүхий мэдээлэл нь цаг хугацаандаа, үнэн бодитой, үр дүн нь хэмжигдэхүйц байвал зохино.

1. Бизнес төлөвлөгөөний нүүр хуудсанд дараах зүйлсийг тусган харуулна:
 - 1.1. Хуулийн этгээдийн нэр, хаяг
 - 1.2. Бизнес төлөвлөгөөний нэр
 - 1.3. Хувилбарын дугаар
 - 1.4. Боловсруулсан огноо
 - 1.5. Баталсан шийдвэрийн огноо, дугаар
 - 1.6. Зохиогчийн нэр, хаяг
 - 1.7. Зохиогчийн тэмдэглэл
 - 1.8. Хуулийн этгээдийн удирдлагын нэр, хаяг
2. Компани нь бизнес төлөвлөгөөг өөрийн үйл ажиллагааны онцлогтой уялдуулан дараах асуудлуудыг тусгасан байна. Үүнд:
 - 2.1. Компанийн үйл ажиллагааны зорилго, зорилт
 - 2.2. Компанийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд ашигтай байх макро болон микро түвшин дэх боломжит нөхцөлүүд
 - 2.3. Компанийн тайлан тэнцэл, мөнгөн хөрөнгийн урсгал, орлого зарлагын 3-аас доошгүй жилийн төсөөлөл
 - 2.4. Үйл ажиллагаатай холбогдон гарах эрсдэлийг тодорхойлж, түүнийг удирдахад авах арга хэмжээ
 - 2.5. Компанийн засаглалыг боловсронгуй болгох, сайжруулах төлөвлөгөө
3. Бизнес төлөвлөгөө нь дараах хэсгээс бүрдэнэ. Үүнд:

I. ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ХУРААНГУЙ

Энэ бүлэгт тухайн бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч нь хэрэгжүүлэх гэж буй бизнес төлөвлөгөөний эрхэм зорилго, зорилт, амжилтын үндэс, учирч болох эрсдэл болон санхүүгийн бусад үзүүлэлтүүдийн тухай товч мэдээллийг багтаана.

Эрхэм зорилго гэдэг нь үйлчлүүлэгч, даатгуулагчдын ямар хэрэгцээг, ямар арга замаар хангах тухай тодорхойлолт юм.

Зорилт гэдэг нь эрхэм зорилтод хүрэхийн тулд шат дараалан хэрэгжүүлэх, хугацаатай, хэмжигдэхүйц бодитой үр дүн буюу хүрэх цэг юм.

II. БИЗНЕСИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Бизнесийн танилцуулга гэдэг нь тухайн компанийн нэр, хаяг, хариуцлагын тогтолцоо, зах зээлийн нөхцөл төлөв байдал, эрхлэх гэж буй даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа, гаргаж буй үйлчилгээ түүнчлэн удирдлага боловсон хүчний хангалт, санхүүгийн чадавх ба байдал бизнес төлөвлөгөө бичих болсон шалтгаан, зорилго зорилтууд түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэр, үйл ажиллагааны үр ашиг, борлуулалтын орлого, ашиг зэргийг тусган харуулсан хураангуй тодорхойлолт юм.

Бизнесийн танилцуулга нь дараах үндсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ:

1. Компанийн түүх

1.1. Компанийн түүх: Энэ хэсэгт танай компани анх хэдэн онд байгуулагдсан, ямар бизнес эрхэлж байсан, компанийн түүх, ололт амжилтын талаар дурдахаас гадна одоогийн явуулж буй үйл ажиллагаа, бизнесийн чиглэл, бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, бүтэц бүрэлдэхүүний талаар бичнэ. Өмнө нь үйл ажиллагаа явуулж байгаагүй бол бичих шаардлагагүй.

1.2. Одоогийн явуулж буй үйл ажиллагаа: Хуулийн этгээд бизнесийн аль салбарт ямар чиглэлээр бүтээгдэхүүн үйлчилгээ эрхэлдэг, одоогийн бизнесийн орчин, эзэмшиж буй тоног төхөөрөмж, барилга байгууламж, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тоо хэмжээ, нийлүүлэгч, хамтран ажилладаг байгууллага, харилцагчдын талаарх мэдээллийг бичнэ. Өмнө нь үйл ажиллагаа явуулж байгаагүй бол бичих шаардлагагүй.

1.3 Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, хувьцаа эзэмшилт: Хуулийн этгээдийг хувьцаа эзэмшигчдийн оруулсан мөнгөн хөрөнгийн талаар дэлгэрэнгүй бичнэ.

1.4 Бүтэц зохион байгуулалт, удирдлага, хүний нөөц: Энэ хэсэгт тухайн байгууллагын боловсон хүчний бүтэц, зохион байгуулалт, удирдлагын багийн танилцуулга, тэдний өмнө хийж байсан ажил, ажлын туршлага, одоогийн хариуцан ажилладаг ажлын талаар танилцуулна. Тухайн байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийг схемчлэн зурж болно. Боловсон хүчний талаар одоо компанид нийт хэдэн хүн ажиллах, тэднээс хэд нь үндсэн ажилчин, хэд нь гэрээт ажилчин байх, тэдгээрийн цалин хөлс, ямар ямар чиглэлийн ажил хариуцдаг, ажилчид дотроо газар, хэлтэс, салбар зэрэгт хуваагддаг эсэх талаар бичнэ. Цаашид ажилчдын тоог нэмэгдүүлэх эсэх талаар тодруулна.

2. Зах зээлийн нөхцөл төлөв байдал

Зах зээлийн байдал, хэрэглэгчид, зах зээлд гарч байгаа ерөнхий чиг хандлага, тухайн бизнесийн хууль эрх зүйн орчин, тухайн салбар дахь өрсөлдөгчдийн талаар мэдээллүүдийг багтаана.

2.1 Зах зээл, хэрэглэгч, зах зээлийн ерөнхий чиг хандлага: Энэ хэсэгт зах зээлийн хэмжээ, хэрэглэгчдийн тоо хэмжээ, тухайн хуулийн этгээдийн зах зээлд эзлэх хувь, зах зээлийн өсөлт,

ирээдүйн зах зээлийн байдал, зах зээлийн тогтвортой байдал, зах зээлд гарч байгаа ерөнхий чиг хандлагуудыг бичих бөгөөд технологийн хөгжил, байгалийн хүчин зүйлс, хүн амын суурьшилт зэргийг тодруулна.

2.2 Бизнесийн хууль эрх зүйн орчин:Тухайн бизнесийг эрхлэхтэй холбоотой хуулиудыг судалсан эсэх, шаардагдах бичиг баримтыг бүрдүүлж баталгаажуулсан эсэх, хууль эрх зүйн орчинд нийцүүлэн үйл ажиллагаа явуулах арга замыг тодорхой бичнэ.

2.3 Өрсөлдөөн, өрсөлдөгчид:Тухайн зах зээл дээрх ижил төрлийн бизнес эрхэлж байгаа аж ахуй нэгж байгууллагын тоо хэмжээ, нэр, байршил, хүчин чадал, зах зээлд эзлэх хувь, давуу болон сул талуудын талаар дурдана. Компанийн дотоод, гадаад хүчин зүйлсийг судалсан SWOT шинжилгээг хийсэн байвал зохино.

Өрсөлдөгчийн нэр	Байршил	Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэр төрөл	Багцын хэмжээ	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний үнэ, хүүгийн хэмжээ	Зах зээлд эзлэх байр суурь
Өрсөлдөгч 1					
Өрсөлдөгч 2					
Өөрийнх					

2.4 Бизнес төлөвлөгөө бичих болсон үндэслэлүүд: Яагаад шинээр үйл ажиллагаа эрхлэх болсон шалтгааныг бичиж, зах зээл, өөрийн хүчин чадлын хэмжээг харгалзан тухайн бизнесийг өргөжүүлэх нөөц, боломжийг тодруулна.

3. Төлөвлөсөн бизнесийн үйл ажиллагаа:

3.1 Бүтээгдэхүүн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө: Эрхлэх гэж буй даатгалын хэлбэрийн дэлгэрэнгүй болон үйл ажиллагаа эрхлэн явуулснаар тухайн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг ямар хэмжээгээр хүргэх, харилцагч, үйлчлүүлэгчдийн цар хүрээг тодорхойлж, тооцооллыг хийнэ.

3.2 Маркетингийн төлөвлөгөө: Өмнөх бүлэгт хийсэн зах зээл, хэрэглэгчдийн судалгааг үндэслэн боловсруулна. Үүнд зах зээлээ сонгох, бүтээгдэхүүн үйлчилгээг идэвхжүүлэх үйл ажиллагаа орно. Маркетингийн төлөвлөгөө нь маркетингийн иж бүрдлээс бүрдэнэ. Үүнд: Бүтээгдэхүүн (үйлчилгээ), Үнэ (үнийг хэрхэн тогтоох), Байрлал (суваг, хуваарилалт), Идэвхжүүлэлт (зар сурталчилгаа) зэргийг хэрхэн шийдвэрлэсэнээ тодорхойлно.

3.3 Менежментийн төлөвлөгөө: Байгууллагын удирдлага, бүтэц, зохион байгуулалт, удирдах ажилтан бүрийн хариуцлага, ажилчдын нэрс, цалингийн зардлыг тодорхой бичиж, боловсон хүчнийг бэлтгэх, чадваржуулах шаардлага, тэдгээрт хийх сургалтын талаар тодруулна.

3.4 Санхүүгийн төлөвлөгөө: Санхүүгийн төлөвлөгөөнд бизнесийн үйл ажиллагаа явуулахад шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэр, орлого, зардал, ашиг, алдагдлыг тооцож, түүнийг хэрхэн

удирдах талаар тусгана. (Даатгалын компани бол даатгалын үнэлгээ, даатгалын хураамж, нөөц сан, нөхөн төлбөр, давхар даатгалын хураамж, даатгалын бус үйл ажиллагааны орлого гэх мэт үзүүлэлтүүдийн тооцооллыг тусгана)

Орлогыг тооцохдоо тухайн орлогыг бүрдүүлэх эх үүсвэр бүрээр тооцож нэгтгэн гаргана.

Зардлыг тооцохдоо бүтээгдэхүүн үйлчилгээтэй холбогдон гарах, удирдлага зохион байгуулалттай холбогдон гарах, албан татвар хураамж төлөх, хөрөнгө оруулалттай холбогдон гарах, бусад зардал гэх мэтчилэн зардлын зүйл анги бүрээр тооцож, нэгтгэн гаргана.

Мөнгөн урсгалыг тооцохдоо сар бүрийн орж, гарах мөнгөн урсгалыг тооцож, жилээр нэгтгэн гаргана.

Санхүүгийн тайлан баланс зэрэг тоон үзүүлэлтийг бизнес төлөвлөгөөнд тусгахдаа өмнөх онуудын гүйцэтгэлийг ирэх жилийн төлөвлөгөөтэй зэрэгцүүлсэн байдлаар гаргана.

3.5 Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө: Шаардлагатай хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, хугацаа, үүнээс өөрийн хөрөнгийн эх үүсвэрээс оруулж чадах хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, хөрөнгө оруулалтыг хаанаас авахаар төлөвлөөд байгаа (банкны зээл, гадаадын хөрөнгө оруулалт, олон улсын байгууллагын тусламж хөрөнгө оруулалт, гадаадын банкнаас авах зээл, хувь нийлүүлэгчдийн хөрөнгө оруулалт)-талаар бичнэ. Хэрэв өглөг авлагатай бол энэ талаар жагсаалт үйлдэж, нарийвчлан тодруулсан байна.

3.6 Эрсдэлийн менежмент /бууруулах арга зам: Бизнес эрхлэхэд олон төрлийн эрсдэл учирч болох бөгөөд техник, санхүү, байгалийн гамшиг, хууль эрх зүй, улс төрийн эрсдэлийг зайлшгүй тооцож өөрийн бизнесийн онцлогт уялдуулан бичнэ. Мөн таны бизнест ямар төрлийн эрсдэл учрах магадлал илүү эсэхийг тодорхойлж, эрсдэлийг доод хэмжээнд байлгах, түүнээс сэргийлэх, бууруулахын тулд та ямар арга хэмжээ төлөвлөснөө бичих нь зүйтэй.

Дотоод үйл ажиллагааны журам боловсруулах зөвлөмж

Дотоод үйл ажиллагааны журам нь дараах зарчимд тулгуурлана:

- байгууллагын стратеги, зорилттой уялдсан байх;
- холбогдох хууль тогтоомж, журам, заавар, олон улсын конвенцыг удирдлага болгосон байх;
- санхүү, төлбөрийн чадвар, үр ашиг, удирдлагын ур чадвар, үйлчилгээний шуурхай, найдвартай ажиллагаа зэргийг харгалзан үзсэн байх;
- даатгуулагчийн эрх ашигт сөргөөр нөлөөлөхгүй байх.

Дотоод үйл ажиллагааны журамд дараах агуулгаар заалтуудыг заавал тусгасан байна:

1. Үйл ажиллагаанд мөрдөх журмын зорилгыг Монгол Улсын Иргэний хууль, Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль, Компанийн тухайн хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, Даатгалын багц дүрмийн хүрээнд даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагааны харилцааг зохицуулахад чиглүүлэх;
2. Үйл ажиллагаа, үйлчилгээтэй холбоотой нийтлэг хэрэглэгддэг нэр томъёонуудын тайлбарыг оруулах;
3. Даатгалын болон даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаанд оролцогч талууд бие биедээ харилцан итгэж, үнэн бодит мэдээллээр хангах, хууль дээдлэх, шударга байх үндсэн зарчмуудыг тусгах;
4. Тухайн үйлчилгээг үзүүлж, үйл ажиллагааг явуулахад харилцагчаас бүрдүүлэх шаардлагатай баримтын жагсаалт гаргах;
5. Тухайн үйл ажиллагаа, үйлчилгээг хэрэгжүүлэхэд тавигдах нөхцөл, шаардлага, хүү, хураамж, шимтгэл, барьцаа эд хөрөнгө, батлан даалтын шалгуур үзүүлэлт, харилцагчдын холбогдох гэрээ, хувийн хэрэг зэргийг хэрхэн бүрдүүлж хадгалж, хамгаалах талаар тусгах;
6. Холбогдох хууль журамд заасны дагуу үүсгэн байгуулагч, хувь нийлүүлэгчдэд хуулиар тавьсан шаардлага, тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байгаа ажилтнуудын эрх, үүргийн хэмжээ, хийж гүйцэтгэх, хянаж шийдвэрлэх, батлах хугацаа зэрэг ажилбаруудыг зааж өгөх;
7. Нягтлан бодох бүртгэлийг Хорооноос баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн заавар, дансны жагсаалт, маягтын дагуу хөтөлж, санхүүгийн тайлан, мэдээг тогтоосон хугацаанд гаргах, Хороонд ирүүлж байх, үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй аливаа эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, Даатгалын тухай хууль тогтоомж болон Хорооноос баталсан холбогдох журамд заасан шалгуур үзүүлэлтүүдийг ханган ажиллах;
8. Харилцагчдыг хуурамч мэдээллээр хангах, төөрөгдүүлэх, өөрийн болон гуравдагч этгээдийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн мэдээллийг нуун дарагдуулах, өөрийн ажил үүрэгтэй холбоотой нийтэд тараагдаагүй мэдээллийг ашиглан ашиг олох, бусдад тараах, харилцагчаас төлбөл зохих үйлчилгээний хөлс болон зардлаас илүү хэмжээний төлбөр шаардахыг хориглох асуудлыг тодорхой заах;

“Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх
баримт бичгийн жагсаалт”-ын 6 дугаар хавсралт

ЭХЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хуулийн этгээдийн нэр	
	(он) / (сар) / (өдөр)
	/төгрөгөөр/
ХӨРӨНГӨ	
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	
<i>Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө</i>	
Бэлэн мөнгө	
Банкинд байгаа мөнгө	
Дансны авлага	
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	
Урьдчилж төлсөн зардал	
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	
<i>Эргэлтийн хөрөнгийн дүн</i>	
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ	
Үндсэн хөрөнгө	
Биет бус хөрөнгө	
Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	
<i>Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн</i>	
Нийт хөрөнгийн дүн	
ӨР ТӨЛБӨР	
<i>Богино хугацаат өр төлбөр</i>	
Дансны өглөг	
Урьдчилж орсон орлого	
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	
<i>Урт хугацаат өр төлбөр</i>	
Урт хугацаат өр төлбөр	
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	
Бусад урт хугацаат өр төлбөр	
<i>Нийт өр төлбөр</i>	
ЭЗДИЙН ӨМЧ	
Өмч	
Нэмж төлөгдсөн капитал	
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	
Тусгай зориулалтын нөөцийн сангууд	
Эздийн өмчийн бусад хэсэг	
Хуримтлагдсан ашиг/алдагдал	
<i>Нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгө</i>	
Нийт өр төлбөр ба эздийн өмч	

.....
(Гүйцэтгэх удирдлагын гарын үсэг)

.....
(овог, нэр)

ДААТГАГЧИЙН БАТАЛГАА ГАРГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Даатгагч Даатгалын тухай хуульд заасан даатгагчийн баталгаа (цаашид “баталгаа” гэх) гаргах үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавигдах шаардлагыг тогтоох, түүнд хяналт тавихтай холбогдон үүсэх харилцааг энэ журмаар зохицуулна.

1.2.Даатгагч Даатгалын тухай хуулийн 6¹.1 дэх хэсэгт заасан баталгааг гаргаж болно.

Хоёр.Баталгаа гаргах үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага

2.1.Даатгагч баталгаа гаргах үйл ажиллагаа эрхлэхэд дараах шаардлагыг хангасан байна:

2.1.1.даатгагч баталгаа гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тухай шийдвэрийг эрх бүхий этгээдээс гаргасан байх;

2.1.2.дараах харилцааг тусгасан баталгаа гаргах үйл ажиллагааны журмыг Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх)-өөр батлуулсан байх:

2.1.2.1.баталгаа гаргах үйл ажиллагааг хэрхэн хэрэгжүүлэх, шийдвэрлэх, түүнд хяналт тавих тухай;

2.1.2.2.баталгаатай холбогдон үүсэж болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлох, үнэлэх, эрэмбэлэх, удирдах, бууруулах арга, аргачлалыг багтаасан эрсдэлийн удирдлагын бодлого;

2.1.2.3.үүрэг гүйцэтгэгчийг таньж мэдэх аргачлал (үүрэг гүйцэтгэгчийн санхүүгийн чадавх, хүний нөөц, ажлын туршлага болон ажлыг гүйцэтгэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмж зэрэг нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд хангалттай эсэх);

2.1.2.4.баталгаа гаргах үйл ажиллагаатай холбоотой шимтгэлийн хувь хэмжээг тооцох, баталгааны эрсдэлийн сан байгуулах шалгуур үзүүлэлт, аргачлал;

2.1.2.5.баталгаа гаргах үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллийг хувьцаа эзэмшигч, ТУЗ-ийн дарга, гишүүдэд тухай бүр хүргүүлж, тайлагнах тухай;

2.1.3.баталгаа гаргах үйл ажиллагааг хариуцсан бие даасан нэгжтэй байх.

2.2.Даатгагчийн гаргаж болох баталгааны нийт дүн нь даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүнгээс эрсдэлд суурилсан хөрөнгө болон нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүнг хассан үлдэгдлийн 70 хувиас хэтрэхгүй бөгөөд дараах томъёогоор тооцно:

$$ДБ=(ДӨХ-ЭСХ-ЗХ)*70\%$$

ДБ – даатгагчийн гаргаж болох баталгааны нийт дүн

ДӨХ – даатгагчийн өөрийн хөрөнгийн дүн

ЭСХ – эрсдэлд суурилсан хөрөнгийн дүн

ЗХ – нийт зөвшөөрөгдөхгүй хөрөнгийн дүн

2.3.Даатгагчийн ТУЗ нь санхүү, төлбөрийн чадварын байдлаа харгалзан баталгааны эрсдэлийг үнэлж, тухайн жилд гаргаж болох баталгааны дээд хэмжээг энэ журмын 2.2-т заасан хязгаарт нийцүүлэн жил бүр батална.

2.4.Даатгагч баталгаа гаргах тухай бүрд дараах шаардлагыг хангана:

2.4.1.“Даатгалын багц дүрэм”-ийн хоёрдугаар хавсралт "Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт, түүнд хяналт тавих журам”-д заасан даатгагчийн төлбөрийн чадварын нэгдүгээр, эсвэл хоёрдугаар түвшинд байх;

2.4.2.баталгааны нөхцөл, үнэ нэмэгдсэн, өөрчлөгдсөн эсэхээс үл хамааран баталгаа нь тухайн гэрээний нийт үнийн дүнгийн 20 хувиас хэтрэхгүй байх;

2.4.3.баталгааны гэрээ дуусгавар болох хүртэл баталгаа гаргасан дүнтэй тэнцүү хэмжээний мөнгөн хөрөнгийг төлбөр түргэн гүйцэтгэх боломжтой байдлаар байршуулсан байх.

2.5.Баталгаа гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх даатгагч нар хамтран баталгааны гэрээний нийтлэг загвар гаргах, мэдээллийн нэгдсэн сан болон хамтын эрсдэлийн санг байгуулах, удирдах зэрэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилго бүхий тухайн даатгагч нарын гишүүнчлэлээс бүрдсэн хамтын удирдлагын бүтцийг бий болгоно.

Гурав.Баталгааны бүртгэл, тайлан, мэдээлэл

3.1.Даатгагч баталгааны гэрээний бүртгэлийг тухай бүр хөтөлж, тайланг дараа сарын 5-ны өдрийн дотор энэ журмын 2.5-д заасан этгээдэд хүргүүлнэ.

3.2.Энэ журмын 2.5-д заасан этгээд нь баталгааны нэгдсэн бүртгэлийг хөтөлж, энэ журмын нэгдүгээр хавсралтын дагуу баталгааны төрөл тус бүрээр тайланг гаргаж дараа сарын 10-ны өдрийн дотор Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-д хүргүүлнэ.

3.3.Даатгагч нь баталгааны үйл ажиллагааны тайланг энэ журмын хоёрдугаар хавсралтаар баталсан маягтын дагуу улирал бүрийн санхүүгийн тайлангийн хамт Хороонд хүргүүлнэ.

3.4.Даатгагч болон энэ журмын 2.5-д заасан этгээд баталгааны үйл ажиллагаатай холбоотой тайлан, мэдээллийг Хороо шаардсан тохиолдолд тухай бүр хүргүүлнэ.

Даатгагчийн баталгааны талаарх мэдээлэл

Хугацаа: ... оны ... дугаар сар

№	Даатгагчийн нэр						
	Үүрэг гүйцэтгүүлэгч	Үүрэг гүйцэтгэгч	 баталгаа				
			Эхлэх хугацаа	Дуусах хугацаа	Дүн	Шимтгэл	Төлбөр
1	“..... даатгал” ХК/ХХК						
1.1							
1.2							
1.3							
2	“..... даатгал” ХК/ХХК						
2.1							
2.2							
2.3							
	Нийт						

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

Овог, нэр

албан тушаал

гарын үсэг

огноо

Тамга

“Даатгагчийн баталгаа гаргах үйл
ажиллагааны журам”-ын хоёрдугаар хавсралт

**МАЯГТ СЗХ04171.ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН БАТАЛГАА ГАРГАХ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН**

Даатгагчийн нэр:

.... оны ... дүгээр сарын ... өдөр
(*төгрөгөөр*)

№	Баталгааны төрөл	Гэрээний тоо	Гэрээний нийт дүн	Шимтгэлийн дүн	Төлбөр төлсөн гэрээний тоо	Гэрээний төлбөрийн дүн
1	Тендерийн баталгаа					
2	Урьдчилгаа төлбөрийн баталгаа					
3	Гүйцэтгэлийн баталгаа					
4	Чанарын баталгаа					
5	Ипотекийн зээлийн урьдчилгаа төлбөрийн баталгаа					
6	 баталгаа					
...						
	Нийт					

ТАЙЛАН ГАРГАСАН:

_____	_____	_____	_____
Овог, нэр	албан тушаал	гарын үсэг	огноо
Тамга			

САЙН ДУРЫН ДААТГАЛЫН ХЭЛБЭР

Даатгалын ангилал	Даатгалын хэлбэр	Даатгалын хэлбэрийн тайлбар
1.Ердийн даатгал	1.1.Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	Аливаа гэнэтийн осол, гэмтлийн улмаас хүний амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учрахад даатгагчаас даатгуулагч эсхүл даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Үүнд хөдөлмөрийн чадвар алдахтай холбоотой эмнэлэг, эмчилгээ, мэс заслын зэрэг зардлын даатгал хамаарна.
	1.2.Хөрөнгийн даатгал	Гал, ус, байгалийн болон бусад гэнэтийн аюул, ослын улмаас энэ жагсаалтын 1.3-1.8-д зааснаас бусад хөрөнгөнд хохирол учрахад даатгагчаас даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Бэлэн мөнгөний болон зээлийн барьцаа хөрөнгийн даатгал энэ хэлбэрт хамаарна. Аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.3.Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	Авто тээврийн хэрэгслийг эзэмших, ашиглах үед тухайн тээврийн хэрэгсэлд хохирол учрахад даатгагчаас даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Тээж яваа ачаа болон аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.4.Ачааны даатгал	Аливаа тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж буй ачаанд гэмтэл, хохирол учрахад даатгагчаас даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.

	1.5.Барилга угсралтын даатгал	Барилга угсралтын явцад гэнэтийн аюул ослын улмаас угсралт, цутгалт, өрлөгийн ажилд хохирол гарахад даатгагчаас даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Угсралтын ажилд ашиглагдах машин, тоног төхөөрөмж, түр сууцыг даатгуулж болох ба төсөвт өртөг дээр үнэлгээг нэмэгдүүлж даатгана. Аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.6.Газар тариалангийн даатгал	Гал, түймэр, үерийн ус зэрэг байгалийн болон бусад эрсдэлийн улмаас газар тариалангийн даатгалын тохиолдол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.7.Мал амьтдын даатгал	Аливаа осол, эрсдэлээр мал амьтан хорогдсоны улмаас даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.8.Агаарын хөлгийн даатгал	Аливаа ослын улмаас агаарын хөлгийн их биед хохирол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал болон бусад хариуцлагын даатгал, агаарын хөлөгт ачсан ачааны даатгал энэ хэлбэрт хамаарахгүй.
	1.9.Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	Авто тээврийн хэрэгслийг эзэмших, ашиглахтай холбоотой аливаа осол, гэмтлийн улмаас бусдын амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учруулсан нөхцөлд даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.
	1.10.Хариуцлагын даатгал	Аливаа этгээдийн санамсар болгоомжгүй буруутай үйлдлийн улмаас бусдын амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгөд хохирол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасны дагуу эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий энэ жагсаалтын 1.9, 1.15, 1.16-д зааснаас бусад хариуцлагын даатгал. Барилга угсралтын хариуцлагын даатгал үүнд хамаарна.

	1.11.Санхүүгийн даатгал	Санхүүгийн үйл ажиллагаатай холбоотой хохирол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Бизнес тасалдлын даатгал үүнд хамаарна.
	1.12. Зээлийн даатгал	Ипотекийн даатгалаас бусад зээлдэгчийн амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Үүнд өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алдагдахтай холбоотой эмнэлэг, эмчилгээ, мэс заслын зэрэг зардлаас бусад буюу зөвхөн зээл төлөх нөхцөл хамаарна. Зээлдэгч төлбөрийн чадваргүй болох эрсдэлийн даатгал, худалдааны зээл, хэрэглээний зээл, автомашины зээл, бизнесийн зээл, цалингийн зээл, зэрэг зээлийн даатгал энэ хэлбэрт хамаарна. Зээлийн барьцаа хөрөнгийн даатгал үүнд хамаарахгүй.
	1.13.Итгэлцлийн даатгал	Аливаа гэрээ, хэлцлээр хүлээсэн үүрэг зөрчигдсөнтэй холбоотой үүсэх алдагдал, зардлыг даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Чин шударгын (fidelity insurance) даатгал үүнд хамаарна. Даатгалын тухай хуулийн 4.1.13-т заасан даатгагчийн баталгаа үүнд хамаарахгүй.
	1.14.Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	Төмөр замын ба усан замын тээврийн хэрэгслийг эзэмших, ашиглах үед тухайн тээврийн хэрэгсэлд хохирол учрахад даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Тээж яваа ачаа болон аливаа хариуцлагын даатгал хамаарахгүй.
	1.15.Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг эзэмших, ашиглахтай холбоотой аливаа осол, гэмтлийн улмаас бусдын амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учруулсан нөхцөлд даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.

	1.16.Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	Агаарын тээврийн хэрэгслийг эзэмших, ашиглахтай холбоотой аливаа осол, гэмтлийн улмаас бусдын амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учруулсан нөхцөлд даатгагч даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.
2. Урт хугацааны даатгал	2.1.Хугацаат амьдралын даатгал	Даатгуулагч зөвхөн даатгалтай хугацаанд нас барсан тохиолдолд даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд даатгагч мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.
	2.2.Насан туршийн даатгал	Даатгуулагч зөвхөн нас барсан тохиолдолд даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд даатгагч мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.
	2.3.Хуримтлалын даатгал	Даатгуулагч гэрээт хугацааны эцэст амьд байх болон тухайн хугацаанаас өмнө нас барах гэсэн нөхцөлүүдээр даатгуулагч, эсвэл гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд даатгагч баталгаатай мөнгөн төлбөр төлөх хугацаат даатгал болон хөрөнгө оруулалтын хавсарсан даатгал. Гэрлэлтийн, сургалтын зардлын, орон сууцны хуримтлалын даатгал үүнд хамаарна.
	2.4.Тэтгэврийн даатгал	Даатгалын гэрээгээр тохиролцсон хугацаанд даатгуулагчид тэтгэвэр буюу мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.
	2.5.Эрүүл мэндийн даатгал	Эрүүл мэндийн холбогдолтой зардлыг даатгалын гэрээгээр даатгуулагчид төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Үүнд хөдөлмөрийн чадвар алдалтын даатгал хамаарна.
	2.6.Аннуити даатгал	Даатгагч гэрээгээр тохиролцсон хугацаанд даатгуулагчид үечилсэн байдлаар тогтмол мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.

Тайлбар: Даатгалын хэлбэр нь даатгалын бүтээгдэхүүнээс бүрдэх бөгөөд Даатгалын бүтээгдэхүүн гэдэгт даатгагчаас хэрэглэгчдэд санал болгож, худалдан борлуулж байгаа даатгалын үйлчилгээг ойлгоно. Жишээлбэл: Хүүхдийн гэнэтийн ослын даатгал нь гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгалын хэлбэрт хамаарах даатгалын бүтээгдэхүүн юм.

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЁС ЗҮЙН ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь даатгалын зах зээлд оролцогчдын үйл ажиллагаандаа баримталбал зохих ёс зүйн хэм хэмжээ, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавих, хариуцлага тооцохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2.Энэхүү журам нь Даатгалын тухай хууль, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

1.3.Энэ журамд дурдсан даатгалын зах зээлд оролцогчид даатгалын салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй хувь хүн, хуулийн этгээд, тэдгээрийн ажилтнууд, хувьцаа эзэмшигчид хамаарна.

1.4.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь өөрийн чиг үүрэг, үйл ажиллагааны цар хүрээ, онцлогийг харгалзан энэхүү журамд нийцсэн мэргэжлийн ёс зүйн дүрмийг дотооддоо батлах ба хэрэгжилтийг хангах, хариуцлага тооцохтой холбогдсон харилцааг зохицуулсан байна.

Хоёр.Даатгалын зах зээлд оролцогчийн баримтлах ёс зүйн тулгуур зарчим

2.1.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь дараах мэргэжлийн ёс зүйн үндсэн зарчмыг баримталж ажиллана:

2.1.1.хууль, шударга ёсыг дээдлэх;

2.1.2.ил тод байх;

2.1.3.даатгуулагч, даатгалын тохиолдлын хохирогчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх;

2.1.4.даатгуулагчид шуурхай үйлчлэх;

2.1.5.шударга өрсөлдөөнийг эрхэмлэх;

2.1.6.даатгалын зах зээлд оролцогчийн эрх ашиг, нэр хүндэд хүндэтгэлтэй хандах;

2.1.7.даатгалын салбарын мэргэжлийн нэр хүндийг эрхэмлэх, дээшлүүлэх.

Гурав.Даатгалын зах зээлд оролцогчийн баримтлах ёс зүйн түгээмэл хэм хэмжээ

3.1.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь хууль, шударга ёсыг дээдлэх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.1.1.Даатгалын тухай хууль тогтоомж, журам, дүрэм, зааврыг чанд мөрдөн ажиллахын зэрэгцээ үйлчилгээний болон харилцааны өндөр соёлтойгоор ажиллахыг эрхэмлэнэ;

3.1.2.Санхүүгийн зохицуулах хороо (цаашид “Хороо” гэх)-оос явуулж буй бодлого шийдвэрийн арга хэмжээнүүдийг олон нийтэд гуйвуулан хүргэхгүй байх;

3.1.3.Компанийн болон даатгуулагчийн талаарх мэдээ, материалын нууцыг Даатгалын тухай хуулийн 81.2, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 43.2 дахь хэсэг болон бусад хуулиар зөвшөөрснөөс бусад нөхцөлд хувийн болон бусад этгээдийн ашиг сонирхлын үүднээс ашиглаж, задруулахгүй байх;

3.1.4.даатгалын зах зээлд оролцогчоос гаргасан мэдээлэл, товхимол, зар сурталчилгаа болон түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг нь олон нийтийг төөрөгдүүлсэн буюу худал мэдээлэл агуулаагүй байх;

3.1.5.аливаа ашиг сонирхлын зөрчлөөс зайлсхийх;

3.1.6.ажилтнууд нь өөрийн компани, түүний удирдлага болон төрийн эрх бүхий байгууллага, үйлчлүүлэгч, олон нийтийн хоорондын харилцаанд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй аливаа үйлдэл гаргахгүй байх;

3.1.7.удирдлага болон ажилтнууд нь хувьдаа болон холбоотой этгээдэд ашиг хонжоо олох зорилгоор албан тушаалаа урвуулан ашиглахгүй байх;

3.1.8.даатгагч, даатгалын хохирол үнэлэгчийн ажилтан нь сонирхлын зөрчил үүсэж болзошгүй иргэн, хуулийн этгээдийн даатгалын нөхөн төлбөрийг хариуцан гүйцэтгэх, хохирлыг үнэлэхээс сайн дураараа татгалзах.

3.2.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь ил тод байх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.2.1.энэ журмын 1.4-т заасан дотоодын мэргэжлийн ёс зүйн дүрмийг өөрийн цахим хуудсанд байршуулсан байх;

3.2.2.Үнэн зөв мэдээлэлд тулгуурлан шийдвэр гаргах, даатгагчаа чөлөөтэй сонгох боломжийг харилцагчдад олгох;

3.2.3.ажил төрлийн холбогдолтой мэдээллийг нуун дарагдуулах замаар аливаа шийдвэр гаргахад саад учруулахгүй байх;

3.2.4.энэ журмын 3.1.4-т заасныг үл харгалзан олон нийтэд мэдээлэл тараасан бол тухайн хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан нь өдөр тутмын хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд мэдээлж, нэн даруй залруулах.

3.3.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь даатгуулагч, даатгалын тохиолдлын хохирогчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.3.1.даатгалын гэрээний стандарт, нөхцөлийг боловсруулахдаа талуудын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг харилцан хүндэтгэх;

3.3.2.үйлчлүүлэгчтэй харилцахдаа хүнд суртал гаргах, аашилж зандрах, айлган сүрдүүлэх, дарамтлах, тэдгээрийн мэдлэг, мэдээллийн дутмаг байдлыг ашиглан хууран мэхлэх, нөхөн төлбөр олгохоос үндэслэлгүйгээр зайлсхийх зэрэг үйлдэл гаргахгүй байх;

3.3.3.даатгагч, даатгалын зуучлагчийн ажилтан болон даатгалын төлөөлөгч нь даатгуулагчидтай даатгалын гэрээ байгуулахдаа тэдний эрх, үүргийн талаар тайлбарлаж, нөхөн төлбөр олгох болон олгохгүй байх нөхцөлийг мэдэгдэх, гэрээний ач холбогдлыг нь танилцуулах, хэрэв даатгалын тохиолдол гарсан талаар үйлчлүүлэгч хандсан бол зөвлөх, туслах зэргээр мэргэжлийн зөвлөгөө, үйлчилгээ үзүүлэх;

3.3.4.аливаа үйлчилгээ үзүүлсний төлөө даатгуулагч, түүнийг төлөөлж буй этгээдээс шан харамж авах, өгөх, шаардах зэргээр даатгалын салбарын нэр хүндийг унагах, шударга бус үйлдэл гаргахгүй байх.

3.4.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь даатгуулагчид шуурхай үйлчлэх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.4.1.даатгалын нөхөн төлбөр олгохдоо хууль тогтоомж болон гэрээнд заагаагүй аливаа шаардлага, хязгаарлалт тавихгүй байх;

3.4.2.даатгалын хохирол үнэлэгч, даатгагч нь даатгалын тохиолдол бий болсон нөхцөлд хохирлын хэмжээг бодитой, үнэн зөв тогтоох, даатгагч нь нөхөн төлбөрийг тогтоосон хэмжээнээс бууруулахгүйгээр даатгуулагч болон хохирогчид бүрэн, шуурхай олгоно.

3.5.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь шударга өрсөлдөөнийг эрхэмлэх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.5.1.шударга өрсөлдөөнийг эрхэмлэх бөгөөд өрсөлдөгчийн талаар нэр хүндийг нь гутаасан худал мэдээлэл, сурталчилгаа явуулахгүй байж харилцан хүндэтгэлтэй хандах;

3.5.2.даатгалын зах зээлд оролцогчийн эрх ашигт үл нийцэх үйл ажиллагаанд нэр төр, эрх мэдэл, албан тушаалаа ашиглан аливаа хувь хүн, хуулийн этгээдэд давуу тал олгох, хөнгөлөлт үзүүлэх, өөрийн эрх мэдлийг хэтрүүлэн ашиглах, хуурамч бичиг баримт үйлдэхгүй байх;

3.5.3.даатгалын хураамжийн хэмжээг үндэслэлгүйгээр бууруулах, нэмэхээс зайлсхийх.

3.6.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь даатгалын зах зээлд оролцогчийн эрх ашиг, нэр хүндэд хүндэтгэлтэй хандах зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.6.1.даатгалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, даатгалын ач холбогдлыг олон нийтэд таниулах, даатгуулагчдын даатгалын мэдлэгийг дээшлүүлэх,

итгэлийг нэмэгдүүлэх зорилгоор даатгалын зах зээлд оролцогчид санаачилгатайгаар хоорондоо хамтарч ажиллах, мэдээлэл солилцохыг эрмэлзэнэ;

3.6.2.бусад даатгалын зах зээлд оролцогчийн талаар нэр хүндийг нь гутаасан худал мэдээлэл, сурталчилгаа явуулахгүй байж харилцан хүндэтгэлтэй хандана.

3.7.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь даатгалын салбарын мэргэжлийн нэр хүндийг эрхэмлэх, дээшлүүлэх зарчмын хүрээнд дараах шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.7.1.ажилтнуудын мэргэжлийн болон ёс зүйн боловсролд анхаарч, мэргэшүүлэх сургалтад тогтмол хамруулдаг байх;

3.7.2.өөрийн эзэмшсэн мэргэжил, мэдлэг, ур чадвар, дадлага туршлага дутагдалтай гэж үзвэл даатгалын үйлчилгээнээс сайн дураараа татгалзах;

3.7.3.даатгалын салбарын үйл ажиллагааг зохицуулсан хууль тогтоомж, мэдээлэлтэй байнга танилцаж, үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгох;

3.7.4.өөрийн байгууллагыг төдийгүй даатгалын салбарыг төлөөлж байгаа гэдэг зарчмыг үйлчлүүлэгч болон бусад талуудтай харилцахдаа баримтлах.

Дөрөв.Хариуцлага

4.1.Энэхүү журмын ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн байж болзошгүй талаар иргэд, байгууллагаас гомдол, мэдээлэл ирүүлсэн, эсхүл хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл, олон нийтийн сүлжээнд нийтлэгдсэн тохиолдолд Хорооноос холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн хянана.

4.2.Даатгалын зах зээлд оролцогч нь энэхүү журамд заасан ёс зүйн хэм хэмжээ болон журмын 1.4-т заасан ёс зүйн дүрмийг дагаж мөрдөөгүй бол холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэх үндэслэл болно.

--oo0oo--